

เนื้อหาและการใช้ภาษาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

โดย

นางสาวกรัณทรีรัตน์ หัสจำนงค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท

ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

เนื้อหาและการใช้ภาษาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

CONTENT AND LANGUAGE USAGE IN SONG OF STATE INSTITUTIONS OF
HIGHER EDUCATION

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Arts (Thai)
Department of THAI
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2018
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	เนื้อหาและการใช้ภาษาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
โดย	กรัณพรัตน์ หัสจำนงค์
สาขาวิชา	ภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

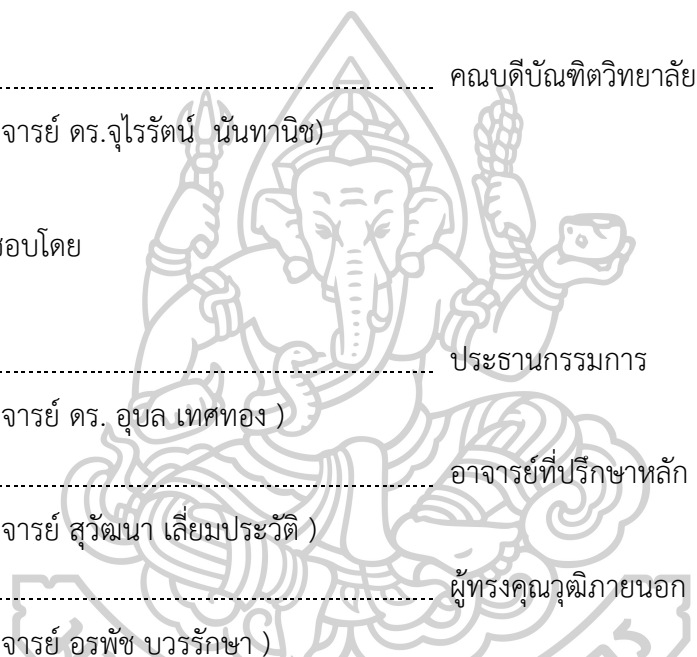
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อุบล เทศทอง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(รองศาสตราจารย์ อรพีช บวรรักษา)

59202202 : ภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ, เนื้อหาและการใช้ภาษาในเพลง

นางสาว กรัณพรัตน์ หัสจำนงค์: เนื้อหาและการใช้ภาษาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ เลี่ยมประวัติ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และเพื่อศึกษาลักษณะการใช้ภาษา ภาพพจน์ และวัจนกรรมในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ รวมทั้งหมด 84 สถาบัน จำนวนทั้งสิ้น 916 เพลง

ผลการศึกษาพบว่า เนื้อหาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำแนกเป็น 10 ประเภท ได้แก่ 1) เนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 2) เนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมและวันสำคัญของนิสิตหรือนักศึกษา 3) เนื้อหาเกี่ยวกับการให้คำสัญญา 4) เนื้อหาเกี่ยวกับการให้กำลังใจ 5) เนื้อหาเกี่ยวกับคำสอนหรือให้ข้อคิดเตือนใจ 6) เนื้อหาเกี่ยวกับการจากลา 7) เนื้อหาเกี่ยวกับความรักของนิสิตหรือนักศึกษา 8) เนื้อหาเกี่ยวกับการพรรณนาความงาม 9) เนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์ และ 10) เนื้อหาเกี่ยวกับการเทิดพระเกียรติหรือสดุดีพระมหากษัตริย์และราชวงศ์ ประเภทเนื้อหาที่มีความโดดเด่นและพบเป็นส่วนใหญ่ คือ เนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์ ส่วนประเภทเนื้อหาที่พบเป็นส่วนน้อยและไม่มีความโดดเด่นเท่าใดนัก คือ เนื้อหาเกี่ยวกับคำสอนหรือให้ข้อคิดเตือนใจ

ด้านภาษา พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีลักษณะเป็นร้อยกรองและร้อยแก้วที่มีคำสัมผัส มีจำนวนพยางค์ที่ใช้ในการตั้งชื่อเพลง ตั้งแต่ 1 - 19 พยางค์ จำนวนพยางค์ที่พบมากที่สุด คือ ชื่อเพลงที่มี 4 พยางค์ และจำนวนพยางค์ที่พบน้อยที่สุด คือ ชื่อเพลงที่มี 17 พยางค์ มีกลวิธีการตั้งชื่อเพลงหลายลักษณะ เช่น การตั้งชื่อเพลงด้วยคำ วลี และประโยค การตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏอักษรย่อ คำย่อ และตัวเลข เป็นต้น ด้านการใช้คำปรากฏ 4 ประเภท ได้แก่ การซ้ำ จำแนกเป็นการซ้ำคำ การซ้ำวลี และการซ้ำประโยค การซ้อนคำ การหลากคำ และ การใช้คำราชาศัพท์ ซึ่งพบว่าการซ้ำคำและการซ้อนคำมีความโดดเด่นและพบเป็นจำนวนมากกว่าคำประเภทอื่น ๆ ส่วนเรื่องภาพพจน์ปรากฏใน 4 ลักษณะ ได้แก่ อุปมา อุปไมย ลักษณะ อติพจน์ และบุคคลวัตหรือบุคลาธิษฐาน ซึ่งภาพพจน์อุปมาและอติพจน์มีลักษณะโดดเด่นและพบมากที่สุด ในด้านวัจนกรรม พบว่าปรากฏวัจนกรรมครบทั้ง 5 ประเภทตามแนวคิดของเซอร์ล ได้แก่ วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ วัจนกรรมกลุ่มผูกมัด วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก และวัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์

59202202 : Major (Thai)

Keyword : SONG OF STATE INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION, CONTENT AND LANGUAGE USAGE IN SONG

MISS KARANTARAT HASSAJAMNONG : CONTENT AND LANGUAGE USAGE IN SONG OF STATE INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR SUWATTANA LIAMPRAWAT

This research aims to study content and language use in Song of State Institutions of Higher Education a total of 84 institutions, totaling 916 songs.

Research finding reveals that content of the State Institutions of Higher Education can be interpreted into ten topics ; 1) topic of whatever about the State Institutions of Higher Education 2) topic of student's activities and important days 3) topic of making commitment and ratification 4) topic of encouragement 5) topic of providing teachings or reminders 6) topic of student's farewell 7) topic of the students' love 8) topic of the depiction of beauty 9) topic of required qualification of students. Most of contents are about the required qualification of students and 10) topic of honour and worship of the king and dynasty. The most prominent content topic is topic of whatever about the State Institutions of Higher Education. And topic of content that is found to be a little and not very prominent is the content about providing teachings or reminders.

Language Usage, it can be found that most songs' names are poetry and prose with rhyming words which can be consisted in various number of syllables in the range of 1 to 19. Most of the songs' names are composed of 4 syllables, while the 17 syllabled songs' name is the least often found. There are many linguistic strategies to create songs' name with using many types of word, phrase and sentence. Abbreviation and numbers can be found in songs' names. Furthermore, creating songs' name is related to many types of usages; repetition of words, repetition of phrase, repetition of sentence, compound word, variation in word and royal words. According to the result, repetition and compound word are the two most common types of usages in songs' name. There are four types of figures of speech; simile, metaphor, hyperbole and personification. In this research, similitude and hyperbole are the most linguistic method to describe figures of speech. In the term of speech act, all five speech acts based on Searle's theory are found; commissives, directives, assertives, expressives and declaratives.

กิตติกรรมประกาศ

“ผู้วิจัยขออุทิศผลของความสำเร็จในครั้งนี้แด่ นางกนกรัตน์ หัสจำนงค์ คุณแม่ผู้เป็นที่รักยิ่งของลูก”

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ เพราะได้รับความร่วมมือและการช่วยเหลือสนับสนุนจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งรองศาสตราจารย์สุวัฒนา เลี่ยมประวัติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้วิทยานิพนธ์อย่างละเอียด คอยห่วงใยเอาใจใส่ ติดตามการทำงานของผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. อุบล เทศทอง และรองศาสตราจารย์อรพัช บวรรักษา คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ตลอดจนครูอาจารย์ทุกท่านที่มีความอดทน ความเมตตากรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยมีความคิดและสติปัญญาในการทำงานจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณนางสาวทิพวัลย์ เหมรา นางสาวธนพร ศิริพันธ์ นางสาวฤทัยวรรณ ปานชา นางสาววรรณวิภา วงษ์เดือน นางสาวเสาวภาคย์ ดิสวัสดิ์ นางสาวโสภิตา ไสมะเกิด และนายอภิชาติ ผาแดง ที่เป็นพื้นที่น่ารัก คอยช่วยเหลือและให้คำปรึกษาผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์และเรื่องอื่น ๆ ด้วยดีมาโดยตลอด

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ระดับมัธยมศึกษา ปริญญาตรี และปริญญาโททุกคนที่คอยส่งกำลังใจมาให้ผู้วิจัยอยู่เสมอ

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัวของผู้วิจัยที่คอยเป็นกำลังใจในการทำงาน ขอขอบคุณคุณพ่อวิมล หัสจำนงค์ และคุณน้าประเทือง หัสจำนงค์ ที่คอยให้การสนับสนุนทั้งกำลังใจ กำลังกาย และกำลังทรัพย์ คอยดูแลเอาใจใส่ผู้วิจัย สนับสนุนให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่เล็กจนโต ขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพ

ตลอดระยะเวลา 3 ปีของการเป็นนักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร แม้จะเจอกับอุปสรรคมากมาย เกิดความรู้สึกท้อแท้บ้างครั้งไม่ถ้วน แต่สิ่งเหล่านั้นทำให้ผู้วิจัยเรียนรู้ที่จะเติบโตอย่างเข้มแข็ง และหมั่นพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

กรัณพรัตน์ หัสจำนงค์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงไทยในด้านการใช้ภาษา	7
2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงไทยในด้านการใช้ภาษา	7
2.1.1.1 รูปแบบคำประพันธ์	40
2.1.1.2 การใช้คำ	47
2.1.1.3 ภาพพจน์.....	51
2.1.1.4 การวิเคราะห์ห้วงวรรค.....	54
2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา	68
2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา	68
2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	69
บทที่ 3 เนื้อหาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ.....	72

3.1 เนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ.....	72
3.1.1 ที่ตั้งและวิทยาเขตของสถาบัน.....	72
3.1.2 คณะวิชาต่าง ๆ ของสถาบัน.....	76
3.1.3 ความเป็นมาของสถาบัน	79
3.1.3.1 การก่อตั้งสถาบัน.....	79
3.1.3.2 วันสถาปนาสถาบัน.....	82
3.1.3.3 ผู้ก่อตั้งหรือผู้มีคุณูปการต่อสถาบัน.....	82
3.1.4 สัญลักษณ์ประจำสถาบัน	86
3.1.4.1 สิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำสถาบัน.....	86
3.1.4.2 ตราสัญลักษณ์ประจำสถาบัน.....	89
3.1.4.3 ต้นไม้หรือดอกไม้ประจำสถาบัน.....	91
3.1.4.4 สีประจำสถาบัน.....	93
3.1.4.5 คติพจน์หรือปรัชญาประจำสถาบัน.....	95
3.1.5 ความสำคัญของสถาบัน	97
3.2 เนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมและวันสำคัญของนิสิตหรือนักศึกษา.....	99
3.2.1 กิจกรรมของนิสิตหรือนักศึกษา.....	99
3.2.1.1 การแข่งขันกีฬา.....	99
3.2.1.2 การร้องรำทำเพลง.....	102
3.2.2 วันสำคัญของนิสิตหรือนักศึกษา.....	103
3.2.2.1 วันรับปริญญา.....	103
3.2.2.2 วันคืนสู่เหย้า.....	105
3.3 เนื้อหาเกี่ยวกับการให้คำสัญญา.....	107
3.4 เนื้อหาเกี่ยวกับการให้กำลังใจ	109
3.5 เนื้อหาเกี่ยวกับการให้คำสอนหรือข้อคิดเตือนใจ.....	111

3.6	เนื้อหาเกี่ยวกับการจากลา.....	113
3.7	เนื้อหาเกี่ยวกับความรักของนิสิตหรือนักศึกษา.....	114
3.7.1	ความรักที่นิสิตหรือนักศึกษามีให้แก่กัน.....	114
3.7.1.1	ความรักแบบรุ่นพี่รุ่นน้องหรือเพื่อนร่วมสถาบัน.....	114
3.7.1.2	ความรักแบบหนุ่มสาวหรือการเกี่ยวพาราสี.....	116
3.7.2	ความรักที่นิสิตหรือนักศึกษามีต่อครูอาจารย์และสถาบัน.....	118
3.8	เนื้อหาเกี่ยวกับการพรรณนาความงาม.....	120
3.8.1	การพรรณนาความงามที่ตั้งของสถาบัน.....	120
3.8.2	การพรรณนาความงามสถาบัน.....	124
3.8.3	การพรรณนาความงามนิสิตหรือนักศึกษา.....	125
3.9	เนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์.....	127
3.9.1	คุณสมบัติด้านการมีความรู้.....	127
3.9.2	คุณสมบัติด้านอุปนิสัย.....	129
3.9.2.1	การมีความขยันหมั่นเพียร.....	129
3.9.2.2	การมีระเบียบวินัยและรู้หน้าที่ตน.....	130
3.9.2.3	การมีความอดทน.....	132
3.9.2.4	การมีมารยาทดี.....	133
3.9.2.5	การมีความกล้าหาญ.....	134
3.9.2.6	การมีน้ำใจนักกีฬา.....	135
3.9.2.7	การรักและภูมิใจในเกียรติและศักดิ์ศรี.....	137
3.9.2.8	การมีคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรม.....	138
3.9.2.9	การมีความสามัคคีในหมู่คณะ.....	140
3.9.2.10	การสร้างหรือรักษาและภาคภูมิใจในชื่อเสียงของสถาบัน.....	141
3.9.2.11	การมีจิตสาธารณะหรืออุทิศตนเพื่อสังคมและประเทศชาติ.....	143

3.9.2.12 การมีความรักในชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	144
3.9.2.13 การรักษาศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีไทย	145
3.9.3 คุณสมบัติด้านกายภาพ	147
3.9.3.1 การมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	147
3.9.3.2 การมีทักษะด้านดนตรี กีฬา และศิลปะ	148
3.10 เนื้อหาเกี่ยวกับการเทิดพระเกียรติหรือสดุดีพระมหากษัตริย์และราชวงศ์	149
บทที่ 4 ลักษณะภาษาที่ใช้ในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	153
4.1 รูปแบบการประพันธ์ของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	153
4.1.1 การสัมผัสสระ	153
4.1.2 การสัมผัสพยัญชนะ	156
4.2 การใช้ภาษาและภาพพจน์ในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา	158
4.2.1 กลวิธีการตั้งชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา	158
4.2.1.1 จำนวนพยางค์ของชื่อเพลง	158
4.2.1.2 การตั้งชื่อเพลงด้วยคำ วลี และประโยค	165
4.2.1.3 การตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏอักษรย่อ คำย่อ และตัวเลข	166
4.2.1.4 การตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏภาษาต่างประเทศ	167
4.2.2 การใช้คำในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	168
4.2.2.1 การซ้ำ	169
4.2.2.2 การซ้อนคำ	176
4.2.2.3 การหลាកคำ	179
4.2.3 การใช้ภาพพจน์ในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา	182
4.2.3.1 อุปมา (Smile)	183
4.2.3.2 อุปลักษณ์ (Metaphor)	184
4.2.3.3 อติพจน์ (Hyperbole)	185

4.2.3.4 บุคคลวัตหรือบุคลาธิษฐาน (Personification).....	187
4.3 วัจนกรรมที่พบในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา.....	188
4.3.1 วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว (Representatives หรือ assertive).....	188
4.3.1.1 การบรรยาย (describing).....	189
4.3.1.2 การยืนยัน (asserting)	190
4.3.2 วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ (Directives)	191
4.3.2.1 การขอร้อง (requesting).....	191
4.3.2.2 การวิงวอน (praying).....	193
4.3.2.3 การสั่ง (ordering).....	194
4.3.2.4 การถาม (questioning).....	196
4.3.3 วัจนกรรมผูกมัด (Commissives).....	197
4.3.3.1 การสัญญา (promising).....	198
4.3.3.2 การปฏิญาณ (pledging).....	199
4.3.3.3 การสาบาน (vowing).....	201
4.3.4 วัจนกรรมแสดงความรู้สึก (Expressives).....	202
4.3.4.1 การขอโทษ (apologizing).....	202
4.3.4.2 การอ้อลา (expressing condolences).....	204
4.3.4.3 การแสดงความยินดี (congratulating).....	205
4.3.4.4 การขอบคุณ (thanking)	205
4.3.5 วัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ (Declarative).....	206
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	209
สรุปผลการศึกษา.....	209
อภิปรายผลการศึกษา.....	212
ข้อเสนอแนะ.....	215

รายการอ้างอิง 216

ภาคผนวก..... 224

ประวัติผู้เขียน..... 249

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันที่จัดโดยกระทรวงศึกษาธิการมีกระบวนการการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลาย มีการจัดทำและนำเครื่องมือต่าง ๆ ที่ทันสมัยมาปรับใช้ เพื่อพัฒนาการศึกษา ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและมีความรู้ได้ง่ายขึ้น โดยภาครัฐจะเข้ามาดูแลโดยตรงและเปิดโอกาสให้เอกชนมีส่วนร่วมในการศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา

การอุดมศึกษาในประเทศไทยได้ถือกำเนิดขึ้นก่อนมีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศไทย กล่าวคือ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ มีพระบรมราโชบายในการพัฒนาการศึกษาของประเทศที่ได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดตะวันตกเรื่องการอุดมศึกษา ซึ่งอาจจำแนกออกเป็น 2 ทาง คือ แนวคิดที่หมอสอนศาสนาชาวต่างประเทศนำมาเสนอ และแนวทางที่ได้จากการเสด็จประพาสยุโรป รวมถึงการที่ทรงส่งพระราชโอรสไปศึกษาวิชาการต่าง ๆ ที่ประเทศในยุโรป ด้วยทรงมีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาบ้านเมืองและมีพระบรมราโชบายปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสให้พระยาวิสุทธีสุริยศักดิ์ (หม่อมราชวงศ์เปีย มาลากุล) อัครราชทูตไทยประจำประเทศสหราชอาณาจักร และพระยาสุรียานุวัตติ (เกิด บุนนาค) อัครราชทูตไทยประจำประเทศฝรั่งเศส ศึกษาและจัดทำรายงานกราบบังคมทูลเสนอแบบแผนการจัดการศึกษาในทั้ง 2 ประเทศ ในพ.ศ. 2441 รายงานนี้ปรากฏคำว่า "ปัจฉิมศึกษา" ซึ่งหมายถึง "อุดมศึกษา" เป็นการศึกษาในระดับที่ 3 รับผิดชอบอายุ 19 ปี และเรียนจบเมื่ออายุ 22 ปี ต่อจากประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (มัธยมศึกษา) และในปีเดียวกันนั้น กระทรวงธรรมการได้เรียบเรียงโครงการการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2441 ที่เสนอลำดับการเล่าเรียนไว้เป็นเบื้องต้น เบื้องกลาง และเบื้องสูงสุด คือ อุดมศึกษาที่ถือเอา "วิทยาลัย" หรือ "สกลวิทยาลัย" ไว้เป็นสถานที่เรียนในชั้นสูงสุด โดยมีชื่อเรียกว่า "รัตนโกสินทร์สกลวิทยาลัย" มุ่งหมายรับผู้เข้าเรียนที่มีอายุระหว่าง 18 - 22 ปี ในช่วง พ.ศ. 2432 - 2442 กระทรวงธรรมการได้จัดตั้งโรงเรียนอาชีบบางแห่ง ซึ่งเป็น "สถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพ ระดับต่ำกว่าปริญญา" จำนวน 5 สถาบัน ได้แก่ โรงเรียนราชแพทยาลัย (พ.ศ. 2432) โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ (พ.ศ. 2435) โรงเรียนกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม (พ.ศ. 2440) โรงเรียนมหาดเล็ก (พ.ศ. 2442) และโรงเรียนปกครองของกระทรวงมหาดไทย

(พ.ศ. 2442) ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญก่อนการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศไทย

ในเวลาต่อมา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระอนุสรณ์คำนึงถึงพระบรมราชโองบายของสมเด็จพระบรมราชชนกที่จะให้มีมหาวิทยาลัยขึ้น สำหรับเป็นสถาบันอุดมศึกษาว่าสมควรขยายการจัดการศึกษา เพื่อสนองความต้องการด้านแรงงานของกระทรวง ทบวง และกรมอื่น ๆ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาโรงเรียนมหาดเล็กเป็นสถาบันอุดมศึกษาและพระราชทานนามว่า "โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว" เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2453 ต่อมารัชกาลที่ 6 มีพระราชดำริที่จะขยายการศึกษาในโรงเรียนข้าราชการพลเรือนฯ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น คือ ไม่รับเฉพาะผู้ที่เหล่าเรียนเพื่อรับราชการเท่านั้น แต่จะรับผู้ซึ่งประสงค์จะศึกษาขั้นสูงให้ได้เข้าเรียนทั่วถึงกัน และในวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2458 เสด็จฯ ทรงวางศิลาฤกษ์ตึกบัญชาการ ต่อมาคือตึกอักษรศาสตร์ 1 และปัจจุบันคืออาคารมหาจุฬาลงกรณ์ ในวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2459 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาโรงเรียนข้าราชการพลเรือนฯ ขึ้นเป็น "จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" เพื่อเป็นพระบรมราชานุสาวรีย์เฉลิมพระเกียรติแห่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศไทยที่เป็นสถาบันการศึกษาวิชาขั้นสูง มุ่งผลิตข้าราชการให้แก่กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2556: 78 - 79)

ในปัจจุบันการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยส่วนใหญ่อยู่ในการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาหรือสกอ. กระทรวงศึกษาธิการ และบางส่วนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงอื่น ๆ เช่น สถาบันการบิณพลเรือน สังกัดกระทรวงคมนาคม สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม เป็นต้น รวมจำนวนสถาบันอุดมศึกษาทั้งสิ้น 143 แห่งทั่วประเทศ โดยแบ่งเป็น 1) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 60 สถาบัน 2) สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐบาล 28 สถาบัน และ 3) สถาบันอุดมศึกษาเอกชน 55 สถาบัน

สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ คือ สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับเงินอุดหนุนงบประมาณส่วนใหญ่จากรัฐผ่านรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) มหาวิทยาลัยจำกัดรับนักศึกษาในระบบราชการ เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาล เช่น สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นต้น 2) มหาวิทยาลัยจำกัดรับศึกษานอกระบบราชการ เป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐบาล เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นต้น และ 3) มหาวิทยาลัยไม่จำกัดรับนักศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่จัดการศึกษาที่สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา มีทั้งที่เป็นระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่า

ปริญญาตรี คือ ระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญามหาบัณฑิตและปริญญาดุษฎีบัณฑิต) โดยทั่วไปส่วนใหญ่ใช้คำว่า "มหาวิทยาลัย" มีบทบาทหน้าที่ในการให้วิชาความรู้แก่ผู้ที่มาเรียนและการดำเนินการกิจหลักที่สำคัญ 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัยและพัฒนา การบริการทางวิชาการ และการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม (โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2556: 93)

นอกจากบทบาทหน้าที่หลักในการดำเนินกิจสำคัญของมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาดังที่กล่าวข้างต้นแล้ว สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งยังสร้างองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดความเป็นอัตลักษณ์ของตนผ่านองค์ประกอบเหล่านั้น เช่น ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ต้นไม้หรือดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัย คติพจน์หรือปรัชญา สีประจำสถาบัน เพลงประจำมหาวิทยาลัย เป็นต้น

เพลงเป็นวรรณกรรมรูปแบบหนึ่งที่ใช้ภาษาเป็นสื่อ นักประพันธ์เพลงแต่งเพลงเพื่อสื่ออารมณ์ความรู้สึกนึกคิดและเรื่องราวต่าง ๆ ผ่านภาษา ลักษณะของการใช้ภาษาในวรรณกรรมเพลงนั้น ขึ้นอยู่กับท่วงทำนอง เนื้อหาสาระ และรูปแบบที่นำเสนอในการเขียนของนักประพันธ์และยังขึ้นอยู่กับประเภทของเพลงนั้น ๆ ด้วย เพลงเป็นวรรณกรรมที่ต้องใช้การฟังเป็นหลัก การฟังเพลงต้องฟังทั้งเนื้อเพลงและจังหวะดนตรีจึงจะเข้าใจเนื้อหาของเพลงและสัมผัสถึงจิตใจและอารมณ์ของผู้ประพันธ์ได้ ดังนั้น การประพันธ์เพลงให้เป็นที่นิยมของผู้ฟัง ผู้ประพันธ์ต้องใช้ภาษาที่ดีและจังหวะดนตรีที่เหมาะสม บทเพลงนั้นมักจะมาพร้อมกับความคิดและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรายล้อมตัวกวีหรือผู้ประพันธ์

เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาในยุคบุกเบิกนั้น ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นเพลงที่วงดนตรีสุนทราภรณ์แต่งให้สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ และมีวิวัฒนาการของเพลงที่ปรับเปลี่ยนตามกาลเวลา สมศักดิ์ คงรัตนสมบูรณ์ (2547, อ้างถึงใน อุดมลักษณ์ ระพีแสง, 2550: 15) ได้กล่าวถึง เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้ “เพลงมหาวิทยาลัยมีอยู่ 2 มหาวิทยาลัยที่คุณเอื้อ สุนทรสนาน แต่งเพลงให้มากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากนั้นยังมีเพลงประจำมหาวิทยาลัยวิทยาลัยอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น

เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาจะมีลักษณะที่แตกต่างจากเพลงประเภทอื่น ๆ กล่าวคือเป็นเพลงที่ผู้ประพันธ์ประพันธ์ขึ้น เพื่อบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมา รวมถึงความเป็นอัตลักษณ์และความเป็นอารยะของสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ อีกทั้งเพื่อให้บุคคลและบุคลากรในสถาบันต่าง ๆ มีความภาคภูมิใจในสถาบันของตน นอกจากนี้ผู้ประพันธ์เพลงยังถ่ายทอดความคิดและอุดมการณ์เพื่อทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกและมีอารมณ์ร่วมในอุดมการณ์ มีความรักและศรัทธาในสถาบันไปในทางเดียวกับผู้ประพันธ์ เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษายังผูกพันกับเหตุการณ์และประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัวผู้ประพันธ์ ดังนั้น เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา จึงใช้ภาษาที่เป็นเครื่องมือที่มีพลังมีประสิทธิภาพถ่ายทอดเรื่องราวในประวัติศาสตร์ ความเป็นอัตลักษณ์ ความเป็นอารยะ ตลอดจน

อุดมการณ์และการปลูกฝังให้มีความรักความภาคภูมิใจในสถาบันของตน ด้วยภาษาที่ไพเราะ ชัดเจน มีภาพพจน์และทำให้ผู้ร้องหรือผู้ฟังเห็นภาพตามอย่างแจ่มชัด ในอดีตเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของแต่ละแห่ง ส่วนใหญ่มักจะเปิดใน 2 ช่วง คือ ช่วงการรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อและเปิดในวันจบการศึกษาหรือวันพระราชทานปริญญาบัตร ปัจจุบันมีกิจกรรมต้อนรับนักศึกษาใหม่ นับเป็นอีกช่วงหนึ่งที่จะเปิดเพลงประจำสถาบันด้วย

จากหลักการและความสำคัญของเพลงประจำสถาบันที่ได้กล่าวนี้ อีกทั้งยังไม่มีงานวิจัยที่มุ่งเน้นศึกษาลักษณะเนื้อหาและการใช้ภาษาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมาก่อน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเนื้อหาและการใช้ภาษาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ด้วยวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อศึกษาเนื้อหาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และศึกษาลักษณะการใช้ภาษา ภาพพจน์ ตลอดวัจนกรรมในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและรวบรวมบทเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ได้แก่ 1) เว็บไซต์ประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เช่น มหาวิทยาลัยศิลปากร (www.su.ac.th) เป็นต้น 2) เว็บไซต์ทางการศึกษา เช่น www.unigang.com เป็นต้น 3) เว็บไซต์รวบรวมบทเพลงสุนทราภรณ์ (www.websuntaraporn.com) 4) เว็บไซต์เผยแพร่วิดีโอ (<https://www.youtube.com>) และ 5) สารานุกรมเสรี (<https://th.wikipedia.org>) รวมจำนวนเพลงทั้งสิ้น 916 เพลง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเนื้อหาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
2. เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ภาษา ภาพพจน์ และวัจนกรรมในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยรวบรวมเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเฉพาะที่เป็นมหาวิทยาลัย เปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี โท และเอก รวมทั้งหมด 84 สถาบัน เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 59 สถาบัน และสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ 25 สถาบัน เพื่อนำมาวิเคราะห์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 916 เพลง
2. ขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านเวลาในการเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลา 3 เดือน โดยเก็บเพลงที่มีการประพันธ์มาตั้งแต่อดีตจนถึงเดือนเมษายน 2561
3. ผู้วิจัยจะวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นภาษาไทยเท่านั้นหรือเพลงที่มีคำร้องเป็นภาษาไทย แต่มีภาษาต่างประเทศปนบ้างเล็กน้อย โดยผู้วิจัยได้ตัดเพลงที่มีคำร้องที่เป็นภาษาต่างประเทศทั้งเพลงออก ได้แก่ เพลง C.U. POLKA ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพลง Santa

Lucia (ซานตาลูเชีย) ของมหาวิทยาลัยศิลปากร และเพลง That's the way of RMUTP ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คงไว้เฉพาะเพลงที่มีคำร้องเป็นภาษาไทยเท่านั้นหรือเพลงที่มีคำร้องเป็นภาษาไทย แต่มีภาษาต่างประเทศปนบ้างเล็กน้อย รวมได้เพลงทั้งสิ้น 916 เพลง

4. ผู้วิจัยจะไม่วิเคราะห์ทำนองเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังประเด็นต่อไปนี้

- 1.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงไทยในด้านการใช้ภาษา
- 1.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา

2. การเก็บข้อมูลและคัดเลือกข้อมูล

2.1 การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมรายชื่อสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั่วประเทศจากสารานุกรมเสรี (<https://th.wikipedia.org>) เพื่อนำมากำหนดขอบเขตในการเก็บข้อมูลเพลงประจำสถาบัน ได้รายชื่อสถาบันทั้งหมด 88 สถาบัน แบ่งเป็น สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 60 สถาบัน และสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ 28 สถาบัน เมื่อผู้วิจัยสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 88 สถาบัน พบว่าบางสถาบันไม่ปรากฏเพลงประจำสถาบัน ผู้วิจัยจึงตัดสถาบันดังกล่าวออก มีจำนวน 4 สถาบัน ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 1 สถาบัน คือ สถาบันการบินพลเรือน และสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ 3 สถาบัน คือ สถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิรา สภากาชาดไทย สถาบันบัณฑิตศึกษาจุฬาลงกรณ์ (สังกัดราชวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์) และสถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา ดังนั้นจึงมีสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่จะนำมากำหนดขอบเขตในการรวบรวมเพลงประจำสถาบัน รวมทั้งสิ้นจำนวน 84 สถาบัน คือ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 59 สถาบัน และสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ 25 สถาบัน

เมื่อผู้วิจัยได้รายชื่อสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยจึงค้นคว้าและรวบรวมเพลงประจำสถาบันจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ได้แก่ 1) เว็บไซต์ประจำสถาบันอุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยศิลปากร (www.su.ac.th) เป็นต้น 2) เว็บไซต์ทางการศึกษา เช่น www.unigang.com เป็นต้น 3) เว็บไซต์รวบรวมบทเพลงสุนทราภรณ์ (www.websuntaraporn.com) 4) เว็บไซต์เผยแพร่วิดีโอ (<https://www.youtube.com>) และ 5) สารานุกรมเสรี (<https://th.wikipedia.org>) รวมจำนวนเพลง 919 เพลง

2.2 การคัดเลือกข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทั้งหมดแล้ว พบว่ามีเพลงประจำสถาบันทั้งสิ้น 919 เพลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาคัดเลือก โดยจะวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นภาษาไทย

เท่านั้นหรือเพลงที่มีคำร้องเป็นภาษาไทย แต่มีภาษาต่างประเทศปนบ้างเล็กน้อย ส่วนเพลงที่มีคำร้องเป็นภาษาต่างประเทศทั้งเพลงจะไม่นำมาศึกษา จากจำนวนเพลงประจำสถาบันทั้งหมด 919 เพลง ผู้วิจัยพบว่า เพลงประจำสถาบันที่เป็นภาษาต่างประเทศทั้งเพลง มีจำนวน 3 เพลง ได้แก่ เพลง C.U. POLKA ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพลง Santa Lucia (ซานตาลูเชีย) ของมหาวิทยาลัยศิลปากร และเพลง That's the way of RMUTP ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผู้วิจัยจึงตัดเพลงดังกล่าวออก ดังนั้นมีจำนวนเพลงที่จะศึกษารวมทั้งสิ้น 916 เพลง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐครบทั้ง 916 เพลงแล้ว ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ทราบลักษณะเนื้อหา การใช้ภาษา ภาพพจน์ และวจนกรรมที่ปรากฏในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา

4. สรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของวิทยานิพนธ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบเนื้อหาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
2. ทำให้ทราบลักษณะการใช้ภาษา ภาพพจน์ ตลอดจนวจนกรรมในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
3. เป็นแนวทางในการศึกษาเนื้อหา ลักษณะการใช้ภาษา และวจนกรรมในเพลงประเภทอื่น ๆ ต่อไป เช่น เพลงกล่อมเด็ก เพลงพื้นบ้าน เพลงเชียร์กีฬา เป็นต้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเนื้อหาและการใช้ภาษาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผู้วิจัยได้จำแนกเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงไทยในด้านการใช้ภาษา

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงไทยในด้านการใช้ภาษา

2.1.1.1 รูปแบบคำประพันธ์

2.1.1.1.1 ความหมายของร้อยกรอง

2.1.1.1.2 องค์ประกอบของร้อยกรอง

2.1.1.1.3 ลักษณะของร้อยกรองไทยปัจจุบัน

2.1.1.2 การใช้คำ

2.1.1.2.1 ความหมายของคำ

2.1.1.2.2 ชนิดของคำ

2.1.1.3 ภาพพจน์

2.1.1.4 การวิเคราะห์วจนกรรม

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงไทย

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา

2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา

2.2.1.1 ประวัติเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา

2.2.1.2 หลักการแต่งเพลง

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงไทยในด้านการใช้ภาษา

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงไทยในด้านการใช้ภาษา

ภาษาเป็นเครื่องมือการสื่อสารของคนในสังคม การใช้ภาษาจึงเป็นการแสดงออกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง การใช้ภาษาให้ได้ดีและเกิดประสิทธิภาพนั้น จะต้องรู้จักเลือกคำให้ถูกต้องและเหมาะสมกับบริบท

สำหรับเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีรูปแบบคำประพันธ์ในลักษณะร้อยกรองและร้อยแก้วที่มีคำสัมผัส มีการใช้คำ ภาพพจน์ และวจนกรรมหลากหลายประเภท ผู้วิจัยได้รวบรวม

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบคำประพันธ์ในงานวิจัยนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาการใช้ภาษาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ดังนี้

2.1.1.1 รูปแบบคำประพันธ์

2.1.1.1.1 ความหมายของร้อยกรอง

คำว่า “ร้อยกรอง” ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Poetry บางครั้งก็เรียก บทกวีหรือกวีนิพนธ์ คำว่า “ร้อยกรอง” เป็นคำที่สำนักวัฒนธรรมทางวรรณกรรมกำหนดขึ้นใช้เรียกวรรณกรรมที่มีลักษณะบังคับในการแต่งเพื่อให้เข้ากับคำว่า “ร้อยแก้ว” ซึ่งเดิมบทประพันธ์ประเภทนี้เรียกกันหลายอย่าง เช่น กลอน กาพย์ ฉันท์ กานท์ (दनया वगसुनखसु, 2542: 211) ได้มีผู้ให้คำจำกัดความของร้อยกรองไว้หลากหลาย ดังนี้

ชลธิชา กลัดอยู่ และคณะ (2517: 161 - 162) ได้ให้ความหมายของร้อยกรองไว้ 2 ระดับ คือ ระดับแรก หมายถึง ถ้อยคำสำนวนภาษาที่เรียบเรียงขึ้นอย่างมีบทบัญญัติ มีกฎเกณฑ์ หรือเรียกกันทั่วไปว่ามีฉันทลักษณ์ตามแบบโบราณ ระดับสอง หมายถึง ถ้อยคำสำนวนภาษาที่เรียบเรียงขึ้นอย่างมีบทบัญญัติหรือฉันทลักษณ์ตามแบบที่มีมาแต่เดิม และรวมถึงฉันทลักษณ์ที่ผู้แต่งคิดขึ้นเองได้

ลิษา พินิจภูวล และนิตยา กาญจนวรรณ (2520: 10) ได้อธิบายว่า “ร้อยกรอง ได้แก่ ข้อเขียนที่มีการจำกัดจำนวนคำหรือพยางค์ จำกัดความยาว มีการกำหนดเสียงสูงต่ำ กำหนดเสียงสั้นยาว หนักเบา กำหนดสัมผัส และกำหนดจังหวะไว้อย่างแน่นอน

ประทีป เหมือนนิล (2523: 152) กล่าวว่า ร้อยกรอง ได้แก่ ข้อเขียนที่มีการจำกัดจำนวนคำหรือพยางค์ จำกัดความยาว มีการกำหนดเสียงสูงต่ำ เสียงหนักเบา เสียงสั้นยาว และกำหนดสัมผัส จังหวะไว้อย่างแน่นอน หมายรวมไปถึงลักษณะร้อยกรองแบบต่าง ๆ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย บทเห่ ลำนำ ฯลฯ แม้กระทั่งกลอนเปล่าอันเป็นร้อยกรองอิสระปราศจากฉันทลักษณ์ตามที่โบราณกำหนดไว้ก็น่าจะรวมอยู่ในกลุ่มเดียวกันด้วย

จิตรลดา สุวัตถกุล (2526: 86) กล่าวว่า ร้อยกรอง คือ งานเขียนที่มีความผสมผสานกลมกลืนกันทั้งในด้านแนวความคิดและศิลปะการใช้คำ ซึ่งมีทั้งความไพเราะและความหมาย แสดงให้เห็นเด่นชัดว่ามีการเลือกสรรการใช้ถ้อยคำอย่างประณีตบรรจงมาเรียบเรียงกันเข้าตามแบบวิธีของฉันทลักษณ์โบราณ หรือแบบวิธีที่อาจคิดประดิษฐ์ขึ้นใหม่ก็ได้

ไพโรธ เลิศพิริยมล (2542: 220) กล่าวว่า ร้อยกรอง หมายถึง ประพันธ์ ชนิดใดชนิดหนึ่งก็ได้ที่เขียนขึ้นโดยมีกฎเกณฑ์ทางฉันทลักษณ์บังคับ มีลักษณะคล้องจองกัน อาจจะเป็นโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย หรือแม้แต่กลอนเปล่าก็จัดอยู่ในประเภทร้อยกรองทั้งสิ้น

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 930) ได้ให้ความหมายของ ร้อยกรอง ไว้ว่า หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์

จากคำจำกัดความข้างต้น กล่าวโดยสรุปได้ว่า ร้อยกรอง คือ งานเขียนที่มีข้อบังคับที่เรียกว่า ฉันทลักษณ์ตามลักษณะของงานเขียนแต่ละประเภท เป็นงานเขียนที่ผสมผสานระหว่างแนวความคิดและศิลปะการใช้คำตามแบบวิธีฉันทลักษณ์โบราณหรืออาจคิดขึ้นใหม่ก็ได้ เช่น บังคับเสียงหนักเบา บังคับสัมผัส หรือบังคับจำนวนคำ รวมถึงกลอนเปล่าที่เป็นคำประพันธ์อิสระ ปราศจากกฎเกณฑ์ตามรูปแบบเดิมที่กำหนดไว้ด้วย

2.1.1.1.2 องค์ประกอบของร้อยกรอง

องค์ประกอบของร้อยกรองของไทยโดยทั่ว ๆ ไป ทั้งร้อยกรองแบบเก่าและร้อยกรองปัจจุบัน ยกเว้นกลอนเปล่าอาจไม่เคร่งครัดทางด้านองค์ประกอบบางประเภท เช่น ฉันทลักษณ์ เป็นต้น ก็ยังคงใช้อยู่ ซึ่งพงศศักดิ์ สังขวิญญู (2546: 67) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของร้อยกรอง ดังต่อไปนี้

1. ฉันทลักษณ์หรือลักษณะบังคับ โดยทั่วไป มี 9 ชนิด ดังนี้

1.1 คณะ หมายถึง การจัดหมวดหมู่ของคำประพันธ์ร้อยกรองทุกประเภทว่าบทหนึ่งจะประกอบด้วยบท วรรคตอน หรือคำอย่างไร เช่น กาพย์ยานี 11 กำหนดคณะไว้ว่า 1 บท จะมี 2 บาท แต่ละบาทจะประกอบด้วย 2 วรรค วรรคแรกจะตอมี 5 คำ วรรคหลัง 6 คำ เป็นต้น

1.2 สัมผัส หมายถึง ความคล้องจองตามกฎเกณฑ์ที่บังคับไว้ในคำประพันธ์ แบ่งออกเป็น 4 ชนิด ได้แก่

1) สัมผัสสระ คือ สระพ้องกันตามมาตรา แม่เสียงวรรณยุกต์จะต่างกันก็ตาม เช่น ใคร - ไป - นัยน์ - ใหม่ - ไกล เป็นต้น

2) สัมผัสอักษร คือ ใช้เสียงตัวอักษรพ้องกัน ไม่กำหนดเสียงสระ หรือเสียงวรรณยุกต์สูงต่ำ เช่น เขา - ชัน, คู - คำ เป็นต้น

3) สัมผัสนอก คือ สัมผัสที่ส่งและรับสัมผัสกันนอกวรรคออกไป คือ ส่งจากคำสุดท้ายของวรรคหน้าไปยังคำใดคำหนึ่งในวรรคต่อ ๆ ไป สัมผัสนอกนี้เป็นสัมผัสบังคับในร้อยกรองทุกประเภท จะไม่มีไม่ได้และกำหนดให้ใช้แต่สัมผัสสระเท่านั้น

4) สัมผัสใน คือ สัมผัสที่ส่งและรับภายในวรรคเดียวกัน ไม่เป็นสัมผัสบังคับและจะใช้สัมผัสสระหรือพยัญชนะก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสม

1.3 คำครุ คำลหุ คือ คำที่บังคับใช้ในการแต่งฉันทน์ ซึ่งมีบังคับแจกแจงต่างกันไป โดยใช้เครื่องหมายเป็นเครื่องหมายบอกคือ คำครุ ใช้เครื่องหมาย ˘ แทน และคำลหุ

ใช้เครื่องหมาย , แทน

1.4 คำเอก คำโท คือ คำที่บังคับใช้ในการแต่งโคลงและร่าย คำเอก ได้แก่ คำหรือพยางค์ที่มีรูปวรรณยุกต์เอกและคำตายทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นเสียงวรรณยุกต์ใด ๆ ส่วนคำโท ได้แก่ คำหรือพยางค์ที่มีรูปวรรณยุกต์โท

1.5 คำเป็น คำตาย คือ คำที่ใช้ในการแต่งโคลง ร่าย และร้อยกรองที่เป็นกลบท เช่น กลอนกลบทที่มีคำตายล้วน เป็นต้น คำเป็น ได้แก่ คำที่ประกอบด้วยสระเสียงยาวในแม่ ก.กา และคำที่มีตัวสะกดในแม่ก กน กม เกย เกอว รวมทั้งคำที่ประกอบด้วยสระอำ ไอ โอ เออ ส่วนคำตาย ได้แก่ คำที่ประกอบด้วยสระเสียงสั้นในแม่ ก.กา (ยกเว้นสระอำ ไอ โอ เออ) และตัวสะกดในแม่ก กต กบ

1.6 เสียงวรรณยุกต์ คือ ข้อกำหนดที่บังคับใช้ในการแต่งกลอน โดยถือเรื่องเสียงวรรณยุกต์เป็นสำคัญ ได้แก่ เสียงสามัญ เอก โท ตรี และจัตวา เป็นต้น

1.7 พยางค์ คือ เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ ไม่ว่าจะสั้นยาวอย่างไร จะมีความหมายหรือไม่มีความหมายก็ตาม ในการแต่งร้อยกรองจะถือว่าพยางค์ก็คือคำนั่นเอง

1.8 คำขึ้นต้นและคำลงท้าย คือ คำที่ใช้กล่าวขึ้นต้นหรือคำที่ใช้ลงท้ายวรรค ท้ายบาท ท้ายบท ซึ่งอาจจะใช้เป็นคำเดียว หลายคำ หรือวลีก็ได้ เช่น คำว่า “สักรา” “เมื่อนั้น” “บัดนั้น” “คนเอ๋ยคนดี” หรือลงท้ายว่า “เอ๋ย” เป็นต้น

1.9 คำสร้อย คือ คำที่ใช้ลงท้ายวรรค ท้ายบาท หรือท้ายบท เพื่อความไพเราะหรือ เพื่อให้ครบจำนวนคำตามลักษณะบังคับ บางแห่งก็ใช้เป็นคำถามหรือใช้ย้าความ คำสร้อยนี้มักจะใช้เฉพาะโคลงกับร่ายและมักจะเป็นคำเป็น เช่น พ่อ แม่ พี่ เทอญ นา ฤา แล ฮา แฮ เป็นต้น

2. เนื้อหาและแนวความคิด

บทร้อยกรองปัจจุบันจะเสนอเนื้อหาหรือแนวความคิดเดียวในร้อยกรองเรื่องหนึ่ง ๆ เช่น ความรัก ธรรมชาติ อารมณ์ ความคิดฝัน หรือสิ่งประทับใจของผู้ประพันธ์ เป็นต้น เพื่อที่จะสื่อสารกับผู้อ่าน อาจเป็นความคิดหรือเนื้อหาโดยตรงไปตรงมา หรือความคิดที่แยบคาย ซ่อนเร้นแปลกใหม่ ตามความสามารถของผู้ประพันธ์

3. ชนิดของร้อยกรอง

ผู้ประพันธ์จะเลือกใช้ชนิดของร้อยกรองให้เหมาะสมแก่ความคิดและเนื้อหาที่ต้องการเสนอให้กับผู้อ่าน ซึ่งมีดังนี้

3.1 โคลง เป็นร้อยกรองที่มีวิธีเรียบเรียงถ้อยคำเข้าคณะ โดยกำหนดคำเอก คำโท และสัมผัสเป็นสำคัญ โคลงแบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ โคลงสุภาพ โคลงตัน และโคลงโบราณ และยังแบ่งย่อยออกไปแต่ละประเภท เช่น โคลงสอง โคลงสาม โคลงสี่ โคลงกระทู

โคลงต้นบาทกฤษณกร เป็นต้น

3.2 ฉันท เป็นร้อยกรองที่มีระเบียบบังคับ คำหนัก คำเบา หรือ คำครุ คำลหุ เป็นสำคัญ นอกจากนั้นก็บังคับในเรื่องคณะและสัมผัสด้วย ฉันทมีหลายชนิด แต่ที่นิยมแต่ง คือ อินทรวชิธรฉันท วัสันตติลลฉันท มาลินีฉันท วิชขุมมาลาฉันท เป็นต้น

3.3 กภาพย์ เป็นร้อยกรองที่มีระเบียบบังคับคล้ายกับฉันท เพียงแต่กภาพย์มิได้กำหนดครุ ลหุ ดังนั้นกวีโบราณจึงนิยมแต่งฉันทปนกับกภาพย์ ซึ่งเรียกว่า คำฉันท เช่น สมุทรโฆษคำฉันท สามัคคีเภทคำฉันท เป็นต้น กภาพย์มีหลายชนิด แต่ที่นิยมแต่งมีกภาพย์ฉับ กภาพย์ห่อโคลง กภาพย์ขับไม้ กภาพย์สุรางคนางค์ เป็นต้น

3.4 กลอน เป็นร้อยกรองประเภทที่บังคับคณะ สัมผัส และเสียงวรรณยุกต์ เนื่องจากเป็นร้อยกรองที่แต่งง่าย จึงมีคนนิยมมากกว่าร้อยกรองประเภทอื่น ซึ่งแบ่งออกเป็นกลอนสุภาพ กลอนสักวา กลอนดอกสร้อย กลอนเสภา กลอนบทละคร กลอนเพลง เป็นต้น

3.5 ร่าย เป็นร้อยกรองประเภทที่บังคับคณะ สัมผัส และบางชนิดก็บังคับคำเอก คำโท ลักษณะคณะของร่ายจะไม่มีกำหนดว่าต้องมีบทละครกี่วรรค จะแต่งยาวเท่าไรก็ได้ เพียงแต่ให้มีสัมผัสทุกวรรคและจบลงตามข้อบังคับเท่านั้น ซึ่งแบ่งออกเป็นร่ายสุภาพ ร่ายต้น ร่ายยาว ร่ายโบราณ

3.6 ลิลิต เป็นร้อยกรองที่ประกอบไปด้วยร่ายและโคลงแต่งสลับกันเป็นเรื่องยาว โดยมีการร้อยสัมผัส ลิลิต มี 2 ชนิด คือ ลิลิตสุภาพ (โคลงสุภาพแต่งสลับร่ายสุภาพ) และลิลิตต้น (โคลงต้นแต่งสลับกับร่ายต้น)

3.7 กลอนเปล่า เป็นงานเขียนชนิดหนึ่ง ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Blank Verse หรือ Free Verse ซึ่งไทยรับมาจากประเทศตะวันตก กลอนเปล่าจะไม่มีข้อบังคับทางฉันทลักษณ์ ผู้ประพันธ์มีอิสระในการแสดงความคิดและใช้คำได้อย่างเต็มที่ ร้อยกรองประเภทกลอนเปล่า ปัจจุบันกำลังได้รับความนิยม

2.1.1.1.3 ลักษณะของร้อยกรองไทยปัจจุบัน

แนวการเขียนร้อยกรองไทยปัจจุบัน มีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปจากร้อยกรองในอดีตทั้งในด้านรูปแบบ เนื้อหา แนวคิด และกลวิธีในการนำเสนอ รื่นฤทัย สัจจพันธ์ (2525: 261 - 267) ได้กล่าวถึงรูปแบบร้อยกรองไทยปัจจุบัน สรุปว่ามีรูปแบบแตกต่างจากร้อยกรองในอดีตหลายประการ ดังนี้

1. **ขนาด** ร้อยกรองปัจจุบันจะมีขนาดสั้นลง ส่วนใหญ่จะแต่งเพียง 6 - 12 บท และเหตุที่มีขนาดสั้นลงเนื่องจากผู้แต่งไม่ได้มุ่งพรรณนาเนื้อเรื่องแต่มุ่งแสดง "ข้อคิด" หรือเสนอ "ความคิด" ให้กระชับรัดกุมเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามมีร้อยกรองบางเรื่องที่ยังคงมีความ

มุ่งหมายที่จะเขียนให้มีขนาดยาวเพื่อบันทึกหรือบรรยายเหตุการณ์ เช่น ชักม้ามเมืองของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ บางกอกแก้วกำสรวล (นิราศนครศรีธรรมราช) ของอังคาร กัลยาณพงศ์ นาฏกรรมบน ลานกว้างของ คมทวน คันธนู เสภาไพร่ของสุจิตต์ วงษเทศ ภควดีของวันเพ็ญ เซ็นตระกูล เป็นต้น

2. ฉันทลักษณ์ ร้อยกรองเป็นคำประพันธ์ที่มีฉันทลักษณ์

เฉพาะตัว ในแต่ละชนิดและสืบทอดศิลปะการแต่งมาช้านาน แต่ในปัจจุบันได้มีความเปลี่ยนแปลงในด้านฉันทลักษณ์บ้าง ดังนี้

2.1 ไม่เคร่งครัดต่อฉันทลักษณ์ จะพบว่าร้อยกรองที่แต่งกันใน ระยะเวลาหลังไม่ได้ให้ความสำคัญต่อกฎเกณฑ์ทางด้านฉันทลักษณ์นัก จะเห็นได้จากในตอนที่กวีไทยในอดีตนิยมดำเนินการเขียนตามครูกวี แต่ผู้แต่งร้อยกรองในปัจจุบันกลับพยายามแสวงหาแนวทางตนเอง ประกอบกับผู้แต่งร้อยกรองในปัจจุบันให้ความสำคัญแก่นื้อมากกว่ารูปแบบ ดังนั้นจึงสนใจเพียงลักษณะทั่ว ๆ ไป แต่จะละเอียดรายละเอียด เช่น ไม่สนใจเรื่องเสียงสัมผัสอันจะทำให้เกิดความกลมกลืนในด้านเสียงและจังหวะ ไม่สนใจจำนวนคำในแต่ละวรรค อาจสั้นหรือยาวขึ้นอยู่กับเนื้อความ หรือบางบทมีเพียงสัมผัสนอกเท่านั้นที่บอกให้เราทราบว่าเป็นร้อยกรอง แต่ไม่สามารถบอกได้ว่าเป็น ร้อยกรองชนิดใด

2.2 เกิดความนิยมในการแต่งกลอนเปล่า ลักษณะสำคัญของ กลอนเปล่า คือ ไม่มีข้อบังคับใด ๆ ในการแต่งไม่ว่าจะเป็นจำนวนคำ การสัมผัส จังหวะ แต่จะแบ่ง เนื้อความออกเป็นวรรคเป็นตอน เพียงแต่วรรคตอนเหล่านั้นไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว ศิลปะในการแต่ง กลอนเปล่า จึงอยู่ที่ความสามารถในการใช้ภาษาที่ก่อให้เกิดความสะเทือนอารมณ์ สามารถแสดง ความคิดได้ลึกซึ้ง และเป็นสากลมากขึ้นเพียงไร

2.3 การคิดฉันทลักษณ์แบบใหม่ นอกจากร้อยกรองประเภท โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย ซึ่งเป็นร้อยกรองรูปแบบเดิมแล้ว ได้มีผู้คิดฉันทลักษณ์แบบใหม่ขึ้นใน ร้อยกรองปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะสำคัญพอจะสรุปได้ ดังนี้

2.3.1 มีการกำหนดจำนวนคำในวรรค ในบาท ในบทใหม่ รวมทั้งเปลี่ยนแปลงสัมผัสระหว่างบทใหม่ลักษณะต่างไปจากรูปแบบเดิม เช่น กำหนดให้หนึ่งบทมีสาม วรรค คำสุดท้ายของแต่ละวรรคสัมผัสกัน วรรคหนึ่งมีคำประมาณ 5 - 7 คำ การแตงั้นแต่ละบทเป็น อิสระ จึงไม่ต้องส่งและรับสัมผัสไปยังบทต่อ ๆ ไป ดังตัวอย่าง

คนชรารอข้ามถนน
ถนนเต็มไปด้วยรถยนต์
และแกไม่อาจข้ามพ้น
แกยืนรอ ๆ รี ๆ

ไม่รู้จะทำอย่างไรดี

ถนนมีแต่รถราขับซี้

(ไม่ปรากฏชื่อ)

2.3.2 มีการวางรูปแบบคำประพันธ์อย่างใหม่ด้วยการแสดง
ความหมายด้วยรูปที่เกิดจากการวางตัวอักษร ที่เรียกว่า "วรรณรูป" หรือ "กวีนิพนธ์รูปธรรม"
(Concrete poetry) ดังตัวอย่างบทร้อยกรองชื่อ "หยาดฝน" ที่วางเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน
เหมือนเป็นเม็ดฝนหล่นจากฟ้า ตรงกับเนื้อความที่พรรณนาไว้ ดังนี้

(หยาดฝน: ผกาติน)

นอกจากนี้ ร้อยกรองไทยในปัจจุบัน มีนักภาษาศาสตร์ได้กล่าวถึงความ
แตกต่างของร้อยกรองแบบเดิมหลายประการ ดังต่อไปนี้

1. ขนาด ร้อยกรองของไทยในอดีตส่วนใหญ่มักจะมี

ขนาดยาวมาก นอกจากจะเล่าเนื้อเรื่องตั้งแต่เริ่มต้นจนจบเรื่องแล้วยังมีบทพรรณนาและอื่น ๆ อีกมาก เช่น พระอภัยมณี ขุนช้างขุนแผน อิเหนา เป็นต้น แต่ร้อยกรองปัจจุบันนิยมเขียนใหม่มีขนาดสั้นประมาณ 6 - 10 บท เนื่องจากเหมาะสำหรับการลงพิมพ์ในหน้านิตยสารต่าง ๆ และไม่มีลักษณะเป็นการเล่าเรื่องเหมือนในอดีต แต่เป็นการเสนอแนวคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงประเด็นเดียว ส่วนการเขียนเรื่องที่มีขนาดยาวก็ยังมีอยู่แต่น้อยมาก

2. ชนิดของคำประพันธ์ ร้อยกรองของไทยแต่เดิมนิยมแต่งด้วยคำประพันธ์หลายชนิดทั้งโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน เช่น พระนลคำหลวง แต่ร้อยกรองไทยในปัจจุบันนิยมแต่งด้วยคำประพันธ์เพียงชนิดเดียวและเป็นคำประพันธ์ที่ไม่มีข้อบังคับทางฉันทลักษณ์มากนัก เช่น กาพย์ กลอน โดยเฉพาะกลอนจะได้รับความนิยมในการเขียนมาก เนื่องจากแต่งได้ง่ายทำให้ผู้แต่งสามารถสื่อความคิดได้ตรงตามที่ต้องการเสนอและผู้อ่านเข้าใจได้ชัดเจน

3. เนื้อหาของร้อยกรอง ในอดีตนิยมสร้างเรื่องจากจินตนาการ เช่น การใช้ฉากป่าหิมพานต์ ตัวละครที่ไม่สามารถพบเห็นได้จริง เช่น นางเงือก เทวดา แต่ร้อยกรองไทยในปัจจุบันนั้นจะมุ่งไปที่การแสดงความคิดเห็นหรืออารมณ์ของผู้แต่งและเป็นการสะท้อนสภาพของสังคมซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวผู้อ่านมากขึ้นทั้งเรื่องการเมือง สภาพสังคม เศรษฐกิจ เช่น ความยากจนของชาวชนบทหรืออาจเป็นการเล่าถึงประสบการณ์ของผู้เขียนในด้านต่าง ๆ อาทิ การเดินทาง เช่น ชักม้าชมเมืองของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

4. ถ้อยคำภาษา ร้อยกรองในอดีตของไทยจะมุ่งเน้นที่การสร้าง ความงดงามทางภาษาและอรรถรสของเรื่องเป็นหลัก เน้นให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินจากความไพเราะของเสียงและถ้อยคำภาษาที่มีความประณีต มีลักษณะประเทืองอารมณ์ แต่ร้อยกรองไทยในปัจจุบันจะมุ่งเน้นการประเทืองปัญญาเป็นหลัก ไม่ให้ความสำคัญกับการตกแต่งถ้อยคำมากนัก นิยมใช้คำที่เข้าใจง่าย ใช้กันอย่างจริงในชีวิตประจำวัน ไม่นิยมใช้ศัพท์สูง ๆ เหมือนในสมัยก่อน หากแต่มุ่งเน้นไปที่การนำเสนอแนวคิดอันเป็นเนื้อหาสาระสำคัญที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อไปยังผู้อ่าน เพื่อสะท้อนหรือเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ผู้อ่านทราบ

5. ฉันทลักษณ์ ร้อยกรองเดิมในอดีตจะเคร่งครัดฉันทลักษณ์มากกว่าปัจจุบัน นักเขียนร้อยกรองไทยปัจจุบันมักจะแสวงหารูปแบบการนำเสนอให้มีความแปลกใหม่ น่าสนใจ

ปัจจัยสำคัญที่มีส่วนทำให้ร้อยกรองเปลี่ยนแปลงจากอดีตมาสู่ร้อยกรองปัจจุบันที่มีลักษณะดังกล่าว ได้แก่ ความเจริญเติบโตทางด้านกรพิมพ์ เนื่องจากหนังสือพิมพ์รวมถึงนิตยสารต่าง ๆ มุ่งให้ข่าวสารบ้านเมืองและความรู้ความคิดทางปัญญามากขึ้น คำประพันธ์ร้อยกรองจึงถูกปรับเปลี่ยนจาก “พาหนะทางอารมณ์” มาเป็น “พาหนะทางความคิด”

ตามไปด้วย ประกอบกับต้องการสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว รูปแบบการแต่งร้อยกรองจึงเข้าใจได้ง่ายกว่า เดิมและมีขนาดสั้นลง (ประทีป วาทิกทินกร, 2532: 7)

2.1.1.2 การใช้คำ

2.1.1.2.1 ความหมายของคำ

พรทิพย์ ภัทธนาวิก (2521: 4 - 5) อธิบายว่า “คำ” คือ เสียงที่เป็น เครื่องหมายและแสดงออกมาเป็นความมุ่งหมายต่าง ๆ แต่ขอบเขตของความหมายนั้นไม่คงที่ตายตัว อาจกว้าง แคบ หรือเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา นอกจากนี้คำยังเป็นเครื่องใช้ติดต่อทำความเข้าใจ เป็นเครื่องมือของการคิด การสังเกต การพิจารณา การแสดงความคิดเห็น และการแสดงความรู้สึก พระยาอุปกิตศิลปสาร (2538: 59) ได้ให้ความหมายของ “คำ” ว่าคือ เสียงที่พูดออกมาได้ความอย่างหนึ่งตามความต้องการของผู้พูดจะเป็นกี่ยกยาก็ตาม เรียกว่า “คำหนึ่ง”

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 248) ได้ให้ความหมายของ “คำ” ไว้ว่า หมายถึงเสียงพูด, เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ, เสียงพูดหรือลายลักษณ์อักษรที่เขียนหรือพิมพ์ขึ้น เพื่อแสดงความคิด โดยปรกติถือว่าเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดซึ่งมีความหมายในตัว

ดังนั้น “คำ” จึงหมายถึง เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ, เสียงพูด หรือตัวหนังสือที่เขียนขึ้น มีความหมายในตัวไม่ว่าจะมีกี่ยกยาก็ตาม

2.1.1.2.2 ชนิดของคำ

บทเพลงที่ไพเราะและสามารถสร้างจินตนาการให้ผู้ฟังมีอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดคล้ายตามผู้ประพันธ์เพลงได้นั้น ผู้ประพันธ์เพลงต้องมีความสามารถเรียงร้อยถ้อยคำ และสามารถเลือกสรรคำที่ก่อให้เกิดพลังทางภาษา ดังต่อไปนี้

1. คำซ้ำ (reduplication)

ศรีสุตา จริยากุล (2544: 21) อธิบายความหมายของคำซ้ำว่า “คือ คำคำเดียวกันนำมากล่าว 2 ครั้ง คำคำเดียวกันอาจเป็นคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา หรือคำวิเศษณ์ก็ได้มาซ้ำกันเข้า เช่น น้อง ๆ รวย ๆ เมา ๆ เธอ ๆ หรือนำคำที่ซ้ำกันมาซ้อนกัน เช่น พี่ ๆ น้อง ๆ เธอ ๆ ท่าน ๆ ฯลฯ เมื่อซ้ำคำแล้วอาจมีความหมายคงเดิมตามความหมายของคำเดี่ยว ๆ แต่อาจจะเน้นหรือไม่เน้นต่างกัน หรือบางทีความหมายต่างจากกันไปกับคำเดี่ยวเพียงคำเดียว”

บรรจบ พันธุเมธา (2544: 76) อธิบายว่า คำซ้ำ คือ คำคำเดียวกันนำมากล่าว 2 ครั้งมีความหมายเน้นหนัก หรือบางทีต่างกันไปกับคำเดี่ยวเพียงคำเดียว จึงถือว่าเป็นคำสร้างใหม่มีความหมายใหม่ทำนองเดียวกับคำซ้อน ต่างกันก็แต่เพียงคำซ้ำใช้คำคำเดียวกันซ้อนกันเท่านั้น และเพื่อให้รู้ว่าคำกล่าว 2 ครั้ง นั้นเป็นคำซ้ำ ไม่ใช่คำเดี่ยว ๆ เรียงกัน จึงต้องคิดเครื่องหมายกำกับไว้ในภาษาไทย ใช้ไม้ยมกแทนคำท้ายที่ซ้ำกับ คำต้น

สุนันท์ อัญชลีสกุล (2546: 24) ได้ให้ความหมายของคำซ้ำ คือ คำซ้ำในภาษาไทยเกิดจากการนำคำ ๆ เดียวกันมาซ้ำกัน บางครั้งเวลาออกเสียงจะมีการลงน้ำหนักเสียงที่คำใดคำหนึ่งในคำซ้ำ การลงน้ำหนักเสียงมีผลต่อความหมายของคำซ้ำที่เกิดขึ้นใหม่ด้วย ส่วนการเขียนนิยมใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๗) แทนการเขียนซ้ำรูปเดิม จึงถือว่าคำซ้ำแต่ละคำ ประกอบด้วยหน่วยคำอิสระ 1 หน่วยคำ และหน่วยคำไม่อิสระ (คือ ไม้ยมก) อีกหนึ่งหน่วยคำ

เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์ (2525: 334) อธิบายเกี่ยวกับคำซ้ำว่า คำซ้ำ คือคำประกอบที่ส่วนหนึ่งมีความหมายในตัวของมันเอง อีกส่วนหนึ่งคือส่วนซ้ำ ไม่มีความหมายในตัวของมันเอง แต่มีส่วนช่วยให้ความหมายของคำซ้ำทั้งคำเปลี่ยนความหมายไปดั่งนั้น คำซ้ำจึงมีลักษณะใกล้เคียงคำประสมในแง่หนึ่ง นอกจากนี้ คำซ้ำก็ยังเหมือนคำประสมอีกประการหนึ่ง นั่นคือต่างก็เป็นการสร้างคำใหม่ในภาษา พระยาอนูมานราชชนและดร.บรรจบ พันธุเมธา มีความเห็นตรงกันว่าคำซ้ำ ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางความหมาย ได้ดังนี้ คือ

ก. ซ้ำเพื่อบอกพหุพจน์ หรือบอกปริมาณหรืออัตราที่เพิ่มมากขึ้น คำซ้ำลักษณะนี้ไม่มีการเปลี่ยนรูปพยางค์ เช่น คนมาเป็นพัน ๆ เลย, เด็ก ๆ มากันแล้ว เป็นต้น

ข. ซ้ำเพื่อขยายความว่า “จัด แรง ทำมาก ๆ อย่างจริงจัง”

คำซ้ำเช่นนี้พยางค์ที่ซ้ำจะเปลี่ยนรูปวรรณยุกต์ เช่น สบู่ที่หอมหอมนะ ขมนี่หวานหวาน เป็นต้น

ค. ซ้ำเพื่อให้ความหมายลดลง เจาะจงน้อยลงในคำซ้ำชนิดนี้ บางทีก็ไม่เปลี่ยนรูปพยางค์แต่บางทีก็เปลี่ยนรูปพยางค์ด้วย อาจจะไม่เปลี่ยนแต่รูปสระหรือทั้งสระและพยัญชนะสะกด เช่น ลูกอ่อน ๆ เอาไว้ดอง ลูกแก่ ๆ บ่มให้สุก, อ่างอาหารอะไร ไม่อยากได้ทั้งนั้น เป็นต้น

ง. ซ้ำเพื่อแสดงการแยกเป็นส่วน ในคำซ้ำชนิดนี้ไม่มีการเปลี่ยนรูปคำ เช่น บั้งปลาเป็นริ้ว ๆ นะ, เขาจัดไปให้เป็นชุด ๆ ไม่ปนกัน เป็นต้น

จ. ซ้ำแล้วเปลี่ยนหน้าที่ทางไวยากรณ์ไปเลย มีคำซ้ำบางคำ ซึ่งจะเปลี่ยนหน้าที่ทางไวยากรณ์ไปเลย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) กริยาที่ซ้ำแล้วกลายเป็นวิเศษณ์วลี เช่น อยู่ ๆ เขาก็มา โกรธฉัน (อยู่ ๆ มีความหมายว่า “โดยไม่รู้เนื้อรู้ตัว โดยไม่มีสาเหตุอะไร”)

2) กริยาที่ซ้ำแล้วเป็นวิเศษณ์ขยายนาม เช่น ผ้ารุ่นนี้มีลาย ต่าง ๆ หลายลาย (ต่าง ๆ มีความหมายว่า “ที่ไม่เหมือนกัน”)

ดังนั้น “คำซ้ำ” คือ คำที่เขียนซ้ำกัน 2 ครั้ง โดยใช้ไม้ยมกแทน และคำนั้นต้องเขียนเหมือนกันและทำหน้าที่เดียวกัน เพื่อเน้นความหมาย แสดงความเป็นพหุพจน์หรืออาจจะกล่าวซ้ำเพื่อบอกลักษณะต่าง ๆ

2. คำซ้อน (Synonymous compound)

เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ (2525: 334) อธิบายเกี่ยวกับคำซ้อนไว้ว่า คำซ้อน คือ คำซึ่งส่วนย่อยทุกส่วนมีความหมายเช่นเดียวกับคำประสม แต่คำซ้อนไม่มีความหมายใหม่ เพราะความหมายของคำซ้อนจะคล้ายคลึงกับความหมายของส่วนย่อยในคำประกอบเอง เช่น ชั่วช้า ยกย่อง จิตใจ หยาบช้า ยกยอ หนทาง เป็นต้น

ศรีสุตา จริยากุล (2544: 20) อธิบายเกี่ยวกับคำซ้อนไว้ว่า คำซ้อน คือ คำที่มีคำเดียว 2 คำ อันมีความหมายหรือเสียงคล้ายกัน หรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน ซ้อนเข้าคู่กัน เมื่อซ้อนแล้วจะมีความหมายใหม่หรือความหมายที่ใช้ต่างกันออกไปบ้าง

บรรจบ พันธุเมธา (2544: 76) อธิบายเกี่ยวกับคำซ้อนเพิ่มเติมไว้ ดังนี้ คำซ้อน (คำคู่) คือ คำที่มีคำเดียว 2 คำ อันมีความหมายหรือเสียงคล้ายกันใกล้เคียงกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน ซ้อนเข้าคู่กัน เมื่อซ้อนแล้วมีความหมายใหม่เกิดขึ้น แม้ว่าบางคำความหมายจะไม่แปลกไปกว่าความหมายเดิม (คือความหมายของคำเดี่ยวแต่ละคำ) มากนัก แต่ก็ต้องมีความหมายและที่ใช้ต่างออกไปบ้าง

สุนันท์ อัญชลีอนุกุล (2546: 24) ได้ให้ความหมายของ “คำซ้อน” ไว้ว่า คำซ้อน คือ ชื่อเรียกคำอีกประเภทหนึ่งที่เกิดจากการนำคำสองคำมาซ้อนกัน คำที่นำมาซ้อนกันเพื่อให้เกิดเป็นคำซ้อนนั้น แต่เดิมมักใช้คำที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน โดยที่คำทั้งสองอาจมีที่ใช้ในภาษาถิ่นคนละถิ่นหรือใช้ต่างกาลเวลากันมาซ้อนกัน เช่น คำว่า บ้านเรือน เสื่อสาด เป็นต้น ต่อมามีการนำคำที่มีความหมายตรงข้ามกันมาซ้อนกัน เช่น เท็จจริง สูงต่ำ ดำขาว ผิดชอบชั่วดี เป็นต้น นอกจากนี้คำซ้อนได้พิจารณารวมถึงเรื่องเสียงด้วยไม่ได้จำกัดเฉพาะเรื่องของความหมายเท่านั้น เราจึงกล่าวได้ว่าคำซ้อนมีความหมายกว้างขึ้น ดังนั้นเราจึงแบ่งคำซ้อนออกเป็น 2 ชนิด คือคำซ้อนเพื่อความหมาย และคำซ้อนเพื่อเสียง คำซ้อนแต่ละชนิดมีวิธีการสร้างต่าง ๆ กัน

ก. คำซ้อนเพื่อความหมาย คือ เกิดจากการนำคำสองคำที่มีความหมายเหมือนกัน ใกล้เคียงกัน ทำนองเดียวกัน หรือตรงข้ามกันมาซ้อนกัน คำที่นำมาซ้อนอาจเป็นคำชนิดเดียวกัน หรือต่างชนิดกัน เช่น ตรอกชอกชอย เสื่อสาด ทรัพย์สิน แยกแยะ เป็นต้น

ข. คำซ้อนเพื่อเสียง คือ เกิดจากการนำคำพยางค์เดียว หรือคำหลายพยางค์ที่มีเสียงพยัญชนะต้นเหมือนกันและเสียงพยัญชนะตัวสะกดอาจเหมือนกันหรือต่างกัน แต่ประสมด้วยเสียงสระต่างกัน ความหมายของคำซ้อนชนิดนี้อาจอยู่ที่พยางค์ใดพยางค์หนึ่ง หรืออยู่ที่ทุกพยางค์รวมกัน คำซ้อนเพื่อเสียงมักมีจำนวนพยางค์เป็นจำนวนคู่ เช่น สองพยางค์ สี่พยางค์ หกพยางค์ เช่น โอนเอน ยัวเี้ยย ต่วมเต๋ยม อิลู่ฉุยแฉก อีรุงตุงนัง ผลหมากรากไม้ อดตาหลับขับตานอน ชิงกีร์ช่าก็แรง เลือกที่รักมักที่ชัง เป็นต้น

ดังนั้น “คำซ้อน” คือ การนำคำประสมตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน หรือตรงข้ามกันมาซ้อนกันเพื่อบรรยายความหรือเน้นเสียง

3. คำย่อและคำตัด

ปรีชา ช่างขวัญยืน (2525: 188 - 189) กล่าวถึงคำย่อและคำตัด สรุปได้ว่า คำย่อ คือ การลดรูปของคำหรือการทำให้คำนั้นสั้นลง โดยทั่วไปการย่อคำจะปรากฏในรูปของพยัญชนะหนึ่งตัวตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) เช่น พ.ศ. ย่อมาจาก พุทธศักราช เป็นต้น ส่วนคำตัด คือ การตัดหรือลดรูปของคำให้เหลือน้อยกว่าเดิมเพื่อให้พยางค์สั้นเข้า โดยทั่วไปจะเป็นประโยชน์ในกรณีที่ต้องใช้คำเต็มบ่อย ๆ และเพื่อหลีกเลี่ยงการพูดซ้ำคำเดิม จึงใช้การตัดคำเพื่อให้คำนั้นสั้นลง เช่น กรมฯ จุฬาฯ เป็นต้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2529: 38) กล่าวถึงการใช้คำย่อและคำตัดสั้น สรุปได้ว่า การใช้คำย่อและการตัดคำหรือวิธีการย่อคำเป็นการใช้ภาษาพูดในภาษาเขียนที่เป็นบทสนทนาของตัวละครหรือบทสัมภาษณ์ เช่น คำว่า “ยัน” แทน “ยืนยัน” “ค่าน” แทน “คัดค้าน” “พน” แทน “รื้อฟื้น” หรือบางครั้งเขียนย่อคำที่เป็นวิสามานยนาม เช่น นายกฯ ได้มาร่วมงานด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส, กรมพระยาดำรงฯ ได้รับสมญาว่าบิดาแห่งประวัติศาสตร์ไทย เป็นต้น

ดังนั้น “คำย่อ” สรุปได้ว่า คำตัดคือคำที่ลดรูปของคำให้เหลือน้อยกว่าคำเดิม โดยที่ตัดหรือลดพยางค์แล้วยังคงมีความหมายเท่าคำเดิมหรืออาจเพี้ยนไปบ้างแต่ยังแสดงเค้าของคำเดิมอยู่ ส่วนคำย่อ หมายถึง การลดรูปของคำ โดยใช้พยัญชนะต้นของพยางค์แรกของคำเป็น ตัวย่อ โดยตัวย่อต้องมีจุดกำกับเสมอ เช่น ก.ท. ป.4 เป็นต้น

4. คำราชาศัพท์

ประทีป วาทิกทินกร (2532: 8) กล่าวว่า คำราชาศัพท์เป็นคำที่ใช้กับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีและพระบรมวงศานุวงศ์ (ต่อมาหมายถึงรวมถึงคำที่ใช้กับพระภิกษุ ข้าราชการและสุภาพชนด้วย) คำราชาศัพท์เป็นคำจำพวกหนึ่งซึ่งมีระเบียบแบบแผนในการใช้เป็นอย่างดี นับได้ว่าเป็นคำชุดพิเศษ เช่น ทอดพระเนตร ทรงพระอักษร เป็นต้น

Word Guru 4.0 (2562) กล่าวว่า คำราชาศัพท์ คือ คำสุภาพที่ใช้ให้เหมาะสมกับฐานะของบุคคลต่าง ๆ คำราชาศัพท์เป็นการกำหนดคำและภาษาที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมอันดีงามของไทย แม้คำราชาศัพท์จะมีโอกาสใช้ในชีวิตน้อยแต่เป็นสิ่งที่แสดงถึงความละเอียดอ่อนของภาษาไทยที่มีคำหลายรูปหลายเสียงในความหมายเดียวกันและเป็นลักษณะพิเศษของภาษาไทย โดยเฉพาะซึ่งใช้กับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์ พระภิกษุสงฆ์ สามเณร ขุนนาง ข้าราชการ สุภาพชน เป็นต้น

ดังนั้น “คำราชาศัพท์” จึงหมายถึง ถ้อยคำสุภาพ ไพเราะที่ใช้ให้เหมาะกับฐานะของบุคคลในสภาพสังคมไทยและเป็นลักษณะพิเศษของภาษาไทย โดยเฉพาะซึ่งใช้กับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ

2.1.1.3 ภาพพจน์

ชุมสาย สุวรรณชมภู (2548: 53) กล่าวว่า ภาพพจน์ตรงกับภาษาอังกฤษว่า figures of speech คือ ถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพในใจ โดยใช้กลวิธีหรือชั้นเชิงในการเรียบเรียงถ้อยคำให้มีพลังที่จะสัมผัสอารมณ์ของผู้อ่านจนเกิดความประทับใจ เกิดความเข้าใจลึกซึ้ง และเกิดอารมณ์สะเทือนมากกว่าถ้อยคำที่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา

เปลื้อง ณ นคร (2512: 24) ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า “ภาพพจน์” ไว้ว่า “...เราจะต้องเข้าใจเสียให้แน่นอนว่าภาพพจน์นั้นไม่ได้เพ่งเล็งถึงภาพหรือรูป แต่หมายถึงความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ที่จะเกิดเป็นรูปภาพขึ้นในใจ ในการที่จะพูด เขียน หรือแสดงความรู้สึกอย่างมีภาพพจน์นั้นก็คือการพูดโดยใช้คำที่ให้ความหมายโดยนัย...”

สิทธา พินิจภูวดล (2516: 45) ได้กล่าวถึงคำว่า “ภาพพจน์” สรุปได้ว่า ภาพพจน์เป็นวิธีการสร้างมโนภาพให้เกิดขึ้นโดยอาศัยถ้อยคำสำนวน เปรียบเสมือนกับผงชูรสที่ช่วยให้ผู้อ่านได้รับรสอร่อย เกิดความสุข ความพอใจในการบริโภคอาหารจนหมดได้ ไม่รู้สีกัด

ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2522: 190) ได้กล่าวถึงคำว่า “ภาพพจน์” สรุปได้ว่า ภาพพจน์เป็นกลวิธีที่สำคัญมากในงานประพันธ์ทั้งหลายและแสดงความเห็นอีกว่าหนังสือที่ได้รับการยกย่องเป็นบทประพันธ์ที่ดีมีคุณค่านั้น นอกจากจะมีคุณค่าด้านความงามความดีแล้วยังมักประกอบด้วยความงามดีเด่นด้านการใช้ภาพพจน์ด้วย

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 820) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ภาพพจน์” ไว้ว่า “ถ้อยคำที่เป็นสำนวนโวหารทำให้นักเห็นเป็นภาพ, ถ้อยคำที่เรียบเรียงอย่างมีชั้นเชิงเป็นโวหารมีเจตนาให้มีประสิทธิผลต่อความคิด ความเข้าใจให้จินตนาการและถ่ายทอดอารมณ์ได้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งกว่าการบอกเล่าที่ตรงไปตรงมา”

ประภาศรี สีหอำไพ (2531: 51) ได้กล่าวถึง “ภาพพจน์” ว่าเป็นการใช้วาทยุบายในร้อยแก้ว คือ อุบายวิธีในการเลือกใช้ถ้อยคำเรียกรวม ๆ ว่าสำนวนโวหาร ซึ่งใช้รูปคำหรือภาพพจน์ (figures of speech)

พะอบ โปษกฤษณะ (2532: 76) ได้กล่าวไว้คล้ายคลึงกันว่า ภาพพจน์ คือ การใช้ภาษาให้เกิดความเด่นชัดและเกิดความประทับใจ ทำให้เห็นภาพในจิตใจ เกิดความรู้สึก ไทยเรามีการใช้ภาพพจน์มาแต่ครั้งสุโขทัย ดังในศิลาจารึกและวรรณคดีต่าง ๆ หากแต่ไม่ได้จัดหมวดหมู่ตามหลักวิชาการ

วิชา กงกษณ์ (2533: 32 - 42) ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า “ภาพพจน์” สรุปได้ว่า ภาพพจน์ให้ความสำเร็จอารมณ์อันเนื่องมาจากได้ใช้ความคิดและจินตนาการ ซึ่งอาจเปรียบได้กับการที่เราได้ก้าวออกจากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่ง มีความเคลื่อนไหวตื่นตัว ไม่เฉยชาซึมเซาในระหว่างติดตามอ่าน ได้สังเกตพิจารณาเห็นสิ่งที่เหมือนกันหรือแตกต่างของสิ่งนั้น ๆ เรียกดอกไม้ชนิดหนึ่งว่า ดอกขจร เพราะมีกลิ่นหอมฟุ้ง ตั้งชื่อสุนัขว่าสิงโต เพราะมันมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งเด่นชัดว่ามีส่วนคล้ายกันระหว่างสัตว์ทั้งสอง รู้สึกห้วนไหวในจิตใจอย่างรุนแรงเมื่อตาคู่หนึ่งมองสบตาก็เรียกตาคู่หนึ่งว่าศรเนตร เหล่านี้เป็นตัวอย่างของความเปลือเปลือใจที่ได้จากการสังเกตความคิดและจินตนาการเทียบเคียง ภาพพจน์แบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. **การใช้อุปมา (Simile)** เป็นโวหารที่เปรียบเทียบของสองสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องนำมาเปรียบเทียบกัน คำที่ใช้โวหารประเภทนี้ใช้ในการเปรียบเทียบ คือ คำว่า เหมือน คล้าย ดุจ ดู ราว กล ประหนึ่ง เพียง ดัง รวากับ เฉก ฯลฯ

2. **การใช้อุปลักษณ์ (Metaphor)** เป็นโวหารเปรียบเทียบของสองสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องนำมาเปรียบเทียบกันว่าเป็นสิ่งเดียวกันหรือเท่ากันทุกประการโดยใช้คำว่า “เป็น” หรือ “คือ” ฯลฯ ในการเปรียบเทียบ

3. **การใช้ข้อติพจน์ (Hyperbole)** เป็นการพูดเกินความจริงแต่เป็นการกล่าวที่ทำให้เหตุผลทางด้านจิตใจทำให้เกิดความซาบซึ้งไปกับเนื้อความที่มีน้ำหนักมากเช่นกัน ผู้อ่านย่อมทราบดีว่าคำกล่าวเช่นนั้นไม่มีทางเป็นความจริงได้ แต่ก็ยังยอมรับฟังด้วยความรู้สึกที่ประทับใจไม่ถือว่าเป็นการพูดโกหกแต่อย่างใด

4. **การใช้ข้อธิพจน์ (Overstatement)** คือ การพูดหรือประหนึ่งโอ้อวด โดยมีเจตนาจะให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังรู้สึกขื่นต่างจากข้อติพจน์ (Hyperbole) ที่มีเจตนา เพื่อมุ่งเน้นความรู้สึกที่จริงจัง

5. **การใช้ปฏิรูปพจน์ (Allusion)** คือ การใช้ข้อความที่ดัดแปลงมาจากข้อความ อันเป็นที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว เช่น วาตะของนักปราชญ์ รัฐบาลุช กวี สุภาชิต คำพังเพยหรือผลงานของผู้อื่น

6. **การใช้อวัตพจน์ (Synesthesia)** คือ การใช้คำแทนผลของสัมผัสที่ผิดไปจากธรรมดา เช่น รสเป็นผลสัมผัสด้วยลิ้น กลิ่นเป็นผลของสัมผัสจากจมูก

7. **การใช้ปฏิวาทะ (Oxymoron)** คือ การนำคำที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือค้ำกันมารวมกัน เพื่อให้เกิดคำ ซึ่งมีความหมายใหม่หรือมีความหมายที่ให้ความรู้สึกขัดแย้งหรือเพิ่มน้ำหนักให้แก่ความหมายของคำแรก

8. **การใช้ปฏิภาคพจน์ (Paradox)** คือ ข้อความที่มีความหมายขัดกันไม่ว่าผู้ใช้จะจงใจหรือไม่ก็ตาม เป็นข้อความที่กล่าวถึงสิ่งที่แปลกแต่จริง หรือเป็นไปได้

9. การเล่นเสียงพยัญชนะหรือการสัมผัสอักษร (Alliteration) เป็นการ เล่นคำ โดยซ้ำเสียงพยัญชนะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแรกของคำหรือพยางค์ที่เน้นหนัก เพื่อให้เกิดความ ไพเราะในงานประพันธ์

10. การสัมผัสสระ (Rhyme and Alliteration) คือ การคล้องจองของ คำที่ประสม

11. การเล่นเสียงวรรณยุกต์ เป็นการไล่เสียงวรรณยุกต์หรือผันเสียง วรรณยุกต์ระหว่างคำที่มีพยัญชนะสระและตัวสะกดเหมือนกัน เช่น หาม ห้าม ห้าม หรือผันเสียง วรรณยุกต์ระหว่างคำที่มีพยัญชนะและสระเสียงเดียวกัน เช่น ใคร ไช ใคร เพื่อทำให้งานเขียนมีเสียง ไพเราะขึ้น

สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา (2549: 37) อธิบายว่า ภาพพจน์ ซึ่งตรงภาษาอังกฤษว่า Figures of Speech คือ คำหรือกลุ่มคำที่เกิดจากกลวิธีการใช้คำ เพื่อให้เกิดภาพพจน์ที่แจ่มชัดและ ลึกซึ้งในใจของผู้อ่านและผู้ฟัง ภาพพจน์มีหลายประเภท ได้แก่

1. อุปมา (Simile) คือ ภาพพจน์เปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกัน โดยมีคำ เชื่อมโยง เช่น คำว่า เหมือน ดุจ ดัง เช่น ราว ปาน ประหนึ่ง เพียง เทียม เป็นต้น

2. อุปลักษณ์ (Metaphor) คือ ภาพพจน์เปรียบเทียบที่นำลักษณะเด่น ของสิ่งที่ต้องการเปรียบมากล่าวทันที โดยไม่มีคำเชื่อมโยง หรือบางครั้งอาจมีคำว่า เป็น คือ เป็นต้น

3. อนุนามนัย (Synecdoche) คือ ภาพพจน์ที่เกิดจากการใช้คุณสมบัติ เด่น ๆ ส่วนหนึ่ง เพื่อแทนความหมายทั้งหมด

4. อธินามนัย (Metonymy) คือ ภาพพจน์ที่เกิดจากการใช้ชื่อเรียกรวม ๆ แทนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือคนหนึ่ง

5. บุคลาธิษฐาน (Personification) คือ ภาพพจน์ที่เกิดจากการเปรียบเทียบ โดยนำสิ่งที่ไม่มีชีวิตหรือมีชีวิต แต่ไม่ใช่คนมากล่าวถึงราวกับคน

6. อติพจน์ (Hyperbole) คือ ภาพพจน์เปรียบเทียบเกินความจริง

7. วิภาษ (Oxymoron) คือ ภาพพจน์ที่เกิดจากการใช้คำที่มีความหมาย ขัดแย้งกันนำมาคู่กันได้อย่างกลมกลืน

8. อรรถวิภาษ (Paradox) คือ ภาพพจน์ที่เกิดจากการแสดงความหมายที่ ดูเหมือนจะขัดแย้งกันหรือเป็นไปไม่ได้ แต่เมื่อวิเคราะห์ความหมายลึกลงไปอาจตีความได้อย่าง กลมกลืน

9. สัทพจน์ (Onomatopoeia) คือ ภาพพจน์เปรียบเทียบโดยใช้คำเลียน เสียง

ดังนั้น “ภาพพจน์” จึงหมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในความรู้สึกนึกคิดหรือในจินตนาการ อันเป็นผลมาจากการใช้ภาษาอย่างมีศิลปะ เพื่อให้ผู้อ่านได้ทั้งความรู้และรับอารมณ์สไปพร้อม ๆ กัน

2.1.1.4 การวิเคราะห์วัจนกรรม

แซนดรา เจ ซาวิยอง (Sandra J. Savignon, 1983: 13) กล่าวว่า

“ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่ถูกใช้เพื่อแสดงจุดมุ่งหมายอย่างไม่จำกัด เช่น การสั่ง การอธิบาย การขอร้อง ฯลฯ ซึ่งจุดประสงค์ในถ้อยคำที่กล่าวนั้น จะสามารถเข้าใจได้ เมื่อถ้อยคำนั้นอยู่ในบริบทของสถานการณ์ จึงทำให้ทฤษฎีวัจนกรรม (Speech Action Theory) ได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญต่อการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมาย ทั้งนี้เป็นเพราะทฤษฎีวัจนกรรมนี้มีความสำคัญในการบงกถึงจุดประสงค์ของการใช้ภาษาและช่วยให้เข้าใจเจตนาที่แฝงอยู่ได้ชัดเจน”

วัจนกรรม (speech acts) เป็นแนวคิดหนึ่งในวัจนปฏิบัติศาสตร์ กล่าวถึงการกระทำที่เกิดขึ้นเมื่อผู้พูดหรือผู้เขียน (speaker/writer) กล่าวถ้อยคำใดถ้อยคำหนึ่ง (utterance) กับผู้ฟังหรือผู้อ่าน (hearer/reader) หรือผู้รับสารในบริบทใดบริบทหนึ่ง สามารถจำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ตามเจตนาของผู้พูด เช่น การบอกเล่า การสัญญา การสั่ง การถาม การขอโทษ เป็นต้น (สุจริตลักษณ์ ดิผดุง 2552 : 61)

แนวคิดและทฤษฎีเรื่องวัจนกรรม

ผู้ริเริ่มแนวคิดเรื่องวัจนกรรม คือ Austin ซึ่งเป็นนักปรัชญาสำนักภาษาธรรมชาติ Austin สนใจว่าคนทั่วไปใช้ภาษากันอย่างไรและเพราะเหตุใดจึงสื่อสารกันรู้เรื่องทั้งที่ภาษาที่ใช้สื่อสารกันโดยทั่วไปในชีวิตประจำวันนั้น มีความกำกวมและความขัดแย้งอยู่มาก หลังจาก Austin เสียชีวิตไปแล้วในปี 1962 ได้มีการรวบรวมบทบรรยายของเขาและจัดพิมพ์เป็นหนังสือชื่อ How to Do Things with Words โดยมีสาระสำคัญว่า นอกเหนือจากการสื่อความแล้ว ถ้อยคำยังสามารถก่อให้เกิดการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งได้ด้วย (กฤษดาวรรณ หงส์ลดาธรมภ์ และ ชีรนุช โชคสุวณิช, 2551: 93 - 94)

1. แนวคิดวัจนกรรมของจอห์น แอล ออสติน (John L. Austin)

Austin เป็นผู้บุกเบิกแนวคิดเรื่องวัจนกรรม ทำงานที่มหาวิทยาลัยอ็อกซ์ฟอร์ด (Oxford) ประเทศอังกฤษในช่วงทศวรรษ 1940 มีลูกศิษย์สำคัญ คือ เอช พี ไกรซ์ (H.P. Grice) และจอห์น เซอร์ล (John Searle) โดยทั้งหมดนี้ได้ชื่อว่าเป็นนักปรัชญาสำนักภาษาธรรมชาติ (กฤษดาวรรณ หงส์ลดาธรมภ์ และ ชีรนุช โชคสุวณิช 2551 : 93) Austin ตั้งข้อสังเกตว่า ภาษาของมนุษย์ในบางลักษณะอาจไม่ชัดเจนและไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ควรจะเป็น แต่ถึงกระนั้นสิ่งเหล่านี้ก็มิได้เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารเสมอไป ทั้งนี้เป็นเพราะธรรมชาติของการมีปฏิสัมพันธ์ย่อมต้องมีการใช้ภาษาในลักษณะต่างกัน ตลอดจนมีความเข้าใจถูกและความเข้าใจผิดเกิดขึ้นสลับกันไป

ภคธวธรรณ หงศัลตารมภ์ และ อีรณษ โขคสุวณิข (2551 : 94) กล่าวว่า ผลงานการศึกษาของ Austin ในหนังสือเรื่อง How to Do Things with Words มีเนื้อหาสำคัญว่า ผู้พูดไม่ได้เพียงใช้ภาษาเพื่อสื่อความ แต่ยังใช้ภาษาเพื่อกระทำสิ่งต่าง ๆ โดย Austin แบ่งถ้อยคำออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 ถ้อยคำแสดงความจริงเท็จ (constatives) เป็นถ้อยคำที่ตัดสินค่าความจริงเท็จได้ มีการใช้ภาษาในลักษณะการพรรณนาหรือบอกเล่า ถ้อยคำชนิดนี้ทำหน้าที่สื่อความบรรยายถึงสรรพสิ่งและกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นจริงหรือเท็จได้ ขึ้นอยู่กับว่าสรรพสิ่งและกิจกรรมนั้นมีสภาพเป็นจริงตามที่ผู้พูดกำลังอธิบายอยู่หรือไม่ ตัวอย่างเช่น ผู้พูดกล่าวว่า “ผมมีบ้าน 3 หลัง” การวิเคราะห์ถ้อยคำจะเป็นความจริงก็ต่อเมื่อผู้พูดมีบ้าน 3 หลังจริง แต่ถ้าผู้พูดมีบ้านน้อยกว่าหรือมากกว่า 3 หลัง หรือแท้จริงแล้วไม่มีบ้านแต่มีเปียโน 3 หลัง ถ้อยคำนี้จะกลายเป็นเท็จ

1.2 ถ้อยคำบ่งการกระทำ (performatives) เป็นถ้อยคำที่ตัดสินค่าความจริงเท็จไม่ได้ โดยถ้อยคำนั้นไม่ได้สื่อแต่เพียงความหมายเท่านั้น แต่ยังสื่อถึงการกระทำด้วย โดย Austin ได้ยกตัวอย่าง ดังนี้ “I shall resign from the presidency of the United States of America”. (ผมขอลาออกจากตำแหน่งประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา) เป็นคำพูดของประธานาธิบดี ริชาร์ด นิกสัน ที่ประกาศผ่านทางโทรทัศน์เมื่อตัดสินใจลาออกจากตำแหน่งเมื่อกล่าวถ้อยคำนี้แล้ว นิกสันไม่สามารถเปลี่ยนใจไม่ลาออกได้ เป็นต้น นอกจากนี้ Austin (1975: 14-15 อ้างถึงใน อิงอร พิงจะงาม, 2554: 14 - 15) กล่าวเพิ่มเติมว่า การสื่อสารจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่ก็ต่อเมื่อคู่สนทนาและบริบทรอบข้างต้องมีความเป็นไปตามเงื่อนไขความเหมาะสม (felicity condition) ซึ่งสามารถแยกหัวข้อย่อยได้ดังต่อไปนี้

1) เงื่อนไขขั้นตอน วัจนกรรมต้องมีขั้นตอนและผลที่เป็นแบบแผนที่ยึดถือต่อกันมาในสังคม สถานการณ์การพูด และบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องมีความเหมาะสม ตัวอย่างเช่น ในประเทศอังกฤษ การแต่งงานของผู้นับถือศาสนาคริสต์จะถือว่าไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หากพิธีแต่งงานไม่ครบตามขั้นตอน เช่น ต้องมีการเตรียมพิธีทางศาสนาที่โบสถ์ในเวลาที่กำหนดไว้ และยังคงมีบุคคลอย่างน้อย 2 คนร่วมเป็นสักขีพยาน เป็นต้น

2) เงื่อนไขความถูกต้อง มีใจความว่า ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นต้องปฏิบัติอย่างถูกต้องและสมบูรณ์ เนื้อหาของเงื่อนไขนี้จะเน้นไปที่รายละเอียดที่เฉพาะเจาะจงว่า นอกจากทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องและสถานการณ์การพูดต้องเป็นไปตามเงื่อนไขขั้นตอนแล้ว กิจกรรมและคำพูดที่ใช้ก็ควรอยู่ในลำดับที่ถูกต้องด้วย เช่น ว่าที่เจ้าบ่าวเจ้าสาวต้องไม่สวมแหวนให้กัน จนกว่าจะถึงเวลาที่เหมาะสม และเมื่อประธานพิธีถามว่าทั้งสองยินดีที่จะเป็นคู่สามีภรรยาให้กันหรือไม่ ทั้งสองจะต้องผลัดกันกล่าวว่า “I do” เป็นต้น

3) เงื่อนไขความตั้งใจจริงบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องมีความคิด ความรู้สึก และความแน่วแน่เมื่อกล่าวสิ่งใดออกไป ตัวอย่างเช่น การกล่าวปฏิญาณตนในพิธีแต่งงานจะถือว่าถูกต้องเฉพาะในกรณีที่คู่บ่าวสาวต้องประสงค์ที่จะร่วมชีวิตกัน ตลอดไปจริง ๆ หรือการกล่าวขอโทษจะถือว่าไม่สมบูรณ์หากผู้พูดกล่าวเพื่อขอไปทีและไม่รู้สึกว่าได้กระทำผิดลงไป เป็นต้น

วิจารณ์กรมตามแนวคิดของ Austin (1975: 109 อ้างถึงใน อิงอร พึ่งจะงาม, 2554: 15) สามารถแบ่งระดับชั้นเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1. วิจารณ์กรมตรงตามคำ (locutionary acts) คือ ตัวถ้อยคำที่กล่าวออกมา ซึ่งจะมีความหมาย (meaning) ตามรูปแบบทางไวยากรณ์และคำที่ประกอบเป็นถ้อยคำ เช่น คุณถูกไล่ออกผมจะใช้เงินคืนคุณเดือนหน้า เป็นต้น

2. วิจารณ์กรมปฏิบัติ (illocutionary acts) คือ ถ้อยคำที่ผู้พูดแฝงเจตนาหรือความตั้งใจก่อให้เกิดการปฏิบัติโดยมีเงื่อนไขทางสังคมกำหนด เช่น การสัญญา การถาม การบอกเล่า เป็นต้น

3. ผลวิจารณ์กรม (perlocutionary acts) ผลลัพธ์ของถ้อยคำที่ผู้พูดมีต่อผู้ฟัง เช่น เจ้านายไล่ลูกน้องออกจากงาน มีผลทำให้ผู้ฟังสูญเสียงาน และอาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกท้อแท้ เป็นต้น

2. แนวคิดวิจารณ์กรมของจอห์น อาร์ เซิร์ล (John R. Searle)

Searle (1969: 24 - 53) ได้ปรับปรุงและสานต่อแนวคิดเรื่องวิจารณ์กรมของ Austin โดยเสนอว่าในการกล่าวถ้อยคำแต่ละครั้ง ผู้พูดจะมีการกระทำ 3 ประการ ได้แก่

2.1 การกล่าวถ้อยคำ (utterance acts) คือ การกระทำที่เป็นการกล่าวถ้อยคำนับตั้งแต่การเปล่งเสียงออกมาครั้งหนึ่งๆ มีผลของการกระทำนั้น ๆ เป็นคำ หรือประโยค

2.2 การนำเสนอความ (propositional acts) คือ การกระทำที่เป็นการนำเสนอความซึ่งอ้างถึงสรรพสิ่ง (Reference) และลักษณะอาการต่าง ๆ (Predicates)

2.3 การแสดงเจตนา (illocutionary acts) คือ การกระทำที่เป็นการนำเสนอความใช้คำพูดแฝงไปด้วยเจตนาต่าง ๆ เช่น ถาม สั่ง และอื่น ๆ

นอกจากนี้ Searle (1979: 12 - 20 อ้างถึงใน อิงอร พึ่งจะงาม, 2554: 17) ยังได้จำแนกประเภทวิจารณ์กรมออกเป็น 5 กลุ่มใหม่ ดังนี้

1. กลุ่มบอกกล่าว (assertives) เน้นให้เห็นว่าผู้พูดเชื่อในความเป็นจริงเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และความเป็นไปที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัว ดังนั้นจึงต้องการบอกเล่าข้อมูลดังกล่าวด้วยเห็นว่าผู้ฟังยังไม่ทราบหรือจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง ตัวอย่างเช่น การพูด (saying) การกล่าว (stating) การยืนยัน (asserting) การสรุป (concluding) การรายงาน (reporting) เป็นต้น นอกจากนี้วิจารณ์กรมในกลุ่มนี้ยังสามารถให้ประโยชน์แก่ผู้พูดได้เช่นกัน อาทิ การพูดโอ้อวด (boasting) ให้ข้อมูลแก่ผู้ฟัง

แต่สร้างคามพึงพอใจในความสำเร็จหรือความสามารถให้กับผู้พูดเอง

2. กลุ่มชี้แนะ (directives) แสดงถึงความพยายามของผู้พูดที่ต้องการให้ผู้ฟังกระทำบางอย่างเพื่อผลประโยชน์ของผู้พูด แต่มีน้ำหนักของถ้อยคำต่างกันขึ้นกับสถานภาพทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ตัวอย่างเช่น การออกคำสั่ง (commanding) การขอร้อง (requesting) การแนะนำ (recommending) เป็นต้น

3. กลุ่มผูกมัด (commissives) เป็นถ้อยคำที่ผู้พูดมีจุดมุ่งหมายแสดงให้เห็นว่า จะกระทำการบางอย่างเพื่อผู้ฟังในอนาคต ตัวอย่างเช่น การสัญญา (promising) การสาบาน (vowing) การเสนอตัว (offering) การปลอบโยน (reassuring) การขู่ (threatening) เป็นต้น

4. กลุ่มแสดงความรู้สึก (expressives) เป็นกลุ่มถ้อยคำที่บ่งบอกอารมณ์ความรู้สึกและทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟังหรือสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบข้างเท่านั้น ผู้พูดไม่มีความประสงค์จะให้ผู้ฟังกระทำการใด หรือให้ผู้ฟังทราบถึงข้อมูลสำคัญแต่อย่างใด ตัวอย่างเช่น การทักทาย (greeting) การต้อนรับ (welcoming) การขอโทษ (apologizing) การขอบคุณ (thanking) เป็นต้น

5. กลุ่มแถลงการณ์ (declaratives) เป็นกลุ่มถ้อยคำที่ผู้พูดประกาศเพื่อกระทำการบางอย่างบางอย่าง อันมีผลทำให้สภาพสิ่งของ บุคคล หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไป เป็นกลุ่มวัจนกรรมที่แสดงให้เห็นเจตนาารมณ์ของผู้พูด อย่างชัดเจน และมักใช้ในบริบทที่เป็นทางการสูงตัวอย่างเช่น การตัดสินจำคุก (sentencing to imprisonment) การเสนอชื่อ (nominating) การไล่ออกจากงาน (firing from employment) เป็นต้น

ดังนั้น “วัจนกรรม” จึงหมายถึง การกระทำที่เกิดขึ้นเมื่อผู้พูดหรือผู้เขียนกล่าวถ้อยคำใดถ้อยคำหนึ่งกับผู้ฟังหรือผู้อ่าน หรือผู้รับสารในบริบทใดบทหนึ่ง แนวคิดเรื่องวัจนกรรมนี้เป็นส่วนสำคัญในการวิเคราะห์เนื้อหาของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เพราะถ้อยคำในบทเพลงจะแสดงให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายของการประพันธ์เพลงและอุดมการณ์ของเพลงที่สะท้อนออกมาอีกด้วย

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงไทย

พงษ์ไชย ไทยวรรณศรี (2529) ได้ศึกษาเรื่อง “วรรณกรรมจากบทเพลงสุนทราภรณ์” เป็นการศึกษาบทเพลงไทยสากลซึ่งถือได้ว่าเป็นวรรณกรรมอีกประเภทหนึ่ง โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาบทเพลงสุนทราภรณ์ในด้านเนื้อหาสาระและท่วงทำนองในการแต่ง การใช้ถ้อยคำและโวหารในฐานะที่เพลงสุนทราภรณ์เป็นที่รู้จักแพร่หลายมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ทั้งนี้ได้ศึกษาบทเพลงจากหนังสือรวมเพลงสุนทราภรณ์ จำนวน 4 เล่ม

ผลการศึกษาพบว่า บทเพลงสุนทราภรณ์กล่าวถึงเรื่องต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นเรื่องจูงใจให้ผู้ฟังเกิดความสนใจ เนื้อหาแฝงด้วยข้อคิดอันเป็นประโยชน์แก่ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์

สังคมไทย และได้กล่าวถึงเพลงไว้ว่าเพลงเป็นงานทางศิลปะที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนอารมณ์ต่าง ๆ ให้ผู้อื่นทราบ เพลงจึงสามารถบันดาลให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ กัน เช่น ความรู้สึกที่อ่อนไหว เศร้าสร้อย ร่าเริงแจ่มใส หรือคึกคะนองไปกับเสียงเพลง นอกจากนี้ เพลงยังช่วยให้มนุษย์เกิดพลังในทางสร้างสรรค์และช่วยผลักดันให้มีมานะที่จะต่อสู้กับอุปสรรคหรือปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามาแผ้วพานในชีวิตได้

เชษฐา จักรไชย (2535) ได้ศึกษาเรื่อง “วรรณกรรมเพลงของสุรพล สมบัติเจริญ” โดยมีความมุ่งหมาย เพื่อวิเคราะห์รูปแบบคำประพันธ์ด้านฉันทลักษณ์ท่วงทำนองแต่งและเนื้อหาจากวรรณกรรมเพลงจำนวน 146 เพลง

ผลการศึกษาพบว่า ด้านรูปแบบคำประพันธ์ แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทกลอนเพลงพื้นบ้าน กลอนสุภาพและคำประพันธ์ที่มีลักษณะคล้ายกลอนมีจำนวนพยางค์ในแต่ละวรรคตั้งแต่ 2 - 23 พยางค์ ด้านการใช้ภาษา โวหาร และสำนวนไทยนั้น พบว่ามีการใช้ภาษาถิ่น ภาษาต่างประเทศ คำอุทาน คำเลียนเสียงธรรมชาติการเล่นคำและการใช้คำโดยเขียนตามเสียงพูดพร้อมทั้งแทรกโวหารและสำนวนไทยไว้เกือบทุกเพลง ส่วนเนื้อหาที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงจะเน้นเรื่องราวความรักของหนุ่มสาวปัญหาความเดือดร้อนภายในครอบครัว โดยมีสาเหตุมาจากการไม่กระทำตามบทบาทหน้าที่ของตน การได้รับการศึกษาที่ไม่ทัดเทียมกัน เนื่องจากสภาพฐานะยากจน การได้รับค่าตอบแทนต่างจากงานหรืออาชีพที่ทำในด้านค่านิยมจะได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมและความเป็นไปของสังคมในขณะนั้นซึ่งจะสะท้อนออกมาหลายลักษณะ เป็นต้นว่าค่านิยมในเรื่องความมั่งคั่ง ร่ำรวย ความหรูหรา ฟุ่มเฟือย การรับวัฒนธรรมต่างประเทศ ค่านิยมดังกล่าวล้วนมีบทบาทในการผลักดันให้สภาพสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้รวมถึงวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนออกมาค่อนข้างชัดเจนในวรรณกรรมเพลงของสุรพล สมบัติเจริญ

รุจิรา เกตุสิริ (2535) ได้ศึกษาเรื่อง “เพลงพื้นบ้านอีสานที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งไทย” เพื่อทราบถึงลักษณะของเพลงพื้นบ้านอีสานที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งไทยทั้งในด้านคำร้องและทำนอง โดยใช้ข้อมูลจากเพลงลูกทุ่งดีเด่นกึ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งไทย จำนวน 86 เพลง ลูกทุ่งหมอลำ จำนวน 305 เพลง รวม 391 เพลง

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะดังนี้ 1. ด้านคำร้อง มี 3 ประเภท คือ 1) ประเภทความรัก 2) ประเภทสะท้อนภาพชีวิตในสังคม และ 3) ประเภทให้ความรู้ ถ้อยคำภาษาพื้นบ้านอีสานที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งดีเด่นกึ่งศตวรรษ ลูกทุ่งไทยมักเป็นคำที่คนภาคกลางมีความรู้จักและคุ้นเคยอยู่แล้ว เช่น คำว่า ผู้ใด ช้อย ย่าง เจ้า อ้าย เป็นต้น 2. ด้านเนื้อหา พบว่ามี 8 ประเภท คือ 1) ความรักความผิดหวัง 2) การเกี่ยวพาราสี 3) ความมั่นคงต่อคนรัก 4) ปัญหาสังคม 5) วัฒนธรรม 6) ธรรมชาติ 7) ความสนุกสนาน และ 8) ความระลึกถึง ถ้อยคำภาษาพื้นบ้านอีสานในเพลงลูกทุ่งหมอลำมักเป็นคำไทย

อีสานโบราณเป็นส่วนมาก มีความหมายลึกซึ้งกินใจและแต่งในรูปกลอนเย็นของกลอนลำเพลินและกลอนลำเตี้ยธรรมดา 3. ด้านทำนองเพลงพื้นบ้านอีสาน พบว่ามี 4 ทำนอง คือ 1) ทำนองเตี้ยโงง 2) ทำนองเตี้ยพม่า 3) ทำนองเตี้ยธรรมดา และ 4) ทำนองลำเพลิน ทำนองเหล่านี้จะใช้ผสมผสานซึ่งกันและกัน หรืออาจจะผสมกับทำนองเพลงลูกทุ่งก็ได้

สปัน ดันโสภณ (2538) ได้ศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีการสร้างอารมณ์ขันในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งแนวข้ามชั้นจากบทเพลงของนักร้อง 4 คน คือ สุรพล สมบัติเจริญ, เพลิน พรหมแดน, ไหวพจน์ เพชรสุพรรณ และสังข์ทอง สีใส” จากบทเพลงรวม 161 เพลง โดยจำแนกเนื้อหาที่วิเคราะห์ออกเป็น 6 ประเภท คือ เรื่องเกี่ยวกับความรัก เรื่องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง เรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจเรื่องเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม เรื่องที่มีนัยเชิงเพศ และเรื่องอื่น ๆ ส่วนกลวิธีการสร้างอารมณ์ขันนั้นได้จำแนกออกเป็น 6 กลวิธี คือ การล้อเลียนเสียดสี การใช้ภาษา การสร้างเรื่องให้เกินจริง การหักมุมหรือพลิกความคาดหมาย การกล่าวถึงข้อบกพร่องของผู้ขับร้อง และกลวิธีอื่น ๆ

ผลการศึกษาพบว่า เนื้อหาในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งแนวข้ามชั้นที่กล่าวถึงมากที่สุด คือ เรื่องเกี่ยวกับความรัก ส่วนเนื้อหาที่นำมากล่าวถึงน้อยที่สุด คือ เรื่องการเมืองการปกครอง ส่วนทางด้านกลวิธีการสร้างอารมณ์ขันนั้นพบว่า กลวิธีที่ใช้มากที่สุด คือ การล้อเลียนเสียดสี และกลวิธีที่ใช้น้อยที่สุด คือ การกล่าวถึงข้อบกพร่องของผู้ขับร้อง

ปาริชาติ วินิจ (2541) ได้ศึกษาเรื่อง “รูปแบบและลักษณะการใช้ภาษาไทยในวรรณกรรมเพลงยอดนิยมช่วงปี พ.ศ. 2539 - 2540” จำนวน 100 เพลง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารูปแบบและลักษณะการใช้ภาษาในวรรณกรรมเพลงยอดนิยม ตลอดจนภาพสะท้อนทางด้านวัฒนธรรมจากลักษณะการใช้ภาษาในวรรณกรรมเพลงยอดนิยม ในช่วงปี พ.ศ. 2539 - 2540 จำนวน 100 เพลง

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบของวรรณกรรมเพลงยอดนิยมมีโครงสร้าง 3 รูปแบบ ได้แก่ เพลงแบบเอกบท เพลงแบบทวิบทพิเศษ และเพลงแบบดริบท รูปแบบที่ปรากฏมากที่สุด คือ แบบทวิบทพิเศษ จังหวะเพลงมีทั้งหมด 3 ประเภท คือ จังหวะช้า จังหวะปานกลาง และจังหวะเร็ว อารมณ์เพลงมี 3 ประเภท คือ สนุกสนาน สะเทือนอารมณ์ และอ่อนหวาน ด้านการใช้ภาษา พบว่าลักษณะการใช้ภาษาที่พบมากที่สุด คือ การใช้ภาษาวัยรุ่น ศัพท์แสลง การใช้คำง่าย การใช้โวหารภาพพจน์ มีลักษณะเฉพาะของโวหาร คือ ความที่นำมาใช้เปรียบเทียบนั้นจะเป็นคำง่าย ๆ ธรรมดา ๆ ที่ใช้กันทั่วไป เป็นภาษาวัยรุ่นที่สามารถสื่อความได้ง่าย

ใจคนึง ตินสุลานนท์ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง “รูปแบบและกลวิธีการสื่อความหมายในเพลงที่ประพันธ์คำร้องโดยสุรภักษ์ สุขเสวี” เพื่อศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการเล่าเรื่อง การใช้ภาษา และเนื้อหาในคำร้องที่ประพันธ์โดยสุรภักษ์ สุขเสวี รวมถึงศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการประพันธ์คำร้องของ

สุรภี สุขเสวี ด้วย ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการรวบรวมและค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งใช้เวลาในการศึกษาตั้งแต่ พ.ศ. 2544 – 2547

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบของการเล่าเรื่องในเพลงที่ประพันธ์คำร้องโดย สุรภี สุขเสวี เป็นไปตามการแบ่งท่อนทำนองในแต่ละเพลง ส่วนใหญ่จะพบการเล่าเรื่องครบทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การเริ่มเรื่อง 2. การพัฒนาเหตุการณ์ 3. ภาวะวิกฤต 4. ภาวะคลี่คลาย และ 5. การยุติเรื่องราว และนอกจากนั้นก็มีการเล่าเรื่องที่เรียงขั้นตอนในแบบอื่น ได้แก่ 1-2-3-5, 1-2-3, 1-3-5 และ 1-3-4-5 จำนวนมากน้อยตามลำดับ ด้านกลวิธีการใช้ภาษา พบว่ามีการใช้โวหารภาพพจน์ เพื่อให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตามมากขึ้น ได้แก่ บุคลาธิษฐาน คำถามเชิงวาทศิลป์ สัมพจน์ย อติพจน์ นามนัย อุปมา ปฏิทรรศน์ และอุปลักษณ์ จำนวนมากน้อยตามลำดับและมีการใช้สัญลักษณ์ 2 ประเภท ได้แก่ ดชนีและสัญลักษณ์ ซึ่งล้วนเป็นสัญลักษณ์ที่เข้าใจได้ง่าย ด้านเนื้อหา พบว่าเกี่ยวกับความรักมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็นความรักที่ผิดหวัง สมหวัง และข้อคิดเกี่ยวกับความรัก

อลิสรา เลี้ยงรื่นรมย์ (2549) ศึกษาเรื่อง “ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของสลา คุณวุฒิ” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลีลาภาษาทั้งในด้านลักษณะการใช้ภาษา ซึ่งประกอบด้วยการใช้คำ การใช้ประโยค การใช้โวหาร และการใช้สำนวน และศึกษาลักษณะเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งของสลา คุณวุฒิ

ผลการศึกษาพบว่า เพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ มีลักษณะการใช้คำดังนี้ คือ มีการใช้คำที่สื่ออารมณ์ของมนุษย์ทุกด้าน ใช้คำสัมผัสทั้งพยัญชนะและสระ เพื่อเพิ่มความไพเราะในบทเพลง ใช้คำซ้ำ คำซ้อน คำหลาก เพื่อสื่อความหมายทั้งความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย มีการใช้คำภาษาถิ่น ใช้คำภาษาต่างประเทศ มีการเขียนคำเลียนเสียงพูด พร้อมทั้งสร้างคำใหม่จากแนวเทียบเดิมที่มีอยู่แล้ว ส่วนลักษณะการใช้ประโยค พบว่ามีการใช้ประโยคบอกเล่า ประโยคคำถาม ประโยคคำสั่งและประโยคขอร้องหรือชักชวน ส่วนลักษณะการใช้โวหาร พบว่ามีการใช้โวหารเปรียบเทียบ สรรพสิ่งหลายลักษณะ เช่น อุปมา อุปลักษณ์ สัมพจน์ย นามนัย บุคลาธิษฐาน ปฏิพจน์ย เป็นต้น ส่วนลักษณะการใช้สำนวน พบว่ามีการใช้สำนวนทั้งสำนวนเก่าและสำนวนใหม่ และจากการศึกษา ลักษณะเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งของสลา คุณวุฒิ พบว่ามีลักษณะเนื้อหา 4 ลักษณะ คือ เพลงที่เกี่ยวกับความรักและความผิดหวัง เพลงที่เกี่ยวกับความหลังและการรอคอย เพลงที่เกี่ยวกับคตินิยม ภาชิต สอนใจและเพลงสร้างสรรค์สะท้อนสังคม

อัจฉราพร ไครบุตร (2549) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์การใช้ภาษาในเพลงปลุกใจ” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการใช้ภาษาในเพลงปลุกใจ ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาลักษณะเนื้อหา รูปแบบ การประเภทของการประพันธ์คำร้อง การใช้คำ และการใช้โวหารในเพลงปลุกใจ จากกรมประชาสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า ในด้านเนื้อหาเพลงปลุกใจ มีเนื้อหาอยู่ 7 ลักษณะ คือ 1) เพลงเกี่ยวกับหน่วยงานหรือสถาบัน 2) เพลงเกี่ยวกับการสรรเสริญพระมหากษัตริย์ 3) เพลงเกี่ยวกับวีรกรรม 4) เพลงเกี่ยวกับความห่วงใย 5) เพลงเกี่ยวกับความรักชาติ 6) เพลงเกี่ยวกับความสามัคคี และ 7) เพลงแห่งการปราชัย ด้านรูปแบบและประเภทของการประพันธ์คำร้อง พบว่ามีรูปแบบการประพันธ์คำร้องที่ตรงตามฉันทลักษณ์มากที่สุด ได้แก่ กลอนสุภาพ รองลงมาได้แก่ กาพย์ยานี 11 และกลอนหกที่พบน้อย ได้แก่ โคลงสี่สุภาพและกาพย์สุรางคนางค์ 28 ส่วนรูปแบบการประพันธ์ที่ไม่ตรงตามฉันทลักษณ์พบมากที่สุด ได้แก่ รูปแบบการประพันธ์คล้ายกลอนสุภาพ รองลงมา ได้แก่ คล้ายกาพย์ยานี 11 และคล้ายกลอนหก ที่พบน้อยที่สุด คือ กาพย์สุรางคนางค์ 28 ด้านการใช้คำ มีการใช้คำที่สื่ออารมณ์โศกเศร้า เสียใจ โกรธแค้น ขุ่นเคือง ปลุกเร้าใจ ความรู้สึกที่จริงใจ ชื่นชม ยกย่อง สรรเสริญมากที่สุด ส่วนคำที่สื่ออารมณ์ประชดประชัน เสียดสี เยาะเย้ย สุข สดชื่น ขบขัน สนุกสนานสงสาร เห็นใจ ให้อภัย จะพบน้อยที่สุด นอกจากนี้พบว่ามีการใช้คำประเภทอื่น ๆ เป็นจำนวนมาก เช่น คำสัมผัส คำซ้ำ คำซ้อน คำหลากและคำศัพท์ที่มีความหมายลึกซึ้ง ด้านโวหารภาพพจน์ พบว่าเพลงปลุกใจส่วนใหญ่มีภาพพจน์อุปมา อุปลักษณ์ อธิพจน์ บุคลาธิษฐาน และปฏิพจน์ ส่วนภาพพจน์อื่น ๆ เช่น สัมพจน์หรืออนุนามนัย ปฏิวาหะ ปฏิภาคพจน์ อวัตพากย์ อธิพจน์ ปฏิรูปพจน์ และอุทาหรณ์จะพบน้อยมาก

สาวิตรี พุกษาชีวะ (2550) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์บทเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการใช้ภาษาในด้านการใช้คำ การใช้โวหารภาพพจน์ วิธีชีวิตในด้านวัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อที่สะท้อนในบทเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว

ผลการศึกษาพบว่า บทเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว มีลักษณะการใช้คำ ดังนี้ มีการใช้คำที่สื่ออารมณ์ของมนุษย์ใช้คำซ้ำ คำซ้อน คำสแลง คำหยาบ ภาษาถิ่น และคำยืมจากภาษาต่างประเทศ เพื่อสื่อความหมายสวนลักษณะการใช้โวหารภาพพจน์ พบว่ามีการใช้ภาพพจน์ เช่น อุปมา อุปลักษณ์ สัญลักษณ์ นามนัย บุคคลวัต สัทพจน์ อธิพจน์ เพื่อให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการตามและเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกที่สื่อออกมาจากบทเพลงชัดเจนขึ้น ส่วนวิถีชีวิตที่สะท้อนจากบทเพลงพบว่าบทเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาวสะท้อนวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านวัฒนธรรม 2) ด้านประเพณีไทย และ 3) ด้านความเชื่อ

สุรางคนา พลนรัตน์ (2550) ศึกษาเรื่อง “ศึกษาลีลาภาษาในเพลงซอพื้นเมืองล้านนา” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ภาษาในเพลงซอพื้นเมืองล้านนา ด้านการใช้คำ การใช้โวหารภาพพจน์ และเพื่อศึกษาการใช้ภาษาในเพลงซอพื้นเมืองตามแนววรรณคดี

ผลการศึกษาพบว่า การใช้คำมีลักษณะ ดังนี้ มีการใช้คำสัมผัสทั้งพยัญชนะและสระเพื่อเพิ่มความไพเราะในบทเพลง การใช้คำซ้ำ คำซ้อน เพื่อสื่อความหมาย การใช้คำขยายให้ใจความ

ชัดเจนยิ่งขึ้น การใช้คำอุทานเสริมบท การใช้คำไม่สุภาพ และคำตลาด เป็นต้น ในด้านการใช้โวหาร ภาพพจน์ มีการใช้อุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน อดีพจน์ นามนัย เป็นต้น ส่วนการใช้ภาษาในเพลง ซอพื้นเมืองตามแนววรรณคดี พบว่ามีความหมาย 2 ชนิด คือ ความหมายตรงของรูปภาษาและความหมายแฝง นอกจากนี้ยังพบว่ามีความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างคำ 3 กลุ่ม คือ การใช้คำ พ้องความหมาย การใช้คำแย้งความหมาย และการใช้คำลูกกลุ่ม

อุดมลักษณ์ ระพีแสง (2550) ศึกษาเรื่อง “ศึกษาเชิงวิเคราะห์การใช้ภาษาในบทเพลงสุนทราภรณ์ ระหว่างปี พ.ศ. 2482 - พ.ศ. 2524” มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาการใช้ภาษาในบทเพลงสุนทราภรณ์ ซึ่งประกอบด้วย ด้านการใช้คำ โวหารภาพพจน์ รูปแบบการประพันธ์และแนวคิด

ผลการศึกษาพบว่า เพลงสุนทราภรณ์ มีลักษณะการใช้คำดังนี้ คือ มีการใช้คำที่สื่ออารมณ์ของมนุษย์ทุกด้าน ใช้คำราชาศัพท์ ใช้คำซ้อน คำซ้ำ เพื่อเน้นย้ำความรู้สึกและความหมายให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น การใช้โวหารภาพพจน์เปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ มีหลายลักษณะ อุปมาอุปไมย อุปลักษณ์ สัมพจน์หรืออนุมาณมัย นามนัย ปฏิวาหะ ปฏิภาคพจน์ आवัตพากย์ อดีพจน์ ปฏิรูปพจน์ บุคลาธิษฐาน และปฏิปฐา ส่วนลักษณะรูปแบบการประพันธ์ ส่วนใหญ่ใช้แบบคงฉันทลักษณ์เดิม รองลงมามีลักษณะคล้ายกลอนสุภาพ คล้ายกลอนหก คล้ายกาพย์ยานี 11 ส่วนลักษณะแนวคิด พบว่ามีการแสดงแนวคิดเกี่ยวกับการสรรเสริญพระมหากษัตริย์ คุณธรรมจริยธรรมที่พึงกระทำ ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ความรัก ผู้หญิง เป็นบทเพลงที่แสดงแนวคิดสะท้อนสภาพสังคมให้เห็นความเป็นจริงทุกด้าน และเป็นคติสอนใจหญิง

วิศิธา โกรทินธาคม (2552) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ภาษาในเพลงไทยสากลที่สะท้อนวัฒนธรรมไทย” มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์คำและโครงสร้างของคำที่สะท้อนวัฒนธรรมไทยตามความหมายในบริบทที่ปรากฏในเพลงไทยสากลและวิเคราะห์ประเภทของสำนวนที่สะท้อนวัฒนธรรมไทยในเพลงไทยสากล

ผลการศึกษาพบว่า เพลงไทยสากลมีการใช้คำที่สะท้อนวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ได้แก่ 1) วัฒนธรรมทางภาษา 2) วัฒนธรรมทางวรรณคดี 3) วัฒนธรรมทางวัตถุ 4) วัฒนธรรมทางจิตใจ 5) วัฒนธรรมทางจารีต ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีชีวิตของชนในสังคม และ 6) วัฒนธรรมทางสุนทรียะ ด้านโครงสร้างคำ พบคำที่สะท้อนวัฒนธรรมทางจิตใจที่เป็นโครงสร้างคำมูลและคำซ้อนมากที่สุด และคำที่สะท้อนวัฒนธรรมทางภาษาที่เป็นโครงสร้างคำประสมมากที่สุด ส่วนในด้านสำนวน พบว่ามีการใช้สำนวนที่สะท้อนวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ 3 ลักษณะ ได้แก่ สำนวนเก่า สำนวนใหม่และสำนวนที่ดัดแปลงมาจากสำนวนเก่า

ปรัชญา ใจภักดี (2556) ศึกษาเรื่อง “เนื้อหาและการใช้ภาษาในเพลงนมัสการพระเจ้าของคริสเตียน” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเนื้อหาในเพลงนมัสการพระเจ้าของและเพื่อศึกษาลักษณะการใช้ภาษาในเพลงนมัสการพระเจ้าของคริสเตียน ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเพลงนมัสการฯ จำนวน 500 เพลง

ผลการศึกษาพบว่า เนื้อหาเพลงนมัสการพระเจ้าของคริสเตียน มี 8 ประเภท ได้แก่ 1) เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของพระเจ้าด้านรูปธรรมและด้านนามธรรม 2) เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพระราชกิจของพระเจ้า 3) เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตัวต่อพระเจ้า 4) เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคำอธิษฐานของคริสเตียน 5) เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการอธิบายพระนามพระเจ้า 6) เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการให้กำลังใจ 7) เนื้อหาที่เป็นคำสอน และ 8) เนื้อหาที่เป็นการเล่าเรื่องราวจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ ด้านภาษา พบว่ามีลักษณะเป็นความเรียงร้อยแก้วที่มีคำสัมผัส มีความยาวของเพลงตั้งแต่ 2 ท่อน จนถึง 4 ท่อนขึ้นไป จำนวนพยางค์ที่ใช้ในการตั้งชื่อเพลงนมัสการฯ มีตั้งแต่ 2 - 11 พยางค์ โดยมีวิธีการตั้งชื่อที่แตกต่างกันไป ในด้านการใช้คำ การซ้ำคำ การหลากคำ คำราชาศัพท์ คำภาษาบาลีสันสกฤต คำในภาษาฮีบรู เพลงนมัสการพระเจ้ามีภาพพจน์ปรากฏหลายลักษณะ ทั้งอุปลักษณ์ บุคคลวัตหรือบุคลาธิษฐาน อุปมา สัญลักษณ์ การให้ความหรืออ้างอิง อติพจน์ และคำถามเชิงวาทศิลป์ ซึ่งภาพพจน์แบบอุปลักษณ์เป็นลักษณะที่โดดเด่นและพบมากที่สุด เป็นความหลากหลายที่สามารถบอกลึกความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ความเชื่อของมนุษย์ ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์ทางภาษาโดยมีความเชื่อหรือความศรัทธาในศาสนาเป็นสำคัญ

ศรณีย์ สรรคบุรานุรักษ์ (2557) เขียนบทความเรื่อง “เพลงประจำสถาบัน: ภาพสะท้อนคุณลักษณะเยาวชนอันพึงประสงค์ของสังคมไทย” งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะแสดงให้เห็นว่าเนื้อหาสำคัญที่ปรากฏในเพลงประจำสถาบันนั้นมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะเยาวชนอันพึงประสงค์ของสังคมไทย โดยผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเพลงประจำสถาบันการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในประเทศไทย จำนวน 70 สถาบัน สถาบันละ 1 เพลง เพื่อหาคำตอบว่าเนื้อหาของเพลงเหล่านั้นปรากฏการกล่าวถึงคุณลักษณะเยาวชนลักษณะใดบ้าง จากนั้นจึงนำมาเปรียบเทียบกับคุณลักษณะเยาวชนอันพึงประสงค์ของสังคมไทยที่มีการกล่าวถึงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนงานวิจัยอื่น ๆ เพื่อให้เห็นว่าคุณลักษณะของเยาวชนที่กล่าวถึงในเพลงประจำสถาบันนั้นมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะเยาวชนอันพึงประสงค์ของสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร

ผลการศึกษาพบว่า เนื้อหาในเพลงประจำสถาบันปรากฏเนื้อหาที่มีการกล่าวถึงเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปของสถาบัน ซึ่งมักกล่าวถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสถาบันอาทิ ที่ตั้ง ความเป็นมา สีประจำสถาบัน หรือสัญลักษณ์ที่สำคัญของสถาบัน เพื่อให้เห็นความเป็นมาของสถาบันนั้น ๆ ชัดเจนมากยิ่งขึ้น 2) พันธกิจหลักของสถาบันหรือหน้าที่หลักของสถาบันนั้น ๆ ได้แก่ การจัดการศึกษา และการอบรมสั่งสอนเยาวชน และ 3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ที่ศึกษาในสถาบัน ส่วน

คุณลักษณะเยาวชนอันพึงประสงค์ของสังคมไทยที่ปรากฏในเพลงประจำสถาบัน พบทั้งหมด 18 คุณลักษณะสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ 1) การรักและภูมิใจในเกียรติและศักดิ์ศรี 2) การมีความสามัคคีในหมู่คณะ 3) การมีความขยันหมั่นเพียร 4) การมีความประพฤติดี 5) การมีระเบียบวินัย 6) การมีทักษะทางกีฬา 7) การมีคุณธรรม 8) การมีความกตัญญู 9) การมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 10) การเป็นกุลสตรี หรือสุภาพบุรุษ 11) การมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น 12) การมีมารยาทงดงาม 13) การมีน้ำใจนักกีฬา (รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย) 14) การสร้างหรือรักษาชื่อเสียง สถาบัน 15) การมีความซื่อสัตย์ 16) การรู้หน้าที่ของตน 17) การมีความกล้าหาญ และ 18) การรักษา วัฒนธรรมไทย จากผลการวิเคราะห์พบว่า คุณลักษณะเยาวชนที่กล่าวถึงในเพลงประจำสถาบันทั้ง 18 คุณลักษณะนั้น ล้วนเป็นคุณลักษณะที่สอดคล้องกับคุณลักษณะเยาวชนอันพึงประสงค์ที่ปรากฏใน แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 ถึง ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2504 - 2549) เช่น การส่งเสริมให้เยาวชนเป็นผู้มีระเบียบวินัย รู้จักหน้าที่ ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต จงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รักษาประเพณีไทย เป็นต้น (วัลลภา วิทยารักษ์, 2548: 34 - 44) และยิ่งสอดคล้องกับค่านิยมที่คนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนของชาติ ควรปฏิบัติ 5 ประการ ตามที่คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติบัญญัติไว้เมื่อ พ.ศ. 2525 คือ 1. การพึ่งตนเอง การขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ 2. การประหยัดอดออม 3. การมีระเบียบวินัย และการเคารพกฎหมาย 4. การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา 5. ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ (สุพัตรา สุภาพ 2538: 26) ตลอดจนสอดคล้องกับผลการวิจัยของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการที่ได้ศึกษาสภาพจริงและความคาดหวังคุณลักษณะเด็กไทยที่พึงประสงค์ โดยการใช้แบบสอบถามสำรวจกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน งานวิจัยดังกล่าวพบว่า คุณลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างคาดหวังให้เด็กไทยมี อาทิ การมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การมีจิตสำนึกในความเป็นไทย เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่า เพลงประจำสถาบันนับเป็น ช่องทางสำคัญอีกช่องทางหนึ่งที่สถาบันการศึกษาใช้ในการประชาสัมพันธ์เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ที่สถาบันต้องการให้แก่เยาวชนที่ศึกษาในสถาบันนั้น ๆ นอกเหนือไปจากการอบรมสั่งสอน โดยตรงครูอาจารย์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า แนวคิดที่ปรากฏในเพลงนั้นมีหลากหลาย ขึ้นอยู่กับประเภทของเพลง เช่น เพลงลูกทุ่งอีสานเดิมักปรากฏเนื้อหาในด้าน ความรักความผิตหวัง การเกี้ยวพาราสี ความมั่นคงต่อคนรัก ปัญหาสังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติ ความสนุกสนานและความ ระลึกถึง ส่วนเพลงสมัยปัจจุบันเนื้อหาและแนวคิดสะท้อนถึงความนิยมในการรับวัฒนธรรมทาง ตะวันตก ค่านิยมต่อเทคโนโลยีและความทันสมัยในการใช้เครื่องมือสื่อสาร ในค่านิยมเกี่ยวกับความรัก ของผู้หญิง ผู้หญิงจะเป็นฝ่ายที่ไม่ยอมรับการกระทำจากฝ่ายชายอีกต่อไป นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็น

ทัศนคติที่ชื่นชอบคนมีฐานะ เป็นต้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงไทย ทั้งเพลงไทยสากล เพลงลูกทุ่ง เพลงสุนทราภรณ์ เพลงเพื่อชีวิต เพลงปลุกใจ เพลงนมัสการพระเจ้า และเพลงพื้นบ้านล้านนา พบการศึกษาด้านลักษณะเนื้อหาของเพลง การศึกษาด้านรูปแบบและการประพันธ์คำร้องของเนื้อเพลง การศึกษาด้านลักษณะการใช้ภาษา ทั้งการใช้คำ ประโยค โวหารภาพพจน์ สำนวน การใช้ภาษาตามแนววรรณศาสตร์ และการสะท้อนถึงวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อผ่านบทเพลง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงไทยด้านเนื้อหา พบว่าเนื้อหาของเพลงมีลักษณะบางประการที่เหมือนกัน อาทิ งานของอลิสลา เลียงรื่นรมย์ (2549) ศึกษาเรื่อง “ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของสลา คุณวุฒิ” สอดคล้องกับผลการศึกษาของสาวิตรี พลุกษาชีวะ (2550) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์บทเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว” และ อุดมลักษณ์ ระพีแสง (2550) ที่ศึกษาเรื่อง “ศึกษาเชิงวิเคราะห์การใช้ภาษาในบทเพลงสุนทราภรณ์ ระหว่างปี พ.ศ. 2482 - พ.ศ. 2524” ในด้านเนื้อหาที่สะท้อนสภาพทางสังคม เช่น วิถีชีวิตและการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ความเปลี่ยนแปลงของสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ความยากจน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าเรื่องราวในสังคมและความเป็นไปของชีวิตคนถูกถ่ายทอดผ่านบทเพลงลูกทุ่งและเพลงเพื่อชีวิต ซึ่งเป็นบทเพลงที่สามารถเข้าถึงจิตใจคนฟังได้ดีในทุกยุคทุกสมัย โดยเฉพาะเรื่องของชีวิตและสถานการณ์ที่ดำเนินอยู่ในขณะปัจจุบัน นอกจากนี้งานของสาวิตรี พลุกษาชีวะ (2550) ที่ศึกษาเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์บทเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว” ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของอัจฉราพร ไครบุตร (2549) ที่ศึกษาเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์การใช้ภาษาในเพลงปลุกใจ” ในด้านเนื้อหาของเพลงที่สะท้อนถึงความรักความสามัคคีของคนในชาติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความรักและความสามัคคีของคนในชาติคือสิ่งสำคัญที่ทำให้ชาติดำรงอยู่ การถ่ายทอดเนื้อหาผ่านบทเพลงจึงเปรียบเสมือนเป็นสื่อกลางในการปลุกจิตสำนึกของคนในชาติให้มีความรักสามัคคีกัน เป็นต้น ส่วนเนื้อหาของเพลงที่มีลักษณะแตกต่างไปจากงานวิจัยเรื่องอื่น ได้แก่ งานของปรัชญา ใจภักดี (2556) ศึกษาเรื่อง “เนื้อหาและการใช้ภาษาในเพลงนมัสการพระเจ้าของคริสเตียน” ซึ่งเป็นการศึกษาบทเพลงที่มีบทบาทสำคัญทางด้านศาสนา เนื้อหาของเพลงไม่ใช่เพลงสากลโดยทั่วไป แต่เป็นเพลงที่ใช้ในพิธีกรรมการนมัสการพระเจ้าของศาสนาคริสต์ อีกทั้งยังมีการจัดกลุ่มข้อมูลของเพลงที่ใช้ในการนมัสการพระเจ้า โดยสังเกตจากสิ่งที่เพลงนมัสการพระเจ้าต้องการสื่อสารร่วมกับความรู้ในพระคริสตธรรมคัมภีร์อีกด้วย

ด้านการใช้ภาษา เรื่องการใช้คำและโวหารภาพพจน์ พบว่างานวิจัยทุกเรื่องพบ ผลการศึกษาที่ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ เพลงทุกประเภท ผู้ประพันธ์ล้วนต้องใช้ภาษาเป็นสื่อในการถ่ายทอดความคิด ทัศนคติ จินตนาการ อารมณ์ ความรู้สึก ดังนั้น การประพันธ์เพลงจึงต้องมีการเลือกสรรถ้อยคำอย่างเหมาะสมให้ตรงกับประเภทของเพลงนั้น ๆ เช่น เพลงสุนทราภรณ์ใช้

ภาษาที่สละสลวย งดงาม เพลงเพื่อชีวิตใช้ภาษาที่เสียดสีสังคมมากหรือมีการกล่าวอย่างตรงไปตรงมา ด้านภาพสะท้อนทางวัฒนธรรม พบว่าการใช้ภาษาในเพลงยอดนิยม แสดงให้เห็น วัฒนธรรมใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี สะท้อนถึงความนิยมในการรับวัฒนธรรม ทางตะวันตก 2) ด้านค่านิยม แสดงให้เห็นค่านิยม ความเชื่อเรื่องเคราะห์กรรม 3) ค่านิยมต่อ เทคโนโลยี และความทันสมัยในการใช้เครื่องมือสื่อสาร และ 4) ด้านทัศนคติ พบว่าค่านิยมเกี่ยวกับ ความรักของผู้หญิง ผู้หญิงจะเป็นฝ่ายที่ไม่ยอมรับการกระทำจากฝ่ายชายอีกต่อไป นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นทัศนคติที่ชื่นชอบคนมีฐานะ ในด้านพฤติกรรมการแสดงออกสะท้อนให้เห็นความละเอียดอ่อน ความละเมียดละไม ความสุภาพอ่อนโยน ความมีกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ความสนุกสนาน ประสานกลมกลืนกับธรรมชาติ และการอยู่ร่วมกันอย่างมีเมตตา

การสะท้อนถึงวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อ พบว่างานวิจัยแต่ละเรื่องมีสะท้อนถึง วัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อที่แตกต่างกัน เช่น งานของสุรางคนา พลนรัตน์ (2550) ศึกษาเรื่อง “ศึกษาลีลาภาษาในเพลงขอพินเมืองล้านนา” ที่สะท้อนถึงวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อของชาว ล้านนาในด้านต่าง ๆ งานของวริศรา โกรทินธาคม (2552) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ภาษาในเพลง ไทยสากลที่สะท้อนวัฒนธรรมไทย” ซึ่งพบวัฒนธรรมทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ 1) วัฒนธรรมทางภาษา 3) วัฒนธรรมทางวรรณคดี 3) วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น สิ่งปลูกสร้าง เครื่องดนตรี เครื่องมือเครื่องใช้ ในการเกษตร เป็นต้น 4) วัฒนธรรมทางจิตใจ 5) วัฒนธรรมทางจารีต ขนบธรรมเนียม ประเพณี และ วิถีชีวิตของคนในสังคม เช่น การร้องเพลงอีแซว การเห่กล่อม เป็นต้น และ 6) วัฒนธรรมทางสุนทรียะ งานของสาวิตรี พุกษาชีวะ (2550) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์บทเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว” และปรัชญา ใจภักดี (2556) ศึกษาเรื่อง “เนื้อหาและการใช้ภาษาในเพลงนมัสการพระเจ้าของคริสเตียน” พบความเชื่อเกี่ยวกับศาสนา เช่น ความเชื่อหลักคำสอนทางศาสนา ความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงไทยด้านวัฒนธรรม ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นถึงกลวิธีทางภาษาและอุดมการณ์เฉพาะบางประการ ดังนี้

วรรณลดา พิรุณสาร (2543) ศึกษาเรื่อง “การสื่อความหมายในเพลงปลุกใจสี่เหล่าทัพ” งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ตัวบท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงปลุกใจสี่เหล่าทัพและการสื่อความหมายในเพลงปลุกใจ ตลอดทั้งวิเคราะห์วรรณกรรม แรงจูงใจ และอารมณ์ที่ใช้ในการสื่อความหมาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละ กองทัพบกทำการคัดเลือกเพลงปลุกใจของกองทัพเพื่อนำมาเป็นกรณีศึกษา จำนวน 8 เพลง จากจำนวน เพลงปลุกใจทั้งหมด 223 เพลง

ผลการศึกษาพบว่า เพลงปลุกใจของกองทัพปรากฏขึ้นครั้งแรกในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 (พ.ศ. 2452) และเริ่มปรากฏอย่างเด่นชัดในช่วงสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 (พ.ศ.2456) เมื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. 2475 กองทัพจึงเริ่มผลิตเพลงปลุกใจออกมามากขึ้น กระทั่งเข้าสู่ช่วงสมัยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม เพลงปลุกใจของกองทัพในยุคนี้นี้จึงมีความเจริญสูงสุด เหตุผลประการหนึ่งมาจากการเกิดสงครามโลกครั้งที่สองและรัฐบาลต้องการจะปลุกเร้าจิตใจของทหารในกองทัพให้เกิดสำนึกแห่งการรักชาติ ต่อมาเมื่อจอมพล สฤษดิ์ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนต่อมา เพลงปลุกใจของกองทัพกลับไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควร จวบจนกระทั่งเกิดเหตุการณ์เรียกกร้องประชาธิปไตย 14 ตุลาคม 2516 - 2519 เพลงปลุกใจของกองทัพจึงได้กลับมามีบทบาทอีกครั้ง

สำหรับผลการสื่อความหมายในเพลงปลุกใจสี่เหล่าทัพกรณีศึกษาจำนวน 8 เพลงนั้น พบว่ามีการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างจินตภาพคิดเป็น 97.53 % และไม่ใช่ถ้อยคำสร้างจินตภาพ คิดเป็น 2.47 % โดยมีการนำอนุนามนัยมาใช้มากที่สุด รองลงมา คือ อธิพจน์และนามนัยตามลำดับ นอกจากนี้ พบว่ามีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ภาคภูมิใจในการเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ของกองทัพมากที่สุด รองลงมา คือ การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ให้เกิดความฮึกเหิมพร้อมที่จะเสียสละชีวิตเพื่อชาติ ซึ่งมีจำนวนเท่ากับการสร้างอารมณ์ร่วมของความของความเป็นพวกพ้องเดียวกัน นอกจากนี้ กลวิธีที่ผู้ประพันธ์นำมาใช้ในการต่อยอดอารมณ์ คือ การสร้างคำสัมผัสสระอักษร โดยนำรูปสระและรูปพยัญชนะที่สัมผัสกันมาใช้ในการประพันธ์บทเพลง ขณะเดียวกันพบว่าในทุกเพลงมีการสร้างอารมณ์โดยใช้ดนตรีเป็นสื่อด้วยการใช้จังหวะมาร์ชแบบเร็วประกอบกับท่วงทำนองที่หนักแน่น จึงทำให้เกิดอารมณ์คึกคัก สนุกสนาน สอดคล้องไปกับการสื่อความหมายของคำร้องได้เป็นอย่างดี

สวนผลการวิเคราะห์วัจนกรรมและแรงจูงใจ พบว่าผู้ประพันธ์นำวัจนกรรมประเภทการบอกกล่าวหรือการบรรยายมาใช้มากที่สุด รองลงมา คือ การประกาศและการแสดงความรู้สึก โดยผู้ประพันธ์มีเจตนาหรือวัตถุประสงค์ในการสื่อความหมาย 3 อันดับแรก ดังนี้ เพื่อปลุกใจให้เกิดความเสียสละ เพื่อปลุกใจให้เกิดความกล้าหาญ และเพื่อสร้างสำนึกของหน้าที่และความรับผิดชอบ นอกจากนี้แรงจูงใจที่ผู้ประพันธ์นำมาใช้มากที่สุด 3 อันดับแรกคือ ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย รองลงมา คือ ความต้องการเป็นที่ยอมรับนับถือยกย่องในวงสังคมและการอุทิศตัวเพื่อประเทศชาติตามลำดับ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรมในบทเพลงข้างต้น แสดงให้เห็นว่าเพลงปลุกใจของสี่เหล่าทัพนั้น ล้วนต้องการถ่ายทอดอุดมการณ์และปลุกฝังแนวคิดหรือทัศนคติบางประการต่อผู้ฟังหรือคนในปกครอง ซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะของเพลงที่เด่นชัด เช่น ร้องในวันสำคัญหรือในสถานการณ์เฉพาะกิจ เป็นต้น

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา

2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา

2.2.1.1 ประวัติเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา

จากการค้นคว้า ผู้วิจัยพบว่า เพลงมหาวิทยาลัยหรือเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาเป็นหนึ่งในรูปแบบของเพลงสุนทราภรณ์ ส่วนใหญ่เป็นผลงานของเอื้อ สุนทรสนาน (ครูเอื้อ) ดังที่สมศักดิ์ คงรัตนสมบูรณ์ (2547, อ้างถึงใน อุดมลักษณ์ ระเบียบแสง, 2550: 15) ได้กล่าวถึง เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาหรือเพลงมหาวิทยาลัยไว้ดังนี้

“เพลงสำหรับสถาบันต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันพระมหากษัตริย์ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ จังหวัด หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจและเอกชน เป็นต้น คุณเอื้อผลิตไว้ให้มากมาย ส่วนใหญ่สะท้อนออกมาสู่สังคมทั่วไป เนื่องจากความไพเราะที่สมบูรณ์ด้วยวรรณศิลป์ อาจจำแนกออกได้ ดังนี้ 1) เพลงสถาบันพระมหากษัตริย์ อาทิ ที่ขามุโกโหมหาราช ราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น นครวมหาราช สดุดีมหาราชนิ สรินธร สดุดีวีรลวงกรณ์ เป็นต้น และ 2) เพลงมหาวิทยาลัย มีอยู่ 2 มหาวิทยาลัยที่คุณเอื้อแต่งเพลงให้มากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำหรับมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ไม่น้อยกว่า 25 เพลง ที่ดัง ๆ และชาวธ. นำไปร้องกันในวันสำคัญประจำปีของพวกเขา (27 มิถุนายน และ 10 ธันวาคม) ทั่วประเทศ ได้แก่ เพลง “ขวัญโดม” “โดมในดวงใจ” “เอื้องฟ้า” “โดมรอเธอ” “ธรรมศาสตร์รักกัน” “อาลัยโดม” เป็นต้น สำหรับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่น้อยกว่า 10 เพลง เพลงที่โด่งดังเป็นสัญลักษณ์ ได้แก่ เพลง “ขวัญใจจุฬา” “ลาแล้วจามจุรี” “ดาวจุฬา” “จุฬาแซมบ้า” “จามจุรีศรีจุฬา” เป็นต้น มหาวิทยาลัยอื่น ๆ อาทิ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ เป็นต้น มีจำนวนเพลงมากน้อยลดหลั่นกันลงมา อย่างมากไม่เกิน 6 เพลง นอกจากนั้น ยังมีเพลงโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนนายร้อยสามพราน ไปจนถึง เพลงประจำกองตำรวจน้ำ จากนั้นก็มีเพลงประวึทยาลัยต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชนอีกราว 8 แห่งเป็นอย่างน้อย

2.2.1.2 หลักการแต่งเพลง

การแต่งเพลงประเภทใดก็ตาม มักแต่งโดยอาศัยฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์รูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้มีสัมผัสอันไพเราะ ด้วยคนไทยเรานั้นเป็นเยี่ยมในเรื่องเจ้าบทเจ้ากลอนมาแต่

โบราณ จึงนำฉันทลักษณ์มาเป็นทบัญญัติในการแต่งเพลง ความสละสลวยของเนื้อเพลงเป็นเรื่องที่นักแต่งเพลงควรคำนึงเป็นอย่างมาก

ไพรัช มากกาญจนกุล (2531: 93 - 106) กล่าวถึงหลักการแต่งเพลง สรุปได้ว่าการเขียนเนื้อเพลงให้มีความไพเราะเพราะพริ้งนั้น ย่อมจะต้องมีความรู้และความสามารถทางด้านภาษาไทยอยู่มากพอสมควร รวมทั้งพรสวรรค์ในการแต่งกลอน โคลง ฉันท์ กาพย์ ร่าย เพื่อแต่งให้ตรงกับฉันทลักษณ์ของรูปแบบแต่ละประเภทมีสัมผัสคล้องจองทางสระหรือวรรณยุกต์ บทเพลงมักแต่งด้วยรูปของกลอนและมี 4 ท่อน ไม่จำเป็นต้องมีทศวรรคเป็น 8 คำเสมอไป บางวรรคอาจมีตั้งแต่ 2 จนถึง 9 หรือ 10 คำตามเจตนาารมณ์และความเหมาะสมของเพลงและผู้แต่งเพลง

ปิยะ ธรณี (2526: 328) กล่าวถึงการแต่งเพลงไว้ว่า การแต่งเพลงประเภทใดก็ตาม มักแต่งโดยอาศัยฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์รูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้มีสัมผัสอันไพเราะ ด้วยคนไทยเรานั้นเป็นเยี่ยมในเรื่องเจ้าบทเจ้ากลอนมาแต่โบราณ ฉันทลักษณ์จึงถูกดึงมาเป็นทบัญญัติในการแต่ง

วรารุส สุมาวงศ์ (2526: 132) กล่าวถึงการแต่งเพลง สรุปได้ว่าการแต่งบทเพลงส่วนใหญ่ยึดรูปแบบของกลอนหรือโคลง จึงยึดหลักว่าแต่งให้มีสัมผัสเหมือนการแต่งกลอนหรือโคลง และถ้าเป็นไปได้ไม่เพียงแต่จะมีสัมผัสนอกเท่านั้น ต้องมีสัมผัสในด้วยจึงจะไพเราะ เพราะบทเพลงในลักษณะนี้ เพียงแต่อ่านก็รู้สึกไพเราะ ผู้ขับร้องและผู้ฟังจำเนื้อเพลงได้ง่าย

ดังนั้น “การแต่งเพลง” จึงเป็นการแต่งในลักษณะใช้คำประพันธ์ที่มีฉันทลักษณ์ตามรูปแบบการประพันธ์ของกลอนต่าง ๆ เพื่อให้บทเพลงเกิดความไพเราะ จำเนื้อเพลงได้ง่ายขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่ไม่จำเป็นต้องยึดหลักฉันทลักษณ์ที่ถูกต้องมากนัก อาจมีเพียงการใช้สัมผัสกลอนก็พอ

สำหรับเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีลักษณะการใช้คำประพันธ์ที่มีฉันทลักษณ์เป็นร้อยกรองและร้อยแก้วที่มีสัมผัส กล่าวคือ บางเพลงจะมีฉันทลักษณ์เป็นร้อยกรองและประพันธ์ขึ้นตรงตามข้อบังคับทางฉันทลักษณ์ เช่น จำนวนคำในแต่ละวรรค เสียงหนัก - เบา เป็นต้น และบางเพลงมีฉันทลักษณ์เป็นร้อยแก้วที่มีการสัมผัสของสระและพยัญชนะ

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาในด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา พบงานวิจัยเพียง 1 เรื่อง ได้แก่ งานวิจัยของชัยวัฒน์ หอวรรณภากร (2544) ศึกษาเรื่อง “การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย” การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ตัวบท ตลอดทั้งการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์ 5 ประการ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงมหาวิทยาลัย 2) เพื่อวิเคราะห์การสื่อความหมายในเพลงมหาวิทยาลัย 3) เพื่อวิเคราะห์เจตนาของคำพูด แรงจูงใจ และการใช้คำสร้าง

อารมณ์ที่ใช้ในการสื่อความหมาย 4) เพื่อทราบถึงความเข้าใจและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัยของตน และ 5) เพื่อทราบถึงช่องทางการเผยแพร่บทเพลงมหาวิทยาลัย เพื่อปลูกฝังและถ่ายทอดอุดมการณ์ของมหาวิทยาลัย โดยนิสิตนักศึกษาในแต่ละมหาวิทยาลัยทำการคัดเลือกเพลงมหาวิทยาลัยของตนมหาวิทยาลัยละ 2 เพลง จำนวน 5 มหาวิทยาลัย เพื่อนำมาเป็นกรณีศึกษาจำนวน 10 เพลง

ผลการศึกษาพบว่าเนื้อหาและความหมายของเพลงมหาวิทยาลัยมีส่วนแปรผันไปตามบริบททางการเมืองน้อยมาก ส่วนใหญ่จะแปรผันไปตามบริบทแวดล้อมของผู้ประพันธ์ สำหรับผลการสื่อความหมายในเพลงมหาวิทยาลัย พบว่ามีการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพจน์ประเภทอนุนามมัยมากที่สุด รองลงมา คือ นามนัย และอดีพจน์ ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่ามีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์รักในมหาวิทยาลัยมากที่สุด รองลงมา คือ อารมณ์ภาคภูมิใจและอารมณ์สนุกสนานตามลำดับ นอกจากนี้ กลวิธีที่ผู้ประพันธ์นำมาใช้ในการต่อยอดอารมณ์คือ การสร้างคำสัมผัสสระและสัมผัสอักษร ขณะเดียวกันพบว่าในทุกเพลงมีการสร้างอารมณ์ให้เป็นที่ไปตามจุดประสงค์ของผู้ประพันธ์ในการสื่อความหมายโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อเพื่อความสอดคล้องในการสื่อความหมาย

ในส่วนของการวิเคราะห์วัจนกรรมและแรงจูงใจ พบว่ามีการใช้วัจนกรรมประเภทการบรรยายข้อมูลและการแสดงความรู้สึกมากที่สุดเพื่อสร้างความรู้สึกรักและผูกพันกับมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ แรงจูงใจที่ผู้ประพันธ์นำมาใช้มากที่สุด คือ ความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็นที่รักของสังคม รองลงมาคือด้านความมีคุณภาพและความมีชื่อเสียง ตามลำดับ

ส่วนของความเข้าใจและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามแก่นิสิตนักศึกษาทั้ง 5 มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยละ 100 ชุด รวมทั้งสิ้น 500 ชุด พบว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเข้าใจในความหมายและอุดมการณ์ของเพลงมหาวิทยาลัยของตนในระดับดีและมีทัศนคติต่อเพลงมหาวิทยาลัยของตนในเชิงบวก นอกจากนี้ สื่อที่ถูกนำมาใช้เป็นช่องทางการสื่อสารบทเพลงมหาวิทยาลัยมากที่สุด คือ สื่อบุคคล

จากงานวิจัยที่ผ่านมา ยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกเพลงและทุกสถาบัน อีกทั้งงานวิจัยของชัยวัฒน์ หอวรรณภากร (2544) ที่ศึกษาการสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัยนั้น มีจำนวนข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาไม่มากนักและมุ่งศึกษาในลักษณะภาพรวมของเพลงประจำมหาวิทยาลัย โดยให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ของเพลงมหาวิทยาลัยและการสื่อความหมายตลอดจนอุดมการณ์ที่ถ่ายทอดผ่านบทเพลงนั้น ๆ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเนื้อหา การใช้ภาษา และวัจนกรรมในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจากแหล่งข้อมูล อันได้แก่ 1) เว็บไซต์ประจำสถาบันอุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยศิลปากร (www.su.ac.th) เป็นต้น 2) เว็บไซต์ทางการศึกษา เช่น www.unigang.com เป็นต้น 3) เว็บไซต์รวบรวมบทเพลงสุนทราภรณ์

(www.websuntaraporn.com) 4) เว็บไซต์เผยแพร่วิดีโอ (<https://www.youtube.com>) และ 5) สารานุกรมเสรี (<https://th.wikipedia.org>) รวมจำนวนเพลงทั้งสิ้น 916 เพลง เพื่อให้ได้ขอบเขตการศึกษาที่ครอบคลุมและกว้างขวางยิ่งขึ้น

บทที่ 3

เนื้อหาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

เพลงเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นสื่อในการให้ข้อมูล อารมณ์ทัศนคติบางอย่างแก่ผู้ฟัง โดยใช้คำร้องบรรยายเรื่องราวต่าง ๆ ใช้ทำนองและจังหวะดนตรีเป็นส่วนเสริมด้านอารมณ์ ความรู้สึก เพลงจึงเป็นงานศิลปะทั้งในด้านคีตกรรมและวรรณกรรมที่สามารถบันทึกลงให้มนุษย์เกิดความรู้สึกต่าง ๆ เช่น ร่าเริง เศร้าสร้อย ฮึกเหิม สร้างความประทับใจ ปลุกปลอบใจ (อัจฉราพร ไครบุตร, 2549: 1)

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ศึกษา พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั้ง 916 เพลง ปรากฏเนื้อหาที่สะท้อนให้เห็นลักษณะต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 เนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

จากการศึกษาเนื้อหาของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับที่ตั้งและวิทยาเขตของสถาบัน คณะวิชาต่าง ๆ ของสถาบัน ความเป็นมาของสถาบัน สัญลักษณ์ประจำสถาบัน และความสำคัญของสถาบัน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1.1 ที่ตั้งและวิทยาเขตของสถาบัน

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีเนื้อหากล่าวถึงที่ตั้งและวิทยาเขต เพื่อให้ทราบถึงหน่วยงานของสถาบันนั้น ๆ รวมถึงบอกขอบเขตและภูมิภาคที่สถาบันเหล่านั้นจัดตั้งอยู่ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

มอดินแดงแห่งนี้ศรีเมืองขอนแก่น

ขวัญแห่งดินแดนเสียงแคนเร่ร่อนให้เราสดใส

กาลพฤษ์ชูช่อดอกไม้ สวยงามวิไล

ขวัญเมืองศรีไทยร่วมใจรักกัน.....

(เพลง ขวัญเสียงแคน (เลือดสีอิฐ, มอดินแดง), มหาวิทยาลัยขอนแก่น)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ขวัญเสียงแคน (เลือดสีอิฐ, มอดินแดง) หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยขอนแก่น กล่าวถึงจังหวัดที่ตั้งของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งก็คือจังหวัดขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีสี่ประจำสถาบัน คือ สีดินแดง อันมีความหมายโยงไปถึงลักษณะและภูมินามของพื้นที่ซึ่งเป็นเนินดินลูกคลื่นสีแดง มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงมีชื่อเรียกอีกชื่อ

หนึ่งว่า "มอดินแดง" มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีพื้นที่ของสถาบัน ซึ่งจัดตั้งใน 5 จังหวัด ดังนี้

1. จังหวัดขอนแก่น (วิทยาเขตหลัก) ตั้งอยู่ที่ 123 ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่ 5,500 ไร่ ประกอบด้วย กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ และคณะสัตวแพทยศาสตร์ กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ คณะเกษตรศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะเทคโนโลยี และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และกลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยนานาชาติ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษากิจการ และการจัดการ และบัณฑิตวิทยาลัย

2. จังหวัดหนองคาย (วิทยาเขตหนองคาย) ตั้งอยู่ที่ 112 หมู่ 7 ถนนมิตรภาพ ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย มีพื้นที่ 3,413 ไร่ ประกอบด้วย คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์และวิศวกรรมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย และคณะบริหารธุรกิจ

3. จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นสถานีสถิตและฝึกอบรมเกษตรกรรม มีพื้นที่ 1,170 ไร่

4. จังหวัดชัยภูมิ เป็นสถานีสถิตและฝึกอบรมเกษตรกรรม เชื้อนจุฬารักษ์ มีพื้นที่ 70 ไร่

5. จังหวัดเลย เป็นสถานีสถิตสำหรับฝึกนักศึกษา คณะสัตวแพทยศาสตร์ มีพื้นที่ 2,106 ไร่ (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2561)

ตัวอย่างที่ 2

ณ แดนดินถิ่นเกษตร	อาณาเขตกว้างใหญ่ไพศาล
ร่วมเย็นมาช้านาน	บางเขนสำราญ กำแพงแสนสุขใจ
ทั่วถิ่นไทยหลายวิทยาเขต	ลูกเกษตรรั้วนทรีนี้รักใคร่
ศรีราชา สกลนครแดนไกล	กระป๋องกษัตริย์ได้เรารักไม่ลืม.....

(เพลง เกษตรยิ่งใหญ่, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง เกษตรยิ่งใหญ่ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีการกล่าวถึงวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทั้ง 5 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตบางเขน วิทยาเขตกำแพงแสน วิทยาเขตศรีราชา วิทยาเขตสกลนคร และวิทยาเขตกระป๋อง ปัจจุบันมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ดำเนินการกิจเพื่อสนองนโยบายการกระจายโอกาสทางการศึกษาของรัฐบาลใน 4 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร วิทยาเขตกำแพงแสน

จังหวัดนครปฐม วิทยาเขตศรีราชา จังหวัดชลบุรี และวิทยาเขตสกลนครเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร โดยได้ยุบวิทยาเขตกระบี่ จังหวัดกระบี่ไป นอกจากนี้ยังมีสถาบันสมทบอีก 2 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยการชลประทานและวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนพรัตน์วชิระ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทั้ง 4 วิทยาเขต มีรายละเอียดดังนี้

1. วิทยาเขตบางเขน ตั้งอยู่ที่ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร มีหน่วยงานที่จัดการเรียนการสอน 15 คณะ 1 วิทยาลัย ได้แก่ คณะเกษตร คณะบริหารธุรกิจ คณะประมง คณะมนุษยศาสตร์ คณะวนศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะอุตสาหกรรมเกษตร คณะเทคนิคการสัตวแพทย์ คณะสิ่งแวดล้อมและบัณฑิตวิทยาลัย

2. วิทยาเขตกำแพงแสน ตั้งอยู่ที่ 1 หมู่ 6 ตำบลกำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม มีหน่วยงานที่จัดการเรียนการสอน 7 คณะ 1 วิทยาลัย ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ คณะเกษตร (กำแพงแสน) คณะวิศวกรรมศาสตร์ (กำแพงแสน) คณะประมง (กำแพงแสน) คณะสัตวแพทยศาสตร์ (นิสิตปี 4 - 6) และบัณฑิตวิทยาลัย

3. วิทยาเขตศรีราชา ตั้งอยู่ที่ 199 หมู่ 6 ตำบลทุ่งสุขลา อำเภศรีราชา จังหวัดชลบุรี 20230 มีหน่วยงานที่จัดการเรียนการสอน 5 คณะ ได้แก่ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์ (ศรีราชา) คณะวิศวกรรมศาสตร์ (ศรีราชา) คณะเศรษฐศาสตร์ (ศรีราชา) และคณะพาณิชยนาวินานาชาติ

4. วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร ตั้งอยู่ที่ 59 หมู่ 1 ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร 47000 มีหน่วยงานที่จัดการเรียนการสอน 4 คณะ ได้แก่ คณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรมเกษตร คณะวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ และคณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2557: 5 - 9)

ตัวอย่างที่ 3

ถิ่นรักทักษิณเชื่อมดินแดนไกล

ให้ใจเรารวมกันเป็นหนึ่ง

กลืนพะยอมหอมติดตรึง

ไม่มีสร้างไม่จางโรยรา.....

มิ่งเมืองเรื่องรุ่ง พัทลุงแดนฝิ่น
 ร้อยรวมผูกพันความรักประจักษ์ยืนนาน
 สงขลาคือถิ่น แผ่นดินโบราณ
 เน้นนานสืบทอดสร้างสรรค์แหล่งภูมิปัญญา
 (เพลง ทักซิณถิ่นรัก, มหาวิทยาลัยทักษิณ)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ทักซิณถิ่นรัก หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยทักษิณ กล่าวถึงวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งมีทั้งหมด 2 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตพัทลุงและวิทยาเขตสงขลา มหาวิทยาลัยทักษิณแต่เดิมนั้นเป็นวิทยาเขตหนึ่งของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ต่อมาได้รับการยกวิทยฐานะเป็นมหาวิทยาลัยเอกเทศ มีชื่อว่า "มหาวิทยาลัยทักษิณ" พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยทักษิณได้ผ่านกระบวนการตามกฎหมายครบ ทุกขั้นตอนและได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2539 มีผลบังคับ ใช้ในวันศุกร์ที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 ซึ่งถือเป็นวันสถาปนามหาวิทยาลัยทักษิณ โดยชื่อ มหาวิทยาลัยทักษิณ สื่อถึง "มหาวิทยาลัยแห่งภาคใต้" มหาวิทยาลัยทักษิณ ประกอบด้วย 2 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตสงขลาและวิทยาเขตพัทลุง รวมทั้งมีสำนักงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร 1 แห่ง ดังนี้

1. วิทยาเขตสงขลา มีพื้นที่ปฏิบัติการ 2 แห่ง คือ
  - 1) พื้นที่ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ 142 ไร่ ใช้จัดการเรียนการสอนของ 5 คณะ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ และคณะนิติศาสตร์
  - 2) พื้นที่บ้านอ่าวทราย ตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ 24 ไร่ เป็นที่ตั้งของสถาบันทักษิณคดีศึกษา
2. วิทยาเขตพัทลุง มีพื้นที่ปฏิบัติการ 2 แห่ง คือ
  - 1) พื้นที่ตำบลบ้านพร้าว อำเภอป่าพะยอม มีพื้นที่ 3,500 ไร่ ปัจจุบันใช้จัดการเรียนการสอนของ 6 คณะ ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาการสุขภาพการกีฬา คณะเทคโนโลยี และการพัฒนาชุมชน คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะอุตสาหกรรมเกษตร และชีวภาพ
  - 2) พื้นที่ตำบลนางตุง อำเภอควนขนุน มีพื้นที่ 1,500 ไร่ เป็นที่ตั้งของวิทยาลัย ภูมิปัญญาชุมชน
3. ที่ทำการใหญ่ (กรุงเทพมหานคร) ตั้งอยู่ที่ 133 อาคารซีโนบริด ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร เป็นวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา (U-MDC) (มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2561)

3.1.2 คณะวิชาต่าง ๆ ของสถาบัน

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีเนื้อหากล่าวถึงคณะวิชาต่าง ๆ ของสถาบัน เพื่อให้ทราบถึงกลุ่มสาขาวิชาและความหลากหลายทางการศึกษาของสถาบันนั้น ๆ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

จุฬาฯ ของเรา	งานเสลาสล้าง
ประเทืองเป็องฟ้าเวทงค์	งามไม่จางงามไม่สร้างสลัว
จุฬาฯ ของเรา	งามกว่าเขาไปทั่ว
งามศักดิ์สถาบันตัว	ดังดอกบัวบานเบิกหัวใจเรา
(ญ) <u>วิศวกรรม</u>	สร้างทำคิดทำกันเข้า
เรียนรู้ชูเชาว์	เพียรเร่งเพียรรื้อเพื่อเอาปริญญา
(ช) <u>อักษรศาสตร์</u> คนสวย	ชื่นช่วยสำรวยเรียงรำ
งามล้ำตำราขลังกว่าคาถา	จะสาธยายร่ายมนต์
(ญ) หลิงพัชชายพัน	สื่อกันสานกันเข้มขัน
<u>สื่อสารมวลชน</u>	คงจะมีผลขันเข้มเต็มที
(ช) <u>อัสถาปัตยกรรม</u>	ความรู้งามล้ำจนล่อยี่
จะว่าให้ตี	งานศิลป์นี่โอฬาร
(ญ) <u>นักการบัญชี</u>	ทำที่ล้วนมีสง่า
<u>พาณิชย์จุฬาฯ</u>	ใครว่าโสภาย่าทำตามัว
(ช) ถึงเหล่าครู	ผู้คนสาธุกันทั่ว
ไปไหนใครกลัวเหมือนว่าเป็นขรัว	อยู่รั้ววัดวาราไป
(ญ) หมอไทยใจดี	ซีพีพร้อมพลีคนไข
เรียนไว้เพียรไป	ชาวแพทยศาสตร์ไซร์ไม่เคยประวิง
(ช) <u>แพทยสัตว์</u> ทั้งหลาย	ไม่วายรักษาสัตย์ยัง
เรารักงานจริงทั้งชายทั้งหญิง	ไม่ทิ้งงานแพทยสัตว์ไป
(ญ) <u>นักการงานเมือง</u>	ประเทืองรัฐเรืองเมืองใหม่
งามทั้งเมืองไทย	<u>รัฐศาสตร์</u> ไซร์นั้นชาวจุฬาฯ
(ช) สดชื่อไฉไลไทยเมธี	งามสมศักดิ์ศรีมีสง่า
งามศักดิ์สัจจา	ชาววิทยาศาสตร์ภูมิใจ

(ญ) นักการคำนวณ	คู่ควรนั้นเศรษฐศาสตร์
ช่างคิดช่วยรัฐ	ประหยัดอัตราราคาเงินไทย
(ช) แม่นเจ็บปวดฟัน	ทันตแพทย์นั้นบำบัดให้
โยกถอนคลอนไปทันตแพทย์ไซ้	ว่องไวตั้งใจช่วยทำ
(ญ) นักการธรรมนุญ	เพิ่มพูนนั้นนิติศาสตร์
กฎหมายเก่งกาจ	ดวงจิตสะอาดมั่นคงทรงธรรม
(ช) เรื่อยยานั้นชาวเภสัชศาสตร์	รอบรู้เปรื่องปราชาญ
ด้วยเรียนร่ำ ตั้งใจฝึกฝน	คิดค้นประจํามุ่งทำไป
(ช ญ) เราต่างมีศักดิ์ศรีดีเด่น	ไปที่ไหนใครเห็นถาเวนพาใจวาบไหว
อ้อ ชาวจุฬาฯ โสภภาพิไล	เพราะได้อาศัยในรั้วของธรรมจรรยา
เราอยู่ในสถาบันใหญ่	เราต้องรักกันไว้ใจน้องคล้องใจพี่หนา
รักเราปักใจคล้ายรอยเหมือนตรา	พระเกี่ยวงามฟ้าพราวโพนทิวาราตรี

(เพลง จุฬาฯ ของเรา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

จากเนื้อหาของเพลง จุฬาฯ ของเรา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีเนื้อหากล่าวถึงคณะวิชาทั้ง 14 คณะของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ (ในเพลงใช้คำว่า “สื่อสารมวลชน”) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะครุศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะสัตวแพทย์ คณะรัฐศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะทันตแพทย์ คณะนิติศาสตร์ และคณะเภสัชศาสตร์ ปัจจุบันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประกอบด้วย 19 คณะวิชา 1 สำนักวิชา คณะวิชาที่ไม่ได้กล่าวถึงในบทเพลง ได้แก่ คณะจิตวิทยา คณะพยาบาลศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ และสำนักวิชาทรัพยากรการเกษตร (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561)

จากการศึกษาประวัติของเพลง จุฬาฯ ของเรา ผู้วิจัยได้ศึกษาเพิ่มเติม พบว่า บทเพลงนี้จัดเป็นเพลงสุนทราภรณ์เพลงหนึ่งที่ประพันธ์เนื้อร้องโดย แก้ว อัจฉริยะกุล (ครูแก้ว) และผู้ประพันธ์ทำนอง คือ เอื้อ สุนทรสนาน (ครูเอื้อ) ในอดีตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเปิดสอนคณะวิชาต่าง ๆ ทั้งหมด 14 คณะ ปัจจุบันได้เปิดคณะวิชาเพิ่มอีก 5 คณะ ได้แก่ คณะจิตวิทยา คณะพยาบาลศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะศิลปกรรมศาสตร์ และคณะสหเวชศาสตร์ รวมเป็น 19 คณะ

ตัวอย่างที่ 2

(ช ญ) ถิ่นรามงามเหลือจะเสกสรร

พ่อขุนมิ่งขวัญ ขวัญรามลือลั่นน้ำใจ

(ข) ชาวนิติศาสตร์ ปราดเปรี๊งเรื่องเรื่องทางกฎหมาย
หมอมความมากมายลวดลายล้นลมไม่เบา

(ญ) สาวบริหารธุรกิจ หนุ่มช่วยกันคิดคิดรวยเข้า
เพื่อชาติของเรารุ่งเรืองเฟื่องฟู

(ช) เรื่องสอนเรื่องสั่ง ช่างหยั่งจิตใจเรียนรู้อ
ยากเย็นเป็นครูศึกษาศาสตร์สู้ไม่หวั่น

(ณ) เชี่ยวชาญภาษามนุษยศาสตร์
ปราดเปรี๊งเรื่องหลังครั้งปางบรรพ์ หวานถ้อยร้อยพันหวานจริงวาจา

(ช) วิทยาศาสตร์ พาชาติเจริญหนักหนา
เร่งเรียนเพียรหาค้นมาคว้าม้าแผนใหม่

(ญ) ชาติจะฟ่องฟุ้งจรุงเฟื่อง ประเทืองเรื่องรัฐชาติยิ่งใหญ่
อยู่คงแคว้นไทยรัฐศาสตร์นำ

(ช) ชาวเศรษฐศาสตร์ เงินบาทส่งคุณค่าล้ำ
เศรษฐกิจกอบกำ บำรุงมุ่งทางกินดี

(ช ณ) ร่วมกันสร้างสรรค์ให้ไทยรุ่ง ผดุงไทยรัฐทุกถิ่นที่
ลูกรามน้อมพลีน้ำใจร่วมกัน

(เพลง รามฯ ของเรา, มหาวิทยาลัยรามคำแหง)

จากเนื้อหาของเพลง รามฯ ของเรา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัย
รามคำแหง กล่าวถึงคณะวิชาทั้ง 7 คณะของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้แก่ คณะนิติศาสตร์
คณะบริหารธุรกิจ คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะ
เศรษฐศาสตร์ ปัจจุบันมหาวิทยาลัยรามคำแหงประกอบด้วย 14 คณะวิชา คณะวิชาที่ไม่ได้กล่าวถึง
ในบทเพลงอีก 7 คณะวิชา ได้แก่ คณะสื่อสารมวลชน คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คณะ
วิศวกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะทัศนมาตรศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ และคณะ
ธุรกิจบริการ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2561)

จากการศึกษาประวัติของเพลง รามฯ ของเรา ผู้วิจัยได้ศึกษาเพิ่มเติม พบว่า
บทเพลงนี้ประพันธ์เนื้อและทำนองโดย ชัยรัตน์ วงศ์เกียรติขจร เป็นหนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ
มหาวิทยาลัยรามคำแหงชุดแรก (พ.ศ. 2518) ทำให้บทเพลงดังกล่าวมีเนื้อหาเกี่ยวกับคณะวิชาต่าง ๆ
น้อยกว่าในปัจจุบัน เพราะผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์เพลงตามคณะวิชาที่เปิดการเรียนสอนในสมัยนั้น

ตัวอย่างที่ 3

.....(หมู่) รำวงจาวราชภัฏ	ปราชัญของกษัตริย์ ราชภัฏเจียงฮาย
มาเตอะมาหญิงจาย	ขอเจิญมาร่ำมาร่ำฮ่วมกัน
(ญ) คีนนี้ม่่วนใจ่ ยามนี้เดือนหงายสอดต้อง (ช) น่องอยู่ตางใด ฮู้ก้อปี้จายเป็นกอง	
(หมู่) เอ้ากองเจ้าปี้กอง	ขึ้นกองล่องกอง (ช) หาขวัญตามารำวง
(ช) จากครูฯ ก็มา (ญ) เอาละวา	(ช) โนน <u>ชาววิทย์ก็มานะ!</u>
(ญ) พวก <u>มนุษย์ฯ</u> และ <u>จัดการ</u> ห้าคณะขึ้นบาน	(หมู่) <u>เทคโนโลยี</u> สำราญ งานอุตสาหกรรม

(เพลง รำวงราชภัฏเชียงราย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง รำวงราชภัฏเชียงราย หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย กล่าวถึงคณะวิชาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีทั้งหมด 5 คณะ ได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิทยาการจัดการ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายนอกจากจะมี 5 คณะวิชาตาม ในบทเพลงแล้ว ยังประกอบด้วย 2 วิทยาลัย ได้แก่ วิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและวิทยาลัยนานาชาติ ภูมิภาคลุ่มน้ำโขง และ 7 สำนักวิชา ได้แก่ สำนักวิชาสังคมศาสตร์ สำนักวิชาบริหารรัฐกิจ สำนัก วิชาการบัญชี สำนักวิชานิติศาสตร์ สำนักวิชาการท่องเที่ยว สำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และสำนัก วิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2561)

3.1.3 ความเป็นมาของสถาบัน

จากการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของสถาบัน จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการ ก่อตั้งสถาบัน วันสถาปนาสถาบัน และผู้ก่อตั้งหรือผู้มีคุณูปการต่อสถาบัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.3.1 การก่อตั้งสถาบัน

เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีการกล่าวถึงการก่อตั้งสถาบัน ในลักษณะของการหลอมรวมบางสถาบันในอดีตเข้าด้วยกัน รวมถึงบางโรงเรียนหรือบางวิทยาลัย ที่ได้รับการยกฐานะและพัฒนามาเป็นสถาบันการอุดมศึกษาในปัจจุบัน ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

..... <u>ม.กาฬสินธุ์</u> ก่อเกิดจากศรัทธา	<u>พร้อมใจรวมมาจากศรัทธาสองสถาบัน</u>
ตั้งสายน้ำลำธารประสานสัมพันธ์	เกิดเป็นสถาบันจอมขวัญลุ่มภูพาน
<u>หนึ่งราชภัฏคือตำนานแห่งศักดิ์ศรี</u>	<u>สองราชชมงคลรวมคนดีศรีสังคม</u>
พวกเราพร้อมสร้างสรรค์เพื่อมวลชน	ราชภัฏราชชมงคลเปี่ยมล้ำศิลปวิทยา....

(เพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ กล่าวถึงความเป็นมาของสถาบัน ซึ่งเกิดจากการหลอมรวมสอง สถาบันในอดีต ก่อนจะมาเป็นมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ในปัจจุบัน ในอดีตจังหวัดกาฬสินธุ์มีสถาบันระดับอุดมศึกษา 2 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตกาฬสินธุ์และมหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ ในเวลาต่อมาช่วงปลายปี พ.ศ. 2554 คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบ “ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ พ.ศ. ...” เป็นการรวมมหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์กับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตกาฬสินธุ์เข้าด้วยกัน เป็นมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ โดยการสนับสนุนของนายเดชา ตันติยวงศ์ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ และนางบุญรื่น ศรีธเรศ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกาฬสินธุ์ เขต 1 อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และนางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บัญชีรายชื่อพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งมีทั้งกลุ่มผู้เห็นด้วยและกลุ่มผู้คัดค้าน โดยให้เหตุผลการคัดค้านจะทำให้สถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเดิมถูกทิ้งร้างไป ส่งผลกระทบต่อธุรกิจหอพักที่เกิดขึ้นโดยรอบมหาวิทยาลัย จนกระทั่งเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2558 ราชกิจจานุเบกษาได้เผยแพร่ “พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2558” มีผลให้มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตกาฬสินธุ์ สิ้นสุดสถานะความเป็นสถาบันอุดมศึกษาในวันถัดจากวันที่ประกาศราชกิจจานุเบกษา และเป็นการจัดตั้งมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ขึ้นในวันเดียวกัน (ประวัติมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, 2560)

ตัวอย่างที่ 2

สี่สถาบัน มารวมกันให้เป็นหนึ่งเดียว

ถักทอเป็นเกลียว สร้างพลังมุ่งมั่นฟันฝ่า

เกิดเป็นมหาลัยในดวงใจ แห่งเมืองนรา

สร้างความก้าวหน้า ม.นรา ชื่อนี้ยืนยง

พยาบาล เกษตร การอาชีพตากใบ วิทยาลัยเทคนิค

จตุรมิตร จุดเริ่มคิด ถ่ายทอดวิชา

ให้ความเจริญ ความเชื่อมั่นด้านการศึกษา

แหล่งปวงประชา ชาวนราร่วมกันเทิดทูน.....

(เพลง คือ มนร., มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง คือ มนร. หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ กล่าวถึงความเป็นมาของสถาบัน ซึ่งเกิดจาก 4 สถาบันในอดีต มารวมกัน ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนราธิวาส วิทยาลัยการอาชีพตากใบ และวิทยาลัยเทคนิคนราธิวาส โดยชื่อ "มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์" นั้น

ได้รับพระราชทานนามจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เพื่อสดุดีและเฉลิมพระเกียรติแด่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ สมเด็จพระโสทรเชษฐภคินีเพียงพระองค์เดียวในรัชกาลที่ 8 และ 9 เนื่องด้วยพระองค์ทรงบำเพ็ญ พระกรณียกิจมากมายแก่ประเทศชาติ เพื่อแบ่งเบาพระราชภาระของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ พ.ศ. 2548 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 122 ตอนที่ 14ก วันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ทางมหาวิทยาลัยจึงกำหนดให้วันที่ 9 กุมภาพันธ์ ของทุกปีเป็นวันคล้ายวันสถาปนามหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, 2561)

ตัวอย่างที่ 3

(ญ) มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ของเราปลื้มเปรมในความเกรียงไกร

จันทรเกษมเคยบุกบันเรานั้นเริ่มต้นอย่างไร

ภาพอดีตยังสดใสอยู่ในฤดี

(ข) จากเดิมนั้นคือโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม

ทั่วไทยชื่นชมอยู่เนิ่นนานปี

ราชภัฏเป็นนามใหม่แล้วโลเลิศศักดิ์ศรี

ภาคภูมิใจดีนามนี้พระราชทาน.....

(เพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ได้กล่าวถึงความเป็นมาของสถาบันซึ่งเดิมเป็น “โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมแห่งแรกของประเทศไทย” เพื่อรองรับการผลิตครูระดับประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม (ป.ม.) ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2483 ม.ล. มานิจ ชุมสาย เป็นอาจารย์ใหญ่คนแรกและจัดให้มีการเรียนการสอนโดยใช้อาคารเรียนในเขตวังจันทรเกษม ด้านหลังกระทรวงศึกษาธิการ จึงเรียกกันติดปากว่า ป.ม. หลังกระทรวง ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2501 จึงยกฐานะเป็นวิทยาลัยครู ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เปลี่ยนหลักสูตรการผลิตครูจาก ป.ม. เป็น ป.กศ. ชั้นสูง (ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง) ย้ายจากสถานที่ตั้งเดิมมาตั้งอยู่ที่ ซอยสังฆะวัฒนะ 2 (ซอยลาดพร้าว 23) ตำบลลาดยาว (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น แขวงจันทรเกษม) เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร และใช้ชื่อว่า “วิทยาลัยครูจันทรเกษม” ซึ่งเป็นที่ตั้งปัจจุบัน ต่อมาเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชพระราชทานนามใหม่

เป็น “สถาบันราชภัฏจันทรเกษม” มีผลบังคับใช้วันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2538 จนกระทั่ง 14 มิถุนายน พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2547 ยกฐานะเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม” จวบจนปัจจุบัน (มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 2561)

3.1.3.2 วันสถาปนาสถาบัน

จากการวิเคราะห์ พบว่าเนื้อหาของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษามีการกล่าวถึงวันสถาปนาสถาบัน เพื่อแสดงจุดเริ่มต้นของการดำเนินงานในการจัดตั้งมหาวิทยาลัย จากจำนวนข้อมูลเพลงประจำสถาบันทั้ง 916 เพลง พบว่ามีการกล่าวถึงวันสถาปนาสถาบัน จำนวน 2 เพลง จากสถาบันเดียวกัน คือ มหาวิทยาลัยบูรพา ตัวอย่างเช่น

<u>วันที่ 8 กรกฎาคม</u>	<u>เป็นวันวิทยาลัยการศึกษา</u>
ขยายออกท้องถิ่นจินตนา	เพื่ออุดมศึกษาแก่ชาวไทย
เลือกจำเพาะเหมาะดีที่บางแสน	ต้องวางแผนกะการเป็นงานใหญ่
วางศิลาฤกษ์ลงตรงชายไพร	เพื่อให้ได้ดีงามอร่ามตา....

(เพลง 8 กรกฎาคม, มหาวิทยาลัยบูรพา)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง 8 กรกฎาคม หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยบูรพาได้กล่าวถึงวันสถาปนาของสถาบันว่า มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐแห่งแรกที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคตะวันออกเฉียงของประเทศไทย ตั้งอยู่ที่ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2498 โดยอดีตเป็นวิทยาเขตหนึ่งของ วิทยาลัยวิชาการศึกษา (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในปัจจุบัน) ก่อตั้งโดยพลเอกมังกร พรหมโยธี อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในสมัยรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม ด้วยเหตุนี้ วันที่ 8 กรกฎาคม หรือที่เรียกว่า "แปดกรกฎ" ของทุกปีจึงนับเป็นวันคล้ายวันสถาปนามหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548: 1)

3.1.3.3 ผู้ก่อตั้งหรือผู้มีคุณูปการต่อสถาบัน

จากการวิเคราะห์ พบว่าเนื้อหาของเพลงมีการกล่าวถึงผู้ก่อตั้งหรือผู้มีคุณูปการต่อสถาบัน เพื่อเป็นการระลึกถึงและสร้างความตระหนักให้แก่นิสิต นักศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรในมหาวิทยาลัยว่า หากไม่มีบุคคลเหล่านี้ที่เป็นผู้สถาปนาหรือก่อตั้งสถาบันขึ้น ก็จะไม่มีความรู้ความเข้าใจสำหรับการเรียนการสอน รวมถึงไม่มีบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถออกสู่สังคม ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

มหาวิทยาลัยศิลปากร	นามขจรเลื่องชื่อมานาน
นักศึกษาเรานั้นเชี่ยวชาญ	ทุนด้านในศิลปะพร้อมกล้าทำ
<u>ท่านศิลป์ พีระศรี</u>	<u>อีกทั้งมี หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล</u>
<u>ท่านคือผู้มีพระคุณ</u>	<u>เกื้อกูลกับสถาบันมา.....</u>

(เพลง มาร์ชศิลปากร, มหาวิทยาลัยศิลปากร)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชศิลปากร หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยศิลปากร ได้กล่าวถึงศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี นามเดิมว่า คอร์ราโด เฟโรจี (Corrado Feroci) เป็นชาวอิตาลีโดยกำเนิด เกิดเมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2435 ณ ตำบลชานอีโวานนี เมืองฟลอเรนซ์ ประเทศอิตาลี ท่านเข้ารับราชการในประเทศไทยตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2453 - 2468) ในตำแหน่งช่างปั้น สังกัดกรมศิลปากร โดยในขณะนั้นมีพระยาอารุธรศิลป์เป็นเจ้ากรม ท่านเป็นคนขยันและจริงจังกับการทำงานมาก ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยอย่างหนึ่งของชาวตะวันตก

ศาสตราจารย์เฟโรจีริเริ่มก่อตั้งโรงเรียนศิลปะตามความคิดที่คิดไว้ โดยร่วมกับข้าราชการในกรมศิลปากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เช่น ศาสตราจารย์ หม่อมเจ้า ยาใจ จิตรพงศ์ เป็นต้น ก่อตั้ง “โรงเรียนศิลปากร” ขึ้นในปี พ.ศ. 2476 นับเป็นโรงเรียนศิลปะแห่งแรกของไทย โรงเรียนนี้เมื่อแรกเปิดสอนมีวิชาศิลปะสองสาขา ได้แก่ สาขาจิตรกรรมและสาขาประติมากรรม เป็นหลักสูตร 5 ปี วัตถุประสงค์หลักของการก่อตั้งโรงเรียนนี้ก็เพื่อเปิดสอนวิชาช่างเขียนและช่างปั้นตามแบบอย่างของศิลปะตะวันตกซึ่งเป็นที่ต้องการมากในขณะนั้น โดยเฉพาะช่างปั้นนั้นเป็นที่ต้องการอย่างรีบด่วน เพื่อให้เป็นผู้ช่วยของศาสตราจารย์เฟโรจีปั้นอนุสาวรีย์ขนาดใหญ่ และในปี พ.ศ. 2481 ศิษย์รุ่นแรกของโรงเรียนศิลปากรก็สำเร็จการศึกษาออกทำงานศิลปะตามแนวทางใหม่ที่ได้ศึกษามาจากโรงเรียน ส่วนหนึ่งเข้ารับราชการในกรมศิลปากรและเป็นผู้ช่วยของศาสตราจารย์เฟโรจีทำงานศิลปกรรมตามที่ได้รับมอบหมายจากกรมศิลปากร

โรงเรียนศิลปากรหรือโรงเรียนประณีตศิลปกรรมได้เจริญก้าวหน้ามาเป็นลำดับจนถึง พ.ศ. 2485 “กรมศิลปากรได้แยกจากกระทรวงศึกษาธิการไปขึ้นกับสำนักนายกรัฐมนตรี ท่านศาสตราจารย์ศิลป์ก็ยังคงดำรงตำแหน่งอาจารย์ช่างปั้นและเป็นผู้บริหารโรงเรียนศิลปากรแผนกช่างปั้นครั้งรัฐบาลในขณะนั้นซึ่งมีฯพณฯ จอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้พิจารณาเห็นความสำคัญของโรงเรียนนี้ โดยท่านได้มาดูกิจการและซักถามถึงความเป็นมาของท่านศาสตราจารย์ด้วยตนเอง จึงสั่งให้ปรับปรุงหลักสูตรและประกาศพระราชบัญญัติจัดตั้งขึ้นเป็น “มหาวิทยาลัยศิลปากร” เมื่อ พ.ศ. 2486 ซึ่งระยะแรกมีเพียงสองคณะ คือ คณะจิตรกรรมและคณะประติมากรรม

มีท่านศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี เป็นคนบดที่ทั้งสองคณะ (เขียน ยัมศิริ, 2535: 18) ต่อมามหาวิทยาลัยศิลปากรได้ตั้งคณะวิชาใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นอีกหลายคณะ ได้แก่ คณะมัณฑนศิลป์ คณะสถาปัตยกรรม และคณะโบราณคดี ศาสตราจารย์ศิลป์เป็นผู้ที่มีความตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะสร้างสถาบันการศึกษาศิลปะที่ตั้งขึ้นใหม่ให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศ ด้วยความที่ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้สูงทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ท่านจึงได้ทุ่มเทความรู้ความสามารถให้การสอนอย่างเต็มที่ เพื่อความก้าวหน้าของมหาวิทยาลัยศิลปากรและวงการศิลปะของไทยสืบไป

ศาสตราจารย์เฟโรจี ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ศิลป์ พีระศรี” เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2487 ตามบันทึกของนายยง ส. อนุমানราชชน (พระยาอนุমানราชชน) ประธาน อ.ก.พ. กรมศิลปากร เป็น “ศิลป์ พีระศรี” ชื่อและนามสกุลของศาสตราจารย์เฟโรจีที่บันทึกในเอกสารเป็นการเขียนตามอักขระวิธีในขณะนั้น ต่อมาใน พ.ศ. 2488 เขียนเป็น “ศิลปะ พีระศรี” และในปี พ.ศ. 2492 เขียน “ศิลป์ พีระศรี” จากนั้นมักเขียนไปตามถนัดของแต่ละคน กระทั่งปี พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นวาระ 100 ปี ของศาสตราจารย์เฟโรจี มหาวิทยาลัยศิลปากรจึงเสนอให้เขียนเป็น “ศิลป์ พีระศรี” เพื่อให้ชื่อนี้เป็นชื่อที่ใช้เหมือนกันทั่วไป (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, 2530: 19, 26 - 38)

ผู้ที่มีคุณูปการต่อมหาวิทยาลัยศิลปากรอีกท่านหนึ่ง คือ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล (24 ตุลาคม พ.ศ. 2446 - 5 ตุลาคม พ.ศ. 2538) บุคคลสำคัญของโลกและศิลปินแห่งชาติ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาลัยวิชาการศึกษา ผู้ก่อตั้งโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาและโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน

ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นบุคคลที่ประกอบด้วยคุณงามความดีและคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างสูงยิ่ง ท่านเป็นนักการศึกษาที่สำคัญคนหนึ่งของประเทศที่ได้สร้างสรรค์งานด้านการศึกษาของชาติให้เจริญก้าวหน้า มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านศิลปะวิทยาการหลายด้าน เป็นผู้มึบทบาทสำคัญในการก่อตั้งและพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง และที่สำคัญในปี พ.ศ. 2508 ท่านได้รับพระกรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร นับว่าท่านเป็นอธิการบดีคนแรกของมหาวิทยาลัยศิลปากรที่ได้จัดทำโครงการและแผนงานต่าง ๆ มีผลทำให้มหาวิทยาลัยพัฒนาเจริญก้าวหน้า เช่น การก่อตั้งวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ อันเป็นการขยายงานด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้กว้างขวาง มีคณะวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ได้สนับสนุนและเห็นความสำคัญของงานวิชาด้านอักษรศาสตร์ โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาของชาติ (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545: 61)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ศาสตราจารย์สาโรช บัวศรี หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กล่าวถึงผู้สถาปนาหรือผู้ก่อตั้งสถาบัน คือ ศาสตราจารย์สาโรช บัวศรี ท่าเกิดวันเสาร์ ที่ ๑๖ กันยายน ๒๔๕๙ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต บุตรคนโตของขุนประทุมสิริพันธ์ (เจริญ บัวศรี) และนางเปล่ง บัวศรี มีพี่น้อง ๕ คน คือ สาโรช สารี สว่าง จำนง และจงดี (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550: 5)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แรกเริ่มได้จัดตั้งเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นการผลักดันของศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น จัดตั้งเมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2492 เพื่อผลิตวิชาชีพครู ซึ่งกำลังประสบปัญหาขาดแคลนเป็นจำนวนมากในขณะนั้น นับว่าเป็นการเริ่มต้นการศึกษาในระดับวุฒิประกาศนียบัตรครูประถมศึกษ และประกาศนียบัตรครูมัธยมศึกษา มีผู้อำนวยการโรงเรียนคนแรกคือ หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ (สวัสดิ์ สุมิตร) ต่อมา พ.ศ. 2496 ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ผู้อำนวยการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงในขณะนั้น ได้เสนอต่อกระทรวงศึกษาธิการให้ก่อตั้ง “วิทยาลัยวิชาการศึกษา” ในยุคสมัยนั้นวิชาชีพครูสูงสุดแค่วุฒิ ป.ม. (ประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม) ซึ่งรับนักเรียนจากระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มาศึกษาต่อเทียบเท่ากับอนุปริญญาเท่านั้น ทำให้ปัญญาชนในสมัยนั้นไปเรียนวิชาชีพอื่นที่ได้รับใบปริญญา ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี เป็นบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้เข้าชี้แจงกับคณะรัฐบาลให้เข้าใจถึงเหตุและผลที่จะดำเนินการและสิ่งที่เกิดขึ้น กระทั่งสามารถเปิดสอนหลักสูตรครูถึงระดับปริญญาและสามารถชี้แจงจนเข้าใจร่วมกันได้ ในที่สุดที่ประชุมจึงได้มีมติยอมรับและผ่านพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษาออกมา (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2561)

3.1.4 สัญลักษณ์ประจำสถาบัน

จากการวิเคราะห์ พบว่าสัญลักษณ์ประจำสถาบันที่ปรากฏในบทเพลงมีหลายประเภท ได้แก่ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำสถาบัน ตราสัญลักษณ์ประจำสถาบัน ต้นไม้หรือดอกไม้ประจำสถาบัน สีประจำสถาบัน และคติพจน์หรือปรัชญาประจำสถาบัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.4.1 สิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำสถาบัน

จากการวิเคราะห์ พบว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำสถาบันที่ปรากฏในบทเพลงมีความหลากหลายและแตกต่างกันออกไปตามแต่ละสถาบัน ได้แก่ พระพุทธรูป องค์เทพ พระบรมรูป หรือพระบรมราชานุสาวรีย์ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

.....พระพุทธรูปปัญญาภิวัฒน์ ธรรมฉัตรศรีนครินทรวิโรฒ เย็นร่ม
 สี่เหนียวน้องคล้องขวัญพี่คล้ายโศกตรม
 ใจเรื่อนรมย์ที่ศึกษาศรีนครินทร
 ปลายประตู่ชมพู่พันทิพย์ร่วง.....
 (เพลง ศรีนครินทรในดวงใจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ศรีนครินทรในดวงใจ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กล่าวถึง “พระพุทธรูปประจำสถาบัน อันเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของมนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกคนโดยในเดือนมกราคม พ.ศ. 2532 สมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เสด็จฯ เป็นองค์ประธานบรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่องค์พระของหอพระมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และในปี พ.ศ. 2537 สมเด็จพระสังฆราชฯ ทรงประทานนามพระพุทธรูปว่า “พระพุทธรูปปัญญาภิวัฒน์ ธรรมฉัตรศรีนครินทรวิโรฒ” และในวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2541 สมเด็จพระสังฆราชฯ เสด็จเบิกเนตรพระพุทธรูปปัญญาภิวัฒน์ ธรรมฉัตรศรีนครินทรวิโรฒ องค์จำลอง ก่อนจะนำไปประดิษฐานที่ มศว. องค์กรักซ์ (สถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2556)

ตัวอย่างที่ 2

.....พระราชวังสนามจันทร์ พระตำหนักนั้นมากมายมีไว้
 เราชาวศิลปากรภูมิใจ เทิดในเกียรติประวัติลือไกล
เทิดองค์พระพิฆเนศ ปกเกศเราชาวศิลป์ไว้
 หยิ่งในศักดิ์ศรีที่เกรียงไกร ยิ่งใหญ่และยืนนาน.....
 (เพลง มาร์ชศิลปากร, มหาวิทยาลัยศิลปากร)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชศิลปากร หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยศิลปากร กล่าวถึง องค์พระพิฆเนศหรือพระคเณศ เทพเจ้าแห่งความสำเร็จ ทั้งยังเป็นเทพแห่งศิลปะวิทยาการและการประพันธ์ เป็นเสมือนสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจสำหรับชาวมหาวิทยาลัยศิลปากรทุกคน นอกจากนี้ยังเป็นทีเคารพนับถือสำหรับบุคคลทั่วไปอีกด้วย ปัจจุบันมีองค์พระพิฆเนศประดิษฐานอยู่ที่ 2 วิทยาเขต คือ

1. วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ องค์พระพิฆเนศมีพระอิริยาบถประทับนั่ง มี 4 พระหัตถ์ พระหัตถ์ขวาบนถือตรีศูล พระหัตถ์ขวาล่างถืองาช้าง พระหัตถ์ซ้ายบนถือปาศะ (เชือก) พระหัตถ์ซ้ายล่างถือครอบน้ำ ประทับบนบัลลังก์เมฆที่เขียนด้วยลายกนก ภายใต้มีอักษรว่า

"มหาวิทยาลัยศิลปากร" โดยประกาศใช้เมื่อ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2494 ซึ่งคล้ายคลึงกับกรมศิลปากร เทวาลัยคเณศร์ ประดิษฐานอยู่ในบริเวณพระราชวังสนามจันทร์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเป็นศาลเทพารักษ์ เป็นที่ประดิษฐานพระคเณศร์ หรือพระพิฆเนศวร ซึ่งนับถือว่าเป็นเทพเจ้าแห่งความรู้ เป็นผู้มีปัญญาเป็นเลิศ ปราดเปรื่องในศิลปวิทยาทุกแขนง รัชกาลที่ 6 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเทวาลัยคเณศร์ไว้ ณ ที่อันเป็นศูนย์กลางของพระราชวังสนามจันทร์ สำหรับบวงสรวงและเพื่อความเป็นสิริมงคลแห่งพระราชวังสนามจันทร์ และเมื่อมองจากพระที่นั่งพิมานปฐมจะเห็นพระปฐมเจดีย์ เทวาลัยคเณศร์และพระที่นั่งพิมานปฐมอยู่ในแนวเส้นตรงเดียวกัน

2. วิทยาเขตเพชรบุรี องค์พระพิฆเนศมีพระอิริยาบถประทับนั่ง มี ๔ พระหัตถ์ ทรงถือวัชระ (สายฟ้า) ปัดมะ (ดอกบัว) ทันตะ (งา) และถ้อยขนมโหมทกะซึ่งเป็นรูปหัวกะโหลก ทรงสวมสายสังวาลงูและทรงเครื่องพัสดราภรณ์เรียบง่าย เมื่อมองโดยรวมแล้วจะรู้สึกถึงพระวรกายที่อิมเอบ กลมกลึง โดยประติมากรผู้รับหน้าที่ออกแบบปั้นและหล่อ คือ อาจารย์เศวต เทศน์ธรรม ประติมากรอาวุโส เทวาลัยคเณศร์ ประดิษฐานอยู่ที่วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559)

ตัวอย่างที่ 3

.....ลูกขอสักกายมีอันหาองค์พระนเรศ

องค์พ่อที่คุ้มครองเขต มอนอพี่น้องของเรา

แม้อู้อยู่ไกล แต่ว่าหัวใจลูกยังคอยเฝ้า

รอวันไปเยี่ยมบ้านเรา มอนอที่นั่นเอย

(เพลง คิดถึงมอนอ, มหาวิทยาลัยนเรศวร)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง คิดถึงมอนอ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยนเรศวร กล่าวถึง พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรประดิษฐาน ณ มหาวิทยาลัยนเรศวร ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “ลานสมเด็จพระนเรศวร” เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของมหาวิทยาลัยนเรศวรที่นิสิตและบุคลากรทุกคนเคารพรักยิ่ง และมีความเชื่อว่าขอสิ่งใดก็จะสมความปรารถนา หากบนบานขอสิ่งใดเมื่อสมความปรารถนาแล้ว ส่วนใหญ่จะแก้บนด้วยการถวายไก่ชน ว่างอบลาน และถูลานพื้น (รวมเด็ด 19 เรื่องราวน่ารู้ที่ ม.นเรศวร, 2559) นอกจากนี้ ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรที่นิสิตทุกคนจะเข้ารับพระราชทานปริญญาแล้ว ยังต้องประกอบพิธีอันสำคัญ นั่นคือ “พิธีถวายบังคมลาสมเด็จพระนเรศวรมหาราช” ที่กระทำโดยบัณฑิตใหม่ เนื่องจากในช่วงการเรียนชั้นปีที่ 1 บัณฑิตทุกคน

ได้ประกอบพิธี “ถวายตัวเป็นลูกพระนเรศ” เมื่อสำเร็จการศึกษาจึงต้องประกอบพิธีถวายบังคมลา สมเด็จพระนเรศวรฯ ก่อนออกไปใช้ชีวิตนอกรั้วมหาวิทยาลัยต่อไป

3.1.4.2 ตราสัญลักษณ์ประจำสถาบัน

จากการวิเคราะห์ พบว่าเนื้อหาของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษามีการกล่าวถึงตราสัญลักษณ์ประจำสถาบัน การมีตราสัญลักษณ์ประจำสถาบันเป็นการแสดงถึงเอกลักษณ์ของสถาบันนั้น ๆ อีกทั้งทุกตราสัญลักษณ์ล้วนมีที่มา มีคุณค่า มีความหมาย ทำให้นิสิตนักศึกษาทุกคน รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นนิสิตนักศึกษาในสถาบันของตนเอง ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

.....นิสิตพร้อมหน้า	สัญญาประคอง
ความดีทุกอย่างต่างปอง	ผยองพระเกียรติเกริกไกร
<u>ขอตราพระเกี้ยว</u> ยั้งยืนยง	นิสิตประสงค์เป็นธงชัย
ถาวรยศอยู่คู่ไทย	เชิดชัย ชโย

(เพลง มหาจุฬาลงกรณ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มหาจุฬาลงกรณ์ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แสดงให้ทราบว่าตราสัญลักษณ์ประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ “ตราพระเกี้ยว” หรือ “จุลมงกุฏ” เป็นพิจิตรเรขา (สัญลักษณ์) ประจำรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โรงเรียนมหาดเล็กซึ่งเป็นต้นกำเนิดของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกราบบังคมทูลขอพระราชทาน พระบรมราชานุญาตอัญเชิญพระเกี้ยวเป็นเครื่องหมายของโรงเรียนและได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต จนกระทั่งโรงเรียนได้รับการสถาปนาเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561)

ภาพที่ 1 แสดงตราสัญลักษณ์ประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างที่ 2

.....หวังไกล่ชืดเพื่อผูกมิตรไมตรี นื่องและพีแสดม่วงมารวมกัน
 บันเทิงรื่นเริงชีวิตัน วลัยลักษณ์นั้นคือมิ่งขวัญของเรา
 จ.ภ. ตราที่เชิดชู งดงามเคียงคู่กับนามสถาบัน
 ดวงใจเราใฝ่เราฝืน ความรู้ได้นั้นนำไปสร้างสังคม.....

(เพลง วลัยลักษณ์ของเรา, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์)

จากเนื้อหบบางส่วนของเพลง วลัยลักษณ์ของเรา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ แสดงให้ทราบว่ตราสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์คือ “ตรา จ.ภ.” ซึ่งเป็นตราสัญลักษณ์ที่อัญเชิญตราพระนามย่อ “จภ” ภายใต้จุลมงกุฎซึ่งเป็นตราพระนามในสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ประดิษฐานที่กึ่งกลางอักษร “จ” เป็นสีแสด และอักษร “ภ” เป็นสีขาว มีพื้นสีม่วงรองรับและมีแพรแถบพื้นสีขาว ขอบสีทองรองรับอยู่เบื้องล่างพร้อมอักษรสีม่วง คำว่า “มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์” ประดับอยู่ภายในแพรแถบโดยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี พระราชทานพระอนุญาตให้อัญเชิญตราพระนามของพระองค์มาเป็นตรามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เมื่อวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2536 (มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, 2561)

ภาพที่ 2 แสดงตราสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ตัวอย่างที่ 3

สัจฉินท์ สัญลักษณ์ของความ پاکเพียร
 คือเชิงเทียน ฐานแห่งความสว่างไสว

กลีบดอกบัว ดังดวงจิตบริสุทธิ์ผ่องใส

ศิลาจารึก สลักไว้ถึงคุณความดี.....

(เพลง ปัญญาเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน, มหาวิทยาลัยพะเยา)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ปัญญาเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยพะเยา แสดงให้ทราบถึงตราสัญลักษณ์และความหมายที่แฝงอยู่ในส่วนประกอบแต่ละส่วนของตราสัญลักษณ์ประจำสถาบัน สำหรับตราสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยพะเยาแบบเต็มรูปแบบนั้น จะมีลักษณะเป็นรูปสัตว์ทศกัณฐ์สีขาวบนพื้นหลังรูปศิลาจารึกยอดกลีบบัวสีม่วงอยู่เหนืออักษรย่อ “มพ” สีม่วง ซึ่งเป็นตัวอักษรฝักขามล้านนา ด้านล่างของอักษรย่อ มีชื่อมหาวิทยาลัยพะเยาสีม่วง และชื่อภาษาอังกฤษ UNIVERSITY OF PHAYAO สีขาวบนพื้นแถบโค้งสีทอง (มหาวิทยาลัยพะเยา, 2561)

ภาพที่ 3 แสดงตราสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยพะเยา

3.1.4.3 ต้นไม้หรือดอกไม้ประจำสถาบัน

จากการวิเคราะห์ พบว่าเนื้อหาของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษามีการกล่าวถึงต้นไม้หรือดอกไม้ประจำสถาบัน ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ ความเชี่ยวชาญและความ เป็นเลิศของสถาบันนั้น ๆ ทุกสถาบันล้วนแล้วแต่เลือกต้นไม้หรือดอกไม้ที่มีชื่อและความหมายดีหรือ มีความเชื่อว่าเป็นพรรณไม้มงคลหรือให้คุณมาเป็นสัญลักษณ์ประจำสถาบัน อีกทั้งบางสถาบันก็จะ เลือกต้นไม้หรือดอกไม้ประจำสถาบันให้มีความสอดคล้องกับสีประจำสถาบัน ทั้งในเรื่องลักษณะของสี ที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน และความหมายที่เป็นไปในทางเดียวกัน ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

<u>ร่มนนทรี</u>	ร่มดวงฤดีของชาวขจี
เป็นขวัญชาวเกษตรทั่วธานี	โลมชีวีให้ชื่นรื่นเริงใจ
ร่มนนทรี	แผ่ความขจีไปทั่วแดนไทย
แม้เราจะอยู่ห่างไกลเพียงใด	ร่มดวงฤทัยยังคลอใจให้สร่าง.....

(เพลง ร่มนนทรี, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ร่มนนทรี หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้กล่าวถึง “ต้นนนทรี” ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำสถาบันและเป็นสัญลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยมาตั้งแต่ พ.ศ. 2506 สืบเนื่องจากการประชุมสมัชชาคณบดีคณาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2506 คณะอนุกรรมการพิจารณาหาต้นไม้สัญลักษณ์ประจำ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้เสนอต้นไม้ 4 ชนิด ต่อที่ประชุม คือ นนทรี ทองกวาว ราชพฤกษ์ (คูณ) และพิกุล โดยที่ประชุมได้ตกลงเลือกต้นนนทรี เพราะเป็นไม้ยืนต้น มีอายุยืน มีใบสีเขียวแก่ อันหมายถึง สีเขียวขจีของเกษตรและมีดอกสีเหลืองทอง อันหมายถึง สีเหลืองของคณะเกษตร ต่อมาในวันศุกร์ที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2506 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เสด็จพระราชดำเนิน พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงปลูกต้นนนทรี จำนวน 9 ต้น บริเวณหน้าอาคารหอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และทรงมีพระมหากษัตริย์คุณร่วมทรงดนตรีที่หอประชุม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นครั้งแรกด้วย (ความหมายจาก...นนทรี, 2558)

ตัวอย่างที่ 2

.....(ช) หอมกลิ่นขจรขจาย	เหลืองงามอร่ามธารา
กันเกราตั้งการศึกษา	งดงามความรู้มุ่งสู่ปัญญา
<u>กันเกรา ต่ำเส้า มั่นปลา</u>	ใต้ อีสาน เรียกกันนานมา
<u>สัญลักษณ์สูงค่า ต้นไม้ม.อุบล</u>	(ช ญ) สัญลักษณ์สูงค่า ต้นไม้ม.อุบล

(เพลง กันเกรา ต่ำเส้า มั่นปลา, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง กันเกรา ต่ำเส้า มั่นปลา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีได้กล่าวถึงต้นไม้ประจำสถาบัน นั่นคือ “ต้นกันเกรา” เป็นไม้สูงประมาณ 25 เมตร เปลือกสีน้ำตาลเข้ม แตกเป็นร่องลึก ใบดกหนาทึบ สีเขียวแก่เป็นมัน ดอกสีเหลืองอมแสด ออกดอกที่ช่อปลายกิ่ง มีกลิ่นหอมเย็นระรื่นอยู่ 7 วัน จากนั้นจะมีกลิ่นเหม็น (มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2561) ต้นกันเกราที่มีชื่อเรียกต่างกันไปคือ ภาคกลางเรียก “กันเกรา” หมายถึง กันสิ่งชั่วร้ายทั้งหลายไม่ให้มาทำอันตรายใด ๆ ภาคใต้เรียก “ต่ำแสง” หรือ “ต่ำเส้า” (ในเนื้อเพลงเขียน

“ตำเสา”) คือ เป็นมงคลแก่เสาบ้านไม่ให้ปลวก มอด แมลงต่าง ๆ เจาะกิน ส่วนภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเรียก “มันปลา” เพราะน่าจะเป็นลักษณะของดอกที่เหมือนกับไขมันของปลาเมื่อลอยน้ำหรือไขมันของปลาในถ้วยน้ำแกง

ต้นกันเกรานอกจากจะมีความสวยงามและกลิ่นหอมไม่เหมือนใครแล้วยังเป็นไม้มงคล 1 ใน 9 ชนิด เช่นเดียวกับราชพฤกษ์ ขนุน ชัยพฤกษ์ พะยูง สัก ไม้สีสุก ทรงบาดาล และทองหลาง ที่คนนิยมนำมาใช้ในพิธีกรรมเมื่อเวลาก่อสร้างบ้านเรือนให้เป็นสิริมงคล นอกจากนี้คนอีสานยังนำมาบูชาพระโดยเฉพาะเมื่อเวลางานบุญบวชนาคช่วงเดือนพฤษภาคมหรือเดือน 6 ของทุกปี (ต้นกันเกรา 1 ใน 9 ต้นไม้มงคลของไทย, 2555)

ตัวอย่างที่ 3

หอมกรุ่นดอกพิกุลหอมบริสุทธิ์	หอมประดุจความดีที่เราสร้างสม
ณ ถิ่นนี้สามัคคีเกลียวกลม	นำชื่นชม สร้างความรู้คู่ความดี
ร่วมเงา แผ่คลุมใจให้ความรัก	อบอุ่นนี้ด้วยเรารักในศักดิ์ศรี
ร่วมสร้างสรรค์เพื่อความสุขทุกชีวิ	รื่นฤดี ความผูกพันฉันและเธอ
สีขาวนวลแม้ร่วงสู่ดินกลิ่นยังหอมกรุ่น	แนบใจทุกรุ่นหอมชื่นใจจำได้เสมอ
เคยเก็บพิกุลส่งจากใจมอบให้เธอ	จริงใจเสมอเราลูกพิกุลรักไม่รู้คลาย
ไม่สิ้นพิกุลกลิ่นละมุนไม่สิ้นความดี	คุณค่าศักดิ์ศรีค่าแห่งรักจักไม่จางหาย
เราน้องพี่มุ่งทำดีจนชีวิวาย	อยู่หนแห่งใดศรัทธามั่นไว้ในถิ่นพิกุล

(เพลง ลูกพิกุล, มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์)

จากเพลง ลูกพิกุล หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ได้กล่าวถึงดอกไม้ประจำสถาบัน คือ ดอกพิกุล มีสีขาวนวล และเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ เปรียบประดุจความดีงามของบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ กลีบดอกเป็นจักร เปรียบประดุจความแหลมคมของปัญญา กลิ่นหอมกรุ่นเปรียบได้กับความดีงามที่ไม่มีวันจาง แม้เมื่อร่วงจากต้นลงสู่พื้นหรือไปอยู่ ณ ที่ใดก็ยังคงความดีงามอยู่ตลอดเวลา (มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, 2557)

3.1.4.4 สีประจำสถาบัน

จากการวิเคราะห์ พบว่าเนื้อหาของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษามีการกล่าวถึงสีประจำสถาบัน ส่วนใหญ่มักไม่บอกที่มาหรือเหตุผลของการเลือกใช้สีอย่างชัดเจน มีเพียงสถาบันเป็นส่วนน้อยที่มีการบันทึกเหตุผลหรือที่มาของการเลือกใช้สี เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของสถาบัน ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

ผืนแผ่นดินแดนดินถิ่นนี้	คือสี่ชมพูเด่นไกล
สี่รวมแห่งธารน้ำใจ	ไหลรินมารวมกัน
แม้แผ่นดินยังคู่ฟ้า	จุฬาฯ ทุกคนผูกพัน
สายใยแห่งใจรักมั่น	ไผ่ฝืนชั่วชีวิตมิเลือน.....

(เพลง จามจุรีประดับใจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง จามจุรีประดับใจ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้กล่าวถึงสี่ประจำสถาบัน อันได้แก่ สี่ชมพู ซึ่งมีการบันทึกถึงที่มาของสี่ว่า เดิมทีบุรพสถาบันของจุฬาฯ คือ โรงเรียนมหาดเล็กใช้สีบานเย็นเป็นสีประจำมหาวิทยาลัย เนื่องจากเป็นสีที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้แก่กรมมหาดเล็ก ในการนี้ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นักเรียนโรงเรียนมหาดเล็กแต่งเครื่องแบบนักเรียนโรงเรียนราชสำนัก ซึ่งมีอินทรีธนูเป็นสีบานเย็น อันเป็นสีของกรมมหาดเล็ก สีบานเย็นจึงเป็นสีประจำสถาบัน ต่อมาเมื่อมีการแข่งขันฟุตบอลประเพณีจุฬาฯ - ธรรมศาสตร์ครั้งแรก คณะกรรมการสโมสรนิสิตจุฬาฯ จึงพิจารณาสีที่จะใช้ในการแข่งขันและมีมติว่าชื่อของมหาวิทยาลัย คือ พระนามาภิไธยเดิมของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและทรงมีพระบรมราชสมภพในวันอังคาร จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้สี่ชมพูเป็นสีประจำพระองค์ คณะกรรมการสโมสรนิสิตฯ จึงเห็นสมควรอัญเชิญสีประจำพระองค์เป็นสีประจำมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นเกียรติและสิริมงคล (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553)

ตัวอย่างที่ 2

.....สำนักธรรมศาสตร์เอยและการเมือง
 สำนักธรรมศาสตร์เอยและการเมือง
 ก่อรุ่งเรืองสมบูรณ์เขตประเทศไทยเอย
 เอยธรรมศาสตร์ ธรรมศาสตร์และการเมือง
 ไทยจะเฟื่อง ไทยจะรุ่งเรืองก็เพราะการเมืองดี
 เหลืองของเราคือธรรมเอยประจำจิต
 เหลืองของเราคือธรรมเอยประจำจิต
 แดงของเราคือโลหิตอุทิศให้เอย
 เอยเหลืองกับแดง เหลืองกับแดง เหลืองกับแดง
 ทุก ๆ แห่ง.. ทุก ๆ แห่ง แต่ล้วนเหลืองกับแดง.....

(เพลงประจำมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลงประจำมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้กล่าวถึงสี่ประจำสถาบัน คือ สี่เหลียง - แดง การเลือกสี่เหลียงกับแดงนี้ไม่มีหลักฐานเด่นชัด เพียงแต่ทราบว่าบุคคลสำคัญของมหาวิทยาลัย คือ นายปรีดี พนมยงค์ เป็นผู้เลือก ซึ่งอาจมาจากความต้องการเอาสี่เหลียง ซึ่งเป็นสีของศาสนาเหมือนดังธรรมจักรกับสีแดง ซึ่งแสดงความเข้มข้น คือ เลือด ดังปรากฏในข้อความว่า "เหลียงของเราคือธรรมประจำจิต แดงของเราคือโลหิตอุทิศให้" (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และคณะ, 2535: 54) อีกทั้งจากบทเพลงข้างต้น ยังแสดงให้เห็นถึงความตระหนักในการมีหลักธรรมประจำใจ และสื่ออุดมการณ์ในเรื่องของการเมืองว่า ประเทศไทยจะรุ่งเรืองและพัฒนาต่อไปได้ ก็เพราะมีการเมืองที่ดี

ตัวอย่างที่ 3

.....สี่แสดม่วงสดใส	อยู่ในดวงใจเลิศเลอล้ำค่า
รำลึกพระคุณบูชา	ได้มาศึกษาซาบซึ้งศาสตร์ศิลป์
วลัยลักษณ์จะยืนนาน	ตั้งสายธารไม่รู้สิ้น
ร่มประดู่คู่แดนดิน	ฝากใจถวิลมิวายเว้นวัน

(เพลง แสดม่วงในดวงใจ, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง แสดม่วงในดวงใจ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ได้กล่าวถึงสี่ประจำสถาบัน คือ สี่แสด - ม่วง ซึ่งมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) พระราชทานชื่ออันเป็นสร้อยพระนามในสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี สำหรับ “สี่แสด” เป็นสีประจำวันพฤหัสบดีซึ่งเป็นวันประสูติของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ส่วน “สี่ม่วง” เป็นสีประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นสีประจำพระรัตนธัมมิ (ม่วง รตนทุโร) เจ้าอาวาสวัดท่าโพธิ์และผู้อำนวยการการจัดการศึกษามณฑลนครศรีธรรมราช และมณฑลปัตตานี (ในสมัยรัชการที่ 5) ที่ชาวนครศรีธรรมราชนับถือและยกย่องว่าเป็นผู้จัดการศึกษาสมัยใหม่ของเมืองนี้ (มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, 2561)

3.1.4.5 คติพจน์หรือปรัชญาประจำสถาบัน

จากการวิเคราะห์ พบว่าเนื้อหาของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา มีการกล่าวถึงคติหรือปรัชญาของมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นเสมือนเครื่องเตือนใจ ในช่วงชีวิตของการเป็นนิสิตนักศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัยนั้น ๆ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

.....สี่ธงเราเขียว - เหลืองเด่น   เห็นธงปลิวพลิวอยู่คู่สดใส

นครินทร์ มาเป็นศูนย์รวมจารีตที่พึงยึดมั่น ที่ฝังลึกในสำนึกของจิต และความนึกคิดของบุคลากรและนักศึกษาทุก ๆ คนที่ดำเนินรอยตามว่า “ขอให้ถือผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง ลาภ ทรัพย์ และเกียรติยศ จะตกมาแก่ท่านเอง ถ้าท่านทรงธรรมะแห่งอาชีพไว้ให้บริสุทธิ์” ทั้งคุณค่าเจตคติและปณิธานนี้ได้หล่อมนำและขยายผลสู่การทำกิจกรรม การทำคุณประโยชน์ต่อสังคม และปฏิบัติพันธกิจด้วยความรับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของบุคลากรมาโดยตลอดและจะผูกติดอยู่ควบคู่กับองค์กรแห่งนี้ตลอดไป (เกี่ยวกับ ม.อ., 2561)

3.1.5 ความสำคัญของสถาบัน

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบางเพลง มีเนื้อหา กล่าวถึงความสำคัญของสถาบัน แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์หรือความเป็นเลิศเฉพาะทางของสถาบันนั้น ๆ นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่า สถาบันการศึกษานอกจากจะมีความสำคัญทางด้านการให้ความรู้ และเป็นแหล่งประสิทธิ์ประสาทวิชาแล้ว ยังเป็นศูนย์รวมและหล่อหลอมจิตใจของทุกคนให้มีความรัก และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

สีแดง - ทองโบทกพลีพลิวไสว
เป็นศูนย์รวมดวงใจแห่งแคว้นแดนล้านนา
 สัญลักษณ์ สว. นั่นคือ ดวงตรา
 เราเทิดทูนบูชาพระนามาศิริมงคล
 ถ้ำไธสารสถานแหล่งศึกษา
เป็นที่รวมวิชาสร้างสรรค์ชีวิตตน
พัฒนาสังคมโดดเด่นงามล้ำ
ด้วยคุณภาพบุคคล ภาคเหนือตอนบนเราภูมิใจ.....

(เพลง มาร์ช มพล., มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ช มพล. หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ได้กล่าวถึงความสำคัญของสถาบันว่า มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวล้านนา เป็นสถานที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาทุกแขนง เป็นแหล่งพัฒนาสังคมที่เปี่ยมไปด้วย นักศึกษาที่มีคุณภาพ สถาบันแห่งนี้จึงเป็นความภาคภูมิใจของชาวล้านนาทุกคน

ตัวอย่างที่ 2

.....การศึกษามุ่งวิชาการคือพันธกิจ
 เพื่อผลสัมฤทธิ์ตามแนวคิดสร้างคนสร้างเมือง

ผลิตแพทย์พยาบาลนักบริหารและการเมือง

สมชื่อสื่อเรื่องสถานพยาบาลคู่มือเมืองหลวงไทย

ก้าวอย่างมุ่งมั่นทั้งวิชาการทั้งศิลป์และศาสตร์

เทิดทูนชัยพัฒนปอดดมองสังคมเมืองใหญ่

สร้างสรรค์พัฒนาบุคลากรให้ก้าวไกล

มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

(เพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช, มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ได้กล่าวถึงความสำคัญของสถาบันว่า มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราชเป็นแหล่งผลิตแพทย์ พยาบาล นักบริหารและการเมือง เป็นสถาบันที่เชี่ยวชาญทั้งศาสตร์และศิลป์ สร้างสรรค์และพัฒนาบุคลากรของสถาบันให้ก้าวไกล สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์และความเป็นเลิศในด้านการผลิตบุคลากรทางการแพทย์ นักบริหาร และการพัฒนาเมือง อันสอดคล้องกับคณะวิชาของสถาบัน อันได้แก่ คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ เกื้อการุณย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ วิทยาลัยพัฒนามหานคร และวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมือง

ตัวอย่างที่ 3

.....(ช ญ) พวกเราภูมิใจ สุขุขทัยธรรมาธิราช

เพื่อชนชาวไทย สุขุขทัยธรรมาธิราช

มสธ. เปิดโอกาส ให้คนทั้งชาติได้มีสิทธิ์เรียน

(ช) จะอยู่ใกล้ไกล หนใดไม่เป็นปัญหา

ต้องการศึกษา มสธ. ยินดีเปิดทาง

(ญ) ก้าวหน้าไปไกลให้ความรู้ จะช่วยเชิดชูชาติทุกอย่าง

ระยะทางไข่อุปสรรคหากคิดศึกษา

(ช) เปิดเรียนทางไกลศึกษาได้ตั้งใจประสงค์

เพื่อความมั่นคงสิทธิ์ของเราคนคว่ำรำไป

(ญ) สร้างความเจริญอย่าเมินหมาง เพื่อช่วยนำทางชาติยุคใหม่.....

(เพลง รำวง มสธ., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง รำวง มสธ. หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้กล่าวถึงความสำคัญของสถาบันว่า เป็นมหาวิทยาลัยที่เปิดโอกาส

ทางการศึกษาไม่ว่าจะใกล้หรือไกล ทุกคนสามารถเข้าศึกษาที่นี่ได้ ดังที่มหาวิทยาลัยได้กล่าวเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนทางไกล ไว้ว่า “มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่ใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล ซึ่งเป็นระบบการเรียนการสอนที่ไม่มีชั้นเรียน ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ไกลกัน แต่สามารถมีกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันได้โดยอาศัยสื่อประสม ได้แก่ สื่อทางไปรษณีย์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ การสอนเสริม และผู้เรียนผู้สอนมีโอกาสพบกันอยู่บ้าง ณ ศูนย์บริการการศึกษาเท่าที่จำเป็น ผู้เรียนจะใช้วิธีการเรียนด้วยตนเองในเวลาและสถานที่ที่สะดวก โดยในระยะแรก ระบบการเรียนการสอนทางไกลที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชใช้เป็นระบบสื่อประสมโดยอาศัยสื่อสิ่งพิมพ์ ในรูปของเอกสารการสอน แบบฝึกปฏิบัติ และเทปเสียงที่ส่งให้นักศึกษาทางไปรษณีย์เป็นสื่อแกนกลาง มีรายการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ การสอนเสริม ณ ศูนย์บริการการศึกษาทุกจังหวัด และการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งวิทยาการในชุมชนที่มหาวิทยาลัยจัดให้เป็นสื่อประกอบ” (วิจิตร ศรีสอ้าน 2529: 5 - 7)

3.2 เนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมและวันสำคัญของนิสิตหรือนักศึกษา

จากการศึกษาเนื้อหาของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมและวันสำคัญของนิสิตนักศึกษา ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.1 กิจกรรมของนิสิตหรือนักศึกษา

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา ทั้งด้านกิจกรรมการแข่งขันกีฬาและการร้องรำทำเพลง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.2.1.1 การแข่งขันกีฬา

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมการแข่งขันกีฬา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

ไม่มีใครยอมใครแน่นอน	พระนครเขามาชิงชัย
แก้แค้นสมครรักใคร่	หล่อหลอมใจเป็นหนึ่งเดียวกัน
รุ่นพี่รุ่นน้อง (รุ่นพี่รุ่นน้อง)	ต่างมาแข่งขัน (ต่างมาแข่งขัน)
สนุกสนานสามัคคี	ใน RMUTP Games
รู้แล้วว่าพี่นะเก่า	วันนี้สี่เทาเขาฟอร์มเข้มขึ้น
คิดจะปราบสื่อสารมวลชน	ต้องถือปืนกลมาแข่งละมั้ง

คล่องแคล่วไม่ขัดไม่เขิน	สีน้ำเงินเล่นได้ตามสั่ง
สิ่งทอจัดเต็มไม่ยั้ง	คู่แข่งตาข้าง เล่นไปมันไป
ลีลาระดับเรียดหู	สีชมพูเขาสู้ทุกท่า
คหกรรมแก๊งดิงเกมซ่า	จบเกมก็คว่ำเหรียญทองทุกที
จัดจ้านเป็นที่กล่าวขาน	สีน้ำตาลเขาโชว์เต็มที
สถาปัตยกรรมเกมเร็วจี	แต่ละดอกแต่ละที แหมมันถึงใจ
ฟอร์มดีระดับแหมมอง	คือสีเหลืองของวิทยาศาสตร์
เล่นดีไม่มีผิดพลาด	คู่แข่งขยาด ตั้งตัวแทบไม่ติด
แต่มีไหลจนน่าอิจฉา	ก็ต้องสีฟ้าบริหารธุรกิจ
มาดหูกล้ำฟูดูพิศ	ถ้าเก่งอีกนิด ก็ติดทีมชาติไทย
แต่ละแต่มีเอาแบบเน้น ๆ	สีบานเย็นเขาเล่นกันสนุก
ครุศาสตร์ถนัดเกมรุก	นับคะแนนไม่ถูก มันไหลมาเทมา
วิทย์วิทย์จนแสบแก้วหู	เมื่อแดงเลือดหมูเขาแต้มนำหน้า
วิศวะสู้หลังพิงฝา	โตดดีลังกาพุงเข้าเส้นชัย
ลีลาช่วยววน	ต้องสีขาวนวลของศิลปศาสตร์
กองเชียร์ส่งเสียงกรีดกร๊าด	ไม่ต้องแอศอาร์ทก็ได้เหรียญไป

(เพลง RMUTP - Games, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร)

จากเพลง RMUTP - Games หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีเนื้อหากล่าวถึงการแข่งขันกีฬาภายในของสถาบันระหว่างนักศึกษา 9 คณะวิชา ได้แก่ คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะบริหารธุรกิจ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะศิลปศาสตร์ เนื้อเพลงบรรยายให้ผู้ฟังเห็นภาพของการแข่งขันกีฬาที่สนุกสนานระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องนักศึกษาต่างคณะ เสียงกรีด เสียงเชียร์ที่โห่ร้องเชียร์นักกีฬาในสนาม รวมถึงความรักความสามัคคีของนักศึกษาทุกคนที่พร้อมใจกันมาร่วมกิจกรรมในวันสำคัญของสถาบันการศึกษาของตน

ตัวอย่างที่ 2

ระเบิดแรงกายทุ่มเทลงไป	ฝ่าฟันด้วยหัวใจนักกีฬา
ดุจตั้งตะวันส่องอยู่บนฟ้า	ส่องนำแสงมา ณ เส้นชัย
จะเหน็ดจะเหนื่อยไม่เคยท้อแท้	ชนะหรือแพ้วัดกันที่ใจ
จะอดจะทนด้วยใจและกาย	นี่คือความหมายของการกีฬา

สวมใจนักสู้สู่นามแข่งขัน	มัดใจต่อใจซึ่งกันและกันเพื่อนพ้องน้องพี่
เราต่างแข่งกันให้โลกระบือ	เราต่างจับมือสานสร้างไมตรี
นี่คือน้ำใจและสามัคคีแห่งจามจุรีเกมส์	จะหยุดเวลาหยุดนาที่ สุดใจพร้อมพลีเต็มพลัง
ประหนึ่งเปลวไฟแห่งความหวัง	หากยังร้อนแรงยิ่งกว่าไฟ.....

(เพลง จามจุรีเกมส์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง จามจุรีเกมส์ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และยังเป็นเพลงประจำการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 21 (19 - 26 พฤศจิกายน 2536) หรือ “จามจุรีเกมส์” เนื้อหาของเพลงมีความสอดคล้องกับคำขวัญของการแข่งที่ว่า “น้ำใจ สามัคคี จามจุรีเกมส์” (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561) กีฬามหาวิทยาลัยถือว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของนักศึกษามหาวิทยาลัยทางด้านกีฬาและเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาแต่ละสถาบัน กีฬาเป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะช่วยพัฒนานักศึกษาให้มีวินัย น้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ สร้างความสามัคคี และยังได้มิตรภาพระหว่างเพื่อนต่างสถาบันอีกด้วย

ตัวอย่างที่ 3

สุนารีเกมส์กีฬาพากล้าแกร่ง	ให้แข็งแรงกายและจิตคิดสร้างสรรค์
อุดมศึกษามหาวิทยาลัยทุกสถาบัน	ร่วมประชันแข่งกีฬามาชิงชัย
ชนะแพ้ในเกมนกีฬาเราไม่คิด	เป็นสปิริตของพวกเราอย่าสงสัย
นักกีฬากายใจน้อมพร้อมอภัย	นำชาติไทยพัฒนากีฬาพาเพิ่มพูน.....

(เพลง สุนารีเกมส์, มหาวิทยาลัยสุนารี)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง สุนารีเกมส์ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยสุนารีและการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 44 หรือ “สุนารีเกมส์ 44” เป็นการแข่งกีฬาของนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย จัดการแข่งขันระหว่างวันที่ 21 กุมภาพันธ์ - 2 มีนาคม พ.ศ. 2560 ในครั้งนี้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี สุนารีเป็นเจ้าภาพครั้งที่สอง การแข่งขันกีฬาในครั้งนี้มีคำขวัญว่า “กีฬาเพื่อโอกาส ชีวิตและมิตรภาพ (Sports for Opportunities, Life, and Friendship)” เป็นการส่งเสริมการแข่งขันที่เปี่ยมด้วยน้ำใจนักกีฬา และยังมีการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่จะสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพในการใส่ใจในการออกกำลังกายมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สังคมไทยสู่เป้าหมายในการมีสุขภาพกาย สุขภาพใจดีถ้วนหน้า สถาบันการศึกษาที่ส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 44

มีจำนวนทั้งสิ้น 114 สถาบัน (สุนารีเกมส์, 2561) ทั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ และสถาบันอุดมศึกษาภาคเอกชน

3.2.1.2 การร้องรำทำเพลง

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมการร้องรำทำเพลง จากการค้นคว้า ผู้วิจัยพบว่าเพลงประเภทนี้ไม่มีการระบุนวาระโอกาสที่ใช้ร้องอย่างชัดเจน แต่ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเพลงประเภทนี้น่าจะใช้ในช่วงที่มีกิจกรรมต่าง ๆ ตามแต่ละสถาบันจะจัดขึ้น เช่น การรับน้อง งานรื่นเริงตามเทศกาล เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

เขตฟ้ายามราตรีมีแสงดาราเรืองไร	เพลงฝันบรรเลงไปประเจิงเร้าในอุรา
เขตรั้วเรา มช.คลอกเกล้าตันตรีลีลา	เสกสรรค์บรรเลงพาสำรวจระเร่เร่ใจ
(หมู่) เขตสวรรค์ฝันเพื่องชีวา	ร่วมรักวิญญาเร่ร่ำสดีไส
มาชิมาสนุกันไว้	ซ่าซ่ากันให้เบิกบาน
สิ้นทุกข์สนุกสนาน	เขตนั้วิมานซึ่งซานชีวา
มาชิเราจะอย่ามัวช้า	ดนตรีลีลาซ่าซ่าเร่เร่ใจ.....

(เพลง สวรรค์ มช., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง สวรรค์ มช. หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีเนื้อหากล่าวถึงกิจกรรมร้องรำทำเพลง เนื้อเพลงบรรยายว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในยามกลางคืนจะมีแสงดาวสุกสกาว กอปรกับเสียงเพลงที่บรรเลงเคล้าไป ทำให้ทุกคนต่างชักชวนกันออกมาพบปะสังสรรค์และเต้นรำกันอย่างสนุกสนาน

ตัวอย่างที่ 2

ดาวน้อยลอยล้อมดวงจันทร์	มาร่ำวงสัมพันธ์กันที่ลานดาว
เรียนเชิญร่ำวงพี่น้องเรา เรียนเชิญร่ำวงพี่น้องเรา	ใต้แสงเดือนดาว สกาวแจ่มจันทร์
ดาวน้อยลอยฟ้าเบื้องบน	ขอให้ทุกคนสุขชีวัน
สุขใจเรามาพบกัน สุขใจเรามาพบกัน	มาร่ำวงสัมพันธ์กันที่ลานดาว

(เพลง ร่ำวงสัมพันธ์ที่ลานดาว, มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง)

จากเพลง ร่ำวงสัมพันธ์ที่ลานดาว หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มีเนื้อหากล่าวถึงกิจกรรมร้องรำทำเพลง เนื้อเพลงบรรยายว่า ท่ามกลางบรรยากาศยามค่ำคืนที่ลานดาว ใต้แสงจันทร์และดวงดาวน้อยใหญ่ เชิญให้ทุกคนออกมาพบปะกันและร่ำวงร่วมกันด้วยความสุขกายสุขใจ

สำหรับ “ลานดาว” เป็นลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง โดยแนวคิดเกิดจากการวางผังแกนหลัก ซึ่งเป็นแกนลานเฉลิมพระเกียรติ (ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง ตั้งอยู่บริเวณด้านพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ใช้สำหรับจัดกิจกรรมงานพิธีการหรือกิจกรรมของมหาวิทยาลัย) อันเป็นที่ตั้งของส่วนการบริหารและส่วนวิชาการ ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อกับกึ่งกลางของมหาวิทยาลัย โดยมีพระราชานุสาวรีย์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีประดิษฐานอยู่ด้านหน้า รายล้อมด้วยกลุ่มอาคารวิชาการบริหาร และวิชาการ ลานดาวมีความสวยงามของภูมิสถาปัตยกรรมและไม้ดอกนานาพันธุ์ที่ปลูกประดับรายล้อมรอบ ๆ ทำให้เป็นจุดพักผ่อนออกกำลังกายและจัดกิจกรรมต่าง ๆ (มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, 2559)

ตัวอย่างที่ 3

เค เอ็ม ไอ ที แอล นั้ดินแดนศักดิ์ศรี แสนยินดี ร้องบรรเลง
 เราจับมือปล้น ร่วมกันร้องเพลง ครั้นแรงด้วยใจที่เบิกบาน
 ทุกคนยินดี เป็นพี่น้องกัน สร้างสายสัมพันธ์ สร้างโลกโสกา
 โยนเศร้าทิ้งไป ยิ้มให้สุขเถิดหนา อย่าเสียเวลา มาเถิดช่วยกัน
 เรามาร่วมขับร้อง จากใจของเรา อย่างมัวซีมิเซา เหงาไปทำไม่มี
 เค เอ็ม ไอ ที แอล แสนรื่นเรียงสุขศรี ร่วมไมตรี สร้างสายสัมพันธ์
 (เพลง KMITL บันเทิง (เค เอ็ม ไอ ที แอล บันเทิง), สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
 เจ้าคุณทหารลาดกระบัง)

จากเพลง KMITL บันเทิง (เค เอ็ม ไอ ที แอล บันเทิง) หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีเนื้อหากล่าวถึงกิจกรรมร้องรำทำเพลง เนื้อเพลงบรรยายว่า สถาบันแห่งนี้เป็นที่ดินแดนแห่งศักดิ์ศรี ทุกคนต่างยินดีร่วมกันร้องเพลงด้วยใจที่เบิกบาน นักศึกษาทุกคนต่างเป็นที่พี่น้องกัน มีไมตรีและสายสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ขอให้ทุกคนโยนความเศร้าทิ้งไป อย่าได้เศร้าและทุกข์โศก ให้มาร้องเพลงด้วยกันดีกว่า

3.2.2 วันสำคัญของนิสิตหรือนักศึกษา

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีเนื้อหาเกี่ยวกับวันสำคัญของนิสิตหรือนักศึกษา คือ วันรับปริญญาและวันคืนสู่เหย้า ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.2.2.1 วันรับปริญญา

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีเนื้อหาเกี่ยวกับวันรับปริญญา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

วันแห่งความชื่นชม	วันแห่งความสมปอง
วันรวมเพื่อนพี่น้อง	ญาติมิตรและปวงอาจารย์
ภาพบัณฑิตหนุ่มสาว	สวมยครุยศดใสชื่นบาน
เตรียมพร้อมรอรับ	พระราชทานปริญญา
ประกายตาเปล่งความหวัง	ซ่อนพลังใจที่มั่นคง
อุดมการณ์ที่ใฝ่ฝัน	บัดนี้รออยู่เบื้องหน้า
เพื่อชาติเพื่อสังคม	เพื่อสุขสมของปวงประชา
คือยอดปรารถนาของเรา	บัณฑิตไทย
ไม่มีวันจะลืมเลือน	จะย้าเตือนติดตริงฝังใจ
สิ่งที่เรามุ่งกระทำ	คือความดีอันยิ่งใหญ่
ปณิญาที่เปล่งไปนั้น	เป็นศรัทธาที่จำฝังใจ
เราพร้อมฝ่าฟันผองภัย	เพื่อชาติไทยวัฒนาถาวร

(เพลง ปณิญาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)

จากเพลง ปณิญาบัณฑิต หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กล่าวถึงวันสำคัญของนิสิตหรือนักศึกษา คือ วันรับปริญญา โดยเนื้อเพลงบรรยายว่า วันรับปริญญาเป็นวันแห่งความชื่นชม วันแห่งความสุขสม เป็นวันที่รวมญาติมิตรและอาจารย์ทั้งหลาย บัณฑิตหนุ่มสาวพากันสวมครุยอย่างสดชื่น และเตรียมรอรับพระราชทานปริญญาบัตร บัณฑิตทุกคนต่างเปี่ยมด้วยประกายตาแห่งความหวัง อุดมการณ์และพลังใจที่มั่นคง มีความปรารถนาที่จะทำเพื่อชาติ เพื่อสังคม เพื่อประชาชน ปณิญาที่เปล่งออกไปนั้นจะย้าเตือนอยู่ในใจตลอดไป

ตัวอย่างที่ 2

.....ปลื้มในอุรา ศึกษาได้มา วิชาเกื้อกูล
 ครานี้ปลื้มใจ ผลได้สมบุรณ์ ที่หวังปริญญา
 จึงมาร่วมวัน ฉลองร่วมกัน สัมพันธ์อุรา
 ยากเชิญมานาน สำราญสักครา ให้สาแก่ใจ
 ไชโย ไชโย พวกเรา มาร่วมรักเนา แนบใจ
 ฉลองความสดใส ทั่วกัน
 ชาวมหิตล ร่วมน้องมกล น้อมใจผูกพัน

มานะจ้านง พะวงสำคัญ ร่วมขวัญชาติไทย

(เพลง มหิตลฉลองชัย, มหาวิทยาลัยมหิดล)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มหิตลฉลองชัย หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวถึงวันสำคัญของนิสิตหรือนักศึกษา คือ วันรับปริญญา โดยเนื้อเพลงบรรยายว่า นักศึกษาทุกคนต่างปลื้มใจที่สำเร็จการศึกษาและได้ตามปริญญาตามที่หวัง จึงมาร่วมฉลองกันหลังจากที่อดทนร่ำเรียนมานาน ทุกคนต่างไชโยให้ร้องและร่วมกันฉลองด้วยความอิมเอมใจ

ตัวอย่างที่ 3

.....วันรับปริญญาพาเราเริงรีนอุรา	วันรับปริญญานิด้าแสดงความยินดี
วันนี้วันดี	วันแห่งศักดิ์ศรีเราภาคภูมิใจ
มานะสุขกายและใจ	เพื่อสิ่งที่เหมาะสมวันรับปริญญา
วันรับปริญญาพาเราเริงรีนอุรา	วันรับปริญญานิด้าแสดงความยินดี
จะปริญญาโทหรือปริญญาเอก	คาถาเสกดี ๆ ต้องใช้วิชา
ไม่ว่าอยู่ส่วนกลางหรือว่าภูมิภาค	ถึงเหนื่อยยากเพียงใด เราก็ผ่านมาแล้ว
วันรับปริญญาพาเราเริงรีนอุรา	วันรับปริญญานิด้าแสดงความยินดี
วันนี้วันดี	ได้กลับมาเยือนได้มาพบกัน
พี่น้องเพื่อนพ้องอาจารย์	และสถาบันด้วยความภาคภูมิใจ.....

(เพลง วันรับปริญญา, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง วันรับปริญญา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กล่าวถึงวันสำคัญของนิสิตหรือนักศึกษา คือ วันรับปริญญา โดยเนื้อเพลงบรรยายว่า วันรับปริญญาเป็นวันแห่งศักดิ์ศรีที่นักศึกษาทุกคนต่างภาคภูมิใจ จะเป็นนักศึกษาปริญญาโทหรือเอก จะมาจากเมืองหลวงหรือส่วนภูมิภาค แม้จะเหนื่อยยากเพียงใดแต่ก็สามารถสำเร็จจุลวงได้ทุกคน และวันรับปริญญายังเป็นวันที่ทุกคนได้กลับมาสถาบันอันเป็นที่รักยิ่งได้พบพี่น้อง เพื่อน และอาจารย์

3.2.2.2 วันคืนสู่เหย้า

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีเนื้อหาเกี่ยวกับวันคืนสู่เหย้า ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

คำคืนครั้นครั้นเพลงฟ้า	บรรเลงเร้าพาสุขสันต์
พวกเราเทาทองเจอกัน	ร่วมทฤทธิชัยให้มันฉ่ำใจ

จากกันมานานเพียงใด	พบกันผ่องใสปลื้มเปรม
เร่งหาความสุขเกษม	ให้อิ่มให้อิ่มให้เปรมฤทัย
สุขสันต์วันนี้ปรีดา	รื่นเพลงเร้าพาสดใส
สนุกสนานกันไว้	สมที่ห่างไกลกันไปตั้งนาน
ค่าคินนี้้องพีเทาทอง	ทุกคนต่างปองสนุกสำราญ
ได้คินถิ่นเบิกบาน	เมื่อได้พบบ้านลำเนา
สดชื่นคินนี้สุขสันต์	ได้มาพบกันพวกเรา
ได้ยินแต่เพลงเร่เร้า	เสียงก้องกระเช้ายวนเข้ายั่วใจ
ลีลาศร่าวกันไป	ทักทายปราศรัยเบิกบาน
สิ้นทุกข์สนุกสนาน	เหมือนอยู่วิมานสถานรื่นรมย์
รื่นเร่ขันเทิงเฮฮา	เมื่อมาพบกันสุขสม
พวกเราเทาทองชื่นชม	น้องพีรื่นรมย์สมในอุรา
เต็มและร้องเพลงของพวกเรา	บางแสนถิ่นเราเคยอยู่มานาน
หวนมาใหม่เบิกบาน	พบพานเพื่อนเก่าของเราเอย

(เพลง เทาทองคินถิ่น, มหาวิทยาลัยบูรพา)

จากเพลง เทาทองคินถิ่น หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยบูรพา กล่าวถึงวันสำคัญของนิสิตหรือนักศึกษา คือ วันคินสู่เหย้า เนื้อเพลงบรรยายว่า วันคินสู่เหย้าของชาว มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นค่าคินที่ทฤหรรษ์และเบิกบาน มีเสียงเพลงบรรเลงเคล้าคลอ มีลีลาศและร่าวก บรรยาภาศในงานเต็มไปดว้เสียงทักทายและพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน ปราศจากความเศร้าเหงา ทุกข์ตรม ทุกคนต่างดีใจที่ได้กลับมาพบปะกันอีกครั้ง

ตัวอย่างที่ 2

ต้นตั้นในหัวใจ	ที่จากกันไปได้มาพบกัน
คิดถึงจนสุดรำพัน	เฝ้าแต่ใฝ่ฝันจะได้พบเจอ
กาสะลองขาวนวล	ได้กลืนยังชวนให้ใจละเมอ
คอย คอย คอยอยู่จนเฝ้า	ดวงหทัยมองเหม่อเห็นมา
แล้วก็ได้เจอกัน	เมื่อวันสำคัญหวนกลับมาหา
คินสู่เหย้านี้หนา	วันที่คอยหารักกรวมร่วมขวัญ
มาสีขาวพิบูล	มาเพิ่มมาพูนผูกใจสัมพันธ์
คิดถึงครราวสู่วังจันทน์	ทุกข์สุขด้วยกันอยู่ตั้งหลายปี.....

(เพลง คินสู่เหย้าขาวพิบูล, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง คีนสู๋เหี้ยชาวพิบูล หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม กล่าวถึงวันสำคัญของนิสิตหรือนักศึกษา คือ วันคีนสู๋เหี้ย โดยเนื้อเพลงบรรยายว่า วันคีนสู๋เหี้ยของวามมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามเป็นวันที่น่าตื่นเต้นใจ เพราะต่างคนต่างจากกันไปไกล ทำได้เพียงคิดถึง และเผื่อรอวันที่จะได้กลับมาพบเจอกันอีก กลิ่นของดอกกาสะลอง (ต้นไม้ประจำสถาบัน) ก็ยังคงชวนให้นึกถึงอยู่เสมอ เมื่อวันคีนสู๋เหี้ยมาถึง ชาวพิบูลทุกคนจึงกลับมาที่นี่อีกครั้ง มาด้วยใจที่ผูกพัน มาเพื่อระลึกถึงเมื่อครั้งที่ยังเรียนอยู่ที่สถาบันแห่งนี้

ตัวอย่างที่ 3

อย่าช้าจงมาร่วมใจ	อยู่ไหนมาให้พร้อมหน้า
พี่น้องอย่าทำเฉยชา	ชาวเขี้ยวเหลืองมาจงอย่าช้าคีนรัง
ขอคุณเหลืองอร่ามรอพี่น้องอยู่	อยากรู้ยินเสียงเรียกหรือยัง
กลับคีนมาทวนความหลังบ้าง ว่าคงยังเหมือนเดิมหรือไร	
อย่าลืมที่ซึ่งเคยฝังดวงใจ	อยู่ไหนขอให้รีบกลับมา
สู่ยั้งที่ซึ่งเคยมีเมตตา	อย่าช้ามาร่วมจิตร่วมใจ

(เพลง เขี้ยวเหลืองคีนสู๋เหี้ย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา)

จากเพลง เขี้ยวเหลืองคีนสู๋เหี้ย หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา กล่าวถึงวันสำคัญของนิสิตหรือนักศึกษา คือ วันคีนสู๋เหี้ย โดยเนื้อเพลงบรรยายว่า ศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาทุกคนอยู่แห่งไหนใดก็ขอให้กลับมาสถาบัน กลับมาระลึกถึงความหลังร่วมกัน กลับมาสู่สถาบันของเรา ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีผู้เมตตาเราอยู่เสมอ

3.3 เนื้อหาเกี่ยวกับการให้คำสัญญา

จากการศึกษาเนื้อหาของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับการให้คำสัญญา ซึ่งมีลักษณะเป็นคำสัญญา คำสัตย์ รวมถึงคำปฏิญาณตน ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

..... <u>ขอตั้งสัตย์ปฏิญาณ</u>	<u>มุ่งพัฒนางานสาธารณสุข</u>
เพื่อเกียรติพระบิดาสาธารณสุขไทย	ขจรเกริกไกรไปทั้งชาติรี
ขอรับใช้ใต้ฟ้าแผ่นดิน	จงรักภุมินทร์ ขจรจักรี
ด้วยเดชพระบุญญาบารมี	สยามบดี ทรงพระเจริญ

(เพลง มาร์ชสถาบันพระบรมราชชนก, สถาบันพระบรมราชชนก)

จากเพลง มาร์ชสถาบันพระบรมราชชนก เพลงประจำสถาบันของสถาบันพระบรมราชชนก ได้บรรยายถึงการให้คำสัตย์ปฏิญาณของนักศึกษาทุกคนว่า จะตั้งใจมุ่งมั่นพัฒนางานด้านสาธารณสุข

เพื่อเกียรติของพระบิดาแห่งการสาธารณสุขไทย (สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก) จะขอรับใช้เป็นข้าราชการของพระมหากษัตริย์ และขอพระองค์ทรงพระเจริญสืบไป

ตัวอย่างที่ 2

ก้าวเข้ามาสู่วันในฝัน	ของสถาบันที่เคยยื่นชื่อนานมา
ได้มาเห็นได้เป็นสายเลือดจันทรา	ภูมิใจนักหนาขอให้สัญญากับตน
จะตั้งใจเรียนเพียรไฝหาความรู้	ให้ควรคู่กับคำว่าปัญญาชน
จะเชื่อฟังครูอาจารย์ไม่ทำให้ท่านหมองหม่น	จะดำรงตนบนความถูกต้องดีงาม
จะเป็นแบบอย่างของคนรุ่นใหม่	จะเข้าใจคุณค่าของวัฒนธรรม
จะไม่ยอมให้ใครครอบงำ	จะก้าวตามโลกที่เปลี่ยนไปอย่างรู้เท่าทัน
นี่คือสัญญาที่มีต่อกันวันนี้	เพื่อเกียรติยศและศักดิ์ศรีของสถาบัน
จะมุ่งไปสู่จุดหมายด้วยหัวใจมุ่งมั่น	จวบจนถึงวันที่ได้รับปริญญา

(เพลง ปณิธานน้องใหม่, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม)

จากเพลง ปณิธานน้องใหม่ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ได้บรรยายถึงความภาคภูมิใจที่นักศึกษาสามารถเข้ามาศึกษาเล่าเรียนในสถาบันอันเป็นความฝันได้สำเร็จ และยังได้ให้คำสัญญากับตนเอง เพื่อการเป็นนักศึกษาที่ดีมีทั้งหมด 7 ประการ คือ 1) จะตั้งใจเรียนและไฝหาความรู้ เพื่อให้ควรคู่กับคำว่าปัญญาชน 2) จะเชื่อฟังครูอาจารย์ไม่ทำให้ท่านต้องทุกข์ใจหรือเป็นกังวล 3) จะดำรงตนบนความถูกต้องดีงาม 4) จะเป็นแบบอย่างของคนรุ่นใหม่ 5) จะเข้าใจในคุณค่าของวัฒนธรรม 6) จะไม่ยอมให้ใครครอบงำหรือชักจูงได้ง่าย ๆ และ 7) จะก้าวตามโลกที่เปลี่ยนไปอย่างรู้เท่าทัน นอกจากนี้ยังกล่าวอีกว่า คำสัญญาเหล่านี้เป็นการประพฤติปฏิบัติ เพื่อเกียรติยศและศักดิ์ศรีของสถาบัน และจะมุ่งมั่นตั้งใจจนวันที่ได้รับปริญญาบัตร

ตัวอย่างที่ 3

ข้าขอปฏิญาณบนบานกล่าว	เอาความขาวบริสุทธิ์เป็นจุดหมาย
ถอดดวงจิตแทนมาลัยน้อมใจกาย	พลีถวายด้วยศรัทธาสถาบัน
หนึ่งข้าเทิดทูนปากรก่อนนามอื่น	สองหยัดยี่นสร้างชาติไม่มีหวั่น
สามสมัครหมายพี่น้องครองสัมพันธ์	สี่สร้างสรรค์สามัคคีชั่วชีวิต
คือคำสัตย์จากน้องใหม่มอบให้พี่	เพื่อศักดิ์ศรีศิลปากรขจรสิทธิ์
และหวังอันเจิดจ้าแห่งนิมิต	เป็นบัณฑิตสมสง่าศิลปากร....

(เพลง คำปฏิญาณ, มหาวิทยาลัยศิลปากร)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง คำปฏิญาณ หนึ่งในเพลงประจำมหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นเพลงที่แสดงออกถึงความมุ่งมั่นและกล่าวถึงคุณสมบัติของบัณฑิต เพื่อการเป็นบัณฑิตที่ดี ซึ่งมีคำปฏิญาณทั้งหมด 4 ประการ คือ 1) จะนึกถึงชื่อศิลปากรก่อนเป็นอันดับแรกและเทิดไว้อยู่สูงสุด 2) จะสร้างแต่ความดี 3) รุ่นพี่รุ่นน้องชาวศิลปากรจะรักกันเป็นสายสัมพันธ์เหมือนพี่น้อง และ 4) มีความสามัคคีกันตลอดไป นอกจากนี้ยังกล่าวอีกว่า คำปฏิญาณเหล่านี้คือคำสัตย์ที่รุ่นน้องมอบให้รุ่นพี่ เพื่อเกียรติยศศักดิ์ศรีของสถาบัน และจะมุ่งมั่นตั้งใจเป็นบัณฑิตที่มีสง่าสมกับชื่อเสียงของสถาบันให้จงได้

3.4 เนื้อหาเกี่ยวกับการให้กำลังใจ

จากการศึกษาเนื้อหาของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับการให้กำลังใจ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

จากมาไกล ๆ ในใจก็คิดถึงบ้าน	ห่างกันนาน ๆ มันทนหัวใจเหลือเกิน
อยู่คนเดียวต้องทนอ้างว้างเพราะความห่างเหิน	จะหาใครมาปลอบใจไม่มี
สิ่งเดียวในใจก็คือถ้อยคำของแม่	อย่าท้ออ่อนแอพ่ายแพ้ให้สิ่งไม่ดี
อดทนจำไว้แม่คอยนับวันเดือนปี	ให้ลูกรักคนนี้ของแม่กลับมา
ได้แต่คิดถึง ได้แต่คิดถึง	แม่จะรู้ไหม ลูกอยากให้อ่าน
แม่เป็นกำลังใจให้ลูกในยามอ่อนล้า	ทุกเวลาที่คิดถึงแม่เสมอ
ข้อความในใจฝากไปกับลมที่ผ่าน	บอกแม่ที่บ้านไม่นานเราจะได้เจอ
จะตั้งใจศึกษา ไม่ทำให้แม่รอเก้อ	จบปริญญาจากรามฯ มาให้แม่ภูมิใจ

(เพลง สัญญากับแม่, มหาวิทยาลัยรามคำแหง)

จากเพลง สัญญากับแม่ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นเพลงที่มีลักษณะ คือ นักศึกษาปลอบใจและให้กำลังใจตัวเอง จากเนื้อเพลงมีเนื้อหาเกี่ยวกับการที่ต้องจากบ้านมาไกล ห่างครอบครัวมานาน ไม่มีใครคอยปลอบใจ จึงนึกถึงถ้อยคำของแม่ เพราะคำพูดของแม่เป็นกำลังใจเดียวที่สำคัญสำหรับลูก ว่าอย่าท้อแท้หรืออ่อนแอให้กับสิ่งชั่วร้าย สิ่งที่ไม่ดี ต้องตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เพื่อที่จะได้รับปริญญาให้แม่ได้ภาคภูมิใจ

ตัวอย่างที่ 2

น้องเอ๋ย ถิ่นเรานี้เทาทอง	ขวัญเอยขวัญน้องอย่าหวั่นภัย
จากบ้านพ่อแม่มาไกล	แสนเศร้าเปล่าเปลี่ยวใจร้องไห้ครัน
ขวัญเอยขวัญน้อง เจ้าจงมา	ขวัญเอยขวัญน้องอย่าโศกศัลย์

พวกเราเทาทองป้องกัน	ไว้มันไม่ให้ภัยมาแผ้วพาน
แดนเทาทองของเรานี้อบอุ่น	เกื้อการุณด้วยรักสมัครสมาน
ต่างมุ่งมั่นหมั่นสร้างอุดมการณ์	ให้ลือสะท้าน เกียรติเรานี้เทาทอง

(เพลง ขวัญน้อง, มหาวิทยาลัยบูรพา)

จากเพลง ขวัญน้อง หนึ่งในเพลงประจำมหาวิทยาลัยบูรพา เป็นเพลงที่รุ่นพี่จะร้องให้รุ่นน้องฟังในวันเปิดภาคการศึกษาตลอดจนเสร็จสิ้นช่วงกิจกรรมรับน้อง เป็นการต้อนรับนิสิตรุ่นน้องเข้าสู่มหาวิทยาลัย เนื้อเพลงมีเนื้อหาที่เป็นการปลอบขวัญและการให้กำลังใจนิสิตที่ก้าวเข้าสู่การเรียนในระดับมหาวิทยาลัย เพราะส่วนใหญ่แล้วนิสิตจะเป็นวัยที่พึ่งผ่านการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทุกคนต่างต้องจากบ้าน จากครอบครัว เมื่อมาอยู่ที่มหาวิทยาลัยในช่วงแรกจึงอาจเกิดความรู้สึกเศร้าหรือคิดถึงครอบครัวและยังต้องอาศัยเวลาในการปรับตัวต่อไป

ตัวอย่างที่ 3

จากเคหาฉันมาอยู่ไกล	ดวงหทัยฉันไร้ไ้อุ่น
ขาดญาติมิตรและผู้มีพระคุณ	ไอ้เด็กมอโน
ค่าสินนี้ฟ้ามีแต่ดาว	ดาวช่วยเตือนทุกคนทางบ้าน
อ้อมอกมารดาฉันยังต้องการ	ไอ้เด็กมอโน
เหม่อมองน้ำเห็นเป็นสีฟ้า	จรตณภาพแสงดาวมัวหม่น
เปล่าเปลี่ยวใจลึกในกมล	ไอ้เด็กมอโน
เพื่ออนาคตฉันยอมอดทน	ทนต่อไปมิได้ย่นย่อ
ฝากชีวิตไว้ในมอโน	เพื่อตัวเราเอง

(เพลง ไอ้เด็กมอโน, มหาวิทยาลัยนเรศวร)

จากเพลง ไอ้มอโน หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยนเรศวร มีเนื้อหาที่ชวนเศร้าทำให้ระลึกถึงบ้านและครอบครัวที่จากมา ต้องปรับตัวและอดทนเพื่ออนาคตในวันข้างหน้า จากการค้นคว้า ผู้วิจัยพบว่าเพลง ไอ้มอโน เป็นเพลงที่นิสิตรุ่นพี่ร้องให้กับนิสิตรุ่นน้องในช่วงกิจกรรมรับน้อง เพื่อต้อนรับนิสิตรุ่นน้องเข้าสู่สถาบันการศึกษาอย่างเป็นทางการ มีจุดประสงค์เพื่อให้รุ่นน้องได้ตระหนักถึงความเศร้า ความเหงา และความอดทนในการเรียนการศึกษา นอกจากนี้ยังต้องการสื่ออารมณ์ถึงนิสิตรุ่นน้องว่า นิสิตรุ่นพี่เข้าใจดีและพร้อมจะเป็นเพื่อนร่วมทางที่คอยปลุกปลอบใจให้กำลังใจนิสิตรุ่นน้องอยู่เสมอ

3.5 เนื้อหาเกี่ยวกับการให้คำสอนหรือข้อคิดเตือนใจ

จากการศึกษาเนื้อหาของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับคำสอนหรือให้ข้อคิดเตือนใจ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

คนมากมายที่หวังจะดีกว่านี้	แต่ไม่คิดจะเดินไปให้ถึงได้
แล้วจะมีวันนั้นขึ้นได้อย่างไร	ในเวลาที่ลมหายใจยังเหลือ
เราจะปล่อยให้เรือชีวิตล่องลอยไปถึงเมื่อไหร่	กว่าจะพบความเปลี่ยนแปลง
อยากทำวันนี้ให้มีค่ากว่าเก่า ต้องเริ่มต้นใหม่	ไขว่คว้าให้ตัวเรา โอกาสข้างหน้าก็จะมีมา มีมากกว่าวันที่เคย
อย่าหยุดความคิด	จะเปลี่ยนชีวิตก็ต้องเรียนรู้
ทุกสิ่งในโลกนั้นล้วนเป็นดังครุ	แค่พร้อมและยอมเปลี่ยนแปลง
อย่าหยุดไขว่คว้า ออกไปตามหาหลักมคความคิด	ก่อนที่ชีวิตจะล้มหมกแรง
จะมีแสงใดเล่า ส่องสว่างเทียบเท่า	ปัญญาของเราเอง.....

(เพลง อย่าหยุดความคิด, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง อย่าหยุดความคิด หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มีเนื้อหาที่เป็นคำสอนหรือให้ข้อคิดเตือนใจ โดยเนื้อเพลงได้กล่าวว่า มีคนมากมายที่อยากให้ชีวิตดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ แต่ไม่คิดจะลงมือทำ สิ่งหวังก็มีอาจเกิดขึ้นได้ ทุกสิ่งรอบตัวเราล้วนเป็นดังครุที่สอนเรา ชีวิตคือการเปลี่ยนแปลงและเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน เพราะฉะนั้นอย่าหยุดที่จะคิดและลงมือทำ ก่อนที่จะสายเกินไปและไม่มีโอกาสได้ทำอีก

ตัวอย่างที่ 2

ต้นสักผลิบ่พร้อมใครที่ย่างเท้ามา	เริ่มต้นศึกษารอช้าได้อยู่หรือไร
มัวเผลอเดี่ยวเดียวใบสักเขียวใหญ่	แดดส่องไปอาจไม่ลอดเห็น
ย่างเดือนสิบสองน้าองอากาศหนาวเย็น	ต้นสักที่เห็นดอกขาวพราวเด่นนภา
หากหลงพวงชมดอกไม้ป่า	ดอกสักหนาพิชปล้นชานใจ
ความรักยิ่งใหญ่	ถูกครรลองไว้สูงค่านันต์
หากหลงชั้วปล้น	อนาคตนั่นวอดวายเสื่อมศรี
ก่อนสิ้นลมหนาวถึงคราวใกล้สอบท้ายปี	ต้นสักครานี้ใบผลร่วงหล่นทับตา
หากผลสมบูรณ์พร้อมมูลสมค่า	ได้เวลาฝนมาองงาม

(เพลง หนาวดอกสัก, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร)

จากเพลง หนาวดอกสัก หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มีเนื้อหาที่เป็นคำสอนหรือให้ข้อคิดเตือนใจ โดยใช้การเปรียบเทียบกับต้นสักทอง ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำสถาบัน เนื้อเพลงกล่าวว่า เมื่อต้นสักเริ่มผลิใบพร้อมกับที่นักศึกษาก้าวเข้ามาในสถาบัน เมื่อเวลาผ่านไปไม่นาน ต้นสักก็ผลิใบใหม่และออกดอกชวนมอง เปรียบกับตัวนักศึกษาเองว่าหากไม่รีบเร่งศึกษา มัวหลงระเรีงไปกับสิ่งรอบตัว เกล่เกล่ หรือมีความรักจนละเลยการเรียน สุดท้ายอาจสายเกินแก้ ความรักเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ หากเป็นไปอย่างถูกต้องจะคงไว้ซึ่งคุณค่าอันนั้ แต่ถ้าวางใจไปแม้เพียงชั่วขณะ อนาคตอาจดับได้ทันทีเช่นกัน

ตัวอย่างที่ 3

เมื่อต้นปีจามจรีงามล้วน	เครื่องหมายของสิ่งมงคล
ทุกคนเริ่มต้นสนใจ	เริ่มเวลารับชาวจุฬาฯ น้องใหม่
เบิกบานสำราญฤทัย	น้องเรามาใหม่หลายคน
เห็นจามจรีสีงาม	ทุกยามช่างงามล้ำล้ำ
น้องเราเข้ามาทุกคน	เบิกบานกมลเริ่มต้นด้วยดี
พร้อมกันในวันนี้เอง	ร้องเพลงครื้นเครงเต็มที
หมายเอาจามจรี	เป็นเกียรติเป็นศรีของชาวจุฬาฯ
เมื่อกลางปีจามจรีฝักหล่น	ถึงเวลาหน้าฝนลำต้นก็ลั่นหนักหนา
ฝักหล่นไปทั้งยางก็ไหลลงมา	ถ้าเดินปลั่งพลาดท่าจะลุ่มทันที
ฉันใดก็ดี ยางจามจรีเตือนใจ	ว่ายางที่ไหลนั้นคือยางอายุเรานี้
พลาดการศึกษาแสนอายหนักหนาทั้งตาปี	จำยางจามจรีเตือนใจ
เมื่อปลายปีดอกจามจรีร่วงหล่น	ทิ้งใบเกลื่อนถนนเหลือเพียงลำต้นยืนไว้
เหล่าจุฬาฯ ทั้งความสุขาทันใด	พ่อแม่ น้องพี่ไกลไกลอยู่ไหนลืมนวลัน
ที่กินถิ่นนอน	มิได้อารมณ์นำพา
มีความปรารถนา	เหลือเพียงตำราเท่านั้น
เพื่อนเขื่อนซักทั้งจนคนรักสารพัน	หวังมิให้ตกชั้นรีไรร์

(เพลง จามจรีศรีจุฬาฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

จากเพลง จามจรีศรีจุฬาฯ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีเนื้อหาที่เป็นคำสอนหรือให้ข้อคิดเตือนใจ ใช้การเปรียบเทียบกับต้นจามจรี ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำสถาบัน บทเพลงนี้ สะท้อนความเป็นไปในการดำเนินชีวิตนักศึกษาได้เป็นอย่างดี จากการที่ชาวจุฬาฯ ถู้อเอาจามจรีเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และด้วยวิถีจักรของต้นจามจรีมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวจุฬาฯ กล่าวคือ มีสีเขียวให้ความสดชื่นในช่วงเวลาภาคต้น

ของการศึกษาเสมือนนิสิต ปีที่ 1 ที่ยังคงร่ำเรียนสนุกสนานกับการเป็นน้องใหม่ และเมื่อเวลาผ่านไป ในภาคปลายการศึกษา ทั้งใบและฝักย้าเตือนให้นิสิตเตรียมตัวสอบปลายปี มิฉะนั้นอาจจะต้องเรียนซ้ำชั้นหรือถูกไล่ออก อีกทั้งในปี พ.ศ. 2491 ซึ่งเป็นระยะแรกที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้วิธีสอบคัดเลือกผู้เข้าศึกษา (แทนการรับเข้าศึกษาจากนักเรียนโรงเรียนเตรียมจุฬาฯ แต่เดิม) นิสิตซึ่งมาจากสถานที่ต่าง ๆ กันประสบกับปัญหาในชีวิตนักศึกษาเป็นอันมาก เนื่องจากเพิ่งก้าวออกจากชีวิตของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเข้าสู่การศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพแวดล้อม และสภาพการเรียนที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ในระยะนั้น ครูเอื้อได้รับเชิญให้นั่งวงดนตรีสุนทราภรณ์ เข้ามาบรรเลงในมหาวิทยาลัยอยู่บ่อยครั้ง และได้สัมผัสกับชีวิตนิสิตในรั้วจุฬาฯ แห่งนี้อย่างใกล้ชิด ครูเอื้อจึงได้แต่งเพลงนี้ขึ้น เพื่อเป็นการเตือนใจสำหรับการดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัย และเป็นอุทาหรณ์ป้องกันการสอบแก้ตัว การซ้ำชั้น และการถูกไล่ออก (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561)

3.6 เนื้อหาเกี่ยวกับการจากลา

จากการศึกษาเนื้อหาของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับการจากลา ซึ่งเป็นการจากลาจากสถาบัน เพื่อนร่วมสถาบัน และครูอาจารย์ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

โถ้ลาแล้วจำต้องลา	ถิ่นเคยได้ศึกษาร่วมใจ
จากน้องและพี่อาลัย	ถึงคราวจำไกลใจแสนหมองหม่น
จากกันทั้งที่จิตใจ	ต่างคนยังห่วงใยกังวล
ห่วงหลังฝั่งในกมล	น้องพี่ทุกคนคราวนี้ต้องลา
พวกเราพองมติดล	อย่าลืมที่ได้เคยร่วมใจ
ให้हनรัฐจวนอาลัย	วันหน้าฟ้าใหม่คงได้เจอกัน

(เพลง ลามติดล, มหาวิทยาลัยมหิดล)

จากเพลง ลามติดล หนึ่งในเพลงประจำมหาวิทยาลัยมหิดล มีเนื้อหาของเพลงเกี่ยวกับการจากลาวิทยาลัย สื่อถึงอารมณ์ความโศกเศร้าเสียใจที่ต้องจากสถาบัน จากรุ่นพี่ จากรุ่นน้อง ร่วมสถาบัน แต่ในท่อนสุดท้ายของเพลงก็ได้กล่าวไว้ว่า ถึงแม้ทุกคนจะต้องจากกัน แต่ในวันหน้ายังสามารถกลับมาพบกันได้ใหม่

ตัวอย่างที่ 2

ลาลาแล้ว จากไกลแคสแดไหวตามลม	เคยชื่นชม เพื่อนพ้องและน้องพี่
ส่งหทัยให้กันด้วยวิญญานสัมพันธ์ไมตรี	แต่บัดนี้ ถึงวันต้องลาไกล
หวีดหวูดเสียง รถไฟย่ำเรื่อยไปบนราง	ปลิดปลิวคว้างวูบวับลับจากไกล

หยาดน้ำตารินหลั่ง ลาดกระบังยังอาลัย อยู่แห่งไหน ใจฝังเดือนมิเลื่อนลี้ม
(เพลง อาลัยลาดกระบัง, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง)

จากเพลง อาลัยลาดกระบัง หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีเนื้อหาของเพลงเกี่ยวกับการจากลาสถาบัน จากเพื่อน รุ่นพี่ และรุ่นน้องร่วมสถาบัน อีกทั้งยังบรรยายให้เห็นภาพเสียงหวูดของรถไฟที่แล่นไปตามรางจนลับตา เหมือนกับที่นักศึกษาถึงเวลาจะต้องจากลาจากสถาบันไป แต่ยังคงอยู่ในใจและระลึกถึงอยู่เสมอ

ตัวอย่างที่ 3

.....เกียรติกาญจน์ก้าวไกลจรทั่วไปทิ้งล้า ขึ้นชมสมญาเหลืองทองของเราสดใส
สร้างฝันอันงามให้สมดังความตั้งใจ คุณค่าแห่งตนเลิศล้ำเกินไกลในเรา
เมื่อต้องพรากจากลาล่วงไป แพบจะขาดใจสุดห้วงอาลัยร้างเศร้า
เคยอบอุ่นใจ เคยได้ร่มเย็นนานเนา จะจำนามนี้ “คิ้วนาง”
(เพลง คิ้วนาง, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง คิ้วนาง หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี (คิ้วนางเป็นดอกไม้ประจำสถาบัน แต่ในเนื้อเพลงผู้ประพันธ์ได้นำชื่อ “คิ้วนาง” มาใช้เรียกแทนชื่อของสถาบัน) มีเนื้อเกี่ยวกับชื่อเสียงของสถาบันที่เลื่องลือไปไกล ทำให้เมื่อนักศึกษาต้องจากลาจากสถาบันก็รู้สึกโศกเศร้าเสียใจและอาลัยอาวรณ์ถึงความอบอุ่น ความร่มเย็นเป็นสุขที่เคยได้รับ และนักศึกษาจะจดนาม “คิ้วนาง” เอาไว้ในใจตลอดไป

3.7 เนื้อหาเกี่ยวกับความรักของนิสิตหรือนักศึกษา

จากการศึกษาเนื้อหาของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่าปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับการความรักของนิสิตหรือนักศึกษา มีทั้งความรักที่นิสิตหรือนักศึกษามีให้แก่กัน และความรักที่นิสิตหรือนักศึกษามีต่อครูอาจารย์และสถาบัน ดังรายละเอียดต่อไป

3.7.1 ความรักที่นิสิตหรือนักศึกษามีให้แก่กัน

จากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่าเพลงประจำสถาบันมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักที่นิสิตหรือนักศึกษามีให้แก่กัน เป็นลักษณะความรักแบบรุ่นพี่รุ่นน้องหรือเพื่อนร่วมสถาบัน และความรักแบบหนุ่มสาวหรือการเกี่ยวพาราสี ดังนี้

3.7.1.1 ความรักแบบรุ่นพี่รุ่นน้องหรือเพื่อนร่วมสถาบัน

จากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่าเพลงประจำสถาบันมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักและมิตรภาพระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องหรือเพื่อนร่วมสถาบันเป็นจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

.....(ญ) เหลืองเทาน้องพี่	ศักดิ์ศรีเปี่ยมในดวงใจ
เรียนเพียรไป	ด้วยใจมั่นรักศรัทธา
ยามเจอกัน	สุขสันต์รื่นเรียงเฮฮา
ร้องรำช่าช่า	ร่วมสถาบันเราเรใจ
(ข) รักเราคงมั่น	สมานด้วยใจอารี
ไยไม่ตรี	ต่างมีเปี่ยมดวงฤทัย
ยามทำงาน	ประสานสัมพันธ์รักใคร่
ร้องรำเรใจ	จิตสดีสร่ายเรใจลีลา.....

(เพลง เหลืองเทา ชะชะช่า, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง เหลืองเทา ชะชะช่า หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีเนื้อหากล่าวถึงความเป็นพี่เป็นน้องร่วมสถาบัน มีศักดิ์ศรี มีความเพียร และศรัทธาเต็มหัวใจ ยามพบปะสังสรรค์กันก็จะเต็มไปด้วยความสนุกสนาน ยามต้องทำงาน หรือหรือกิจกรรมร่วมกัน ก็เต็มเปี่ยมไปด้วยความรักและไม่ตรี ประสานงานกันได้อย่างราบรื่น

ตัวอย่างที่ 2

.....มิตรภาพอาบสุขในทุกทุกที่	มิตรไมตรีเพื่อนแท้ไม่เคยแปรเปลี่ยน
มรภ.บุรีรัมย์ นำความพากเพียร	ให้เรารักเรียนให้เรารักดี
กลับมาวันนี้หัวใจอบอุ่น	ยังเห็นดอกคุณเหลืองงามสดสี
ได้เจอเพื่อนพ้องเรื่อรองไมตรี	สานรักทวี มีเสื่อมคลาย

(เพลง มิตรภาพอาบสุข, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มิตรภาพอาบสุข หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีเนื้อหากล่าวถึงมิตรภาพของเพื่อนร่วมสถาบันที่ไม่เคยเปลี่ยนไปตามกาลเวลา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ทำให้นักศึกษารักเรียนและรักในสิ่งที่ดี เมื่อนักศึกษากลับมายังรู้สึกอบอุ่นใจในสถาบันและความรักของเพื่อนพ้องที่เต็มเปี่ยมด้วยไมตรีมีเสื่อมคลาย

ตัวอย่างที่ 3

.....แม่ใจซงเขียว ขาว เหลือง	รุ่งเรืองสะบัดปลิวทั่วไทย
ลูกแม่ใจจะอยู่แห่งไหน	มีใจรักใคร่ยินดี
มันรักในผองน้องพี่	ร่วมแรงร่วมใจสามัคคี

มิตรไมตรีแน่นเหนียวกลมเกลียว

เป็นหนึ่งในเดียวคือลูกแม่ใจ

(เพลง เป็นหนึ่งเดียว, มหาวิทยาลัยแม่โจ้)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง เป็นหนึ่งเดียว หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีเนื้อหากล่าวถึงความเป็นหนึ่งเดียวของนักศึกษาที่ไม่ว่าจะอยู่แห่งไหนก็ยังเป็นเพื่อน เป็นรุ่นพี่รุ่นน้องร่วมสถาบันเดียวกัน มีความรักใคร่ มีใจสามัคคี และมีมิตรไมตรีที่แน่นเหนียวกลมเกลียวอยู่เสมอ

3.7.1.2 ความรักแบบหนุ่มสาวหรือการเกี่ยวพาราสี

จากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักแบบหนุ่มสาวหรือการเกี่ยวพาราสี สำหรับนิสิตหรือนักศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นวัยรุ่นที่กำลังก้าวข้ามสู่วัยผู้ใหญ่ อีกทั้งต้องมาอยู่ต่างที่ต่างถิ่น ความรักแบบหนุ่มสาวจึงอาจเกิดขึ้นได้เป็นเรื่องธรรมดา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

สีสฐานถิ่นนี้เหมือนดังจะมีอาถรรพ์	เราเคยรักกันพบกันริมน้ำอย่างไร
สนเรียงยืนต้นสองคนรักเราร่วมใจ	สุขอื่นสุขใดอย่างไร ไม่มีเทียมทัน
แต่มาบัดนี้ ขวัญพี่ลืออยู่แห่งไหน	จากไปแสนไกลเหมือนคนไม่เคยรักกัน
พี่ครวญพี่คร่ำระงำข้าทรวงโคกคัลย์	ผู้อื่นสุขสันต์แต่ฉันระทมขมใจ
เราเคยรักเคยเคียงใกล้ซัด	เกี่ยวก้อยเพียงนิดสัมพันธ์รักติดหทัย
แล้วเธอมาพรากแล้วเธอมาจากที่ไป	พี่ตั้งสิ้นไร้ หัวใจไม่มีแล้วเอย
สีสฐานถิ่นนี้เหมือนดังไม่มีความหมาย	ไม่มีเพื่อนใจ ไม่มีหัวใจชื่นเชย
พี่ยื่นรอคู่ ฝ้าดูนกกาอย่างเคย	เมื่อไรร ترامเซย ขวัญเอยจะคืนกลับมา

(เพลง รอเธอที่สีฐาน, มหาวิทยาลัยขอนแก่น)

จากเพลง รอเธอที่สีฐาน หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาวที่ไม่สมหวัง เนื้อเพลงได้กล่าวถึง “สีฐาน” หรือ “บึงสีฐาน” ซึ่งเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกาย และยังเป็นสถานที่ตั้งของอาคารสำคัญ ๆ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในเนื้อเพลง “สีฐาน” ยังเป็นสถานที่ที่เป็นจุดเริ่มต้นของความรักระหว่างชายหญิงคู่หนึ่ง วันหนึ่งฝ่ายหญิงจากไป ทำให้ฝ่ายชายได้แต่คร่ำครวญเสียใจ และหวังว่าวันหนึ่งฝ่ายหญิงอาจกลับมาหาตน สำหรับความรักนั้นมีทั้งรักที่สมหวังและไม่สมหวัง หรืออาจสมหวังในตอนต้นและผิดหวังในตอนท้าย ดังเช่นเพลง รอเธอที่สีฐาน ที่บอกเล่าเรื่องราวความสมหวังและผิดหวังได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่างที่ 2

(ข ญ) ที่แห่งนี้มีนามระบือชื่อมหาวิทยาลัย	
บูรพาสง่าเกรียงไกร	ชื่อเสียงก้องไปทั่วสยามพสุธา
(ข) โชคเกื้อกูลหนุนนำ	
นวลระหงส์เวยวงศ์โสภา	เจอะงามข้างามตา
ช่างภูมิฐานสง่าราศี	โอ้...แก้วตาอยู่ไหนคนดี
(ญ) นำแปลกใจเสียจริง	
ก็เียนยอจนเกินพิศฟัง	เจอะผู้หญิงเพียงครั้ง
ชาติผู้ชายลวดลายเหลือล้ำ	อย่ามาหวังจะเชื่อน้ำคำ
(ข ญ) ที่แห่งนี้มีนามระบือชื่อมหาวิทยาลัย	
บูรพาสง่าเกรียงไกร	ชื่อเสียงก้องไปทั่วสยามพสุธา
(ข) ที่เขาชมนั้นจริง	
แม่ยอดหญิงชาวบูรพา	อย่าเกรงกริ่งเลยหนา
เลิศปัญญาหนึ่งไม่มีสอง	แก้วกานดามิ่งขวัญเทาทอง
(ญ) ชาติคุณดั่งน้ำคำ	
ก็ยอมรับในคำนั้นเอย	มิได้เป็นรองใครเลย
น้องมีครูที่ไม่ทอดทิ้ง	ที่พี่พรั้มเปรียบเปรย
	อยากเฉลยให้รู้ความจริง
	สอนสิ่งจิงจริงซึ่งใจ.....
	(เพลง ตะลุงบูรพา, มหาวิทยาลัยบูรพา)

จากเนื้อหาบางส่วนนของเพลง ตะลุงบูรพา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยบูรพา มีเนื้อหาในลักษณะเกี่ยวพาราสีระหว่างชายหญิง เนื้อเพลงบรรยายถึงฝ่ายชายที่ เกี่ยวฝ่ายหญิง เียนยอชื่นชมฝ่ายหญิงด้วยถ้อยคำหวานหู แต่ฝ่ายหญิงก็ไม่ได้คล้อยตามเท่าใดนัก กลับเห็นว่าคำพูดผู้ชายนั้นร้ายกาจ หากเชื่อตามคำเสียหมดอาจพาให้เข้าใจได้

ตัวอย่างที่ 3

.....เชิญสิมารำ	อย่ามัวทำเขินอายไม่ได้ความ
คู่ใครคงไปพื่อนรำ	ขาดคู่คืนนี้คงระกำ
ไม่ออกไปรำ เพราะซาคงเข้าใจ	ไปออกไปคงสมยงคงจากไป
รำวงศรีวิทยาลัยรวมน้ำใจเชื่อมความสามัคคี	รำวงชาวทวารวดีชื่นชีวิสุขศรีทั่วกัน
(ข) แม่งามทรามวัย	
ไม่มีคนจอง	ขอฝากหัวใจไว้ให้สี่ห้อง
ถ้าน้องรับรักตัวพี่	ขอรับรองเพื่อน้องคนดี
	จะพาไปพระปฐมเจดีย์

ขอพระองค์พระกับพี่	ให้เรามีความสุขศรีนรินทร์
(ญ) ไม่เชื่อใจใคร	มาขอฝากใจไว้ให้พี่ห้อง
ไม่ขอจับจอง	ด้วยใจน้องไม่มีให้ใคร
ใจพี่นี้ดีมากมาย	ถ้ารับรักไปคงเข้าใจตาย
น้องฝากใจไว้ที่แควใหญ่	ถ้าพี่สนใจขอเชิญไปกาญจนบุรี

(เพลง รำวงทวาราวดี, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง รำวงทวาราวดี หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มีลักษณะเนื้อหาของเพลงเป็นการเกี่ยวพาราสีระหว่างชายหญิง เนื้อเพลงบรรยายถึงฝ่ายชายที่จีบฝ่ายหญิงและกล่าวว่า หากฝ่ายหญิงรับรักจะพาไปไหว้องค์พระปฐมเจดีย์ เพื่อขอพรให้รักของเรามีความสุข แต่ฝ่ายหญิงได้ปฏิเสธ และกล่าวว่าไม่ได้มีหัวใจไว้รับรักใคร ฝ่ายหญิงได้ฝากใจไว้ที่แควใหญ่ ซึ่งอยู่จังหวัดกาญจนบุรีและเป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษาของตนเอง

3.7.2 ความรักที่นิสิตหรือนักศึกษามีต่อครูอาจารย์และสถาบัน

จากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่าเพลงประจำสถาบัน มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักที่นิสิตหรือนักศึกษามีต่อครูอาจารย์และสถาบัน ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

วลัยลักษณ์แหล่งศึกษา	สถาบันในดวงใจ
พร้อมรักมันนรินทร์ไป	ได้เคยอาศัยซึ่งใจชื่นบาน
วลัยลักษณ์แดนรื่นรมย์	ใครได้ชมสุขสำราญ
แหล่งศึกษาวิชาการ	ปวงชนกล่าวขานทุกวันเวลา
สีแสดม่วงสดใส	อยู่ในดวงใจเลิศเลอล้ำค่า
รำลึกพระคุณบูชา	ได้มาศึกษาช่างซึ่งศาสตร์ศิลป์
วลัยลักษณ์จะยืนนาน	ดังสายธารไม่รู้สิ้น
ร่มประคองคุ้มแดนดิน	ฝากใจถวิลมิวายวันวัน

(เพลง แสดม่วงในดวงใจ, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์)

จากเพลง แสดม่วงในดวงใจ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มีเนื้อหากล่าวถึงความรักที่นิสิตหรือนักศึกษามีต่อสถาบัน เพลงได้บรรยายว่า มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์เป็นสถาบันการศึกษาที่ทุกคนจะรักตลอดไป เพราะเป็นที่ที่เคยได้อาศัยและเป็นแหล่งศึกษาของวิชาความรู้ เป็นสถาบันที่มีพระคุณต่อนักศึกษาทุกคน

ตัวอย่างที่ 2

(ช) โอ้แม่ใจถิ่นขวัญ ที่นั่งทั้งที่สุขศรีกายใจ	แหม่ชื่นชีวิตขวัญเอยขวัญเอยเรียนเชียงใหม่ แม่ใจอยู่ไหนร่ำร้องเฮฮา
(ญ) ชาวแม่ใจร่าเริง ลูกพระพิรุณทรงนาคนี่นา	สนุกกันเพลินสำเร็จสำราญชีวา ฐานกรสรรพวงค์พระฤทัยศักดิ์ศรี
(ช ญ) จับมือกัน จับมือกัน	(ช ญ) แม่นสามัคคิกัน แม่นสามัคคิกัน
(ช ญ) ประเพณี ประเพณี นามแม่ใจที่ต้องเกริกไกร ทั้งคุณอาจารย์บุญศรียิ่งใหญ่	(ช ญ) อาวุโสสร้างไว้ อาวุโสสร้างไว้ เราจะรุ่นไหนทั้งกายและใจนรินทร์ เทิดทูนกันไว้เหนือดวงใจแห่งเรา

(เพลง แม่ใจถิ่นขวัญ, มหาวิทยาลัยแม่ใจ)

จากเพลง แม่ใจถิ่นขวัญ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยแม่ใจ มีเนื้อหากล่าวถึงความรักที่นิสิตหรือนักศึกษามีต่อครูอาจารย์และสถาบัน โดยเพลงได้บรรยายว่า สถาบันแห่งนี้เป็นขวัญของชาวเชียงใหม่ นักศึกษาทุกคนขณะอยู่ที่นี้ล้วนมีแต่ความสุข ต่างมีความสามัคคี รักใคร่ปรองดองซึ่งกันและกัน และช่วยกันรักษาประเพณีที่บรรพบุรุษสร้างไว้ นามแม่ใจนี้จะต้องเกริกไกร นักศึกษาไม่ว่าจะรุ่นไหนก็จะรักและเทิดทูนในบุญคุณของครูอาจารย์และสถาบันตลอดไป

ตัวอย่างที่ 3

วันนี้วันบรรดาศาสนาศิษย์ ให้ความคิดวิทยาความอาหาร ความโอบเอื้อเหลือล้าด้วยคำหวาน ความหวังดีมีค่าคงตราตรึง ครูคือแก้วแห้วใสกลางใจจิตตร	คำนึงคิดคุณครูผู้สั่งสอน คงมาย้อนคอยย้ำให้คำนึง ความสงสารสุดที่จะมีถึง ยังซาบซึ่งชานอยู่มีรูวาย ซุบชีวิตมีดมนจนจางหาย สู่ที่หมายด้วยแสงแห่งปัญญา มอบแก่แก้วมณีอันมีค่า น้อมบูชาจากจิตของศิษย์เอย
---	---

(เพลง แก้ว, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

จากเพลง แก้ว หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีเนื้อหากล่าวถึงความรักที่นิสิตหรือนักศึกษามีต่อครูอาจารย์ โดยเพลงบรรยายว่า ศิษย์คำนึงถึงครูผู้สอนสั่งความรู้และประสิทธิ์ประสาทวิชาด้วยความโอบอ้อมอารีและเอื้ออาทร มีความหวังดีให้ลูกศิษย์ทุกคนอยู่เสมอ ครูเปรียบเสมือนแก้วใสที่สถิตอยู่กลางใจ เป็นผู้ซุบชีวิตให้หายมีอมน เป็นแก้วส่อง

สว่างนำทางให้ไกลจากอบายมุขและสิ่งไม่ดีทั้งหลาย ศิษย์จึงขอรักและบูชาครูด้วยดอกบัวและหัวใจ
สำนึกในพระคุณของครูตลอดไป

3.8 เนื้อหาเกี่ยวกับการพรรณนาความงาม

จากการศึกษาเนื้อหาของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับการพรรณนาความงามที่ตั้งของสถาบัน การพรรณนาความงามสถาบัน และการพรรณนาความงาม
นิสิตหรือนักศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.8.1 การพรรณนาความงามที่ตั้งของสถาบัน

จากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่าเพลงประจำสถาบันมีเนื้อหาเกี่ยวกับการพรรณนาความ
งามที่ตั้งของสถาบัน ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

(ช) นครพนมเมืองงาม	สุดแดนสยาม
น้ำโขงกันเขตคามอร่ามตา	บุปผาบานสดใส
นครพนมแมนไต้มา	เยี่ยมชมคงชื่นใจ
มีลิ้มเลื่อนไต้	ตรึงใจถิ่นไทยสุขสันต์
(ญ) นครพนมเมืองแมน	มีพระธาตุงามแสน
เลื่องระบือทั่วแดนทั้งประเทศไทย	กราบไหว้ขอพรสวรรค์
บารมีพระธาตุช่วยคนดี	คนสร้างสรรค์
สมดังใจมั่น	ชีวิตมั่นในความดี.....

(เพลง นครพนมเมืองงาม, มหาวิทยาลัยนครพนม)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง นครพนมเมืองงาม หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของของ
มหาวิทยาลัยนครพนม มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพรรณนาความงามของที่ตั้งของสถาบัน ได้แก่ “จังหวัด
นครพนม” ซึ่งเป็นจังหวัดที่ตั้งของ มหาวิทยาลัยนครพนม เนื้อเพลงได้พรรณนาถึงความงามของ
จังหวัดนครพนมว่า เป็นจังหวัดที่งดงามอยู่สุดเขตของประเทศไทย โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเขตกันและยัง
เต็มไปด้วยดอกไม้สีสดงดงาม หากใครได้มาเยี่ยมชมจังหวัดนครพนมก็ชื่นกายชื่นใจ มีอวลลิ้มเลื่อนไต้
นอกจากนี้ยังเป็นเมืองแห่งพระพุทธศาสนาที่มีพระธาตุศักดิ์สิทธิ์เป็นจำนวนมาก มีชื่อเสียงเลื่องลือไป
ไกลทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทุก ๆ องค์คอยคุ้มครองคนดี ผู้คนต่างเคารพนับถือ กราบไหว้บูชา
และขอพร

ตัวอย่างที่ 2

ไอ้แดนดินถิ่นไทยดี	ศรีสยามนามมหา
สารคามงามไสภา	งามปานว่าเขตเทวีภู
แรกได้ยลก็คลใจ	ตริงหทัยชวนไผ่ฝืน
ลำน้ำชีกางขวางกั้น	ทิพย์ธารนั้นอาบชีวันเย็น
ถิ่นโกสัมพีศรีสารคาม	หนองบัวงามเมื่อยามได้เห็น
แก่งเลิงจานธารใสเย็น	ลงเรือเล่นล้อคลื่นนำรื่นรมย์
ไอ้แดนดินถิ่นดอกจาน	ชูช่อบานชวนชื่นชม
สดสีงามยามแล้งลม	พราวปร่างพรมทุ่งทองมอกลิน
เด่นสมนามตักสิลา	เมืองสถาบันเจริญ
ทั้งปูชนียมีมากเกิน	ทุกก้าวเดินเพลินแหล่งศึกษา
หากใครแม่นยำ ต้องมนต์ทุกครา	หลงอุราติดตาตริงใจ
แดนสาวสวยซึ่งฤทัย หลงรักใคร่	สารคามงามตริงอุรา

(เพลง สารคามแดนฝัน, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม)

จากเพลง สารคามแดนฝัน หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพรรณนาความงามของที่ตั้งของสถาบัน ได้แก่ “จังหวัดมหาสารคาม” ซึ่งเป็นจังหวัดที่ตั้งของ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เนื้อเพลงได้พรรณนาถึงความงามของจังหวัดมหาสารคามว่าเป็นดินแดนของไทยที่งดงามราวกับดินแดนของเทวดา เมื่อได้เห็นครั้งแรกก็ชวนให้ตราตรึงใจ มีลำน้ำชีที่หล่อเลี้ยงให้ทุกชีวิตชุ่มเย็น มีหนองบัวงามยามเมื่อได้พบเห็นและยังเป็นแดนของดอกทองกวาวหรือที่คนอีสาน เรียกว่า “ดอกจาน” ซึ่งพบได้แถบชานเมืองของจังหวัดมหาสารคาม ดอกมีสีส้มอมดูลีละลายนวล จะออกดอกช่วงหน้าแล้งระหว่างเดือนธันวาคมถึงประมาณเดือนมีนาคม (ดอกจาน, 2551) นอกจากนี้จังหวัดมหาสารคามยังได้ชื่อว่า “ตักสิลาแห่งอีสาน*” เพราะเป็นศูนย์กลางแห่งการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสถานศึกษาจำนวนมาก ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และการอุดมศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก ดังนั้นจึงเป็นที่รวมของนิสิตนักศึกษาจากทุกสารทิศ มหาสารคามเป็นที่ตั้งของวิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยพยาบาล สถาบันราชภัฏ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (กรมวิชาการ, 2546: 105) นอกจากนี้เนื้อเพลงยังกล่าวถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด 2 สถานที่ ได้แก่

1. วนอุทยานโกสัมพี มีลักษณะพื้นที่เป็นป่าไม้ประมาณ 125 ไร่ ริมน้ำชี ในเขตเทศบาลตำบลหัวขวาง อำเภอโกสัมพีน้อย ห่างจากตัวเมืองมหาสารคามประมาณ 28 กิโลเมตร เดิม

ชาวมหาสารคามเรียกป่าแห่งนี้ว่า “บุงลิง” หรือ “หนองบุง” เพราะภูมิประเทศเป็นหนองน้ำและป่าไม้ตามธรรมชาติที่มีบรรยากาศร่มรื่น เป็นที่อาศัยของนกนานาชนิดและฝูงลิงนับพันตัว โดยเฉพาะลิงแสมสีทอง ซึ่งเป็นลิงชนิดหาได้ยากรวมอยู่ด้วย ภายในป่ามีต้นไม้หลายชนิด เช่น ทองป่า กระเบา ยางหน้า หว่า มะเดื่อ ตะแบก เป็นต้น สำหรับต้นทองป่า (มีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น โกสุม ดอกคำสา คำ) เป็นต้นไม้ในวรรณกรรมอีสาน เป็นไม้มงคลนามคู่มืองโกสุมพิสัย และยังจัดเป็นต้นไม้หายากใกล้สูญพันธุ์อีกด้วย ภายในวนอุทยานโกสัมพีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ให้ประชาชนเข้าไปกราบไหว้ คือ “ศาลเจ้าปู่” ตักสิลานครเป็นศูนย์กลางแห่งวิชาความรู้ในยุคโบราณ ในวรรณคดีมักกล่าวถึงเจ้าเมืองและกษัตริย์ส่งราชโอรสไปศึกษาศิลปวิทยาจากอาจารย์ทิศาปาโมกข์ที่เมืองนี้ (กรมวิชาการ, 2546: 34 - 36) เพื่อความเป็นสิริมงคลกับตนเองและครอบครัว สิ่งที่ทุกคนประทับใจ คือ การให้อาหารและหยอกล้อกับฝูงลิง ตลอดจนพักผ่อนตามจุดต่าง ๆ หรือชมธรรมชาติริมฝั่งแม่น้ำชี ทุก ๆ ปีในช่วงเทศกาลสงกรานต์ มีการจัดงานตามประเพณีและจัดอาหารเลี้ยงฝูงลิง เรียกว่า “งานพาข้าวลิง” ซึ่งนักท่องเที่ยวจะให้ความสนใจและเข้ามาชมเป็นจำนวนมาก (กรมวิชาการ, 2546: 34 - 36)

2. แก่งเลิงจาน เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ห่างจากตัวเมืองประมาณ 3 กิโลเมตร เป็นที่ตั้งของสถานีเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืด บริเวณโดยรอบของแก่งเลิงจานมีทิวทัศน์สวยงาม ประชาชนนิยมไปพักผ่อนกันมาก (กรมวิชาการ, 2546: 30)

ตัวอย่างที่ 3

ภูเก็ตเกาะสวรรค์	ปวงเทพช่างสวรรค์ บันดาลเลิศเลอ
ใครได้มาชม สุขสมพรา้เพื่อ	และหลงละเมอ มักเผลอรำพัน
ธรรมชาติชวนมอง	เกาะแก่งทั้งผองต้องอารมณ์ฝัน
ภูผาวารีทุกที่เกษมสันต์	ทะเลลาวัลย์สายัณห์นำยล
ป่าตองโสภา	ราไวย์แหลมเกาะตะกักรน
เพลินหาดในยาง นามสล้างสรवलสน	ไม้ขาวมีมนต์ทุกคนชื่นบาน
ชมหาดสุรินทร์ พรหมเทพแหลมหิน	โคภินในหาร
เที่ยวเกาะสิเหร่สวยเก้ไต่ปาน	ทิวทัศน์ตระหง่านสำราญอุรา.....

(เพลง ภูเก็ตเกาะสวรรค์, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต)

*ตักสิลา เป็นชื่อของนครหลวงแคว้นคันทาระแห่งชมพูทวีป ปัจจุบันอยู่ในประเทศปากีสถาน ห่างจากเมืองราวันปินดี เมืองหลวงของประเทศไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือประมาณ 32 กิโลเมตร

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ภูเก็ตเกาะสวรรค์ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพรรณนาความงามของที่ตั้งของสถาบัน ได้แก่ “จังหวัดภูเก็ต” ซึ่งเป็นจังหวัดที่ตั้งของมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เนื้อเพลงได้พรรณนาถึงความงามของจังหวัดภูเก็ตว่า จังหวัดภูเก็ตเปรียบดังเกาะสวรรค์ที่ปวงเทพต่างสรรสร้างให้งดงาม ใครได้มาชมก็จะหลงใหลในความงาม เปี่ยมไปด้วยธรรมชาติของเกาะแก่งน้อยใหญ่ ภูเขา และทะเลที่สวยงาม เนื้อเพลงได้กล่าวถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด 11 สถานที่ ได้แก่ หาดป่าตอง หาดราไวย์ หาดแหลมกา หาดกะตะ หาดกะรน หาดในยาง หาดไม้ขาว หาดสุรินทร์ แหลมพรหมเทพ เกาะสิเหร่ และวัดฉลอง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ เช่น

1. หาดป่าตอง ตั้งอยู่ที่อำเภอกะทู้ ห่างจากตัวเมืองภูเก็ต 15 กิโลเมตร เป็นหาดที่สวยงามที่สุดในภูเก็ต มีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะชาวต่างชาติต่างมุ่งมาเที่ยวป่าตองที่นี้พร้อมพรั่งด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งศูนย์รวมธุรกิจและความบันเทิงหลากหลายรูปแบบ มีบริการนำเที่ยว นั่งช้าง เดินป่า พายเรือแคนู เที่ยวเกาะ ร้านตกปลาและดำน้ำนับสิบบ้าน ตลอดจนห้างสรรพสินค้าและร้านขายของที่ระลึก อาจกล่าวได้ว่า หาดป่าตองมีทุกสิ่งทุกอย่างที่นักท่องเที่ยวต้องปรารถนา (กุศล เอี่ยมอรุณ, 2553: 75) ในอดีตหาดป่าตองไม่มีใครรู้จัก เพราะที่ตั้งของหาดอยู่หลังเขาเดินทางลำบาก จึงเป็นที่อยู่ของชาวเลและเรียกหาดนี้ว่า “กรากอตอ” แปลว่า ช่องเขากำแพงขวางกั้น ซึ่งกั้นระหว่างตัวเมืองกะทู้กับชายหาด ต่อมามีการตัดถนนพระบารมีในปี พ.ศ. 2502 ความสวยงามของหาดป่าตองจึงเป็นที่รู้จักกันอย่างรวดเร็ว ที่ตั้งของหาดอยู่ทางทิศตะวันตก ได้รับลมมรสุมตะวันตกเฉียงเหนือ ชายฝั่งจึงถูกคลื่นกัดเซาะเป็นโค้งเว้าสวยงาม (ธนะบูล แจ่มกระจ่าง, 2546: 59)

2. หาดราไวย์ ห่างจากตัวเมืองภูเก็ต 17 กิโลเมตร นับเป็นสถานที่ตากอากาศแห่งแรกของภูเก็ต กล่าวกันว่า ถนนที่ทอดเลียบบริมหาด คือ ถนนช่วงที่สวยงามที่สุดของภูเก็ต ขนานไปกับแนวทางหาดที่ร่มรื่นด้วยทิวสนเรียงรายสลักกับต้นมะพร้าว บางช่วงจะคดโค้งห่างหาด แล้วถนนก็ตัดออกสู่ทะเลเลียบบหาดอีกครั้ง ชายหาดมีสีอมแดง วิวทิวทัศน์ที่สวยงาม แต่ไม่เหมาะเล่นน้ำนัก (TRIPS MAGAZINE, 2546: 66) บริเวณหาดราไวย์ยังเป็นที่อยู่ของชาวเลกลุ่มอุลกลาไวย์ ซึ่งอพยพมาจากเกาะเฮ มีประมาณ 200 ครอบครัว ประกอบอาชีพหาเปลือกหอย เพื่อส่งไปขายตามร้านจำหน่ายของที่ระลึก ชาวเลเหล่านี้ส่วนใหญ่พูดภาษาไทยได้และมีความเป็นอยู่ไม่ต่างจากคนไทยทั่วไปปรารถนา (กุศล เอี่ยมอรุณ, 2553: 90 - 91)

3. แหลมพรหมเทพ ชาวบ้านเรียกว่า “แหลมเจ้า” อยู่ห่างจากหาดราไวย์ 2 กิโลเมตร เป็นแหลมที่ถือว่าเป็นส่วนใต้สุดของเกาะภูเก็ต มีเส้นทางรถขึ้นสะดวกสบาย ข้างบนเป็นที่ราบและมีลักษณะหน้าผาส่งริมทะเล สามารถมองเห็นท้องทะเลและเกาะต่าง ๆ ในมุมมองแปลกตา แหลมพรหมเทพเป็นจุดชมพระอาทิตย์ตกที่สวยงามที่สุดของภูเก็ต ทุก ๆ เย็นจะมีนักท่องเที่ยวขึ้นไปเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ทำให้การจราจรข้างบนแหลมพรหมเทพติดขัด (กุศล

เอี่ยมอรุณ, 2536: 87) แหลมพรหมเทพเป็นจุดชมวิวที่สวยงามและไม่มีที่ให้เล่นน้ำ เพราะรอบแหลมเป็นโขดหิน บางช่วงสูงชัน หากเดินไปตามสันเขาในช่วงที่มีลมแรง นักท่องเที่ยวควรระมัดระวัง (TRIPS MAGAZINE, 2546: 57)

4. เกาะสีเทร่ อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของภูเก็ต ห่างจากตัวเมืองภูเก็ต 4 กิโลเมตร เป็นเกาะขนาดเล็ก อยู่ใกล้กับแผ่นดินใหญ่เพียงแค่วัดคลองคั่น บนเกาะมีเขาสีเทร่สูง 200 เมตร จากยอดเขาจะมองเห็นตัวเมืองภูเก็ตและทะเลฝั่งตะวันออกของภูเก็ตได้อย่างกว้างไกล นอกจากนี้ยังมีวิหารประดิษฐานพระพุทธรูปไสยาสน์ขนาดใหญ่ นักท่องเที่ยวสามารถแวะเข้าไปนมัสการ เพื่อความเป็นสิริมงคลได้ (กุศล เอี่ยมอรุณ, 2553: 66)

3.8.2 การพรรณนาความงามสถาบัน

จากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่าเพลงประจำสถาบันมีเนื้อหาเกี่ยวกับการพรรณนาความงามสถาบัน ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

งามดั่งแดนแผ่นดินสวรรค์	แหล่งธารแห่งธรรมร่มฟ้าป่าดอย
ห่างไกลหัวใจจะคอยกลับคืนมาพะเยา	ให้เราได้รับรักได้เรียน.....
.....ฟ้ามู่ม่วงทอง	งามเรื่องรองละอองฟ้าหยาดฝนริน
ฝากฟ้ามาให้ยืน	ชื่อมหาวิทยาลัยพะเยา
เราครอบครองแผ่นดินแผ่นฟ้า	นี่คืออาณาจักรของพวกเขา
ให้เราได้เป็นเช่นเรากลับคืนมาพะเยา	ให้ใจพะเยาคงอยู่นิรันดร์

(เพลง มหาวิทยาลัยพะเยา, มหาวิทยาลัยพะเยา)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มหาวิทยาลัยพะเยา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยพะเยา มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพรรณนาความงามสถาบันว่า มหาวิทยาลัยพะเยามีความงดงามดั่งสวรรค์ เป็นสายธารของธรรมที่ปกคลุมท้องฟ้าและธรรมชาติ เมื่อต้องจากไปก็คอยที่กลับจะกลับมาอีกครั้ง นี่คือนครอาณาจักรของชาวมหาวิทยาลัยพะเยาทุกคนที่จะคงอยู่ตราบชั่วนิรันดร์

ตัวอย่างที่ 2

(ญ) งามแผ่นดินดั่งแดนฟ้ายิ่งยง	เทพให้ท่านคงมาสร้างสรรค์
สวยงามเฉิดฉินทิวลาวัลย์	วิมานสวรรค์เขตฟ้าผืนหรือนี้
(ช) แผ่นอยู่แห่งใดให้ใจใฝ่ถึง	ทวนให้คะนึ่งซึ่งในฤดี
ไฉ่แดนแผ่นดินถิ่นนี้	เขตแคว้นขจีสุขยิ่งกว่าที่แดนใด

(ญ) สดสีด้วยพรรณพฤกษามากมี (ช) เขตแคว้นขึงงามสีสดใส
 (ญ) พิศชวนให้ฝันเคลิ้มหทัย (ช) วิมานแห่งไหนไม่แมนเทียมได้
 (คู่) เกษตรช่วยประเทือง ให้ชาติบ้านเมืองรุ่งเรืองสมใจ
 เกษตรชูชาติไทย ให้งามวิไล ให้งามวิไล สุขใจสมปอง
 (เพลง อาณาจักรขจี, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)

จากเพลง อาณาจักรขจี หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพรรณนาความงามสถาบันว่า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นสถาบันที่งามดั่งเทพสร้าง งามเหมือนสวรรค์วิมานชั้นฟ้า อยู่แห่งใดก็ชวนให้คิดถึง เพราะเป็นสถานที่ที่มีแต่ความสุขยิ่งกว่าที่ใด มากมีไปด้วยธรรมชาติและพฤษภานานาพรรณหลากสีสดใส ชวนให้เคลิ้มฝัน และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จะอยู่คู่ชาติบ้านเมือง เชิดชูชาติไทยให้สวยงามสืบไป

ตัวอย่างที่ 3

ในร่มเงาแห่งจามจุรี เหลืองเท่งถิ่นนี้ร่มเย็น
 เป็นเสมือนวิมานสวยงามตระการ ดุจดังทวยเทพเสกสรร
 เลิศเลอล้ำอาคารเด่นตา พฤษภานานาสีมามากพันธุ์
 ห้วยละหานธารทอง เหลียวมองพาฝัน เพลิดเพลินสุขสันต์จริงใจ
 ขวามหาสารคามล้วนต่างปรีดา เมื่อเราได้มาชิดใกล้
 เป็นมิ่งขวัญและดวงใจล้ำเลิศวิไล เชิดชูเมืองไว้นานปี
 เต็มการเรียนไม่มีใดทัน สถาบันค่าล้ำยิ่งชีวี
 ทั่วพื้นปฐพีพระคุณมากมี เนาว่าแนบฤตินิรันดร์
 (เพลง ร่มจามจุรี, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม)

จากเพลง ร่มจามจุรี หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพรรณนาความงามสถาบันว่า มหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นสถาบันที่ร่มเย็นงดงามเหมือนวิมานดุจเทพสร้าง อาคารสวยงามเด่นตา มีพฤษภานานาพรรณหลากหลายสี มีห้วยธารและธารน้ำชวนให้เพลิดเพลิน สุขสันต์ ขวามหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกคนต่างมีความสุข เมื่อได้ใช้ชีวิตอยู่ที่นี่ เป็นสถาบันที่โดดเด่นในเรื่องการเรียนและเปี่ยมไปด้วยพระคุณที่ทุกคนจะแนบไว้ในใจตลอดไป

3.8.3 การพรรณนาความงามนิสิตหรือนักศึกษา

จากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่าเพลงประจำสถาบันมีเนื้อหาเกี่ยวกับการพรรณนาความงามนิสิตหรือนักศึกษา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

ขวัญใจศรีนครินทร์ลือชา	เจ้างามจับตาน่าลุ่มหลง
งามคิ้วคางซ่างอ่าองค์	ลงมาจากแดนฟ้า
ขวัญใจศรีนครินทร์ยินยล	ช่างคลจิตใจใฝ่ฝันหา
ยามเยื้องกรายย้าย่างมา	พาใจให้เคลิ้มครวญ
เจ้างามชวนพิศเพลินมอง	เฝ้าปองนวลน้องละอองมวล
ยวนเข้าใจให้หวน	ถึงนวลเนื้อทองเจ้าเอย
ขวัญใจศรีนครินทร์ยินเพียง	ชื่อเสียงร่ำลือสุดเฉลย
นางฟ้าใดไม่เทียบเลย	ทราชมเชยศรีนครินทร์

(เพลง ขวัญใจศรีนครินทร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

จากเพลง ขวัญใจศรีนครินทร์ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพรรณนาความงามนิสิตหรือนักศึกษาว่า นิสิตหญิงของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีความงดงามน่ามอง คิ้วคางและใบหน้าสวยเหมือนนางฟ้า ยามเดินก็สว่างงาม คนทั่วไปเมื่อมองก็ชวนให้เคลิบเคลิ้มใฝ่ฝัน ความสวยนี้เป็นที่ร่ำลือ แม้นางฟ้าบนสวรรค์เองก็ไม่อาจเทียบเทียมได้

ตัวอย่างที่ 2

งามพร้อมจอมขวัญจอมบึง	งามเป็นหนึ่งในงามเหนือกว่าใคร
ยิ่งมอ่งยิ่งสวยอำไพ	กล่อมใจคนไซ้ไร้แท้เชียว
ความรักหอมหวานจันทร์เพ็ญ	มองดูเด่นงามแท้นุ่มนวล
ทรวดทรงพาฝันรัฐจวน	คร่ำครวญให้คิดเกินงาม
ตำแหน่งจอมขวัญนั้นครองคู่	เชิดชูน้ำเงิน เขียว เหลืองทั่วหน้า
ให้พาสุขแสนวิไลเป็นขวัญใจล้ำค่า	ภาคภูมิใจหนักหนาเธอนี้
งามสมเป็นขวัญใจจั้ง	เธอเหมือนดั่งนางฟ้าเทพี
เลิศงามความสวยความดี	สตรีคู่ขวัญจอมบึง

(เพลง หวานใจจอมบึง, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง)

จากเพลง หวานใจจอมบึง หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพรรณนาความงามนิสิตหรือนักศึกษาว่า นิสิตหญิงมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงงดงามเป็นหนึ่งในงามเหนือกว่าใคร ยิ่งมอ่งก็ยิ่งสวย อีกทั้งทรวดทรงพาให้ชวนฝันและคิดจนเกินงาม นิสิตหญิงของสถาบันแห่งนี้ช่วยเชิดชูชื่อเสียงและนำมาซึ่งความภาคภูมิใจของ

มหาวิทยาลัย เป็นขวัญใจของคนทั่วไป ดงงามดั่งนางฟ้าและเต็มเปี่ยมไปด้วยความดี สมกับเป็นสตรี
คู่สถาบัน

ตัวอย่างที่ 3

เฉิดโฉมดั่งชาวสวรรค์	โฉลโฉมสุดสรรชมได้
แก้วเพชรงามพริ้งพราย	เลิศกว่าหญิงใด ขวัญใจของชาวขจี
เพริศแพรวผ่องพรรณหนักหนา	เยื้องกรายจากฟ้าหรือนี่
แก้วเพชรสุดโสภี	ประดับแดนขจี ฤดีพิบองผูกพัน
หากได้ชมสมดังฤทัย	ขวัญเอยขวัญใจจะไม่ไปไกลกัน
ที่จะฝากความสัมพันธ์	ภริมย์สุขสันต์ รักมั่นไม่คลาย
สุดหมายได้เพียงแต่เพื่อ	ละเมอใฝ่ฝันไม่หน่าย
แก้วเพชรยอดขวัญใจ	พื้มอบดวงหทัยไว้ให้แก่เธอผู้เดียว

(เพลง แก้วเพชร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)

จากเพลง แก้วเพชร หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพรรณนาความงามนิสิตหรือนักศึกษาว่า นิสิตหญิงของมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ดงงามดั่งชาวสวรรค์ เลิศกว่าหญิงใด ท่าทางก็สง่างาม เป็นขวัญใจของชาว
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทุกคน โดยเฉพาะนิสิตชายที่เมื่อเห็นแล้วก็หมายปองอยากสานสัมพันธ์
ได้แต่ละเมอเพื่อฝัน และพร้อมจะมอบใจไว้ให้แก่เธอผู้เดียว

3.9 เนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์

จากการศึกษาเนื้อหาของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผู้วิจัยพบว่าคุณสมบัติของ
นิสิตหรือนักศึกษาที่สถาบันพึงประสงค์ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ คุณสมบัติด้านการมี
ความรู้ คุณสมบัติด้านอุปนิสัย และคุณสมบัติด้านกายภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.9.1 คุณสมบัติด้านการมีความรู้

การมีความรู้เป็นสิ่งจำเป็นต่อการศึกษาในทุกระดับ สถาบันการศึกษาจึงคาดหวังให้
นิสิตนักศึกษาทุกคนเป็นผู้มีความรู้ ทั้งในระหว่างศึกษาจนจบการศึกษา เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาตน
สังคมและประเทศชาติต่อไป

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีเนื้อหาเกี่ยวกับ
คุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านคุณสมบัติของการมีความรู้ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

.....ที่น้องไทยรุ่งเรืองเปรมปรีดิ์   เพิ่มพูนทรัพย์ในดินสินที่ในน้ำทวี

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยบูรพา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยบูรพา มีเนื้อหากล่าวถึงการมีความรู้ที่ สถาบันประสงค์ให้นิสิตทุกคนเป็นผู้มีความรู้ ควบคู่กับคุณธรรม ช่วยกันชี้นำสังคม และสร้างองค์ความรู้ใหม่ ใช้วิชาที่ร่ำเรียนมา เพื่อนำไปพัฒนา บ้านเมืองและประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป

3.9.2 คุณสมบัติด้านอุปนิสัย

อุปนิสัย คือ ความประพฤติที่เคยชินเป็นพื้นมาในสันดาน เกี่ยวข้องกับความประพฤติ โดยทั่วไปของแต่ละบุคคล และส่งผลต่อการเข้าสังคมหรือการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การมีอุปนิสัยที่ดี จะช่วยให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีเนื้อหาเกี่ยวกับ คุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านคุณสมบัติของการมีอุปนิสัยที่ดี ได้แก่ การมีความ ขยันหมั่นเพียร การมีระเบียบวินัยและรู้หน้าที่ตน การมีความอดทน การมีมารยาทดี การมีความกล้าหาญ การมีน้ำใจนักกีฬา การรักและภูมิใจในเกียรติและศักดิ์ศรี การมีคุณธรรม ศีลธรรม และ จริยธรรม การมีความรักความสามัคคีในหมู่คณะ การสร้างหรือรักษาชื่อเสียงและภาคภูมิใจในสถาบัน การมีจิตสาธารณะหรืออุทิศตนเพื่อสังคมและประเทศชาติ การมีความรักและเทิดทูนในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการรักษาศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.9.2.1 การมีความขยันหมั่นเพียร

การมีความขยันหมั่นเพียรเป็นคุณสมบัติที่สำคัญและจำเป็นอย่างมากสำหรับ นิสิตหรือนักศึกษาทุกคน การศึกษาเล่าเรียนจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็เพราะนิสิตหรือนักศึกษาทุกคนใส่ใจใน การเรียน และขยันหมั่นเพียรในการขวนขวายหาความรู้

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีเนื้อหา เกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์ ในเรื่องของการมีความขยันหมั่นเพียร ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

สุโขทัยสอนให้ซึ่งค่า

ซึ่งค่าที่ว่า “วิชาไผ่หาเพิ่มเปลี่ยน”

ค่าคนเขาดูที่ความเพียร

เพิ่มวัยเพราะวันหมุนเวียน รอบรู้อ่านเขียนร่ำเรียนเรื่อยไป.....

(เพลง สุโขทัยธรรมมาราช, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาราช)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง สุขุขทัยธรรมมาราช หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาราช มีเนื้อหาบรรยายถึง สิ่งที่สถาบันพร่ำสอนและให้ความสำคัญ นั่นคือ “ความเพียร” และยังปลูกฝังให้นักศึกษาทุกคนอย่าหยุดที่จะขวนขวายหาความรู้ แม้วัยจะเพิ่มมากขึ้นก็ควรที่จะไฝ่หาความรู้อยู่เสมอ

ตัวอย่างที่ 2

.....เรารักเทิดเกียรติถิ่นของเรา หากใครเขามาหยามศักดิ์จักผลักไส
ถิ่นนี้เรารักยิ่งดุจดวงใจ หากผองภัยมาสู่ผู้ชีพพลี
การงานการเรียนเราเพียรมัน เราบากบั่นมุนานะไม่ผละหนี
เราทั้งเก่งทั้งกล้าวิชาดี คือศักดิ์ศรีของพวกเราเทา - แสตเอย
(เพลง มาร์ชเทา - แสต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชเทา - แสต หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีเนื้อหากล่าวถึงการมีความขยันหมั่นเพียรว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายทุกคนนั้นต่างมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียน มุนานะบากบั่นไม่ถอยหนี มีความสามารถทางด้านวิชาการ สิ่งเหล่านี้ถือเป็นศักดิ์ศรีของชาวมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายทุกคน

ตัวอย่างที่ 3

.....เพียรเถิดเราเพียร รักงานรักเรียน เพียรฝึกปรือไป
งานเสร็จเร็วไว ทั้งงานวิจัย และพัฒนา
เกิดสุขเบิกบาน จิตใจสำราญ บันเทิงทั่วฟ้า
ขอคนทั่วโลก ทั้งไทยประชา ถาวรสมบุรณ์
(เพลง นนทรี - อินทนิล, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง นนทรี - อินทนิล หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร มีเนื้อหากล่าวว่า นิสิตทุกคนต่างมีความขยันหมั่นเพียร รักงานรักการเรียน และฝึกฝนตนอยู่เสมอ ก่อให้เกิดงานวิจัยต่าง ๆ มากมายและนำไปสู่การพัฒนาที่เป็นประโยชน์สุขกับประชาชนชาวไทย

3.9.2.2 การมีระเบียบวินัยและรู้หน้าที่ตน

การมีระเบียบวินัยและรู้หน้าที่ตนเป็นคุณสมบัติอีกประการหนึ่งที่สำคัญในการศึกษาเล่าเรียนสำหรับนิสิตหรือนักศึกษาทุกคน เพราะหากไม่มีระเบียบวินัย ขาดการวางแผนที่ดี และไม่รู้จักแบ่งเวลาให้ถูกต้อง การศึกษาอาจสำเร็จได้โดยยากหรือล่าช้า

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์ ในเรื่องของการมีระเบียบวินัยและรู้หน้าที่ตน ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

ราชภัฏนครราชสีมา
เรื่องศกดาด้วยวิชาล้ำหน้ากว่าใคร
เรื่องการเรียนรู้ดี มีระเบียบวินัย ก็พากล้าแกร่ง
ยามแข่งไม่แพ้ใคร ศิลปะก็ไม่น้อยหน้าใครเขา.....

(เพลง ราชภัฏนครราชสีมา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ราชภัฏนครราชสีมา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีเนื้อกล่าวว่า นอกจากสถาบันจะเป็นเลิศทางด้านวิชาการแล้ว นักศึกษาทุกคนยังมีการเรียนที่ดีและมีระเบียบวินัยด้วย

ตัวอย่างที่ 2

งเทาแดงโบกสะบัดลมพัดปลิว	คือธงทิวแทนกมลของคนกล้า
เข้มแข็งอาจหาญชาญวิชา	จรรยา มารยาทพิลาสลักษณ์
ยามเรียนเราเรียนเพียรยิ่ง	ยามเล่น เล่นจริงแจ่มแจ้งประจักษ์
กองเชียร์ลั่นลือมพร้อมพรัก	น้ำใจนักกีฬาสง่างาม.....

(เพลง มาร์ชศรีนครินทร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชศรีนครินทร์ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีเนื้อหากล่าวถึงการรู้หน้าที่ตนว่า นักศึกษาของสถาบันแห่งนี้เมื่อถึงเวลาเรียนก็ตั้งใจพากเพียรศึกษาอย่างเต็มที่ เมื่อถึงเวลาเล่นหรือเป็นช่วงกิจกรรมก็ตั้งใจทำอย่างสุดความสามารถเช่นกัน

ตัวอย่างที่ 3

มะมาเรามาเรียนเริง	มะมาเรามาบ้านเทิง
มะมาเรามาเรียนเริง	เชิงขึ้นเรียนสำราญ
ยามเรียน เราเรียนเพราะรัก	เราฝึกหัดเพื่อชำนาญ
ยามพัก เราแสนสนุก	เราเป็นสุขกับผลของงาน.....

(เพลง ศิลปากรนิยม, มหาวิทยาลัยศิลปากรนิยม)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ศิลปากรนิยาม หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยศิลปากร มีเนื้อหากล่าวถึงการรู้หน้าที่ตนว่า เมื่อถึงเวลาเรียน นักศึกษาก็ตั้งใจเรียนอย่างเต็มที่ เพราะรักในการเรียนและต้องการฝึกฝนให้ชำนาญ เมื่อถึงเวลาพักก็มีความผ่อนคลายสนุกสนานและเป็นสุขกับผลงานของตน

3.9.2.3 การมีความอดทน

การมีความอดทนเป็นคุณสมบัติที่ช่วยให้นิสิตหรือนักศึกษาสามารถเล่าเรียนหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างสำเร็จลุล่วง นอกจากนี้การฝึกความอดทนในขณะยังเป็นวัยเรียนจะส่งผลให้นิสิตหรือนักศึกษาสามารถอดทนต่อสิ่งต่าง ๆ เมื่อจบการศึกษาออกไปแล้ว

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์ เรื่องความอดทน ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

(ข) พ่อขุนรามคำแหง	ผู้มีฤทธิ์แรงเรื่องรอง
ปกป้องชาวราม	ให้มีความร่มเย็นเป็นสุขทั่วทุกคน
(ญ) ลูกพร้อมจะยึดมั่น	มุ่งฝ่าฟันอุปสรรคอดทน
(ช) สร้างชื่อเสียงสู่มวลชน	ดิ้นรนไปหมายสู่ทางดี.....

(เพลง มาร์ชพ่อขุนรามฯ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชพ่อขุนรามฯ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีเนื้อหากล่าวถึงการมีความอดทนว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงทุกคนจะยึดมั่นในความอดทนและพร้อมฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อสร้างชื่อเสียงของสถาบันและกระทำแต่สิ่งดี ๆ

ตัวอย่างที่ 2

.....ระยะทางไซ้อุปสรรค
หากรักและรู้เรียน หมั่นเพียรอดทนเรื่อยไป
 ศึกษาสร้างสรรค์คงถึงวันที่แจ่มใส
 ชีวิตก้าวใหม่และสมปอง.....

(เพลง เขียวทองผ่องอำไพ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง เขียวทองผ่องอำไพ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งสถาบันแห่งนี้เป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่ใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล คือ ไม่มีชั้นเรียน ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ไกลกัน แต่สามารถมีกิจกรรมการเรียนการสอน

ร่วมกันได้โดยอาศัยสื่อประสม โดยเพลงดังกล่าวมีเนื้อหากล่าวถึงการมีความอดทนว่า ระยะทางไม่ใช่อุปสรรคของการศึกษา หากรักในการเรียนรู้และอดทน การศึกษาก็จะสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ตัวอย่างที่ 3

.....เลือดแสด - ขาวตั้งสัตย์ปฏิญาณ

พระภูมิบาลเราเทิดไว้สุดซึ้ง

จะมุ่งฝึกฝนอดทนพร้อมผจญไฟดี

ชีวิตยอมพลีสร้างไทยให้เกริกไกล.....

(เพลง มาร์ชราชภัฏกำแพงเพชร, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชราชภัฏกำแพงเพชร หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มีเนื้อหากล่าวถึงการมีความอดทนว่า นักศึกษาของสถาบันแห่งนี้ทุกคนจะมุ่งฝึกฝนอดทนในการทำแต่สิ่งดีงามและอุทิศชีวิตเพื่อประเทศชาติสืบไป

3.9.2.4 การมีมารยาทดี

การมีมารยาทดีนับเป็นคุณสมบัติหนึ่งที่นิสิตหรือนักศึกษาพึงมี เพราะการมีมารยาทที่ดีจะส่งผลแง่บวกตั้งแต่ระดับสังคมเล็ก ๆ อย่างครอบครัวไปจนถึงเพื่อนและคนรอบข้าง ซึ่งจะช่วยให้เราความสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่นและหากมองในระดับสังคมโดยรวม การที่ทุกคนในสังคมมีมารยาทก็จะทำให้สังคมสงบสุขและปัญหาสังคมลดลง

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์ ในเรื่องของการมีมารยาทที่ดี จำนวน 2 เพลง จาก 2 สถาบัน ได้แก่

ตัวอย่างที่ 1

ธงเทาแดงโบกสะบัดลมพัดปลิว	คือธงทิวแทนกมลของคนกล้า
เข็มแข็งอาจหาญชาญวิชา	<u>จรรยา มารยาทพิลาสลักษณ์</u>
ยามเรียน เราเรียนเพียรยิ่ง	ยามเล่น เล่นจริงแจ่มแจ้งประจักษ์
กองเชียร์ลั่นล่อมพร้อมพรัก	น้ำใจนักกีฬาสง่างาม.....

(เพลง มาร์ชศรีนครินทร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลงเพลง มาร์ชศรีนครินทร์ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีเนื้อหาบรรยายว่า นอกจากนิสิตของสถาบันแห่งนี้จะให้ความสำคัญกับการเรียนและกีฬาแล้ว ยังเปี่ยมไปด้วยกริยามารยาทที่อ่อนช้อยสวยงาม

ตัวอย่างที่ 2

.....เรียนเด่น เก่งกีฬา	มีความรักมีน้ำใจสามัคคี
รวมกันน้องพี่กลมเกลียว	น้ำเงินเขียวเหลืองเด่นเห็นไกล
<u>งามมารยาท</u> งามประพุดติ	ปราชญ์อุดมยึดถือสัตย์ไว้
เกื้อกูลสถาบันอันยิ่งใหญ่	วิทยาลัยหมู่บ้านจอมบึง

(เพลง มาร์ชวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีเนื้อหารายว่า นอกจากนักศึกษาของสถาบันแห่งนี้จะมีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการและกีฬา รักใคร่กลมเกลียวกันแล้วก็ยังมีมารยาทและความประพฤติที่ดีงาม

3.9.2.5 การมีความกล้าหาญ

เจ็ดชัย อุดมพันธ์ (2554: 100) กล่าวถึง “ความกล้าหาญ” ว่า ความกล้าหาญเป็นกุญแจเปิดสู่อโอกาสใหม่ทั้งของบุคคลและองค์กร สำหรับสถาบันอุดมศึกษา การที่นิสิตหรือนักศึกษามีความกล้าหาญในการทำสิ่งต่าง ๆ ก็นับเป็นการเปิดโอกาสใหม่สู่สถาบันเช่นกัน เช่น กล้าคิด กล้าทำ กล้าวิจัย กล้าพัฒนา เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์ ในเรื่องของการมีความกล้าหาญ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

ข้าฯ พระองค์ขอเทิดเจิดจรัส นามราชภัฏอุตรดิตถ์สถิตินี้	
มุ่งวิจัยและพัฒนาด้วยบารมี	ให้เด่นดีศรีสง่าวิชาการ
เน้นนโยบายให้สร้างคนชนในชาติ	ให้เปรีื่องปราชญ์ปรีชาและกล้าหาญ
ให้เรียนรู้ล้ำเลิศเกิดผลงาน	มาสร้างสรรค์ที่ราชภัฏให้ชาติเจริญ

(เพลง นามพระราชทาน, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์)

จากเพลง นามพระราชทาน หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มีเนื้อหารายว่า สถาบันแห่งนี้มีนโยบายสร้างเยาวชนให้มีความฉลาดและกล้าหาญ เพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างสรรค์ผลงานของสถาบันและประเทศชาติต่อไป

ตัวอย่างที่ 2

.....อันเพื่อนเอ๋ยเราถาคือคนกล้า	ใช้ปัญญาเป็นอาวุธดุจคมเถื่อน
มีสติไตร่ตรองให้ยำเตือน	ทุกกิจการเป็นเสมือนเครื่องเตือนใจ

ทุกหญ้าเขียวไม่เดียวไม่หยอหยงหา   คาวบอยเราเป็นมิตรไม่ห่างหาย
ความกล้าหาญสำคัญยิ่งกว่าสิ่งใด   มาเถิดเพื่อนร่วมร้องไปเพลงคาวบอย
 (เพลง แม่ใจคาวบอย, มหาวิทยาลัยแม่โจ้)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง แม่ใจคาวบอย หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีเนื้อหากล่าวถึงการมีความกล้าหาญว่า นักศึกษาของสถาบันแห่งนี้คือคนกล้า ใช้ปัญญาในการเตือนสติ ไตร่ตรองในคำพูดอยู่เสมอ และให้ความสำคัญกับความกล้าหาญมากกว่าสิ่งอื่นใดอีกด้วย

ตัวอย่างที่ 3

.....บัณฑิตฝึกฝนตนเอง   สร้างเป็นบทเพลงเกรียงไกร
 กึกก้องปลุกฝังพลังใจ   เพื่อสร้างชาติไทยยิ่งใหญ่ตระการ
 ช้างชูคบเพลิงรำเรงอดทน   ทุกแห่งทุกหนทุกคนกล้าหาญ
 หัวใจสีม่วงร่วมฝันร่วมกันปฏิญาณ   ร่วมใจสมานพัฒนาชาติไทย
 (เพลง ประทีปลานนา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ประทีปลานนา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีเนื้อหากล่าวถึงการมีความกล้าหาญว่า นักศึกษาทุกคนของสถาบันแห่งนี้เป็นผู้ที่ฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ มีความอดทน และไม่ว่าอยู่ที่ใดก็ยังคงเต็มเปี่ยมไปด้วยความกล้าหาญ

3.9.2.6 การมีน้ำใจนักกีฬา

นอกจาก “ชัยชนะ” จะเป็นสิ่งที่นักกีฬาทุกคนต้องการให้เกิดขึ้นกับทีมของตัวเองแล้ว แต่สิ่งสำคัญที่ทุกคนไม่ควรมองข้ามเช่นกัน คือ ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา เพราะกีฬาสอนให้คนรู้จักแพ้ รู้จักชนะ และรู้จักอภัย น้ำใจนักกีฬาเป็นความสอดคล้องกันของการเคารพกติกา การมีสปิริต มีมารยาท และจรรยาบรรณของผู้เล่นกีฬา จึงอาจกล่าวได้ว่า น้ำใจนักกีฬา คือ ส่วนประกอบแห่งคุณธรรมในเกมกีฬา สำหรับการใช้ชีวิตอยู่ในสถาบันการศึกษา นอกจากการเรียนแล้ว การเล่นกีฬานับเป็นกิจกรรมหนึ่งที่นิสิตหรือนักศึกษารวมถึงบุคลากรทุกคนให้ความสนใจและเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลาย การมีน้ำใจนักกีฬาจึงเป็นคุณสมบัติที่นิสิตหรือนักศึกษาทุกคนพึงมี เพื่อกิจกรรมกีฬาที่ดำเนินไปอย่างสนุกสนานและถูกต้องตามกฎหมาย

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์ ในเรื่องของการมีน้ำใจนักกีฬา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

พวกเราลูกรั้วสีทอง   สามัคคีปรองดองเป็นพี่น้องกัน

มีน้ำใจรู้ให้รู้แบ่งปัน	มีไมตรีสัมพันธ์รักกันกลมเกลียว
สุวรรณภูมิเลื่องชื่อลือชา	มีน้ำใจนักกีฬาแกร่งกล้าเป็นหนึ่งเดียว
สู้อดทนสิ่งไม่ดีไม่ข้องเกี่ยว	แข็งแกร่งปรารถนาปรองแก่งกาจเรื่องการศึกษา

(เพลง มทรส. สู้สู้, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ)

จากเพลง มทรส. สู้สู้ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ มีเนื้อหาบรรยายว่า นักศึกษาของสถาบันแห่งนี้มีสัมพันธ์ไมตรีที่แน่นเหนียว มีน้ำใจนักกีฬาแกร่งกล้าเป็นหนึ่งเดียว และอดทนต่อสิ่งที่ไม่ดีต่าง ๆ

ตัวอย่างที่ 2

ธงสดม่วงโบกไสว	ยิ่งเกรียงไกรคือนักกีฬา มวล.
ลงสนามทุกสนามไม่เคยท้อ	มวล.สู้ไม่ปล่อยถอยไม่เป็น.....
.....การแข่งขันกีฬาเพื่อกระชับมิตร	มีสปิริตรู้แพ้ชนะรู้ภัย
วลัยลักษณ์สร้างนักกีฬาไทย	สร้างชื่อไว้วลัยลักษณ์ยอดนักกีฬา

(เพลง สดม่วงสามัคคี, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง สดม่วงสามัคคี หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มีเนื้อหาบรรยายว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์เป็นนักกีฬาที่ลงแข่งทุกสนามด้วยความไม่ย่อท้อ แข่งขันกีฬากันเพื่อกระชับมิตรและสร้างความสัมพันธ์ มีสปิริต รู้แพ้รู้ชนะ รู้ภัย อีกทั้งสถาบันแห่งนี้ยังได้สร้างนักกีฬาไทยและเผยแพร่ชื่อเสียงของสถาบันว่าเป็นเลิศทางการกีฬา

ตัวอย่างที่ 3

.....พวกเราคือ ลูก นมร.	สู้ไม่มีท้อ ไม่หวั่นเกรงผู้ใด
นามนี้เด่นชัด ประกาศออกไป	ไม่ว่าใครใครก็ต้องยอมยกธง...เฮ้ !!
ในการแข่งขัน พวกเราเต็มที่	เลือดเขี้ยวเข็มนี่สู้ลุยด้วยใจ
จะแพ้ - ชนะ ก็ไม่เป็นไร	เรามีน้ำใจเป็นนักกีฬา.....

(เพลง NMU สู้สุดใจ, มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง NMU สู้สุดใจ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช มีเนื้อหาบรรยายว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช เมื่อถึงคราวต้องลงแข่งขันก็สู้ไม่มีหวั่น เต็มที่กับการแข่งขันเสมอ และยังให้ความสำคัญกับการมีน้ำใจนักกีฬามากกว่าผลแพ้ชนะอีกด้วย

3.9.2.7 การรักและภูมิใจในเกียรติและศักดิ์ศรี

การรักและภูมิใจในเกียรติและศักดิ์ศรีเป็นคุณสมบัติประการหนึ่งที่มนุษย์ทุกคนพึงมี ไม่ว่าจะเป็นการรักและภูมิใจในเกียรติและศักดิ์ศรีที่มีต่อตนเอง มีต่อครอบครัว มีต่อองค์กร เป็นต้น สถาบันการศึกษาจึงปลูกฝังให้นิสิตหรือนักศึกษาทุกคนมีความรักและภูมิใจในเกียรติและศักดิ์ศรีของตนและสถาบัน

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์ เรื่องของการรักและภูมิใจในเกียรติและศักดิ์ศรี ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

ลาแล้วหนอ มช. ขอลาก่อน	อนุสรณ์สีชาวดาดประศาสน์ศิลป์
เคยอาศัยได้เรียนรู้และอยู่กับ	สถานถิ่นเราร่วมรวมฤดี
เราอยู่กับฉันพี่น้องปรองดองรัก	<u>เราทุกคนตระหนักในศักดิ์ศรี</u>
เทิดสัญลักษณ์ช้างชูคบเพลิงชั่วชีวี	จักทำดีด้วยคำมั่นปัญญาชน.....

(เพลง ลา มช., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ลา มช., หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีเนื้อหารายาวว่า นักศึกษาของสถาบันแห่งนี้มีความรักความปรองดองให้กันเสมอ ทุกคนตระหนักในศักดิ์ศรี และจะทำความดีเพื่อมวลชนต่อไป

ตัวอย่างที่ 2

ถิ่นพักใจใดจะปานเหมือนบ้านเกิด	เราทุนเทิดแนบใจไม่สลาย
น้ำใจห่วงหวงหามิคลาคลาย	ต่างมีหน่วยเหือดแล้งแหล่งไมตรี
เด่นพระนามเป็นหลักความรักหวง	<u>ให้เราปวงหวงรักในศักดิ์ศรี</u>
พร้อมใจรวมร่วมรักสามัคคี	สร้างควมดีสูงค่าอยู่อาจิณ.....

(เพลง ร่มศรีตรัง, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ร่มศรีตรัง หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีเนื้อหารายาวว่า มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เปรียบเหมือนบ้านเกิดที่นักศึกษาทุกคนเทิดทูน เป็นแหล่งที่เปี่ยมด้วยน้ำใจและไมตรี เป็นสถานที่ให้เราทุกคนรู้จักรักและหวงแหนในศักดิ์ศรีของตน มีใจรวมแรงและสามัคคี สร้างความดีสืบไป

ตัวอย่างที่ 3

ณ ที่นี้แหล่งหล้าเรศวร	เราพร้อมมวลนิสิตร่วมจิตมั่น
------------------------	-----------------------------

เทิดพระคุณนบบูชาพระทรงธรรม์	ทรงคุ้มช่วยญี่ให้คงคู่ปฐพี
สมพระนามนเรศวรทรงศักดิ์สิทธิ์	<u>มवलนิตภูมิใจในศักดิ์ศรี</u>
เกียรติยศดำรงคงความดี	เพื่อเรานี้ได้ไว้ชื่อเลื่องลือไกล.....

(เพลง มาร์ช มน. มหาวิทยาลัยนเรศวร)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ช มน. หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยนเรศวร มีเนื้อหาบรรยายว่า นิสิตของมหาวิทยาลัยนเรศวรทุกคนต่างเทิดพระคุณและบูชาในสมพระนามนเรศวร และทุกคนยังมีความภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีของตน จะทำความความดี เพื่อให้สถาบันมีชื่อเสียง

3.9.2.8 การมีคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรม

วศิน อินทสระ (2541: 106,113) กล่าวตามหลักจริยศาสตร์ว่า “คุณธรรม” คือ อุปนิสัยอันดีงามซึ่งสั่งสมอยู่ในดวงจิต อุปนิสัยอันนี้ได้มาจากความพยายามและความประพฤติติดต่อกันมาเป็นเวลานาน คุณธรรมสัมพันธ์กับหน้าที่อย่างมาก เพราะการทำหน้าที่จนเป็นนิสัย จะกลายเป็นอุปนิสัยอันดีงามที่สั่งสมในดวงจิตเป็นบารมี กล่าวโดยสรุป คุณธรรม คือ ความล้ำเลิศแห่งอุปนิสัยซึ่งเป็นผลของการกระทำหน้าที่จนกลายเป็นนิสัยนั่นเอง

ชัยวัฒน์ อัดพัฒน และคณะ (2534: 151) กล่าวว่า “ศีลธรรม” คือ ระเบียบแบบแผน ซึ่งเป็นข้อห้ามและข้อควรปฏิบัติเพื่อเป็นเครื่องควบคุมกาย วาจา และใจให้มีความสงบและความสุข มีขอบเขตแคบกว่าจริยธรรม

พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต) (2535: 81-82) กล่าวว่า “จริยธรรม” คือ หลักแห่งความประพฤติ หรือแนวทางการปฏิบัติ หมายถึง แนวทางของการปฏิบัติ หมายถึง แนวทางของการประพฤติปฏิบัติจนให้เป็นคนดีเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม

การมีคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรม จึงเป็นคุณสมบัติอันสำคัญที่นิสิตหรือนักศึกษาทุกคนรวมถึงคนทั่วไปพึงมี เพราะการมีคุณคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรม เป็นหลักปฏิบัติประจำตัว นอกจากจะเป็นผลดีกับตัวเราแล้ว ยังส่งผลดีกับคนรอบข้าง และสังคมอีกด้วย

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์ว่าต้องมีคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรม เช่น การมีความกตัญญู การมีความซื่อสัตย์และซื่อตรง การมีความประพฤติดี เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

....(ช) เราชาว วศ.ทั่วหน้า ศีลธรรมมีค่าต้องรักษานันต์

(ญ) ทรงความประพฤติเยี่ยมทัน	ศีลธรรมมั่นมีกตัญญูนี้
(ช) วิชาเรามั่นคง	(ญ) ท่านทรงภูมิให้มี
(ซ) พร้อมเป็นผู้ท่านที่	(ญ) ศักดิ์ศรีมีกันทั่วหน้า.....

(เพลง วศ. สัมพันธ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง วศ. สัมพันธ์ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีเนื้อหากล่าวถึงการมีคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรมว่า นิสิตของวิทยาลัยวิชาการศึกษา (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปัจจุบัน) ให้ความสำคัญกับการรักษา ศีลธรรม และการมีความประพฤติดี

ตัวอย่างที่ 2

.....ราชภัฏเพชรบูรณ์พูนศักดิ์	มั่นในรักสามัคคีทั่วคน
ถือระเบียบวินัยยิ่งล้ำ	ประพฤติตนยึดมั่นความดี
เด่นดังทั้งกีฬาศิลปะ	จริยะและคุณธรรมเด่นดี
เรารักเกียรติรักในศักดิ์ศรี	สถาบันนี้ที่หล่อหลอมปัญญา

(เพลง มาร์ชสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มีเนื้อหาบรรยายว่า นักศึกษาของสถาบันแห่งนี้มีความสามัคคี มีระเบียบวินัย และประพฤติตนยึดมั่นในความดี มีจริยธรรมและคุณธรรมดีเด่น

ตัวอย่างที่ 3

.....เรายึดความซื่อสัตย์ในใจของตน	เราเห็นคนทุกคนซื่อซื่อล้ำค่า
เราสอนคนให้ซื่อซื่อ	ให้คงศักดิ์สถาบันเรา
“คำครู”	นั้นจารึกอยู่หัวใจเน้นเนา
ต้องฝึกฝนตัว ไม่กลัวหนักเบา	อย่าเสียชีพเปล่าเมื่อเราชื่อ “ครู”

(เพลง เกียรติศักดิ์ครู, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง เกียรติศักดิ์ครู หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มีเนื้อหากล่าวถึงความซื่อสัตย์ ซึ่งเป็นคุณธรรมพื้นฐานข้อหนึ่ง มีความหมายว่า ประพฤติโดยยึดถือความจริง ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง ไม่ปิดบังอำพรางสิ่งที่เกิดขึ้นจริง

มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นกลุ่มมหาวิทยาลัยที่พัฒนามาจากโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ที่ตั้งอยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคของประเทศ ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น วิทยาลัยครู หลังจากนั้น ได้รับพระราชทานนาม "ราชภัฏ" จากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลย

เดช ให้เป็นชื่อประจำสถาบัน พร้อมทั้งพระราชทาน พระราชลัญจกรเป็นตราประจำมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ ทั่วประเทศ จึงมีชื่อเสียงในด้านการผลิตบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะ อาชีพ “ครู” จากเนื้อเพลงข้างต้นได้บรรยายว่า เมื่อเป็นครู ต้องยึดความซื่อสัตย์ในใจตนเป็นที่ตั้ง ให้ความสำคัญกับทุกคนทุกอาชีพอย่างเท่าเทียมกัน ต้องฝึกฝนตัวเอง และไม่กลัวความยากลำบาก

3.9.2.9 การมีความสามัคคีในหมู่คณะ

การมีความสามัคคีในหมู่คณะ เป็นคุณสมบัติสำคัญของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงมีให้แกกัน เพราะในระหว่างการศึกษา ก็จะมีกิจกรรมต่าง ๆ ให้นิสิตนักศึกษาได้มีส่วนร่วม การมีความสามัคคีในหมู่คณะจะช่วยให้กิจกรรมต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี นอกจากนี้ความสามัคคียังเป็นพลังก่อให้เกิดความรักของนิสิตนักศึกษา รวมถึงบุคลากรทุกคนช่วยกันทำนุบำรุงรักษาสถาบันของตนให้ดำรงอยู่

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะของอุปนิสัย เรื่องของการมีความสามัคคีในหมู่คณะ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

พวกเราลูก มทส.	เราจะขอรวมพลังซึ่งชัย
จับมือประสานกายใจ	ซึ่งชัยเป็นหนึ่งในภารกิจหา
น้อมพลังกายใจ	ก้าวไปมุ่งนำชัยมา
สู้ให้สมศักดิ์ศรี สมเป็นนักกีฬา	สู้ด้วยใจศรัทธาลูกแสดทอง

(เพลง พลัง มทส., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี)

จากเพลง พลัง มทส. หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มีเนื้อหากล่าวถึงการแข่งขันกีฬาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกัน ก่อให้เกิดพลังความสามัคคีในหมู่คณะเพื่อนำเอาชัยชนะมา นักศึกษาทุกคนต่างร่วมกันสู้อย่างสมศักดิ์ศรีของความเป็นนักกีฬา และสู้ด้วยใจศรัทธาในความเป็นลูกแสดทอง

ตัวอย่างที่ 2

มาซิมาเกษตรศาสตร์	มาตรฐานใจไมตรี
ร่วมใจรักสามัคคีกันชั่วฟ้า	เชี่ยวชาญจัดการองค์พิรุณนาคา
นั่นคือตราที่รักจริงยิ่งหัวใจ	เกษตร เกษตร เป็นแรงหนึ่งชูชาติไทย
เกษตร เกษตร พร้อมใจรักกันไว้มั่นคง	งานของเรา เราทำเป็นผลนำดำรง.....

(เพลง เกษตรสามัคคี, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง เกษตรสามัคคี หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีเนื้อหากล่าวว่า นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความรักความสามัคคี ต่อสถาบันอย่างเหนียวแน่น ช่วยกันร่วมแรงร่วมใจทำงาน เพื่อก่อให้เกิดผลที่นำไปพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ตัวอย่างที่ 3

ถิ่นแดนงามแสนเรืองรอง เมื่อยามมองคูเลศิวิไล
 เราเทคโนโลยีพร้อมใจ จะก้าวต่อไปเพื่อความรุ่งเรือง
อย่าเข้ามาซิมาช่วยกัน ร่วมสร้างสรรค์สถาบันให้ประเทือง
 ปทุมวันยิ่งงามฟุ้งเฟื่อง ให้โรจน์เรืองคูเมืองไทยเทอญ
 (เพลง เทคโนโลยีพร้อมใจ, สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน)

จากเพลง เทคโนโลยีพร้อมใจ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของสถาบันเทคโนโลยี ปทุมวัน มีเนื้อหากล่าวว่า สถาบันเทคโนโลยีปทุมวันเป็นสถาบันที่งามเลิศ นักศึกษาของสถาบันทุกคน ต่างพร้อมใจกันที่จะก้าวต่อไปเพื่อความรุ่งเรือง มีความสามัคคีในการร่วมด้วยช่วยกันพัฒนาและ สร้างสรรค์ให้สถาบันเจริญรุ่งเรืองและอยู่คู่กับประเทศชาติสืบไป

3.9.2.10 การสร้างหรือรักษาและภาคภูมิใจในชื่อเสียงของสถาบัน

การสร้างหรือรักษาและภาคภูมิใจในชื่อเสียงของสถาบัน เป็นคุณสมบัติอีก ประการหนึ่งที่นิสิตหรือนักศึกษาทุกคนพึงมี เพราะเมื่อเราก้าวเข้าสู่สถาบัน เราได้รำเรียนวิชาความรู้ และใช้ชีวิตอยู่ในสถาบัน เราย่อมต้องมีความภาคภูมิใจในความเป็นนิสิตหรือนักศึกษาของสถาบันนั้น ๆ อีกทั้งต้องตระหนักถึงการสร้างหรือรักษาชื่อเสียงของสถาบันให้คงอยู่สืบไปด้วย

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีเนื้อหา เกี่ยวกับคุณลักษณะของอุปนิสัย ในเรื่องของการสร้างหรือรักษาและภาคภูมิใจในชื่อเสียงของสถาบัน ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

.....มุ่งสร้างชื่อเสียงและเกียรติภูมิ
 ให้เป็นความภูมิใจของปวงประชา
 เรามีวินัยปรากฏไกลชื่อเสียงนานมา
 พระจอมเกล้าพัฒนานำพารุ่งเรือง.....
 (เพลง มาร์ชห้ามุ่ง, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชห้ามุ่ง หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีเนื้อกล่าวถึงการสร้างหรือรักษาและภาคภูมิใจในชื่อเสียงของสถาบันว่า นักศึกษาจะมุ่งสร้างชื่อเสียงและเกียรติของสถาบันให้เป็นความภูมิใจของประชาชนทั่วไป

ตัวอย่างที่ 2

.....ทั้งรู้สึกซึ่ง ทั้งพร้อมปัญญา	เด่นตาดั่งปาริชาติเบ่งบาน
มหาวิทยาลัยเด่นนามทักษิณเกรียงไกร	คล่องใจทุกดวงผูกพัน
มหาวิทยาลัยแห่งแดนทักษิณอำไพ	รวมใจทุกคนเหมือนหนึ่ง
<u>จิตแห่งเรา รักธงฟ้าเทาสง่า</u>	<u>จะรักษา ไว้โดยศรัทธาวันรันดร</u>

(เพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยทักษิณ, มหาวิทยาลัยทักษิณ)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยทักษิณ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยทักษิณ มีเนื้อหาบรรยายว่า นักศึกษาของสถาบันนี้พร้อมด้วยปัญญาสถาบันนี้ได้หล่อหลอมหัวใจของทุกคนไว้ด้วยกัน ทำให้ทุกคนรักและภาคภูมิใจในสถาบัน และจะรักษาสถาบันด้วยใจที่ศรัทธาตลอดไป

ตัวอย่างที่ 3

พวกเราชาวราชภัฏชัยภูมิพร้อมพรรคภูมิใจในถิ่นนี้
 พวกเราชาวราชภัฏชัยภูมิพร้อมพรรคภูมิใจในถิ่นนี้
 ภูมิมหาวิทยาลัยเลื่องชื่อลือไกลเรื่องวิชาการ
 ภูมิพี่น้องร่วมสถาบันรักสามัคคีกันสร้างสรรค์สิ่งดี
 .....ภูมิธรรมชาติอันสมบูรณ์เปรียบดั่งเป็นทุนที่สวรรค์สร้างมา
 พวกเราชาวราชภัฏชัยภูมิพร้อมพรรคภูมิใจในถิ่นนี้
 พวกเราชาวราชภัฏชัยภูมิพร้อมพรรคภูมิใจในถิ่นนี้
 ภูมิแผ่นดินนี้เหลือหลายเราภาคภูมิใจราชภัฏชัยภูมิ

(เพลง รำวงราชภัฏ (ภูมิใจราชภัฏ), มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง รำวงราชภัฏ (ภูมิใจราชภัฏ) หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีเนื้อหาบรรยายว่า นักศึกษาทุกคนมีความภาคภูมิใจในสถาบันแห่งนี้ เพราะสถาบันมีชื่อเสียงทางวิชาการที่เลื่องลือและหล่อหลอมให้ทุกคนมีความรักสามัคคีซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังมีธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์เหมือนดั่งเป็นทุนที่สวรรค์สร้าง สถาบันแห่งนี้จึงเป็นความภาคภูมิใจของนักศึกษาทุกคน

3.9.2.11 การมีจิตสาธารณะหรืออุทิศตนเพื่อสังคมและประเทศชาติ

การมีจิตสาธารณะหรืออุทิศตนเพื่อสังคมและประเทศชาติ เป็นคุณสมบัติอันพึงประสงค์ที่สถาบันการศึกษาคาดหวังให้นิสิตหรือนักศึกษาตระหนักรู้ในการทำเพื่อคนรอบข้างเพื่อสังคม และขยายออกไปถึงประเทศชาติ

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะของอุปนิสัย ในเรื่องของการมีจิตสาธารณะหรืออุทิศตนเพื่อสังคมและประเทศชาติ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

.....อุดมการณ์ของเราดั้งเดิม	คอยส่งเสริมพัฒนาการวิจัย
ปรัชญาตรีศรไตรวาจันชีพวาย	สิ่งใดใดมิประเสริฐกว่าเกิดปัญญา
อัตลักษณ์เขตชูของบัณฑิต	ต้องมีจิตสาธารณะด้วยใจ
เอกลักษณ์แห่งมหาวิทยาลัย	ก้าวไกลพัฒนามหานคร

(เพลง โหมกหลวงรวมใจ, มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง โหมกหลวงรวมใจ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช มีเนื้อหาบรรยายว่า สถาบันแห่งนี้มีอุดมการณ์ คือ คอยส่งเสริมพัฒนาการวิจัย มีอัตลักษณ์ของบัณฑิต คือ การมีจิตสาธารณะด้วยหัวใจ และมีเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย คือ การพัฒนากรุงเทพมหานครให้ก้าวไกล

ตัวอย่างที่ 2

ชีวิตแสงทองเมื่อเริ่มเจิดฉาย	ยังมีความหมาย เมื่อมาสู่รามฯ
ผู้คนแดนไทยภายในสยาม	ต่างมาที่รามฯ ด้วยความภูมิใจ
ความหวังของเรานั้นอยู่ใกล้มือ	เราต้องฝึกปรีวิชาก้าวไกล
<u>พวกเราชาวรามฯ จะต้องร่วมใจ</u>	<u>อุทิศเพื่อไทย เพื่อปวงประชา.....</u>

(เพลง แสงทองที่รามฯ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง แสงทองที่รามฯ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีเนื้อหาบรรยายว่า ทุกคนล้วนมีความภาคภูมิใจ เมื่อได้มาศึกษาที่สถาบันแห่งนี้ นักศึกษาจะต้องฝึกปรีวิชาและร่วมใจกันอุทิศตนเพื่อประชาชนและประเทศไทย

ตัวอย่างที่ 3

นามเอยถีนเทาทองสถาบัน	ตระการในเบื้องทิศบูรพา
แหล่งเรงามจรุงรุ่งศรีธา	ปรัชญาคุณธรรมค้ำจุน

บำเพ็ญประโยชน์ไว้ให้ผองชน

สร้างตนเลอค่าล้ำเลิศวิรุณ

ดุจงานเจียรระไนเพชรอคุลย์

สร้างคุณเสริมค่างามส่องประกาย.....

(เพลง เพชรบุรพา, มหาวิทยาลัยบูรพา)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง เพชรบุรพา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยบูรพา มีเนื้อหารายาวว่า สถาบันแห่งนี้ตั้งงามและน่าศรัทธา มีคุณธรรมเป็นปรัชญาค้ำจุน และปลูกฝังให้นิสัยทุกคนรู้จักบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม ทำตนให้มีคุณค่าเหมือนกับเพชรที่ผ่านการเจียรระไนส่องแสงประกาย

3.9.2.12 การมีความรักในชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้ง ๓ สถาบันนี้ ล้วนมีบุญคุณต่อเราอย่างใหญ่หลวง กล่าวคือ ชาติ คือ แผ่นดินที่เราอยู่อาศัย ศาสนา คือ คำสอนของศาสดา สอนให้เราเป็นคนดี และพระมหากษัตริย์ คือ ผู้ปกครองบ้านเมืองโดยธรรม เพื่อความสงบสุขของราษฎรทุกคน การมีความรักในชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ด้วยใจอันบริสุทธิ์ จะทำให้ทุกคนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างร่มเย็นเป็นสุข

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะของอุปนิสัย เรื่องของการมีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

.....ไอนามราชภัฏเป็นฉัตรหล้า	องค์ราชาเมตตาประทานให้
อยู่ใต้ร่มไทรรงค์ของทรงชัย	ยึดมั่นในศักดิ์ศรีความดีงาม
จะรักชาติ ศาสนา มหากษัตริย์	จะยืนหยัดพัฒนาฟ้าสยาม
จะเคียงคู่นิเวศน์พระเชตุคาม	เมืองอุบลฯ เทิดนามนิรันดร

(เพลง ลั่นเกล้าชาวราชภัฏ, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ลั่นเกล้าชาวราชภัฏ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มีเนื้อหารายาวว่า นามว่า "ราชภัฏ" นั้นได้รับพระราชทานนามจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ให้เป็นชื่อประจำสถาบัน ชาวมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีจะยึดมั่นในศักดิ์ศรีและความดีงาม จะรักในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จะยืนหยัดในการพัฒนาประเทศชาติ ให้อยู่เคียงคู่กับจังหวัดอุบลราชธานีสืบไป

ตัวอย่างที่ 2

.....ดวงตราราชมงคลสัญลักษณ์ เป็นประจักษ์แดนนี้ที่ฟูเฟื่อง

องค์ภูมิพลพระราชทานนามประเทือง	จึงรุ่งเรืองเลิศล้ำนำหน้าใคร
<u>เราขอเทิดทูนชาติ ศาสนา</u>	<u>เอกราชค้ำหाराชาผู้ยิ่งใหญ่</u>
เราเชิดชูสถาบันในดวงใจ	ให้กูไกล ก้องไป ตลอดกาล

(เพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา มีเนื้อหาบรรยายว่า ชื่อและดวงตราสัญลักษณ์ของสถาบันนั้น ได้รับพระราชทานนามจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จึงถือเป็นมงคลและความรุ่งเรืองสูงสุด ชาวมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาจะขอเทิดทูนชาติ ศาสนา และองค์มหาราชาผู้ยิ่งใหญ่ และจะเทิดทูนสถาบันแห่งนี้ไปตลอดกาล

ตัวอย่างที่ 3

.....ถิ่นชาวม่วงทอง	เรารามผูกฟ่องด้วยภูมิปัญญา
เป็นศรีศักดิ์ล้านนา	<u>เทิดชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์เหนือใด</u>
สิ่งที่เราภูมิใจ	อาคารของเราศิลปะร่วมสมัย
ยากหาที่ไหน	ตรึงติดถ้อยดั่งที่ของเรา.....

(เพลง ม่วงทองรองเรื่อง, มหาวิทยาลัยพะเยา)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ม่วงทองรองเรื่อง หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยพะเยา มีเนื้อหาบรรยายว่า นักศึกษาของสถาบันแห่งนี้ภูมิใจด้วยภูมิปัญญา รักและเทิดทูนในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มากกว่าสิ่งอื่นใด อีกทั้งยังภูมิใจในความงามของอาคารเรียนต่าง ๆ ที่เป็นศิลปะร่วมสมัย ยากจะหาที่ใดเหมือนได้

3.9.2.13 การรักษาศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีไทย

ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีไทย คือ มรดกอันสำคัญที่คนไทยทุกคนต้องช่วยกันอนุรักษ์และหวงแหน เพราะเป็นเครื่องแสดงถึงบุคลิกลักษณะประจำชาติและการดำรงความเป็นชาติไทย เป็นเครื่องแสดงถึงความเจริญและเชิดชูเกียรติของบุคคลและประเทศชาติ เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์กับนานาชาติในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมของกันประเทศเพื่อนบ้านและนำมาปรับใช้กับสังคมไทยและ เป็นเครื่องกลมเกลียวจิตใจมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุข

เมื่อโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วกระทบกับความเจริญทางเทคโนโลยีที่เพิ่มมากขึ้น ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีไทยหลายสิ่งถูกหลงลืมและใกล้สูญหาย ดังนั้นการรักษา ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีไทย จึงเป็นหน้าที่ของนิสิตหรือนักศึกษาและคนไทยทุกคน คุณสมบัติข้อนี้จึงเป็นคุณสมบัติอีกประการหนึ่งที่สถาบันคาดหวังให้นิสิตหรือนักศึกษาตระหนักรู้และช่วยกัน

อนุรักษ์ให้คงอยู่เป็นมรดกของชาติสืบไป

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะของอุปนิสัย ในเรื่องของการรักษาศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีไทย ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

....เราช่วยสืบสานวัฒนธรรมให้เป็นตัวอย่าง

บัณฑิตคือผู้เลือกสรรทิศทางสู่ความรุ่งเรือง

แผ้วทางชีวิตด้วยปัญญา ได้ใช้วิชาช่วยบ้านเมือง

ให้งามประเทืองทั้งสกลศรัทธา.....

(เพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยบูรพา, มหาวิทยาลัยบูรพา)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยบูรพา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยบูรพา มีเนื้อหาบรรยายว่า นิสิตของสถาบันแห่งนี้ช่วยสืบสานวัฒนธรรมเพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น และใช้วิชาที่ร่ำเรียนมาในการช่วยพัฒนาบ้านเมืองให้มีความเจริญ

ตัวอย่างที่ 2

....เราคือห้าวิทยาเขต ร่วมใจเสกเป็น มทร. อีสาน

มีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ อุดมการณ์ เกียรติลอยฟ้าทรงประमानให้พวกเรา

เป็นองค์กร แหล่งข้อมูล โครงสร้างศูนย์แห่งความภูมิใจ

เราเชิดชูวัฒนธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย

(เพลง มาร์ชแคแสด, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชแคแสด หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหา วิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน มีเนื้อหากล่าวถึงการรักษาศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีไทยว่า นักศึกษาของสถาบันแห่งนี้เชิดชูในวัฒนธรรมและอนุรักษ์ในความเป็นไทย

ตัวอย่างที่ 3

....ยิ่งใหญ่ในศรัทธา หนึ่งในมหาวิทยาลัย

ยิ่งวันยิ่งเกรียงไกร ราชภัฏชัยภูมิ

วิชาการบนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างแผ่นดินชัยภูมินี้ให้ก้าวไกล

ศิลปวัฒนธรรมล้ำจูนไว้ เป็นผู้นำการใช้ไฮเทคโน.....

(เพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีเนื้อหาบรรยายว่า สถาบันแห่งนี้มีความเกรียงและยิ่งใหญ่ เป็นแหล่งวิชาการที่สอดประสานกับภูมิปัญญาของท้องถิ่น อีกทั้งยังปลูกฝังให้นักศึกษาทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมควบคู่กับการใช้เทคโนโลยี

3.9.3 คุณสมบัติด้านกายภาพ

ในการศึกษาในระดับอุดมศึกษา นอกจากต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และมีอุปนิสัยที่ดีแล้ว การมีคุณสมบัติด้านกายภาพที่เหมาะสมก็นับเป็นสิ่งสำคัญ เพราะหากร่างกายไม่พร้อม นิสิตหรือนักศึกษาก็ไม่อาจดำเนินชีวิตได้อย่างเต็มที่หรือเต็มพละกำลัง นอกจากนี้การมีทักษะด้านดนตรี กีฬา และศิลปะ จะช่วยให้ นิสิตหรือนักศึกษามีศักยภาพทางด้านร่างกายที่สมบูรณ์มากขึ้น โรงเรียนและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จึงคาดหวังให้เด็กและเยาวชนของตนเป็นผู้ที่มีร่างกายแข็งแรง และเปี่ยมไปด้วยทักษะดังกล่าวในข้างต้น

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านคุณสมบัติของการมีกายภาพที่ดีและเหมาะสม ได้แก่ การมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง และการมีทักษะด้านดนตรี กีฬา และศิลปะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.9.3.1 การมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง

การมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง เป็นคุณสมบัติอันสำคัญในการดำเนินชีวิตของทุกช่วงอายุ การใช้ชีวิตในรั้วของสถาบันการศึกษาก็จำเป็นที่ นิสิตหรือนักศึกษาจะต้องมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง เพื่อดำเนินชีวิตและทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านคุณสมบัติของกายภาพ ในเรื่องการมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง จำนวน 2 เพลง จาก 2 สถาบัน ได้แก่

ตัวอย่างที่ 1

(ญ) แสด - ขาวร่วมพัฒนา	ริบมาทั้งหญิงและชาย
อย่ามัวเฉยชารำไผ่	ประเดี๋ยวจะสายแดดลมร้อนแรง
(ช) เร่งเร็วริบมาจงเตียง	เฮ้ เรียงริบเรียนฟุ่นแรง
<u>พวกเราร่างกายแข็งแรง</u>	จะได้ทุเลาแรงช่วยทำงานดี.....

(เพลง แสด - ขาว พัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง แสด - ขาว พัฒนา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มีเนื้อหาบรรยายถึงการร่วมแรงร่วมใจของนักศึกษาชาย

หญิงที่ช่วยกันทำกิจกรรมที่ต้องอาศัยแรงกายและความสามัคคี และยังกล่าวอีกว่า หากทุกคนมีร่างกายที่แข็งแรงก็จะสามารถช่วยกันทำงานได้ดี

ตัวอย่างที่ 2

พวกเราลูกรั้วสีทอง สามัคคีปรองดองเป็นพี่น้องกัน
 มีน้ำใจรู้ให้รู้แแบ่งปัน มีไมตรีสัมพันธ์รักกันกลมเกลียว
 สุวรรณภูมิเลื่องชื่อลือชา มีน้ำใจนักกีฬาแกร่งกล้าเป็นหนึ่งเดียว
 สู้ดทนสิ่งไม่ดีไม่ข้องเกี่ยว แข็งแรงปราดเปรื่องเก่งกาจเรื่องการศึกษา.....
 (เพลง มทรส. สู้สู้, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มทรส. สู้สู้ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ มีเนื้อกล่าวว่า นักศึกษาของสถาบันแห่งนี้มีความรัก ความสามัคคีซึ่งกันและกัน มีไมตรีและความสัมพันธ์ที่กลมเกลียวแน่นเหนียว มีน้ำใจนักกีฬา และมีร่างกายที่แข็งแรงปราดเปรื่องเก่งกาจทางกีฬา

3.9.3.2 การมีทักษะด้านดนตรี กีฬา และศิลปะ

การมีทักษะด้านดนตรี กีฬา และศิลปะ เป็นคุณสมบัติที่ช่วยเสริมศักยภาพของร่างกายให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และช่วยในการสร้างความสัมพันธ์หรือผูกมิตรกับเพื่อนร่วมสถาบัน

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านคุณสมบัติของกายภาพ เรื่องการมีทักษะด้านดนตรี กีฬา และศิลปะ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

.....ราชภัฏเพชรบูรณ์พูนศักดิ์ มั่นในรักสามัคคีทั่วคน
 ถือระเบียบวินัยยิ่งล้ำน ประพฤติตนยึดมั่นความดี
เด่นดังทั้งกีฬาศิลปะ จริยะและคุณธรรมเด่นดี
 เรายรักเกียรติรักในศักดิ์ศรี สถาบันนี้ที่หล่อหลอมปัญญา.....
 (เพลง มาร์ชสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มีเนื้อหาบรรยายว่า นักศึกษาของสถาบันแห่งนี้มีความสามัคคี มีระเบียบวินัย มีจริยธรรมและคุณธรรม ประพฤติตนยึดมั่นในความดี และยังเป็นเลิศทางด้านกีฬาและศิลปะอีกด้วย

ตัวอย่างที่ 2

(ข) ศิษย์เก่าศิษย์ใหม่ร่วมใจน้องพี่	(ญ) ต่างเอื้ออาริช่วยเหลือเจือจุน
(ช) ติวไปติวมาเสริมวิชาเพิ่มพูน	(ญ) สนับสนุนการศึกษาสถาบัน
(ญ) ยามเรียนเราเพียรพร่ำเรียนวิชา	(ช) ต่างปรารภนาปริญญาด้วยกัน
(ญ) ยามเราบั้นเทิงก็รีนเริงขึ้นบาน	(ช) <u>สนุกสนานดนตรีการกีฬา.....</u>
- (เพลง ตลุงราชภัฏเลย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ตลุงราชภัฏเลย หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีเนื้อหาบรรยายว่า นักศึกษาทั้งรุ่นพี่รุ่นน้องมีความโอบอ้อมอารีและ สนับสนุนเรื่องการศึกษาแก่กัน เมื่อถึงเวลาเรียนก็ตั้งใจเรียน เมื่อถึงเวลาพักผ่อนก็มีความบันเทิง สนุกสนานร่วมกัน มีทั้งการเล่นดนตรีและกีฬา แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการมีทักษะด้านดนตรี และกีฬา ซึ่งช่วยในเรื่องของการสร้างความสัมพันธ์และผูกมิตรกับคนรอบข้าง

ตัวอย่างที่ 3

.....รามคำแหง	<u>เชี่ยวชาญกีฬา</u>
รามคำแหง	แกร่งวิชาทุกที
รามคำแหงคู่ปฐพี	คุณธรรมความดีคู่ฟ้า
ทุกคนพร้อมหน้า	นักศึกษารักสถาบัน.....
- (เพลง มาร์ชรามคำแหง, มหาวิทยาลัยรามคำแหง)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชรามคำแหง หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีเนื้อหาบรรยายว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความเชี่ยวชาญด้าน กีฬา และวิชาความรู้ต่าง ๆ ขอให้สถาบันแห่งนี้อยู่กับแผ่นดิน นักศึกษาทุกคนพร้อมใจกันรักสถาบัน ตลอดไป

3.10 เนื้อหาเกี่ยวกับการเกิดพระเกียรติหรือสตุติพระมหากษัตริย์และราชวงศ์

จากการศึกษาเนื้อหาของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับการเกิดพระเกียรติหรือสตุติพระมหากษัตริย์และราชวงศ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

น้อมศิระบังคมบรมบาท	องค์ตากสินมหาราชนาฏนาคา
ทรงกอบกู้เอกราชชาติคืนมา	สถาปนาธนบุรีที่ริมเขิน
ทำนุศาสตร์ทำลายเสริดบำรุงสุข	ขจัดทุกข์มิเคยย่อต่อทุกข์เข็ญ
สร้างบ้านเมืองนำชนพ้นลำเค็ญ	ให้ได้เป็นไทยแท้แต่นั้นมา

ด้วยสำนึกพระบารมีเป็นที่ตั้ง	ก่อพลังมุ่งมาดปรารถนา
ร่วมมนัสประณบน์้อมพร้อมบูชา	เชยฺยสถิตเป็นขวัญกล้า ณ ธนบุรี
ธนบุรีราชภัฏไต้ฉัตรแก้ว	ภูมิใจเหลือยิ่งแล้วด้วยศักดิ์ศรี
สถาบันยิ่งใหญ่ในธนบุรี	ไต้ร่มพระบารมีจอมไพท

(เพลง ไต้ร่มพระบารมี, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี)

จากเพลง ไต้ร่มพระบารมี หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเทิดพระเกียรติหรือสดุดีสมาเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี) ว่าพระองค์เป็นผู้กอบกู้เอกราชของชาติคืนมา ทรงบำบัดทุกข์บำรุง สร้างบ้านเมืองให้เป็นปึกแผ่นและทำให้อาณาประชาราษฎร์พ้นจากความทุกข์ยากลำเค็ญ ด้วยสำนึกในพระบารมี ขวามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีทุกคนจึงพร้อมใจกันประณตน์้อมกราบไหว้บูชา และขออันเชยฺยพระองค์มาสถิตเป็นมิ่งขวัญ ณ สถาบันแห่งนี้สืบไป

ตัวอย่างที่ 2

แผ่นดินไทยนี้ร่มเย็น	ไต้เห็นพระบารมี
แห่งองค์พระจักรี	ทรงปกครองแผ่นดินโดยธรรม
อ้าองค์พระภูมิพล	ตั้งฝนชโลมเย็นฉ่ำ
ตั้งแสงทองส่องนำ	นำดวงใจเหล่าไทยภักดี
ลูถึงปีกาญจนานาภิเชก	ผองชาวไทยล้วนมีใจเปรมปรีดี
เทิดทูนพระคุณพระจักรีรำลึกพระคุณที่มี	เป็นแหล่งรวมดวงใจ
ทักษิณธงสีฟ้าเทา	พวกเราพร้อมนำดวงใจ
กราบถวายพระพรชัย	ขอพระองค์จงทรงพระเจริญ

(เพลง ทักษิณถวายชัยจอมราชัน, มหาวิทยาลัยทักษิณ)

จากเพลง ทักษิณถวายชัยจอมราชัน หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยทักษิณ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเทิดพระเกียรติหรือสดุดีพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช หรือในหลวงรัชกาลที่ 9 ว่าแผ่นดินไทยทุกวันนี้ร่มเย็นได้ก็เพราะพระองค์ พระองค์ทรงปกครองแผ่นดินโดยธรรมเปรียบตั้งน้ำฝนช่วยชโลมให้ฉ่ำเย็น เป็นเหมือนแสงทองส่องทางของดวงใจคนไทยทุกคน เมื่อพระองค์ครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี มีพระราชพิธีกาญจนานาภิเชก คือ พระราชพิธีที่พระเจ้าแผ่นดินกระทำเมื่อครองราชสมบัติได้ 50 ปี ประชาชนชาวไทยต่างมีใจยินดีปรีดา ร่วมกันเทิดทูนและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ บุคลากรมหาวิทยาลัยทักษิณทุกคนพร้อมกันนำดวงใจกราบถวายพระพรชัย และขอพระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

อาจกล่าวได้ว่า ทุกหนทุกแห่งบนผืนแผ่นดินไทยที่รอยพระบาทได้ประทับลง ได้ทรงขจัดทุกข์ยากนำความผาสุกและทรงยกฐานะความเป็นอยู่ของราษฎรให้ดีขึ้นด้วยพระบุญญาธิการและพระปรีชาสามารถปราดเปรื่อง พร้อมด้วยสายพระเนตรอันยาวไกล ทรงอุทิศพระองค์เพื่อประโยชน์สุขของราษฎร และเพื่อความเจริญพัฒนาของประเทศชาติตลอดระยะเวลาโดยมิได้ทรงคำนึงประโยชน์สุขส่วนพระองค์เลย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานโครงการนันทนาการมากกว่า 2,000 โครงการ ทั้งการแพทย์สาธารณสุข การเกษตร การชลประทาน การพัฒนาที่ดิน การศึกษา การพระศาสนา การสังคมวัฒนธรรม การคมนาคม ตลอดจนการเศรษฐกิจเพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรในชนบท ทั้งยังทรงขจัดปัญหาทุกข์ยากของประชาชนในชุมชนเมือง เช่น ทรงแก้ปัญหาการจราจรรถทกภัยและปัญหาน้ำเน่าเสียในปัจจุบัน ได้ทรงริเริ่มโครงการการช่วยสงเคราะห์และอนุรักษ์ช้างของไทยอีกด้วย (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542)

ตัวอย่างที่ 3

ขวัญใจไทยทั่วหล้า	องค์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
สยามบรมราชกุมารี พระเทพรัตนราชสุดา	นาถอนงค์องค์นักปราชญ์
ด้านศิลปศาสตร์	ก็ทรงล้วนเปี่ยมปรีชา
เลิศล้ำมวลสวิชา	ข้าสัมฤทธิ์ประสิทธิผล
ทรงพระคุณอนเนกอนันต์	เป็นมิ่งขวัญชาวราชมณฑล
โปรดเสด็จเยี่ยมเยียนยล	เพื่อกิจการงานสถาบัน
ปวงข้าอาศิรวาทแนบเบื้องบาท	แนบพระมิ่งขวัญ
สำนึกทั่วอนันต์	ท่านจงรักเลิศจักดี

(เพลง เจ้าพี่นางเธอ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ)

จากเพลง เจ้าพี่นางเธอ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเทิดพระเกียรติหรือสดุดีสมาเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีว่าท่านทรงเป็นขวัญใจของประชาชนชาวไทยทั่วหล้า เป็นองค์นักปราชญ์ที่ทรงมีพระปรีชาสามารถในศาสตร์วิชาทุกแขนง ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเป็นอนเนกอนันต์และเป็นมิ่งขวัญของชาวราชมณฑลทุกคน พระองค์เสด็จเยี่ยมเยียนประชาชน เพื่อประกอบพระราชกรณียกิจให้เกิดประโยชน์สูงสุด ชาวมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิขอกราบใต้ฝ่าละอองพระบาทและจะจงรักภักดีต่อพระองค์สืบไป

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชกิจมากมาย ทั้งพระราชกิจที่ทรงสืบสานต่อจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชกรณียกิจเยือนต่างประเทศ พระราชกรณียกิจประจำวัน และพระราชกรณียกิจทางด้าน

การศึกษา เช่น ด้านศิลปวัฒนธรรมและศาสนา ด้านสาธารณสุข ด้านสาธารณสุขและโภชนาการ ด้านการต่างประเทศ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และด้านเกษตรกรรม พระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระองค์ คือ การพัฒนาด้านการศึกษา เนื่องด้วยพระองค์ทรงเป็นนักการศึกษาและโปรดที่จะศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ อย่างจริงจัง ดังนั้น พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาจึงกำเนิดขึ้นโดยจัดทำเป็นโครงการตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เช่น โครงการในประเทศไทย อาทิ การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนากำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนาการศึกษาในชุมชนเมือง การศึกษาพิเศษเพื่อผู้พิการ การพัฒนาศูนย์ข้อมูลและห้องสมุด มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เป็นต้น (สำนักงานศาลยุติธรรม, 2561)

จากการศึกษาเนื้อหาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ทำให้ทราบว่าเพลงดังกล่าวมีลักษณะเนื้อหาทั้งหมด 10 ประเภท ได้แก่ 1) เนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 2) เนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมและวันสำคัญของนิสิตหรือนักศึกษา 3) เนื้อหาเกี่ยวกับการให้คำสัญญา 4) เนื้อหาเกี่ยวกับการให้กำลังใจ 5) เนื้อหาเกี่ยวกับคำสอนหรือให้ข้อคิดเตือนใจ 6) เนื้อหาเกี่ยวกับการจากลา 7) เนื้อหาเกี่ยวกับความรักของนิสิตหรือนักศึกษา 8) เนื้อหาเกี่ยวกับการพรรณนาความงาม 9) เนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์ และ 10) เนื้อหาเกี่ยวกับการเทิดพระเกียรติหรือสดุดีพระมหากษัตริย์และราชวงศ์ ลักษณะเนื้อหาของเพลงทั้ง 10 ประเภท สะท้อนให้เห็นว่าเพลงประจำสถาบันเป็นเสมือนเครื่องมือที่สถาบันใช้สื่อสารกับนิสิตหรือนักศึกษาและบุคลากรของสถาบัน เพื่อถ่ายทอดเรื่องราว บอกเล่าที่มาและความเป็นไปของสถาบัน รวมถึงปลูกฝังทัศนคติและอุดมการณ์บางประการ นอกจากนี้เพลงประจำสถาบันยังช่วยให้นิสิตหรือนักศึกษาเรียนรู้และเข้าใจการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

บทที่ 4

ลักษณะภาษาที่ใช้ในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

การศึกษาลักษณะการใช้ภาษาของผู้ประพันธ์เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจและรับรู้ถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของผู้ประพันธ์ที่ต้องการจะสื่อสารมายังผู้อ่านหรือผู้รับสาร

จากการศึกษาข้อมูลเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 916 เพลง พบลักษณะการใช้ภาษาที่น่าสนใจทั้งในด้านรูปแบบการประพันธ์ การใช้ภาษาและภาพพจน์ ตลอดจนประเภทของวจนกรรมในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 รูปแบบการประพันธ์ของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

รูปแบบการประพันธ์ของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีลักษณะเป็นร้อยกรองและร้อยแก้วที่มีคำสัมผัส บทเพลงมีตัวกำกับรูปแบบ คือ จังหวะและทำนองเป็นสำคัญ บางเพลงตรงตามฉันทลักษณ์คำประพันธ์ไทย และบางเพลงไม่ตรงตามฉันทลักษณ์คำประพันธ์ไทย ดังที่ ไพรัช มากกาญจนสกุล (2533: 93 - 94) ได้กล่าวถึงเนื้อร้องของเพลงโดยทั่วไปว่า

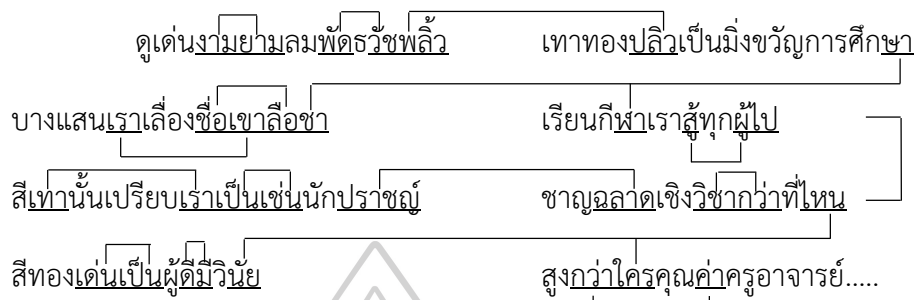
“การที่จะเขียนเนื้อเพลงให้มีความไพเราะเพราะพริ้งนั้นย่อมต้องมีความรู้ และความสามารถด้านภาษาไทยอยู่มากพอสมควร รวมทั้งพรสวรรค์ในการแต่งกลอน โคลง ฉันท์ กาพย์ ร่าย บทเพลงโดยทั่วไปนั้นมักจะแต่งเนื้อร้องในรูปของกลอนแปด คือ หมายความว่า กลอน 1 บท จะมี 4 วรรค 1 วรรค จะมี 8 คำ ลักษณะการสัมผัสนั้น จะเป็นการสัมผัสสระหรือที่เรียกว่า สัมผัสนอก การสัมผัสนอกนั้น คำสุดท้ายของวรรคที่ 1 จะสัมผัสกับคำที่ 3 ของวรรคที่ 2 คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 จะสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 จะสัมผัสกับคำที่ 3 ของวรรคที่ 4 และถ้าหากมีบทต่อไป เราก็จะนำเอาคำสุดท้ายของวรรคที่ 4 ไปสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ในบทต่อไป ในการแต่งเพลงโดยทั่วไปแล้ว ไม่จำเป็นที่จะต้องให้ทุกวรรคเป็น 8 คำเสมอไป บางวรรคอาจจะมีตั้งแต่ 2 คำ จนถึง 9 คำ หรือ 10 คำก็ได้ ตามแต่เจตนาและเหมาะสมของเพลงและผู้แต่งเพลงเอง....”

จากการศึกษารูปแบบการประพันธ์ของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีลักษณะเป็นร้อยกรองและร้อยแก้วที่มีคำสัมผัส พบทั้งการสัมผัสสระและการสัมผัสพยัญชนะ

4.1.1 การสัมผัสสระ คือ คำคล้องจองที่มีสระเดียวกัน ถ้ามีตัวสะกดต้องเป็นตัวสะกดมาตราเดียวกัน เช่น ไไป - ไไหน กัน - กัน นัท - นัท จัด - จัด เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีการสัมผัสสระ ทั้งการสัมผัส
ในวรรคเดียวกัน สัมผัสระหว่างวรรค และสัมผัสระหว่างบท ตัวอย่างเช่น

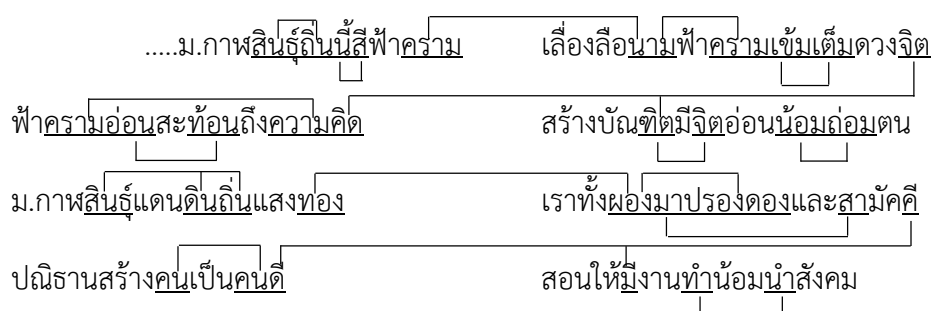
ตัวอย่างที่ 1

(เพลง มาร์ชเทาทอง, มหาวิทยาลัยบูรพา)

จากเพลง มาร์ชเทาทอง หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยบูรพา พบการสัมผัสสระในวรรคเดียวกัน ได้แก่ คำว่า “งาม” สัมผัสกับ คำว่า “ยาม”, คำว่า “พัด” สัมผัสกับ คำว่า “(ธ) วิหข”, คำว่า “เรา” สัมผัสกับ คำว่า “เขา”, คำว่า “(เลื่อง) ชื่อ” สัมผัสกับ คำว่า “ลือ (ชา)”, คำว่า “รู้” สัมผัสกับ คำว่า “ผู้”, คำว่า “เทา” สัมผัสกับ คำว่า “เรา”, คำว่า “เป็น” สัมผัสกับ คำว่า “เช่น”, คำว่า “(วิ) ชา” สัมผัสกับ คำว่า “กว่า”, คำว่า “เด่น” สัมผัสกับ คำว่า “เป็น”, คำว่า “ดี” สัมผัสกับ คำว่า “มี” และคำว่า “กว่า” สัมผัสกับ คำว่า “อา (จารย์)” ส่วน การสัมผัสสระระหว่างวรรค ได้แก่ คำว่า “พลิว” สัมผัสกับ คำว่า “ปลิว”, คำว่า “(ศึก) ษา” สัมผัสกับ คำว่า “(ลือ) ษา” และคำว่า “(กี) ฬา”, คำว่า “ปราชญ์” สัมผัสกับ คำว่า “ฉลาด”, คำว่า “ไหน” สัมผัสกับ คำว่า “(วิ) นัย” และคำว่า “ใคร” และสัมผัสระหว่างบท ได้แก่ คำว่า “ไป” สัมผัสกับ คำว่า “ไหน”

ตัวอย่างที่ 2

(เพลง ตราสัญลักษณ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์)

จากเพลง ตราสัญลักษณ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ พบการสัมผัสสระในวรรคเดียวกัน ได้แก่ คำว่า “(ภาพ) สินธุ์” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “ถิ่น”, คำว่า “นี้” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “สี”, คำว่า “นาม” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “คราม”, คำว่า “เข้ม” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “เต็ม”, คำว่า “คราม” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “ความ”, คำว่า “อ่อน” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “(สะ) ท่อน”, คำว่า “(บัณ) ทิต” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “จิต”, คำว่า “(อ่อน) น้อม” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “ถ่อม (ตน)”, คำว่า “(ภาพ) สินธุ์” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “ดิน” และ คำว่า “ถิ่น”, คำว่า “ผอง” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “ปรองดอง”, คำว่า “มา” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “สา (มคคี)”, คำว่า “คน” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “คน” และ คำว่า “ทำ” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “(น้อม) นำ” ส่วนการสัมผัสสระระหว่างวรรค ได้แก่ คำว่า “คราม” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “นาม”, คำว่า “จิต” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “คิด” และ คำว่า “(บัณ) ทิต”, คำว่า “ทอง” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “ผอง”, และ คำว่า “(สามัค) คี” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “ดี” และ คำว่า “มี” และไม่ปรากฏการสัมผัสสระระหว่างบท

ตัวอย่างที่ 3

(เพลง มาร์ช มจร., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

จากเพลง มาร์ช มจร. หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบการสัมผัสสระในวรรคเดียวกัน ได้แก่ คำว่า “(บัณ) ทิต” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “วิท (ยาลัย)”, คำว่า “(วิทยา) ลัย” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “ใจ”, คำว่า “(ปิ) ฎก” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “ยก”, คำว่า “ช่วย” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “ด้วย”, คำว่า “สัตว์” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “ปรัช (ญา)”, คำว่า “(คุณ) ธรรม” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “นำ”, คำว่า “(อุดม) การณ์” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “(สืบ) สาน”, คำว่า “มจร.” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “ก่อ”, คำว่า “(ทรง) มี” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “ปรี (ชาชาญ)” และ คำว่า “(ปรีชา) ชาญ” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “การณ์ (ไกล)” ส่วนการสัมผัสสระระหว่างวรรค ได้แก่ คำว่า “(มุ่ง) มั่น” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “(สร้าง) สรรค์”, คำว่า “(ศึก) ษา” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “(ปรัช) ญา” และ คำว่า “(พัฒ) นา”, คำว่า “ต่อ” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “มจร.”, คำว่า “(ศักดิ์) ศรี” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “(ชิบ) ดี” และ คำว่า “(ทรง) มี” และสัมผัสสระระหว่างบท ได้แก่ คำว่า “ชีวี” ส่งสัมผัสกับ คำว่า “(ศักดิ์) ศรี”

4.1.2 การสัมผัสพยัญชนะ คือ คำคล้องจองที่มีพยัญชนะตัวหลักเป็นเสียงเดียวกัน แต่ประสมสระต่างกัน โดยจะมีตัวสะกดหรือไม้ก็ได้ อาทิ เสียง /r/ <ร> เช่น คำว่า “เรียน” - “รัก” เสียง /p/ <ป> เช่น คำว่า “ปู” - “ป้อ” เสียง /kʰ/ <ข ค ฌ> เช่น คำว่า “คอ” - “โค” เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีการสัมผัสพยัญชนะ ทั้งการสัมผัสในวรรคเดียวกัน การสัมผัสระหว่างวรรค และการสัมผัสระหว่างบท ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

ณ พื่นดินถิ่นสวรรค	ดินแดนแห่งฝันขวัญบุรีศรีไทย
แดนดอกเอื้องสมณานันเมืองเชียงใหม่	งามมหาวิทยาลัยสถาบันใหญ่แห่งเรา
งามฝ้ายหินถิ่นตระการ	ภูพิงค์สถานเหมือนนิมานเงื่อมเงา
ดอยสุเทพพระธาตุแสนนานกาลเก่า	แหล่งปฏิญาณแห่งเรา ประณตน้อมเฝ้าบูชา....
	(เพลง มช.ถิ่นสวรรค, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

จากเพลง มช. ถิ่นสวรรค หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบการสัมผัสพยัญชนะในวรรคเดียวกัน ได้แก่ เสียง /d/ <ด> คือ คำว่า “ดิน” สัมผัสกับ คำว่า “แดน” และ คำว่า “แดน” สัมผัสกับ คำว่า “ดอก”, เสียง /m/ <ม> คือ คำว่า “เมือง” สัมผัสกับ คำว่า “(เชียงใหม่)” และ คำว่า “เหมือน” สัมผัสกับ คำว่า “(วิ)มาน”, เสียง /pʰ/ <ภ> คือ คำว่า “ภู” สัมผัสกับ คำว่า “พิงค์”, เสียง /ŋ/ <ง> คือ คำว่า “เงื่อม” สัมผัสกับ คำว่า “เงา”, เสียง /tʰ/ <ท ฐ> คือ คำว่า “(ส)เทพ” สัมผัสกับ คำว่า “(พระ)ธาตุ”, เสียง /s/ <ส> คือ คำว่า “สุ (เทพ)” สัมผัสกับ คำว่า “แสน”, เสียง /k/ <ก> คือ คำว่า “กาล” สัมผัสกับ คำว่า “เก่า”, เสียง /n/ <ณ น> คือ คำว่า “(ประ)ณต” สัมผัสกับ คำว่า “น้อม” และไม่ปรากฏการสัมผัสพยัญชนะระหว่างวรรคและระหว่างบท

ตัวอย่างที่ 2

....(ซ) แม้งามทราวม้วย	ขอฝากหัวใจให้สีหอง
ไม่มีคนจอง	ขอรับรองเพื่อน้องคนดี
ถ้าน้องรับรักตัวพี่	จะพาไปพระปฐมเจดีย์
ขอพระองค์พระกับพี่	ให้เรามีสุขศรีวันรันดร์.....

(เพลง รำวงทวารวดี, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี)

จากเพลง รำวงทวารวดี หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี พบการสัมผัสพยัญชนะในวรรคเดียวกัน ได้แก่ เสียง /h/ <ห> คือ คำว่า “หัว (ใจ)” สัมผัสกับ คำว่า “ให้” และ คำว่า “ห้อง”, เสียง /m/ <ม> คือ คำว่า “ไม่” สัมผัสกับ คำว่า “มี”, เสียง /kʰ/ <ข ค> คือ คำว่า “ขอ” สัมผัสกับ คำว่า “คน”, เสียง /r/ <ร> คือ คำว่า “รับ” สัมผัสกับ คำว่า “รอง” คำว่า “รับ” สัมผัสกับ คำว่า “รัก” และ คำว่า “เรา” สัมผัสกับ คำว่า “(นิ) รันตร์”, เสียง /tɕ/ <จ> คือ คำว่า “จะ” สัมผัสกับ คำว่า “เจ (திய)”, เสียง /pʰ/ <พ> คือ คำว่า “พร” สัมผัสกับ คำว่า “พี่” และเสียง /s/ <ศ ส> คือ คำว่า “สุข” สัมผัสกับ คำว่า “ศรี” ส่วนการสัมผัสพยัญชนะระหว่างวรรค ได้แก่ เสียง /pʰ/ <พ> คือ คำว่า “พี่” สัมผัสกับ คำว่า “พา” และการสัมผัสระหว่างบท ได้แก่ เสียง /d/ คือ คำว่า “ดี” สัมผัสกับ คำว่า “(เจ) திய”

ตัวอย่างที่ 3

ธงเทาแดงโปกสะบัดลมพัดพลิว คือธงทิวแทนกมลของคณเกล้า
 เข้มแข็งอาจหาญชาญวิชา จรรยามารยาทพิลาสลักษณ์
 ยามเรียนเราเรียนเพียรยิ่ง ยามเล่นเล่นจริงแจ่มแจ้งประจักษ์
 กองเชียร์ลั่นลือมพร้อมพรัก น้ำใจนักกีฬาสง่างาม.....

(เพลง มาร์ชศรีนครินทร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

จากเพลง มาร์ชศรีนครินทร์ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบการสัมผัสพยัญชนะในวรรคเดียวกัน ได้แก่ เสียง /tʰ/ <ท ธ> คือ คำว่า “ธง” สัมผัสกับ คำว่า “เทา” และ คำว่า “ธง” สัมผัสกับ คำว่า “ทิว” และ คำว่า “แทน”, เสียง /b/ <บ> คือ คำว่า “โปก” สัมผัสกับ คำว่า “(สะ) บัด”, เสียง /kʰ/ <ข ค> คือ คำว่า “คือ” สัมผัสกับ คำว่า “ของ” และ คำว่า “คน” และ คำว่า “เข้ม” สัมผัสกับ คำว่า “แข็ง”, เสียง /tɕʰ/ <ช> คือ คำว่า “ชาญ” สัมผัสกับ คำว่า “(วิ) ชา”, เสียง /l/ <ล> คือ คำว่า “(พิ) ลาส” สัมผัสกับ คำว่า “ลักษณ์” คำว่า “เล่น” สัมผัสกับ คำว่า “เล่น” และ คำว่า “ลั่น” สัมผัสกับ คำว่า “ลือม”, เสียง /j/ <ย> คือ คำว่า “ยาม” สัมผัสกับ คำว่า “ยิ่ง”, เสียง /r/ <ร> คือ คำว่า “เรียน” สัมผัสกับ คำว่า “เรา” และ คำว่า “เรียน”, เสียง /tɕ/ <จ> คือ คำว่า “จริง” สัมผัสกับ คำว่า “แจ่ม” และ คำว่า “(ประ) จักษ์”, เสียง /pʰr/ <พร-> คือ คำว่า “พร้อม” สัมผัสกับ คำว่า “พรัก”, เสียง /n/ <น> คือ คำว่า “น้ำ (ใจ)” สัมผัสกับ คำว่า “นัก (กีฬา)” และไม่ปรากฏการสัมผัสพยัญชนะระหว่างวรรคและระหว่างบท

จากตัวอย่างของการสัมผัสสระและการสัมผัสพยัญชนะ แสดงให้เห็นว่าการมีสัมผัสในเพลง นอกจากช่วยให้คำมีความคล้องจอง จำง่าย ยังทำให้บทเพลงมีความไพเราะและน่าฟังมากขึ้นอีกด้วย

4.2 การใช้ภาษาและภาพพจน์ในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา

จากการศึกษา พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรากฏการใช้ภาษาและภาพพจน์ หลากหลายประเภท ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 กลวิธีการตั้งชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา

จากการวิเคราะห์กลวิธีการตั้งชื่อในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผู้ศึกษาได้ แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

- 4.2.1.1 จำนวนพยางค์ของชื่อเพลง
- 4.2.1.2 การตั้งชื่อเพลงด้วยคำ วลี และประโยค
- 4.2.1.3 การตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏอักษรย่อ คำย่อ และตัวเลข
- 4.2.1.4 การตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏภาษาต่างประเทศ

4.2.1.1 จำนวนพยางค์ของชื่อเพลง

ความหมายของ “พยางค์” ตามที่ราชบัณฑิตยสถานกำหนดไว้คือ “ส่วนของ คำที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ” ยกตัวอย่างเช่น ประ มี 1 พยางค์ ประจำ มี 2 พยางค์ ประจำวัน มี 3 พยางค์ เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542: 757)

จากการเก็บข้อมูลเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผู้วิจัยพบว่าบาง เพลงมีหลายชื่อ เช่น เพลง ขวัญเสียงแคน (เลือดสีอิฐ, มอดินแดง) ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่สามารถเรียกได้ถึง 3 ชื่อ คือ ชื่อเพลง “ขวัญเสียงแคน” “เลือดสีอิฐ” และ “มอดินแดง” ดังนั้น ในการ วิเคราะห์ชื่อเพลง ผู้วิจัยจะวิเคราะห์เฉพาะชื่อเพลงที่ไม่ได้อยู่ในวงเล็บ ซึ่งผู้วิจัยสันนิษฐานว่าชื่อ เพลงที่อยู่ในวงเล็บอาจเป็นชื่อเก่าหรือเป็นชื่อที่คนรู้จักเป็นส่วนน้อย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนพยางค์ที่ใช้ในการตั้งชื่อเพลงประจำ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีการใช้จำนวนพยางค์ ตั้งแต่ 1 - 19 พยางค์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1.1.1 จำนวน 1 พยางค์

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบชื่อ เพลงที่มีจำนวนพยางค์ 1 พยางค์ จำนวน 4 เพลง ได้แก่ แก้ว (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์), ครู (มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม), เติ่น (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ), และเต็น (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

4.2.1.1.2 จำนวน 2 พยางค์

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบชื่อเพลงที่มีจำนวนพยางค์ 2 พยางค์ จำนวน 55 เพลง ตัวอย่างเช่น กลิ่นแก้ว (มหาวิทยาลัยศิลปากร), ขวัญน้อง (มหาวิทยาลัยบูรพา), จำลา (มหาวิทยาลัยนเรศวร), ชาวหอ (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ดาวราม (มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ปีบทอง (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี), ผักฝัน (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี), ไมตรี (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), สามศร (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช), เอื้องขวัญ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) เป็นต้น

4.2.1.1.3 จำนวน 3 พยางค์

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบชื่อเพลงที่มีจำนวนพยางค์ 3 พยางค์ จำนวน 132 เพลง ตัวอย่างเช่น ชงโคโปย (มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา), เพชรชมพู (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ฟ้าชุ่มดิน (มหาวิทยาลัยพะเยา), ร่มพะยอม (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์), ลาแม่ใจ (มหาวิทยาลัยแม่ใจ), ลูกนิต้า (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ศักดิ์ศรีตรัง (มหาวิทยาลัยมหิดล), สัญญามด (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี), หนาวดอกสีก (มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร), อาลัยรามฯ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง) เป็นต้น

4.2.1.1.4 จำนวน 4 พยางค์

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบชื่อเพลงที่มีจำนวนพยางค์ 4 พยางค์ จำนวน 230 เพลง ตัวอย่างเช่น กระถินณรงค์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา), จากพี่เพื่อน้อง (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา), ด้วยความตั้งใจ (มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต), เทิดพระจอมเกล้า (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง), เทาแดงถิ่นรัก (มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ), มนต์รักลานสน (มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี), ม่วงขาวชุ่มนุ่ม (มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา), ลามหิดล (มหาวิทยาลัยมหิดล), ลำดวนงามตา (มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ), วิญญานแม่ใจ (มหาวิทยาลัยแม่ใจ) เป็นต้น

4.2.1.1.5 จำนวน 5 พยางค์

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบชื่อเพลงที่มีจำนวนพยางค์ 5 พยางค์ จำนวน 181 เพลง ตัวอย่างเช่น กาลพฤษรั้งใบ (มหาวิทยาลัยขอนแก่น), เกียรติภูมิจุฬาฯ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), เกษตรสามัคคี (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), เทพธิดาตะโก (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน), ปทุมวันเด่นงาม (สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน), มหาลัยเสาชะกราว (มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์), มาร์ชพัฒนศิลป์ (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์), ราชภัฏ

บันเทิง (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่), ลีลาพระนคร (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร), วิจารณ์จันทร์เกษม (มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม เป็นต้น

4.2.1.1.6 จำนวน 6 พยางค์

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบชื่อเพลงที่มีจำนวนพยางค์ 6 พยางค์ จำนวน 129 เพลง ตัวอย่าง เช่น ตลิ่งราชภัฏเลย (มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย), เทิดพระนามมหิตล (มหาวิทยาลัยมหิตล), นครพนมเมืองงาม (มหาวิทยาลัยนครพนม), ปณิธานจันทร์เกษม (มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม), พลศึกษารাত্রี (สถาบันการพลศึกษา), มหาจุฬาลงกรณ์ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ศรีทวารัถวาลัยลักษณ์ (มหาวิทยาลัยวไลยลักษณ์), ศิลปากรนิยม (มหาวิทยาลัยศิลปากร), สดุดีนเรศวร (มหาวิทยาลัยนเรศวร), ไร่ละหนอ มทร. (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร) เป็นต้น

4.2.1.1.7 จำนวน 7 พยางค์

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบชื่อเพลงที่มีจำนวนพยางค์ 7 พยางค์ จำนวน 52 เพลง ตัวอย่าง เช่น เทคโนโลยีแดนอาลัย (มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ), พระราชินีพนธ์ยงทอง (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ภูมิปัญญามหานคร (มหาวิทยาลัยนวมิน ทราธิราช), มงกุฎแห่งอารยธรรม (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย), มหาสารคามแดนฝัน (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), ร้างสัมพันธ์ที่ลานดาว (มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง), รุ่งอรุณอาณาจักรรามฯ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง), วันคืนสู่เหย้าชาวเกษตร (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), เหลือง - เลือดหมู ตรึงในฤทัย (สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน), อย่าทิ้งให้กันเกราเฉาโรย (มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี) เป็นต้น

4.2.1.1.8 จำนวน 8 พยางค์

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบชื่อเพลงที่มีจำนวนพยางค์ 8 พยางค์ จำนวน 33 เพลง ตัวอย่าง เช่น เกียรติ “บูรพา” ยืนยงนิรันดร์ (มหาวิทยาลัยบูรพา), จิตสาธารณะรามคำแหง (มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ดวงใจสดด้าเหนือกาลเวลา (มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต), ทักษิณถวายชัยจอมราชัน (มหาวิทยาลัยทักษิณ), บัณฑิตราชภัฏธนบุรี (มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี), ปัญญาคือแสงสว่างส่องโลก (มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร), ร่วมแรงร่วมรักและสามัคคี (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี), มาร์ชวิทยาลัยครูยะลา (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา), โลกกว้าง ทางไกล ดวงใจ ความฝัน (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), อุดรดิษฐ์เรา U.R.U (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์) เป็นต้น

4.2.1.1.9 จำนวน 9 พยางค์

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบชื่อเพลงที่มีจำนวนพยางค์ 9 พยางค์ จำนวน 19 เพลง ตัวอย่างเช่น เขียว ขาว เหลือง และสามัคคีแม่โจ้ (มหาวิทยาลัยแม่โจ้), เทิดพระเกียรติแม่ไ้รำไพพรรณี (มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี), บัณฑิต (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี), ปัญญาเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน (มหาวิทยาลัยพะเยา), มหาวิทยาลัยแห่งศรัทธา (มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต), มาร์ชสถาบันการพลศึกษา (สถาบันการพลศึกษา), มาร์ชสถาบันราชภัฏยะลา (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา), ราชภัฏนครราชสีมา (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา), รำวงราชภัฏสงขลาเร็นรมย์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา), RMUT Open To The World (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี) เป็นต้น

4.2.1.1.10 จำนวน 10 พยางค์

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบชื่อเพลงที่มีจำนวนพยางค์ 10 พยางค์ จำนวน 20 เพลง ตัวอย่างเช่น จารึกราชมงคลธัญบุรี (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี), ตลิ่งราชภัฏมหาสารคาม (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), มหาวิทยาลัยของประชาชน (มหาวิทยาลัยรามคำแหง), มาร์ชมหาวิทยาลัยบูรพา (มหาวิทยาลัยบูรพา), มาร์ชมหาวิทยาลัยสวนดุสิต (มหาวิทยาลัยสวนดุสิต), มาร์ชสถาบันพระบรมราชชนก (สถาบันพระบรมราชชนก), ลาวีวิทยาลัยครูอยุธยา (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา), สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี), สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง (มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง), อุบลราชธานีศรีวนาลัย (มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี) เป็นต้น

4.2.1.1.11 จำนวน 11 พยางค์

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบชื่อเพลงที่มีจำนวนพยางค์ 11 พยางค์ จำนวน 9 เพลง ได้แก่ มหาวิทยาลัยในหัวใจปวงชน (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่), มาร์ชมหาวิทยาลัยนครพนม (มหาวิทยาลัยนครพนม), มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย), มาร์ชวิทยาลัยครูอาชีพศึกษา (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร), มาร์ชสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม (มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม), วรุณมหาวิทยาลัยราชภัฏ (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช), RMUTI หัวใจของแดนอีสาน (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน) และ 50 ปี มหาวิทยาลัยขอนแก่น (มหาวิทยาลัยขอนแก่น)

4.2.1.1.12 จำนวน 12 พยางค์

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบชื่อเพลงที่มีจำนวนพยางค์ 12 พยางค์ จำนวน 11 เพลง ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพัฒนา (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี), มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต (มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต), มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด (มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด), มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง), มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา), มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์), มาร์ชร้อยปีราชภัฏอุบลราชธานี (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี), มาร์ชวิทยาลัยครุฑนครศรีธรรมราช (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์) เป็นต้น

4.2.1.1.13 จำนวน 13 พยางค์

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบชื่อเพลงที่มีจำนวนพยางค์ 13 พยางค์ จำนวน 15 เพลง ตัวอย่างเช่น ตราสัญลักษณ์มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ (มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช), มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม), มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ (มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ), มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี (มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี), มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์), มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี), มาร์ชมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี), มาร์ชสถาบันราชภัฏนครราชสีมา (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา), มาร์ชสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช) เป็นต้น

4.2.1.1.14 จำนวน 14 พยางค์

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบชื่อเพลงที่มีจำนวนพยางค์ 14 พยางค์ จำนวน 11 เพลง ตัวอย่างเช่น ถิ่นสวรรค์สถาบันราชภัฏมหาสารคาม (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), มาร์ชมหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช (วิทยาลัยนวมินทราธิราช), มาร์ช มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม), มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม), มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี), มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร), มาร์ช มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (แบบเดิม) (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา), มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี), มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

(มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี), มาร์ชวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา (มาร์ชวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา) เป็นต้น

4.2.1.1.15 จำนวน 15 พยางค์

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบชื่อเพลงที่มีจำนวนพยางค์ 15 พยางค์ จำนวน 5 เพลง ได้แก่ เพลงประจำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), มาร์ช 90 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่), มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี (มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี), มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม) และมาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์)

4.2.1.1.16 จำนวน 16 พยางค์

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบชื่อเพลงที่มีจำนวนพยางค์ 16 พยางค์ จำนวน 5 เพลง ได้แก่ มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช), มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา), มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี), รำวงมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม) และลาแล้วมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม)

4.2.1.1.17 จำนวน 17 พยางค์

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบชื่อเพลงที่มีจำนวนพยางค์ 17 พยางค์ จำนวน 1 เพลง ได้แก่ มาร์ชมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา)

4.2.1.1.18 จำนวน 18 พยางค์

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบชื่อเพลงที่มีจำนวนพยางค์ 18 พยางค์ จำนวน 2 เพลง ได้แก่ มาร์ชมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก) และมาร์ชวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา)

4.2.1.1.19 จำนวน 19 พยางค์

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบชื่อเพลงที่มีจำนวนพยางค์ 19 พยางค์ จำนวน 2 เพลง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

รัตนโกสินทร์ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์) และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี)

จากข้อมูลข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีจำนวนพยางค์ ตั้งแต่ 1 - 19 พยางค์ โดยเรียงลำดับความถี่ที่ปรากฏมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าความถี่และร้อยละการปรากฏของจำนวนพยางค์
ในการตั้งชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ลำดับ	จำนวนพยางค์	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
1	4	230	25.11
2	5	181	19.76
3	3	132	14.41
4	6	129	14.08
5	2	55	6.02
6	7	52	5.68
7	8	33	3.60
8	10	20	2.18
9	9	19	2.07
10	13	15	1.64
11	12	11	1.20
	14	11	1.20
12	11	9	0.98
13	15	5	0.55
	16	5	0.55
14	1	4	0.44
15	18	2	0.22
	19	2	0.22
16	17	1	0.11
รวม		916	100

จากตารางที่ 1 แสดงค่าความถี่และร้อยละการปรากฏของจำนวนพยางค์ในการตั้งชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบการตั้งชื่อ 4 พยางค์มากที่สุด ในขณะที่การตั้งชื่อ 17 พยางค์ พบน้อยที่สุด เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมักจะมีชื่อจากสัญลักษณ์ประจำสถาบัน เช่น สิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำสถาบัน ต้นไม้หรือดอกไม้ประจำสถาบัน สีประจำสถาบัน หรือวรรคใดวรรคหนึ่งของเพลงนั้น ๆ ที่มี 3 - 6 พยางค์ มาใช้เรียกชื่อเพลง เพื่อช่วยในการจำชื่อเพลงให้ง่ายยิ่งขึ้น

4.2.1.2 การตั้งชื่อเพลงด้วยคำ วลี และประโยค

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามี การตั้งชื่อเพลงด้วยคำ วลี และประโยค ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1.2.1 การตั้งชื่อเพลงด้วยคำ

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามี การตั้งชื่อเพลงด้วยคำนามและคำกริยา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การตั้งชื่อเพลงด้วยคำนาม ตัวอย่างเช่น ครู (มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม), คิ้วนาง (มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี), ดอกเสลา (มหาวิทยาลัยนเรศวร), บัณฑิต มรสน. (มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร), บางแสน (มหาวิทยาลัยบูรพา), ฝ้ายคำ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง), พืชเนศวร์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่), ยางนา (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย), ศาลายา (มหาวิทยาลัยมหิดล), สระแก้ว (มหาวิทยาลัยศิลปากร) เป็นต้น

การตั้งชื่อเพลงด้วยคำกริยา ได้แก่ คำนับ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี), คิดถึง (มหาวิทยาลัยขอนแก่น), เดิน (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ), เดิน (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) และไหว้ครู (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง)

4.2.1.2.2 การตั้งชื่อเพลงด้วยวลี

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามี การตั้งชื่อเพลงด้วยวลี ตัวอย่างเช่น กราบพะเยาที่ทรงคุณ (มหาวิทยาลัยพะเยา), โขคของเรา (มหาวิทยาลัยสวนดุสิต), แดน้องใหม่ (มหาวิทยาลัยศิลปากร), ที่แห่งนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ), เพื่อโลกสวย (มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์), ร่มนทรี (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ร้อยดวงใจไว้เป็นหนึ่ง (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช), สายลมย่ำรุ่ง (มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร), สารคามแดนฝัน (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), อีกก้าวหนึ่ง (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์) เป็นต้น

4.2.1.2.3 การตั้งชื่อเพลงด้วยประโยค

จากการวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่า

มีการตั้งชื่อเพลงด้วยประโยค ตัวอย่างเช่น จำได้ไหม (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย), ชงโค โปรง (มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา), ตะโก้วรง (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออกเฉียงเหนือ), เรอชื่อยุงทอง (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), นีหรือธรรม (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), พี่ไหน้อง (มหาวิทยาลัยแม่โจ้), เรารักราชมงคล (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี), เรียนคณะไหน (มหาวิทยาลัยรามคำแหง), อย่าทิ้งให้กันเกราเฉาโรย (มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี), อย่างลืม มทร. (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ) เป็นต้น

จากข้อมูลข้างต้นนั้น ทำให้ทราบว่า การตั้งชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มี 3 วิธี คือ การตั้งชื่อด้วยคำ การตั้งชื่อวลี และการตั้งชื่อด้วยประโยค โดยเรียงลำดับความถี่ที่ปรากฏมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าความถี่และร้อยละของการตั้งชื่อเพลงด้วยคำ วลี และประโยค

ลำดับ	วิธีการตั้งชื่อ		ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
1	การตั้งชื่อด้วยวลี		659	71.94
2	การตั้งชื่อด้วยคำ	คำนาม	231	25.22
		คำกริยา	5	0.55
3	การตั้งชื่อด้วยประโยค		21	2.29
รวม			916	100

จากตารางที่ 2 แสดงค่าความถี่และร้อยละของการตั้งชื่อเพลงด้วยคำ วลี และประโยค พบว่าการตั้งชื่อด้วยวลีเป็นวิธีที่พบมากที่สุด ส่วนการตั้งชื่อด้วยคำนามพบมากเป็นลำดับต่อมา ส่วนการตั้งชื่อด้วยคำกริยาพบน้อยที่สุด ซึ่งการตั้งชื่อเพลงด้วยวลีส่วนใหญ่ คือ การนำวรรคใดวรรคหนึ่งของเพลงนั้น ๆ มาตั้งชื่อ ซึ่งช่วยในการจำชื่อเพลงและเนื้อเพลงได้ง่ายยิ่งขึ้น

4.2.1.3 การตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏอักษรย่อ คำย่อ และตัวเลข

จากการวิเคราะห์ข้อมูล เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีการตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏอักษรย่อ คำย่อ และตัวเลข ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1.3.1 การตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏอักษรย่อ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีการตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏอักษรย่อ ซึ่งย่อมาจากชื่อของสถาบัน ตัวอย่างเช่น คือ มทร.

(มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์), ดาว มช. (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ปริญญา มสธ. (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช), พลัง มทส. (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี), มรสข. งามพร้อม (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา), มาร์ช มพล. (มหาวิทยาลัยแม่โจ้), รำวง มมส. รวมใจ (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ลาแล้ว วค.น. (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา), ส.ม.ก (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), สายใย สจล. (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง) เป็นต้น

4.2.1.3.2 การตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏคำย่อ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีการตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏคำย่อ ซึ่งย่อมาจากชื่อของสถาบันและจังหวัดที่ตั้ง ตัวอย่างเช่น กราบลาพ่อขุนฯ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง), เกียรติภูมิจุฬาฯ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ดาวจุฬาฯ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), เดินจุฬาฯ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), มาร์ชพระจอมเกล้าฯ (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง), รามฯ เริงชัย (มหาวิทยาลัยรามคำแหง), เรารักเมืองอุบลฯ (มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี), ศักดิ์ศรีเทคโนโลยีฯ (สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน), เสน่ห์เมืองอุบลฯ (มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี), อาลัย รามฯ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง) เป็นต้น

4.2.1.3.3 การตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏตัวเลข

จากการศึกษาและวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีการตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏตัวเลข ซึ่งเป็นตัวเลขของวันสถาปนาสถาบัน วันครบรอบสถาบัน และจำนวนภาษาทั้งสี่ภาค ได้แก่ 8 กรกฎ (มหาวิทยาลัยบูรพา), 30 ปี พลศึกษา (สถาบันการพลศึกษา), 50 ปี มหาวิทยาลัยขอนแก่น (มหาวิทยาลัยขอนแก่น), เกษตรศาสตร์ 60 ปี (มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์), มาร์ช 90 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่), วอลซ์ แม่โจ้ 75 ปี (มหาวิทยาลัยแม่โจ้), แสงแรกบูรพา แสงทอง 60 ปี (มหาวิทยาลัยบูรพา) และตลุ่ 4 ภาษา (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ)

4.2.1.4 การตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏภาษาต่างประเทศ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีการตั้งชื่อเพลงด้วยภาษาไทยปะปนกับภาษาต่างประเทศ และการตั้งชื่อเพลงด้วยภาษาอังกฤษ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1.4.1 การตั้งชื่อเพลงด้วยภาษาไทยปนกับภาษาอังกฤษ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีการตั้งชื่อเพลงด้วยภาษาไทยปนกับภาษาอังกฤษ ซึ่งภาษาอังกฤษดังกล่าวจะมีลักษณะเป็นตัวย่อที่ย่อมาจากชื่อภาษาอังกฤษของสถาบัน ตัวอย่างเช่น

เราคือ RMUTP (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร) โดย
ตัวย่อ “RMUTP” ย่อมาจาก “Rajamangala University of Technology Phra Nakhon”

ลูกพระพิรุณ (MIAT) (มหาวิทยาลัยแม่โจ้), โดยตัวย่อ “MIAT” ย่อ
มาจาก “Maejo Institute of Agricultural Technology”

อุตรดิตถ์เรา U.R.U. (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์) โดยตัวย่อ
“U.R.U.” ย่อมาจาก “Uttaradit Rajabhat University”

NMU สู้สุดใจ (มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช) โดยตัวย่อ “NMU”
ย่อมาจาก “Navamindradhiraj University”

RMUTI หัวใจของแดนอีสาน (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
อีสาน) โดยตัวย่อ “RMUTI” ย่อมาจาก “Rajamangala University of Technology Isan”

SWU (สว) (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) โดยตัวย่อ “SWU”
ย่อมาจาก “Srinakharinwirot University” เป็นต้น

4.2.1.4.2 การตั้งชื่อเพลงด้วยภาษาอังกฤษ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีการตั้งชื่อเพลงด้วยภาษาอังกฤษ ซึ่งมีลักษณะเป็นตัวย่อภาษาอังกฤษ ตัวย่อกับคำ
ภาษาอังกฤษ และประโยคภาษาอังกฤษ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตัวย่อภาษาอังกฤษ เช่น NRRU (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา)
โดยตัวย่อ “NRRU” ย่อมาจาก “Nakhon Ratchasima Rajabhat University” เป็นต้น

ตัวย่อกับคำภาษาอังกฤษ เช่น PKRU GO! GO! (มหาวิทยาลัย
ราชภัฏภูเก็ต) โดยตัวย่อ “PKRU” ย่อมาจาก “Phuket Rajabhat University” เป็นต้น

ประโยคภาษาอังกฤษ เช่น We cheer SUT (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
สุรนารี) เป็นต้น

4.2.2 การใช้คำในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

จากการศึกษาการใช้คำในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผู้วิจัยพบประเด็นที่
น่าสนใจหลายประการ ดังต่อไปนี้

4.2.2.1 การซ้ำ

4.2.2.2 การซ้อนคำ

4.2.2.3 การหลากคำ

4.2.2.4 การใช้คำราชาศัพท์

4.2.2.1 การซ้ำ

การซ้ำ เป็นกลวิธีทางวาทศาสตร์ที่เน้นคำหรือวลี หรือนำความคิดเห็นอย่างเดียวกันมาแปลงถ้อยคำเสียใหม่ เพื่อให้เกิดการเน้น (emphasis) เป็นส่วนประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในบทร้อยกรองเกือบทั้งหมดและในร้อยแก้วส่วนมาก การซ้ำอาจประกอบด้วยเสียง พยางค์ วลี คำ ประโยค บาทของบทร้อยกรอง จังหวะ ลีลา ความคิดเห็น การกล่าวอ้างถึงสิ่งอื่นและรูปทรงสัญญาณต่าง ๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539: 177)

ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ การซ้ำ หมายถึง การเน้นซ้ำคำหรือข้อความด้วยเสียงของคำหรือข้อความนั้นอีกครั้งหรือหลายครั้ง เพื่อต้องการความหมายที่เด่นชัด ความไพเราะทางเสียงให้แก่คำหรือข้อความนั้นมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดอารมณ์ ความคิด มโนภาพกับผู้ส่งสารและผู้รับสาร จนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งกว้างขวาง

จากการวิเคราะห์เพลงประจําสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีการซ้ำ 3 ประเภท ได้แก่ การซ้ำคำ การซ้ำวลี และการซ้ำประโยคและข้อความ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.2.1.1 การซ้ำคำ หมายถึง การนำคำ ๆ เดียวกันมากล่าว 2 ครั้ง มีความหมายเน้นหนัก หรือบางที่ต่างกันไปกับคำเดียวเพียงคำเดียว จึงถือว่าเป็นคำสร้างใหม่ มีความหมายใหม่ทำนองเดียวกับคำซ้อน ต่างกันก็แต่เพียงคำซ้ำใช้คำคำเดียวกันซ้อนกันเท่านั้น และเพื่อให้รู้ว่าคำกล่าว 2 ครั้ง นั้นเป็นคำซ้ำ ไม่ใช่คำเดียว ๆ เรียงกัน จึงต้องคิดเครื่องหมายกำกับไว้ในภาษาไทย ใช้ไม้ยมกแทนคำท้ายที่ซ้ำกับคำต้น (บรรจบ พันธุมธา, 2544: 76)

จากการวิเคราะห์เพลงประจําสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีการซ้ำคำใน 3 ลักษณะ ได้แก่ การซ้ำคำโดยใช้ไม้ยมก การซ้ำคำโดยใช้รูปคำเดียวกัน และการซ้ำคำโดยใช้รูปคำในตำแหน่งเดียวกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การซ้ำคำโดยใช้ไม้ยมก หมายถึง การซ้ำคำคำเดียว โดยเติมเครื่องหมายไม้ยมก (๑) เพื่อให้เห็นความหมายชัดเจนของคำคำนั้นมากยิ่งขึ้นในทันทีทันใด

จากการวิเคราะห์เพลงประจําสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีการซ้ำคำโดยใช้ไม้ยมก ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

ใต้ฟ้ามหาชัย	แสนสุขใจเราได้นาน
แดนดินถิ่นสวยหรูเราต้องเชิดชู	ให้เกียรติเฟื่องฟูคู่ไทย
แสนสวยวนาวาลัย	ขวัญสุตาเคียงใกล้

พลับแก้วอยู่แนวไพรสุดจะวิไล   เมื่อมีใคร ๆ หมายถึง.....

(เพลง ฟ้ามหาชัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ฟ้ามหาชัย หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ปรากฏการซ้ำคำโดยใช้ไม้ยมก ได้แก่ คำว่า “ใคร ๆ”

ตัวอย่างที่ 2

ปีหนึ่ง ยืนงงเหมือนหลงทางเคว้งคว้างไม่มีที่ไป

เห็นพี่สวย ๆ ต้องยกมือไว้ พี่จำไปไหนขอน้องไปด้วยคน

ปีสอง เมียงมองผู้มาใหม่ อยากเอาใจน้อง ๆ หน้ามน

เทคแคร่น้องได้ทุกคนไปเที่ยวชุกชนแทบทุกรাত্রี.....

(เพลง ชีวิตนิสิตราม, มหาวิทยาลัยรามคำแหง)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ชีวิตนิสิตราม หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปรากฏการซ้ำคำโดยใช้ไม้ยมก ได้แก่ คำว่า “สวย ๆ” และ “น้อง ๆ”

ตัวอย่างที่ 3

.....(ข) แม่เอ๋ยแม่สาวฟ้าเพ็ญ   เด่นพราวเรียงร่ำด้วยเพลง

อยู่ทำไมเฉย ๆ

แม่เอ๋ยมาสนุกครั้นครอง

นักศึกษาคนสวยอย่ามัวกลัวเกรง

พวกเรากันเองใช่ใครที่ไหน

เหล่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อย่าเฉยร่ำไรให้เสียเวลา.....

(เพลง รำวง มช. รักเรียน, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง รำวง มช. รักเรียน หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปรากฏการซ้ำคำโดยใช้ไม้ยมก ได้แก่ คำว่า “เฉย ๆ”

2) การซ้ำคำโดยใช้รูปคำเดียวกัน หมายถึง การซ้ำคำ ๆ เดียวกัน ปรากฏในตำแหน่งติดกันในวรรคเดียวกัน ไม่ใช่เพื่อการสร้างคำที่มีการใช้เครื่องไม้ยมก (๑) ที่รู้จักกันว่า “คำซ้ำ” เช่น กิน ๆ นอน ๆ ไป ๆ มา ๆ เป็นต้น แต่การซ้ำคำนี้เป็นการซ้ำที่เน้นย้ำอารมณ์และความรู้สึก เน้นความหมายของคำให้เด่นชัดและเพื่อให้เพลงเกิดความไพเราะ ช่างจังหวะกระชับและน่าสนใจ

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีการซ้ำคำโดยใช้รูปคำเดียวกัน ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

.....ครู ครู ครู ต้องรักษาศักดิ์ศรีครู

ครู ครู ครู อุทิศตน ผีก็เขวาชน เป็นพลเมืองดี
 ครู ครู ครู ประพฤติให้เป็นคนมีศีลธรรมดี
 ครู ครู ครู หมั่นคิดค้น ให้เลิศล้ำ เป็นคนมีภูมิดี

(เพลง ครู, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ครู หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปรากฏการซ้ำคำโดยใช้รูปคำเดียวกัน ได้แก่ คำว่า “ครู” เป็นการเน้นย้ำอารมณ์ความรู้สึกของคำว่าครู

ตัวอย่างที่ 2

ลา ลา ลาแล้วต้องลา

แผ่นดินแผ่นดินฟ้าร่ำรมย์

ลา ขอนแก่นแดนเคยชิตชม

ลาแดนสังคมของชาวดินแดงแหล่งขวัญ.....

(เพลง ลาขอนแก่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ลาขอนแก่น หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปรากฏการซ้ำคำโดยใช้รูปคำเดียวกัน ได้แก่ คำว่า “ลา” เพื่อเน้นย้ำอารมณ์ความรู้สึกของการจากลาสถาบัน

ตัวอย่างที่ 3

มียิ่ง ยิ่ง ยิ่ง พิมพใจให้ชื่นบาน

มีรักสมัครสมานปรองดอง

น้ำใจมวล. สดใสและเรื่อรอง

เพราะเราทุกคนคือเพื่อนพี่น้องกัน

เรารัก รัก รัก วัลย์ลักษณ์สลักจิต

เพื่อนพี่น้องแนบชิดชีวิต

น้ำใจมวล. มากล้ำและคงมั่น

ชื่อตรงจริงใจกันมั่นศรัทธา

(เพลง ศรัทธารักวัลย์ลักษณ์, มหาวิทยาลัยวัลย์ลักษณ์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ศรัทธารักวัลย์ลักษณ์ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยวัลย์ลักษณ์ ปรากฏการซ้ำคำโดยใช้รูปคำเดียวกัน ได้แก่ คำว่า “ยิ่ง” และ

“รัก” เพื่อเน้นย้ำอารมณ์ความรู้สึกของการมีความรักสมัครสมานและกลมเกลียวกันระหว่างพี่น้องร่วมสถาบัน

3) การซ้ำคำโดยใช้รูปคำในตำแหน่งเดียวกัน หมายถึง การซ้ำคำในตำแหน่งเดียวกัน ในวรรคหรือบทต่อไป จะเป็นการซ้ำคำที่ต้นวรรคหรือท้ายวรรคก็ได้ (อุดมลักษณ์ ระพีแสง, 2550: 227)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีการซ้ำคำโดยใช้รูปคำในตำแหน่งเดียวกัน ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

งามโฉม โฉมโฉมขวัญ ผืนเพ็อง

งามวิทยาลัยเรื่อง ชื่อเมื่อง มลิ่งพังคา

งามศรี งามศักดิ์ นักศึกษา

งามวิชา สถาบัน อันมั่นคง.....

(เพลง วิทยาลัยงาม, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง วิทยาลัยงาม หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปรากฏการซ้ำคำโดยใช้รูปคำในตำแหน่งเดียวกัน ได้แก่ คำว่า “งาม” ซึ่งเป็นการซ้ำคำในตำแหน่งต้นวรรค การซ้ำคำดังกล่าวเป็นการเน้นย้ำให้เห็นถึงความงามของสถาบัน อันประกอบด้วย ความงามจากชื่อเสียงของสถาบัน ความงามจากสหวิชาสาขาต่าง ๆ และความงามจากศักดิ์ศรีของนักศึกษา

ตัวอย่างที่ 2

เกษตรศาสตร์เรา นักเบาเรารู้สู้ทน

เกษตรเข้าผจญ ต่างคนเร่รุ่มบุกไป

จิตใจเกษตรเข้มแข็ง ร่วมแรงร่วมกายร่วมใจ

เกษตรประกอบกิจใด พร้อมใจร่วมกัน

เกษตรศาสตร์เรา นักเบาเรารักสู้ทำ

เกษตรศาสตร์เข้าประจำ ตรากตรำงานทุกสิ่งอัน

เกียรตินำเกษตรเฟื่องฟู พวกเราศิษย์ครูเดียวกัน

เกษตรร่วมใจฝ่าฟัน หมายถึงมั่นจิตพลี

(เพลง มาร์ชเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)

จากเพลง มาร์ชเกษตร หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปรากฏการซ้ำคำโดยใช้รูปคำในตำแหน่งเดียวกัน ได้แก่ คำว่า “เกษตร” และ “เกษตรศาสตร์” ซึ่งเป็นการซ้ำคำในตำแหน่งต้นวรรค การซ้ำคำในลักษณะดังกล่าวจะช่วยเพิ่มน้ำหนักของคำและเน้นย้ำให้เห็นถึงความเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่มีความอดทน แข็งแกร่งทั้งกายและใจ หนักเบาเอาสู้ในการตรากตรำทำงาน และมีใจที่พร้อมร่วมด้วยช่วยกันนำพาให้สถาบันไปสู่เกียรติและความเจริญ

ตัวอย่างที่ 3

<u>บางซ่อนบางนี้ไซ้</u>	มิได้ซ่อนบางพราง
เพราะนามบาง	ยินทุกทางทั่วไป
เทคนิคไทยเยอรมัน	นี่น้นบันลือไกล
เร้นปานใด	ไยเหมือนนาม <u>บางซ่อน</u>
อาศัยถิ่นนี้มิวิชา	อันสมค่าขจร
มาขอวน	<u>บางซ่อน</u> มิวิชา
<u>บางซ่อน</u> บางสอนวิทย์	สมจิตตั้งปองมา
สมวิญญาณ์	มิวิชาทางช่าง
<u>บางซ่อนบางนี้ไซ้</u>	มิได้ซ่อนบางพราง
เพราะนามบาง	ยินทุกทางทั่วไป
<u>บางซ่อนบางนี้</u>	ล้วนมันความภูมิใจ
วิชาใด	เราจับไปเสริมสร้าง
เรานี้หรือ	มิฝีมือนามสมชื่อตามบาง
เราสมบาง	สมช่างไทยเยอรมัน
<u>บางซ่อน</u> บางสอนรัก	รักปักทรวงนิรันดร
ทุกชีวัน	รวมสัมพันธ์ <u>บางซ่อน</u>

(เพลง บางซ่อน, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ)

จากเพลง บางซ่อน หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปรากฏการซ้ำคำโดยใช้รูปคำในตำแหน่งเดียวกัน ได้แก่ คำว่า “บางซ่อน” ซึ่งเป็นการซ้ำคำในตำแหน่งต้นวรรคและท้ายวรรค ซึ่งในที่นี้ คำว่า “บางซ่อน” นำมาใช้เรียกชื่อเต็มของสถาบัน การซ้ำคำว่า “บางซ่อน” ดังเนื้อเพลงข้างต้น เป็นการเน้นย้ำให้เห็นถึง

ความสำคัญของสถาบันอันเป็นสถานที่แห่งความทรงจำ เต็มไปด้วยความรัก ความสุข และมิตรภาพ สำหรับนักศึกษาทุก ๆ คน

4.2.2.1.2 การซ้ำวลี หมายถึง การนำกลุ่มคำเดียวกันมากล่าวไว้ตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป เพื่อเน้นความหมายของกลุ่มคำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีการซ้ำวลี ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

โอ...ศาลายา โอ...ศาลายา

ถิ่นศึกษาเริ่มต้นวิชาชื่อที่สดใส

ศิษย์มหิตลทุกคนภูมิใจ

ติดชื่อตรึงไว้อยู่กลางใจตลอดกาล

(เพลง ศาลายา, มหาวิทยาลัยมหิตล)

จากเพลง ศาลายา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยมหิตล ปรากฏการซ้ำวลี เพื่อนเน้นความหมาย ได้แก่ วลีว่า “โอ...ศาลายา”

ตัวอย่างที่ 2

พวกพ้องน้องพี่ชาวสี่เขี้ยว ฉลาดเฉลียวเยือกเป็นนิสัย

ศีลธรรมวัฒนธรรมประจำใจ

เกียรติวินัยยึดมั่นนรินทร์

ฝึกหัดครู ฝึกหัดครู เชิดชูศรี

สามัคคีภิญโญสโมสร

เรื่องชีวิมิวิชาไม่อาทร

ไทยถาวรคงอยู่เพราะครูดี

(เพลง มาร์ชวิทยาลัยครูพิบูลสงคราม, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม)

จากเพลง มาร์ชวิทยาลัยครูพิบูลสงคราม หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปรากฏการซ้ำวลี เพื่อนเน้นความหมาย ได้แก่ วลีว่า “ฝึกหัดครู”

ตัวอย่างที่ 3

....สุดเสียดาย สุดเสียดาย จากไปหัวใจมิวาย

คร่ำครวญเสียดายแดนโดม

สุดระทม สุดระทม โอ้เคยสำราญภิรมย์

ต้องไกลสังคมแดนโดม.....

(เพลง เงามโดม, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง เกาโดม หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปรากฏการซ้ำวลี ได้แก่ วลีว่า “สุดเสียดาย” และ “สุดระทม”

4.2.2.1.3 การซ้ำประโยคและข้อความ หมายถึง การซ้ำข้อความในระดับประโยค ซึ่งอาจจะมีการละประธานหรือกรรมก็ได้ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

พวกเราเชียร์สุนารี พวกเราเชียร์สุนารี

ด้วยศักดิ์ศรีด้วยกันด้วยใจ

พวกเราเชียร์สุนารี พวกเราเชียร์สุนารี

รวมพลังสามัคคีไม่มียอมใคร.....

(เพลง We cheer SUT, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุนารี)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง We cheer SUT หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุนารี ปรากฏการซ้ำประโยคและข้อความ ได้แก่ ข้อความว่า “พวกเราเชียร์สุนารี”

ตัวอย่างที่ 2

.....รวมพลังตั้งจิตรักสมัครอยู่

จะสู้เพื่อธรรมนั้นนिरันดร

เราเดินเผชิญโชคชัย

เราเดินเผชิญโชคชัย

หน้าเดิน หน้าเดิน

เผชิญโชคชัย

เกรียงไกรในชัย

ชโย ! ชโย ! ชโย !

(เพลง มาร์ช ม.ธ.ก., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ช ม.ธ.ก. หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ปรากฏการซ้ำประโยคและข้อความ ได้แก่ ข้อความว่า “เราเดินเผชิญโชคชัย” และ “หน้าเดิน”

ตัวอย่างที่ 3

....(ญ) เรารักธนบุรี (ช) เรารักธนบุรี

(ญ) เรารักธนบุรี (ช) ทำความดีเราสุดบูชา

(ญ) วันนี่วันดี (ช) เราแสนเปรมปรีดี

(ญ) สุขซีปรีดา (ช) เรามาร่วมกันวันเทอญ.....

(เพลง รำวงธนบุรี, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง รำวงธนบุรี หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ปรากฏการซ้ำประโยคและข้อความ ได้แก่ ข้อความว่า “เรารักธนบุรี”

4.2.2.2 การซ้อนคำ

คำซ้อน หมายถึง คำที่เกิดจากการนำคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมาเรียงต่อกัน โดยแต่ละคำนั้น มีความสัมพันธ์กันในด้านความหมาย อาจเป็นความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน ทำนองเดียวกัน หรือตรงกันข้ามก็ได้ จุดประสงค์ของการซ้อนคำเพื่อให้ได้ความหมายที่ชัดเจน ได้แก่ แยกคำที่มีเสียงพ้องกัน เช่น ฆ่าฟัน ราคาค่างวด ข้าทาส เพื่อเสริมความหมาย เช่น เล็กน้อย นุ่มนิ่ม และเพื่ออธิบายความหมายของคำในภาษาถิ่นหรือภาษาต่างประเทศ เช่น พัดวี เสื่อสาด ภูตผี ทรัพย์สิน แสวงหา เป็นต้น (วัลยา ช่างขวัญยืน และคณะ, 2549: 57)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีการซ้อนคำทั้ง 2 ประเภท ได้แก่ คำซ้อนเพื่อเสียงและคำซ้อนเพื่อความหมาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.2.2.1 คำซ้อนเพื่อเสียง เป็นคำซ้อนเพื่อมุ่งที่เสียงมากกว่าความหมาย พยางค์ที่นำมาเข้าคู่กันอาจมีหรือไม่มี ความหมาย (วัลลภา วิทยาธิราช, 2533: 64 - 67) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

พวกเราคือชาวชงโค	ถ้าใครเห็นไ้ก็จงรู้ค่า
รู้ว่าเรียนเพียรเป็นครูบา	ด้วยความศรัทธาอร่ามฝัน
เมตตาปวงเยาวชน	จึงป้องฝักฝืนเป็นครูตรงกัน
แผ่ธาราวิชาแบ่งปัน	เรานี้ผูกพันหมายมั่นคง....

(เพลง ชงโคโปรย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ชงโคโปรย หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พบคำซ้อนเพื่อเสียง 3 คำ ได้แก่ คำว่า “รู้ว่าเรียน” ที่มีคำพยางค์หน้าและพยางค์หลังเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดียวกัน คือ เสียง /r/ <r> ซึ่งคำว่า “รู้ว่าเรียน” หมายถึง ก. การท่องบ่น, เพาะความรู้, หาความรู้ฝึกหัด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 956), คำว่า “ฝักฝืน” มีคำพยางค์หน้าและพยางค์หลังเป็นเสียงพยัญชนะต้นเสียงเดียวกัน คือ เสียง /f/ <ฝ,ฟ> ซึ่งคำว่า “ฝักฝืน” หมายถึง ก. เพียรฝึก, พยายามฝึก เช่น ฝักฝืนตนเองให้ชำนาญในการเย็บปักถักร้อย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 798) และ คำว่า “ผูกพัน” มีคำพยางค์หน้าและพยางค์หลังเป็นเสียงพยัญชนะต้นเสียงเดียวกัน คือ เสียง /p^h/ <พ พ ภ> เหมือนกัน คำว่า “ผูกพัน” หมายถึง ก. มีความเป็นห่วงกังวลเพราะรักใคร่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 786)

ตัวอย่างที่ 2

ถิ่นแดนงดงามนามพะเยา

หาใดไหนเล่ามาเปรียบปาน

ถิ่นม่วงทองรองเรื่องงามประเทืองแต่ก่อนกาล

ถิ่นงามล้ำค่าล้ำวิมานไม่ผิดเลย.....

(เพลง ถิ่นงดงามนามพะเยา, มหาวิทยาลัยพะเยา)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ถิ่นงดงามนามพะเยา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยพะเยา พบคำซ้อนเพื่อเสียง 2 คำ ได้แก่ คำว่า “งดงาม” ที่มีคำพยางค์หน้าและพยางค์หลังเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดียวกัน คือ เสียง /ŋ/ <ง> ซึ่งคำว่า “งดงาม” หมายถึง ว. สวย, ดี, งาม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 286) และ คำว่า “รองเรื่อง” ที่มีคำพยางค์หน้าและพยางค์หลังเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดียวกัน คือ เสียง /r/ <ร> ซึ่งคำว่า “รองเรื่อง” หมายถึง ว. งามสุกใส (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 974)

ตัวอย่างที่ 3

....สีแสดม่วงสดใส

อยู่ในดวงใจเลิศเลอล้ำค่า

รำลึกพระคุณบูชา

ได้มาศึกษาซาบซึ้งศาสตร์ศิลป์

วลัยลักษณ์จะยืนนาน

ตั้งสายธารไม่รู้สิ้น

ร่มประคองแดนดิน

ฝากใจถวิลมิวายเว้นวัน

(เพลง แสดม่วงในดวงใจ, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง แสดม่วงในดวงใจ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ พบคำซ้อนเพื่อเสียง 3 คำ ได้แก่ คำว่า “เลิศเลอ” ที่มีคำพยางค์หน้าและพยางค์หลังเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดียวกัน คือ เสียง /l/ <ล ห> คำว่า “เลิศเลอ” หมายถึง ว. เลิศยิ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1080) และ คำว่า “สดใส” กับ “ซาบซึ้ง” ซึ่งทั้ง 2 คำมีคำพยางค์หน้าและพยางค์หลังเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดียวกัน คือ เสียง /s/ <ซ ศ ช ส> โดยคำว่า “สดใส” หมายถึง ว. ่องใส, ไม่ขุ่นมัว เช่น หน้าตาสดใส สีสนสดใส (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1156) และ คำว่า “ซาบซึ้ง” หมายถึง ว. อากาที่รู้สึกจับใจอย่างลึกซึ้ง, อากาที่รู้สึกปีติปลาบปลื้มมาก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 399)

4.2.2.2.2 คำซ้อนเพื่อความหมาย

คำซ้อนเพื่อความหมาย บางคำซ้อนแล้วมีความหมายใหม่

บางคำก็มีความหมายใกล้เคียงกับคำเดิม แต่ความของคำซ้อนกับคำเดี่ยวย่อมแตกต่างกัน (วัลลภา
วิทยารักษ์, 2533: 64 - 67) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

.....หนึ่งข้าเทิดศัลปากรก่อนนามอื่น
สองหยัดยีนสร้างความคิดไม่มีวัน
สามสมัครหมายพี่น้องครองสัมพันธ์
สี่สร้างสรรค์สามัคคีชั่วชีวิต.....

(เพลง คำปฏิญาณ, มหาวิทยาลัยศิลปากร)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง คำปฏิญาณ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ
มหาวิทยาลัยศิลปากร พบคำซ้อนเพื่อความหมาย คือ คำว่า “สร้างสรรค์” ซึ่งหมายถึง ก. สร้างให้มีให้
เป็นขึ้น (มักใช้ทางนามธรรม) เช่น สร้างสรรค์ความสุขความเจริญให้แก่สังคม ว. มีลักษณะริเริ่มในทาง
ดี เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ศิลปะสร้างสรรค์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1178) คำว่า “สร้างสรรค์”
เป็นคำซ้อนเพื่อความหมายในลักษณะที่นำคำมาซ้อนกันแล้วความหมายเหมือนเดิมหรือชัดเจนมาก
ยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 2

เลือดสาด - ขาวตั้งสัตย์ปฏิญาณ
พระภูมิบาลเราเทิดไว้สุดชีวิ
จะมุ่งฝึกฝนอดทนพร้อมผจญไฟดี
ชีวิตยอมพลีสร้างไทยให้เกริกไกล.....

(เพลง มาร์ชราชภัฏกำแพงเพชร, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร)

จากเนื้อเพลงบางส่วนของเพลง มาร์ชราชภัฏกำแพงเพชร หนึ่งในเพลงประจำ
สถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร พบคำซ้อนเพื่อความหมาย คือ คำว่า “อดทน” ซึ่ง
หมายถึง ก. บึกบึน, ยอมรับสภาพความยากลำบาก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1365) คำว่า
“อดทน” เป็นคำซ้อนเพื่อความหมายในลักษณะที่นำคำมาซ้อนกันแล้วความหมายเหมือนเดิมหรือ
ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 3

.....พรังพร้อมพี่น้องครองใจมั่น
ไม่ลืมนั่นอันเคยซึ้งค่า
ยอดดงยามพลีมา

ดูจดตั้งหัตถ์นางฟ้าเรียกหาขวัญมาเคียงใกล้.....

(เพลง เทพสตรี, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง เทพสตรี หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี พบคำซ้อนเพื่อความหมาย คือ คำว่า “พี่น้อง” ซึ่งหมายถึง น. ผู้เกิดร่วม บิดามารดาเดียวกัน หรือร่วมบิดาเดียวกัน หรือร่วมมารดาเดียวกัน, คนในเชื้อสายวงศ์วาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 839) คำว่า “พี่น้อง” เป็นคำซ้อนเพื่อความหมายในลักษณะความหมาย กว้างออก กล่าวคือ เป็นคำที่มีความหมายกว้างออกไม่จำกัดเฉพาะที่ความหมายเดิมของคำสองคำ ที่มาซ้อนกัน

4.2.2.3 การหลាកคำ

การหลាកคำ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงรูปของคำหนึ่งคำให้เป็นรูปอื่น แต่ ความหมายยังคงเดิม เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำซ้ำกันในที่ใกล้เคียง หรือเพื่อเน้นคำอันมีนัยสำคัญ ที่ต้องการสื่อแก่ผู้อ่านให้เด่นชัด เป็นกลวิธีการใช้ภาษาในการประพันธ์เพื่อให้เกิดความงาม (ปรัชญา ใจภักดี, 2556: 137)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีการหลាកคำ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

น้ำใจน้องพี่สีชมพู	ทุกคนไม่รู้ลืมบูชา
พระคุณของแหล่งเรียนมา	จุฬาลงกรณ์
ขอทูนขอเทิดพระนามไท	พระคุณแนบไว้วันรันดร
ขององค์พระเอื้ออาทร	หลังพรคุ้มครอง.....

(เพลง มหาจุฬาลงกรณ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มหาจุฬาลงกรณ์ หนึ่งในเพลงประจำสถาบัน ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบการหลាកคำ 2 คำ ได้แก่ คำว่า “พระนามไท” และ “องค์พระ” ทั้ง สองคำเป็นคำที่ใช้กล่าวถึงพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหลวงรัชกาลที่ 5 ผู้ทรง พระราชทานกำเนิดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างที่ 2

....(ข) <u>แม่เอ๋ยแม่สาวฟ้าเพ็ญ</u>	เด่นพราวเรงเร้าด้วยเพลง
อยู่ท่าไม้เฉย ๆ	<u>แม่เอ๋ยมาสนุกครั้น</u> เครง
<u>นักศึกษาคนสวย</u> อย่ามัวกลัวเกรง	พวกเรากันเองใช้ใครที่ไหน

เหล่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่	อย่าเฉยร่ำไรให้เสียเวลา
(ญ) แว่วเสียงพี่ชายร้องเรียก	อยู่ไหนว่าคนกันเอง
เซอะมาเรียกร้างสักเพลง	ช่างไม่กลัวเกรงคนเขาติดิน
คงเรียกมาทั่วแล้วทุกคณะ	จึงชวนเขาตะมิเลือกหน้าอินทร์
ชาติผู้ชายเจ้าชู้ประตูดิน	คราวนี้คงสิ้น สิ้นแล้วเชิงชาย
(ข) แม่เอ๋ยทูนหัว	มีทันตั้งตัวว่ากันมากมาย
เฝ้าผูกพันแต่ไมตรี	พินิจไฉ่จะชวนทุกราย
เพราะเจ้าเขาสื่อว่างามใจกาย	จึงพาพี่ชายให้หมายเกี่ยวพัน
เก่งหนาใครไม่มาเทียมทัน	อีกทั้งขยันสร้างสรรค์ความดี

(เพลง ร้าง มช. รักเรียน, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ร้าง มช. รักเรียน หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบการหลอกคำ 5 คำ ได้แก่ คำว่า “แม่เอ๋ย” “แม่เอ๋ยแม่สาว” “แม่เอ๋ยทูนหัว” “นักศึกษาคนสวย” และ “เจ้า” ทั้งห้าคำเป็นคำที่ใช้กล่าวถึงนักศึกษาหญิงในสถาบันที่นักศึกษาชายกำลังหยอกล้อ เกี่ยวพาราสิ และเชิญชวนให้ออกรำทำเพลงร่วมกัน

ตัวอย่างที่ 3

โอ้...จำฝันตรมข่มความโศกศัลย์
ไกลต้องลาจากกัน นื่องพี่เรานั้นคงเห็นห่าง
ทะเลคลื่นลมก็คงกำสรวลพลาถ
ประหนึ่งเรียกหาคนที่ห่างร้างไกลให้กลับมา.....

(เพลง ความหลังที่บางแสน, มหาวิทยาลัยบูรพา)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ความหลังที่บางแสน หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยบูรพา พบการหลอกคำ 3 คำ ได้แก่ คำว่า “ตรม” “โศกศัลย์” และ “กำสรวล” ทั้งสามคำเป็นคำที่ใช้กล่าวถึง ความทุกข์ระทม ความโศกเศร้าเสียใจ ที่ต้องห่างเหินและลาจากเพื่อนพี่น้องร่วมสถาบัน

4.2.2.4 การใช้คำราชาศัพท์

คำราชาศัพท์ ตามรูปศัพท์หมายถึง ถ้อยคำที่ใช้กับพระมหากษัตริย์ แต่ในปัจจุบัน “คำราชาศัพท์” หมายถึง ถ้อยคำสุภาพไพเราะที่ใช้ให้เหมาะสมกับฐานะของบุคคลในสภาพสังคมไทย ได้แก่ พระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ พระภิกษุ ขุนนางข้าราชการและสุภาพชน ดังที่หนังสือราชาศัพท์ของสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ (2537: 1) ได้อธิบายคำราชาศัพท์ไว้ว่า

“ราชาศัพท์ หมายถึง ถ้อยคำจำพวกหนึ่งที่มีลักษณะพิเศษแปลกกว่า คำพูดธรรมดาในภาษา เป็นคำที่ใช้สำหรับพระราชาและเจ้านาย เช่น คำว่า พระเนตร พระกรรม พระบาท พระหัตถ์ สรง เสวย เป็นต้น ที่จริงราชาศัพท์มีความหมายกว้างกว่านี้ ตำราของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) อธิบายคำนี้ไว้เป็นใจความว่า ราชภาษาอันสมมติเรียกว่า ราชาศัพท์ เป็นถ้อยคำภาษาที่ผู้รับราชการพึงศึกษาจดจำไว้ใช้ให้ถูกในการกราบบังคมทูลพระกรุณา ในการเขียนหนังสือและแต่งโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน จะกล่าวถึงผู้ใดก็ใช้ถ้อยคำให้สมความไม่ให้พลาดจากแบบแผนเยี่ยงอย่างที่มีมาแต่ก่อน คำอธิบายนี้ถ้าจะพิจารณาให้ดี จะได้ว่า ราชาศัพท์ มิได้หมายเฉพาะถึงถ้อยคำที่ใช้สำหรับพระราชา หากแต่หมายถึงถ้อยคำที่ใช้พูดถึงบุคคล เรื่องราว และสิ่งทั้งปวงที่กล่าวหรือเขียนอย่างถูกหลักเกณฑ์ เป็นคำสุภาพ ไม่หยาบกระด้างน่ารังเกียจ สมควรจะกราบบังคมทูลพระกรุณาหรือใช้เป็นภาษาราชการ เป็นภาษาแบบแผน เช่น ใช้ว่าเจ้านาย ตรัส คนพูด นกร้อง สุนัขเห่า เป็นต้น ราชาศัพท์โดยรวมความหมายอย่างกว้างจึงหมายถึง ถ้อยคำภาษาที่สุภาพถูกแบบแผน สำหรับใช้กับบุคคลทุกประเภท ตลอด เทพยดา อมนุษย์ แม้กระทั่งจตุบาท และสรรพสิ่งเรื่องราวทั้งปวง”

การใช้คำราชาศัพท์ในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐนั้น ส่วนใหญ่มักพบในเพลงที่กล่าวถึงการก่อตั้งสถาบันและผู้สถาปนาสถาบันที่เป็นกษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ รวมถึงราชินิกุล เนื้อหาของเพลงจะเป็นในลักษณะของการบอกเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และการรำลึกถึงพระคุณของผู้สถาปนาสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ ดังนั้นการใช้คำราชาศัพท์ในเพลงที่มีลักษณะข้างต้น จึงเป็นการเลือกใช้คำศัพท์ที่เหมาะสมกับศักดิ์และสถานะของบุคคล ช่วยส่งเสริมให้เนื้อหาของเพลงนั้น ๆ มีความถูกต้องและเหมาะสม

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามีการใช้คำราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

มหิตลคือพระนาม	ปิ่นสยามแห่งพระราชบิดา
ที่โปรดเกล้าพระราชทานมา	เป็นชื่อมหาวิทยาลัย
อัตตานั้น อุปมิ่ง गरे	เราจะทุ่มเทพลังกายใจ
เพื่อสนอง พระบาทไท้	พระทรงมุ่งใจตั้งปณิธานหมู่.....

(เพลง เทิดพระนามมหิตล, มหาวิทยาลัยมหิดล)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง เทิดพระนามมหิตล หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยมหิดล ปรากฏการใช้คำราชาศัพท์ 4 คำ ได้แก่ คำว่า พระนาม หมายถึง ชื่อของ

พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ใช้เรียกสำหรับการกล่าวถึงชื่อของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์, พระราชบิดา หมายถึง พ่อ ในที่นี้หมายถึง สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก, พระราชทาน หมายถึง การให้ของพระราชฯ ใช้เป็นกริยา หมายถึง การให้ เมื่อพระเจ้าแผ่นดินหรือพระราชวงศ์ชั้นสูงให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ผู้อื่น เช่น สิ่งของยศถาบรรดาศักดิ์ สิ่งที่เป็นนามธรรม และ พระบาท หมายถึง เท้า

ตัวอย่างที่ 2

ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท

พระราชทานนามกล่าวขานราชภัฏ

ในรัชสมัยองค์ภูมิพลล้นเกล้าเหล่าชาติไทย

ประทานให้อุตรดิถีแห่งวิชา.....

(เพลง นามพระราชทาน, มหาวิทยาลัยมหิดล)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง นามพระราชทาน หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยมหิดล ปรากฏการใช้คำราชาศัพท์ 2 คำ ได้แก่ คำว่า ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท หมายถึง คำใช้แทนผู้ที่เราพูดด้วย ใช้แก่พระมหากษัตริย์และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 และ พระราชทาน หมายถึง การให้ของพระราชฯ ใช้เป็นกริยา หมายถึง การให้ เมื่อพระเจ้าแผ่นดินหรือพระราชวงศ์ชั้นสูงให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ผู้อื่น เช่น สิ่งของยศถาบรรดาศักดิ์ สิ่งที่เป็นนามธรรม

ตัวอย่างที่ 3

ด้วยพระราชปณิธานอันประเสริฐ

ก่อกำเนิดสถาบันการศึกษา

เพื่อสร้างนักบริหาร การพัฒนา

ชื่อนิด้า ปัญญาแกร่ง แหล่งคนดี.....

(เพลง สถาบันที่พ่อสร้าง, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง สถาบันที่พ่อสร้าง หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปรากฏการใช้คำราชาศัพท์ 1 คำ ได้แก่ คำว่า พระราชปณิธาน อันหมายถึง การตั้งความปรารถนา, ความตั้งใจจริงที่จะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

4.2.3 การใช้ภาพพจน์ในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา

ภาพพจน์ (figures of speech) คือ ถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพในใจ โดยใช้กลวิธีหรือชั้นเชิงในการเรียบเรียงถ้อยคำให้มีพลังที่จะสัมผัสอารมณ์ของผู้อ่านจนเกิดความประทับใจ เกิดความเข้าใจลึกซึ้งและเกิดอารมณ์สะเทือนใจมากกว่าถ้อยคำที่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา (ชุมสาย สุวรรณ

ชมภู, 2548: 68)

จากการศึกษาการใช้ภาพพจน์ในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผู้วิจัยพบการใช้ภาพพจน์เพื่อเพิ่มความงามสละสลวยแห่งถ้อยคำอยู่หลายแห่ง อีกทั้งเพื่อให้เกิดจินตนาการในบทเพลง ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ อดิพจน์ บุคคลวัตหรือบุคลาธิษฐาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.3.1 อุปมา (Smile)

อุปมา คือ การเปรียบเทียบความหมายของสิ่งสองสิ่ง โดยใช้คำที่มีความหมายว่า “เหมือน” คำใดคำหนึ่ง เช่น กล เถก ดุจ ดัง ราว รวากับ ปาน ประหนึ่ง เพียง เพียง พ่าง เสมอ เสมอ เป็นต้น (บรรพต ศิริชัย, 2547: 74) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

.....เยาวชนไทยได้รู้วิชา เสริมสร้างปัญญาแห่งตน
คนเป็นครูนั้นเหมือนดังเรือจ้าง คนลงเพื่อหวังขึ้นฝั่งทุกคน
 พอพ้นเรือก็แล้วไป อย่างน้อยใจให้ออดทน
 ทำงานกุศลล้ำค่า นี่คือคำยำพร้าเตือนหนอ.....

(เพลง จากพี่เพื่อน้อง, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง จากพี่เพื่อน้อง หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปรากฏการใช้ภาพพจน์อุปมา โดยพบคำเชื่อม คือ คำว่า “เหมือนดัง” ผู้ประพันธ์เพลงต้องการเปรียบเทียบว่า คนเป็นครูหรืออาชีพครูนั้นเหมือนกับเรือจ้างที่ต้องทำหน้าที่ส่งลูกศิษย์ให้ถึงฝั่ง นั่นก็คือ พาให้ลูกศิษย์สำเร็จการศึกษาด้วยดีกันทุกคน

ตัวอย่างที่ 2

งามวิไลคล้ายแดนสวรรค์ เกษตรศาสตร์ขวัญนามสำคัญนั้นตรึงหทัย
 สถาบันเด่นในเกียรติไกร รักเชิดชูไว้ในฤทัยไม่มีเสื่อมลง
 แดนฤตินี้เคยสุขสันต์ เกษตรศาสตร์ขวัญมีสัมพันธ์รักอันยิ่งยง
 มีน้ำใจสดใสมั่นคง น้องพี่ารงความรักคงยั่งยืนนาน.....

(เพลง เกษตรศาสตร์ขวัญ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง เกษตรศาสตร์ขวัญ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปรากฏการใช้ภาพพจน์อุปมา โดยพบคำเชื่อม คือ คำว่า “คล้าย” ผู้ประพันธ์เพลงต้องการเปรียบเทียบให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นั้นมีความงามคล้ายกับแดนสวรรค์ที่ชวนให้ซาบซึ้งตรึงใจ

ตัวอย่างที่ 3

.....(ช) พี่นี้มีวาสนา มีบุญหนุนพาให้มาสู่ถิ่นพะเยา
 แรกมาพี่เหงา ไกลห่างบ้านเรา มาไกลแสนไกล
 แต่พออยู่ไป สิ่งหลอมใจก็พอคลายเหงา
ถิ่นงามของพะเยาคงมนต์เรียกเร้าให้เรารักเรียน

(เพลง ม่วงทองรองเรื่อง, มหาวิทยาลัยพะเยา)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ม่วงทองรองเรื่อง หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยพะเยา ปรากฏการใช้ภาพพจน์อุปมา โดยพบคำเชื่อม คือ คำว่า “ดุจ” ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อความให้เห็นว่า แม่แรกเข้านักศึกษาอาจจะเต็มไปด้วยความเศร้า ความเหงา เพราะต้องจากบ้านมาไกล แต่นานวันเข้าสถาบันแห่งนี้ก็ประหนึ่งมีเวทมนต์ที่ทำให้นักศึกษาทุกคนเอาใจมาจดจ่ออยู่ที่เรียนการ เรียน ทำให้ช่วยคลายความเศร้า ความเหงาลงได้

4.2.3.2 อุปลักษณ์ (Metaphor)

อุปลักษณ์ คือ ภาพพจน์เปรียบเทียบที่นำลักษณะเด่นของสิ่งที่ต้องการเปรียบมากล่าวแทนที่ โดยไม่มีคำเชื่อมโยง หรือบางครั้งอาจมีคำว่า เป็น และคือ (สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา, 2549: 37) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

..... <u>ครูคือแก้วแพรวใสกลางใจจิตร</u>	ซุขชีวิตมีดมนจนจางหาย
<u>เป็นแก้วก่องส่องทางห่างอบาย</u>	สู่ที่หมายด้วยแสงแห่งปัญญา
น้อมดอกบัวหัวใจมอบให้แล้ว	มอบแก่แก้วมณีอันมีค่า
เสมอสิ่งมิ่งขวัญกตัญญูตา	น้อมบูชาจากจิตของศิษย์เอย

(เพลง แก้ว, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง แก้ว หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปรากฏการใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ โดยพบคำเชื่อม คือ คำว่า “คือ” และ “เป็น” ผู้ประพันธ์เปรียบว่าครู คือ แก้วใสที่คอยส่องนำทางนักศึกษาให้ห่างจากอบายมุขทั้งปวง เป็นแสงสว่างแห่งปัญญา และซุขชีวิตที่มีดมนให้จางหายไปจนหมดสิ้น

ตัวอย่างที่ 2

<u>พวกเราคือชาวขงโค</u>	ถ้าใครเห็นไ้คงรู้ค่า
ร่ำเรียนเพียรเป็นครูบา	ด้วยความศรัทธาอรุณผืน
เมตตาปวงเยาวชน	จึงป้องฝักฝนเป็นครูตรงกัน

แผ่ธรรวิชาแบ่งปัน

เรานี้ผู้กพันหมายมั่นคง.....

(เพลง ชงโคโปรย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ชงโคโปรย หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปรากฏการใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ โดยพบคำเชื่อม คือ คำว่า “คือ” ซึ่งคำว่า “พวกเรา” ในที่นี้ หมายถึง นักศึกษา ส่วน “ชงโค” เป็นต้นไม้ชนิดหนึ่ง มีกลีบดอกสีม่วง ชาวอินเดียถือว่าเป็นดอกไม้สวรรค์ขึ้นอยู่ในเทวโลก และยังเป็นต้นไม้ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในการประพันธ์เพลงนี้ ผู้ประพันธ์ใช้ต้นชงโค เพื่อแทนความหมายของ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ดังนั้น “พวกเราคือชาวชงโค” จึงหมายถึง พวกเราคือนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ตัวอย่างที่ 3

ปัญหาคือความเข้มแข็งของชุมชน

เราทุกคนจะตั้งมั่นในปณิธาน

สู่จุดหมายสืบไปชั่วลูกชั่วหลาน

ม.พะเยา เรานี้ร่วมพัฒนา.....

(เพลง ปัญหาเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน, มหาวิทยาลัยพะเยา)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ปัญหาเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยพะเยา ปรากฏการใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ โดยพบคำเชื่อม คือ คำว่า “คือ” ผู้ประพันธ์ต้องการเปรียบเทียบให้ ปัญหาเป็นเสมือนดังความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งนักศึกษามหาวิทยาลัยพะเยามีปณิธานร่วมกันที่จะใช้ปัญหาในการนำไปพัฒนาชุมชน เพื่อประโยชน์ต่ออนุชนรุ่นหลังสืบไป

4.2.3.3 อติพจน์ (Hyperbole)

อติพจน์ คือ การกล่าวเกินจริงเกิดจากความคิดของกวีที่ต้องการย้ำความหมายให้ฟังหนักแน่นจริงจัง เช่น เน้นอารมณ์รัก อารมณ์โศก ให้ฟังซาบซึ้ง ประทับใจ โดยที่ผู้กล่าวและผู้ฟังต่างก็รู้ว่าเป็นเพียงการสร้างสำนวนและโวหารเพื่อย้ำความหนักแน่น มิใช่เป็นการกล่าวเท็จ หรือต้องการสร้างสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ให้เป็นไปได้ขึ้นมา (วินิตา ดิถียนต์, 2537: 99 - 116) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

ดาวราม แม่งามล้ำเลิศล้ำขั้สง่า ตั้งเทวีจากฟ้า ดุจเทวาเสกสรร

โฉมผ่องพรรณไฉไล

ดาวรามทั่วในสามโลกงามเกินใคร

เด่นลีลาดุจหงส์อ่าเอวองค์เฉิดฉาย   สวยบาดใจเพลินตา พิศไหนเป็นหนึ่ง
งามซึ่งเหนือคำพรรณนางามพร้อมวาจา   งามเหนือดาราแห่งฟ้าแดนใด.....

(เพลง ดาวราม, มหาวิทยาลัยรามคำแหง)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ดาวราม หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปรากฏการใช้ภาพพจน์อติพจน์ โดยเนื้อเพลงกล่าวถึง ดาวของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งดาว ในที่นี้ คือ นักศึกษาหญิงที่มีความงดงามหรือมีความสามารถโดดเด่นกว่านักศึกษาหญิงคนอื่น ๆ อาจมาจากการคัดเลือกหรือการประกวดที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น ผู้ประพันธ์ได้กล่าวยกย่องว่า ดาวของมหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้นมีความงามเหมือนเทวดาเสกสรรขึ้น เป็นความงามที่เสมือนมาจากฟ้า และยังงามที่สุดในสามโลก ทั้งโลกสวรรค์ โลกมนุษย์ และโลกใต้พิภพ ซึ่งเป็นการกล่าวเกินจริง

ตัวอย่างที่ 2

.....หาดทรายชายทะเลงาม

เดือนไฉไลจะกล่าวความว่าคิดถึงสุดจะรำพัน

หากเมื่อดทรายสิ้นสูญมลายจากโลกแล้วนั้น

ก็คงสูญรักเช่นกัน วันนั้นที่จึงหวนไหว

(เพลง ความหลังที่บางแสน, มหาวิทยาลัยบูรพา)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ความหลังที่บางแสน หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยบูรพา ปรากฏการใช้ภาพพจน์อติพจน์ โดยเนื้อเพลงกล่าวถึง การจากลาสถาบันและเพื่อนพี่น้องที่ร่วมสถาบัน เพราะได้สำเร็จการศึกษาแล้ว ผู้ประพันธ์ได้กล่าวเปรียบเทียบว่า หากเมื่อดทรายของชายหาดบางแสนทั้งหมดสูญสิ้นและหมดไปจากโลก ความรักความผูกพันที่มีให้กับสถาบันและเพื่อนพี่น้องที่ร่วมสถาบันก็จะหมดไปเช่นกัน ซึ่งในความเป็นจริง เมื่อดทรายทั้งชายหาดไม่อาจสูญสิ้นหรือหมดไปได้ ดังนั้น ข้อความว่า “หากเมื่อดทรายสิ้นสูญมลายจากโลกแล้วนั้น” จึงเป็นการกล่าวเกินความจริง

ตัวอย่างที่ 3

.....เคยทุกข์สุขด้วยกัน   นับวันนี้ไม่กลับคืน

คิดถึงก็จำผืน

ลับลาเหมือนว่าขาดใจ

ลาก่อนลาแล้วจำลา

หวังว่าหวนมาพบใหม่

นอนน้ำตาอาลัย

ขอถอดดวงใจให้ไว้ ลาก่อน

(เพลง จำลาพระนคร, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง จำลาพระนคร หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปรากฏการใช้ภาพพจน์อติพจน์ โดยเนื้อเพลงกล่าวถึง ความเศร้าโศก เสียใจในการจากลาสถาบันและเพื่อนพ้องน้องพี่ร่วมสถาบัน เพราะได้สำเร็จการศึกษาแล้ว ผู้ประพันธ์ ได้กล่าวเปรียบเทียบว่า การต้องจากลาในครั้งนี้มันแทบทำให้จะขาดใจ หากจะต้องจากกันก็ขอถอดดวงใจให้ไว้ ซึ่งในความเป็นจริงคนเราไม่สามารถถอดหรือเอาหัวใจออกมาจากร่างกายได้ในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ ข้อความว่า “ขอถอดดวงใจให้ไว้” จึงเป็นการกล่าวเกินจริง

4.2.3.4 บุคคลวัตหรือบุคลาธิษฐาน (Personification)

บุคคลวัตหรือบุคลาธิษฐาน คือ ภาพพจน์ที่กล่าวถึงสิ่งที่ไม่มีชีวิตเสมือนเป็นสิ่งที่มีชีวิต เช่น ฟาร้องไห้ ไบไม้ระเริง เสียงซากอัฐิ ปูนสะอื้น ตัวอย่างที่เห็นได้ง่าย ๆ เช่น จากนิทานสัตว์ที่ตัวละครเป็นสัตว์พูดได้ แสดงบทบาทเหมือนมนุษย์ (ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ และคณะ, 2548: 286) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

เสียงคลื่นซัดครึนเซ็นซ่าน	ทะเลเร็งร่าเมื่อคราคืนเพ็ญ
ใต้เทาทองบูรพาสวยเด่น	ทุกแห่งแลเห็นช่างเป็นสีวิไล
พื่นฟ้าเป็นสีเทา	รวมรักกันไว้เล่าเป็นพี่น้ององโย
ตัวเจ้าเอ๋ย...มาลัย	แสนสุขฤทัยอะไรจะปาน.....

(เพลง ราตรีเทาทอง, มหาวิทยาลัยบูรพา)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ราตรีเทาทอง หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยบูรพา ปรากฏการใช้ภาพพจน์บุคคลวัตหรือบุคลาธิษฐาน คือ วลีว่า “ทะเลเร็งร่า” ผู้ประพันธ์เพลงได้เปรียบเทียบให้ทะเลมีความร่าเริง ซึ่งทะเลเป็นธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตและไม่สามารถจะร่าเริงได้เฉกเช่นสัตว์หรือมนุษย์

ตัวอย่างที่ 2

ลาก่อนอำลาฟากฟ้าศรีตรัง	มวลชนยังเรียกหาจากป่าดอย
<u>ข้าวกล้าในนา</u> ยังเฝ้าคอย	ร่วมสร้างรอยเดินทางของชาวนา
ชนชั้นแรงงานยังกรำการสู้	ตะโกนกู้ร้องเรียกจนก้องฟ้า
คอยเธอคอยเธอให้ก้าวเข้ามา	ร่วมมรรคร่วมชั้นสามัญชน.....

(เพลง ลาร่มศรีตรัง, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ลาร่มศรีตรัง หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปรากฏการใช้ภาพพจน์บุคคลวัตหรือบุคลาธิษฐาน คือ วลีว่า “ข้าวกล้า

ในน่ายังเฝ้าคอย” ผู้ประพันธ์ได้เปรียบให้ข้าวกล้าในนาสามารถรอคอยได้ ซึ่งข้าวเป็นพืชที่ชนิดหนึ่งไม่สามารถรอคอยหรือทำอิริยาบถอื่น ๆ เหมือนสัตว์และมนุษย์ได้

ตัวอย่างที่ 3

ดอกคุณร่วงหล่นโปรยบนพื้นหญ้า	อร่ามงามตาเหลืองทองผ่องใส
ดั่งพรมลาดปูซบซูนใจ	เป็นสัญญาณให้ได้คิดถึงกัน
จดจำไม่ลืมความหลังครั้งเก่า	ม่วงเหลืองโอบเราสานใจสร้างฝัน
<u>ต้นคุณยังยืนยืมรับสัมพันธ์</u>	เหมือนเธอรอฉันเมื่อวันวัยเรียน

(เพลง มิตรภาพอาบสุข, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มิตรภาพอาบสุข หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปรากฏการใช้ภาพพจน์บุคคลวัตหรือบุคลาธิษฐาน คือ วลีว่า “ต้นคุณยังยืนยืมรับสัมพันธ์” ผู้ประพันธ์ได้เปรียบให้ต้นคุณยืนได้ ซึ่งต้นคุณเป็นไม้อืนต้นชนิดหนึ่ง ไม่สามารถยืนหรือทำปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบข้างเฉกเช่นสัตว์หรือเหมือนมนุษย์ได้

4.3 วจนกรรรมที่พบในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา

ในการศึกษาด้านวจนปฏิบัติศาสตร์ เราเรียกถ้อยคำที่สื่อการกระทำทางเจตนาว่า “วจนกรรรม (speech act)” ซึ่งถือเป็นหน่วยความหมายที่เล็กที่สุดที่ใช้สื่อเจตนาของผู้พูด Searle (1969: 16 อ้างถึงใน ทรงธรรม อินทจักร, 2550: 17) วจนกรรรมจึงเป็นการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายหรือแนวคิดที่บ่งบอกถึงเจตนาในการสื่อสาร ซึ่งต้องคำนึงถึงความหลากหลายของรูปแบบทางภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และเป็นที่ยอมรับของสังคมรวมทั้งความรู้สึกนึกคิดและทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งลักษณะของ “วจนกรรรม” จะเป็นการกระทำโดยเจตนาของผู้พูดซึ่งแสดงออกในรูปของคำพูด เช่น การขอร้อง การออกคำสั่ง การถาม การขอโทษ เป็นต้น นอกจากนั้นยังสามารถที่จะช่วยให้ผู้ฟังได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ของความหมายและเกิดความเข้าใจในความหมายของคำพูดที่ผู้พูดกล่าวออกมาได้เป็นอย่างดีและชัดเจนยิ่งขึ้น

จากการศึกษาวจนกรรรมในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผู้วิจัยพบวจนกรรรมครบทั้ง 5 ประเภท ตามแนวคิดของเซิร์ล ได้แก่ วจนกรรรมกลุ่มบอกกล่าว วจนกรรรมกลุ่มชี้แนะ วจนกรรรมกลุ่มผูกมัด วจนกรรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก และวจนกรรรมกลุ่มแถลงการณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.3.1 วจนกรรรมกลุ่มบอกกล่าว (Representatives หรือ assertive)

การใช้ถ้อยคำกลุ่มบอกกล่าว คือ เน้นให้เห็นว่าผู้พูดเชื่อในความจริงเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และความเป็นไปที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัว ดังนั้นจึงต้องการบอกเล่าข้อมูลดังกล่าวด้วยเห็นว่าผู้ฟังยังไม่ทราบหรือจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง เช่น การกล่าว (stating) การยืนยัน (asserting) การสรุป

(concluding) การยืนยัน (insisting) การวิจารณ์ (criticizing) การคาดการณ์ (anticipating) การบรรยาย (describing) การรายงาน (reporting) เป็นต้น นอกจากนี้วาทกรรมในกลุ่มบอกกล่าวจะให้ประโยชน์แก่ผู้ฟังแล้วยังสามารถให้ประโยชน์แก่ผู้พูดได้เช่นกัน เช่น การพูดโอ้อวด (boasting) ให้ข้อมูลแก่ผู้ฟัง แต่สร้างความพึงพอใจในความสำเร็จหรือความสามารถให้กับตัวผู้พูด เป็นต้น (ทรงธรรม อินทจักร, 2550: 44)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรากฏวาทกรรมกลุ่มบอกกล่าว 2 ประเภท ได้แก่ การบรรยาย (describing) และการยืนยัน (asserting) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.3.1.1 การบรรยาย (describing)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรากฏวาทกรรมกลุ่มบอกกล่าว ประเภทการบรรยาย (describing) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

เกษตรศาสตร์เรา	หนักเบาเรารักสู้ทำ
เกษตรศาสตร์เข้าประจำ	ตรากรำงานทุกสิ่งอัน
เกียรตินำเกษตรเฟื่องฟู	พวกเราศิษย์ครูเดียวกัน
เกษตรร่วมใจฝ่าฟัน	หมายมั่นจิตพลี.....

(เพลง มาร์ชเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชเกษตรศาสตร์ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปรากฏวาทกรรมกลุ่มบอกกล่าว ประเภทการบรรยาย โดยเนื้อหาเป็นการบรรยายถึงคุณสมบัติของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ว่ามีความสามัคคี อดทน เข้มแข็ง สู้งาน อีกทั้งยังมีความมุ่งมั่นและมีจิตที่คิดดีต่อมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตัวอย่างที่ 2

(ญ) เหล่าชาวมราม	ขุนรามคือพ่อเหนือดวงใจ
เด่นนามขวัญรามเรืองไกล	ประดิษฐ์คิดลายสือไท
ให้จารึกเรื่องราวความ	สยามเหตุการณ์พยานเมือง
(ช) สดุดี	ขวัญชีวีเขตขามรามเรือง
พ่อมีพระคุณนงเนื่อง	ปลดเปลื้องเรื่องความเขลาไกล
สร้างความยิ่งใหญ่ให้บรรพชนรุ่นหลัง	ความหวังไกล.....

(เพลง มาร์ชมิ่งขวัญรามฯ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชมิ่งขวัญรามฯ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปรากฏวัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว ประเภทการบรรยาย โดยเนื้อหาเป็นการบรรยายถึงหนึ่งในพระราชกรณียกิจที่สำคัญของพ่อขุนรามคำแหง คือ พระองค์ทรงคิดประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นใช้แทนตัวอักษรขอมที่เคยใช้กันมาแต่เดิม เมื่อ พ.ศ. 1826 เรียกว่า “ลายสือไทย” และได้มีการพัฒนาการมาเป็นลำดับจนถึงอักษรไทยในยุคปัจจุบัน ทำให้บรรพชนรุ่นหลังมีอักษรไทยใช้มาจนถึงทุกวันนี้

ตัวอย่างที่ 3

มหาวิทยาลัยแห่งแรกของท้องถิ่น

นามนวมินทรธิดาพระราชทาน

สืบเจตนาจากวชิรพยาบาล

แข็งแรงแกรงรากฐานสถาบันคุณภาพวิชา.....

(เพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยนวมินทรธิดา, มหาวิทยาลัยนวมินทรธิดา)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยนวมินทรธิดา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยนวมินทรธิดา ปรากฏวัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว ประเภทการบรรยาย โดยผู้ประพันธ์ได้บรรยายว่า มหาวิทยาลัยนวมินทรธิดาเป็นสถาบันการศึกษาของท้องถิ่นแห่งแรก เพราะเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เป็นหน่วยงานของรัฐอยู่ในกำกับของกรุงเทพมหานคร มีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นสถาบันอุดมศึกษาท้องถิ่นแห่งแรกของประเทศไทย ได้รับพระราชทานนามว่า “มหาวิทยาลัยนวมินทรธิดา” (ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยนวมินทรธิดา, 2562)

4.3.1.2 การยืนยัน (asserting)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรากฏวัจนกรรมกลุ่ม บอกกล่าว ประเภทการยืนยัน (asserting) จำนวน 1 เพลง ดังต่อไปนี้

สายลมนำพาพัดเราเข้ามาร่วมถิ่นสถาน	ฝันเราเดียวกันได้ดวงตะวันมิหวนมิไหวรั้ว
เขียวชมพูชี้ทางวิญญูคู่แผ่นดินไทย	ร้อยรวมดวงใจคล้ายพวงมาลัยคล้องแผ่นดิน
เขียวชมพูสว่างาม เลื่องลือนามไปทั่วถิ่น	<u>ขอยืนยันด้วยศาสตร์ศิลป์ทุนแผ่นดินตั้งมารดา</u>
รั้วเขียวชมพูมั่นคงเขตชูคู่การศึกษา	สรรค์สร้างปัญญาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นไทย.....

(เพลง รั้วเขียวชมพู, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง รั้วเขียวชมพู หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปรากฏวัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว ประเภทการยืนยัน มีการใช้ถ้อยคำที่

แสดงการยืนยัน คือ คำว่า “ขอยืนยัน” โดยเนื้อเพลงมีเนื้อหาว่า เมื่อนักศึกษาทุกคนเข้ามาอยู่รวมกัน ที่สถาบันการศึกษาแห่งนี้ มีความฝันอย่างเดียวกันและเราไม่ควรหวั่นไหว สถาบันแห่งนี้จะช่วยชี้ทาง และร้อยรวมหัวใจของพวกเราไว้เหมือนพวงมาลัยที่คล้องรวมแผ่นดินให้เป็นหนึ่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนครเป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงเลื่องลือไปทั่ว ขอยืนยันด้วยศาสตร์และศิลป์ทางวิชาการที่มีความ มั่นคง เชิดชูการศึกษาและสร้างสรรค์ปัญญาเพื่อนำไปพัฒนาประเทศชาติต่อไป

4.3.2 วจนกรรณกลุ่มชี้หน้า (Directives)

ถ้อยคำในกลุ่มชี้หน้า แสดงถึงความพยายามของผู้พูดที่ต้องการให้ผู้ฟังกระทำการ บางอย่าง ได้แก่ การสั่ง (ordering หรือ commanding) การขอร้อง (requesting) การถาม (questioning) การอ้อนวอน (begging) การวิงวอน (praying) การอนุญาต (permitting) การเสนอแนะ (suggesting) การแนะนำ (recommending) และการให้คำปรึกษา (advising) เป็นต้น (ทรงธรรม อินทจักร, 2550: 45)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรากฏวจนกรรณกลุ่มชี้หน้า 4 ประเภท ได้แก่ การขอร้อง (requesting) การวิงวอน (praying) การสั่ง (ordering) และการถาม (questioning) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.3.2.1 การขอร้อง (requesting)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรากฏวจนกรรณกลุ่มชี้หน้า ประเภทการขอร้อง (requesting) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

.....(ช) สาวเอ๋ยสาวชาวพยอม

พี่สู้เก็บบอมหัวใจมาให้เธอ

พี่ชวยอป่าหลงมารอก้อ

เหมือนคนหน้าเซอเหมอต้องมอหา

รักพี่หน้อยเถิดแม่ขวัญตา

โถพี่อุตส่าห์รอเธอมาตั้งนาน.....

(เพลง รำวงรื่นเริงสัมพันธ์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง รำวงรื่นเริงสัมพันธ์ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปรากฏวจนกรรณกลุ่มชี้หน้า ประเภทการขอร้อง มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการขอร้อง คือ “รักพี่หน้อยเถิดแม่ขวัญตา” โดยเนื้อเพลงมีเนื้อหาว่า นักศึกษาชายคนหนึ่งได้หลงรัก

นักศึกษาหญิงคนหนึ่งมานาน รอแล้วรอเล่าก็ไม่สมหวังในรักเสียที ฝ่ายชายจึงจึงได้อ้อนวอนขอร้องให้ ฝ่ายหญิงรับรักตน เพราะตนเฝ้ารอฝ่ายหญิงมานานมากแล้ว

ตัวอย่างที่ 2

.....ปีแล้วปีเล่า นางเยาว์ไปอยู่ที่ไหน

ลืมแล้วหรือไร คนรักเคยเรียนร่วมห้อง

งานคืนสู่เหย้า ไม่เห็นแม่เงาवलน้อง

อยู่ไหนเนื้อทอง ขอร้องช่วยส่งข่าวคราว.....

(เพลง ดอกกุณบานสัญญาใจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ดอกกุณบานสัญญาใจ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปรากฏวัจนกรรมกลุ่มชี้หน้า ประเภทการขอร้อง มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการขอร้อง คือ “ขอร้องช่วยส่งข่าวคราว” โดยเนื้อเพลงมีเนื้อหาว่า นักศึกษาชายคนหนึ่งและนักศึกษาหญิงคู่หนึ่งเคยเป็นแฟนกันเมื่อสมัยเรียน แต่เมื่อถึงคราวต้องมางานคืนสู่เหย้า ฝ่ายหญิงกลับไม่ได้งาน ฝ่ายชายจึงได้แต่คร่ำครวญหาและขอร้องให้ฝ่ายหญิงส่งข่าวคราวมาบ้าง

ตัวอย่างที่ 3

(ช ญ) เราพร้อมรีนรำปรองตงสนุกรำร้องทำนองแจ่มใส

ศักดิ์ศรีนี้รีนถัยร้องรำร่วมใจเชื่อมสายสัมพันธ์

(ญ) ดอกอ้ออรักน้องนี้ (ช) ดอกอ้ออรักน้องนี้

(ช ญ) อัยารออัยารี ขอเชิญน้องพี่ออกมารำวง

(ช) รูปหล่อเราหนอศึกษา พี่อุตสาห์มาตั้งหน้าป้อยอ

วิทย์วิทยาอย่าช้าจะกร่อย รีบหน่อยขวัญใจ

พี่เฝ้ารอมาปีกว่าแจ่มจันทร์ เร่งวันเคียงกาย

เชื่อเถอะโฉมฉาย ตรองไว้ด้วยมันคง.....

(เพลง หนองอ้ออรัก, มหาวิทยาลัยนเรศวร)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง หนองอ้ออรัก หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยนเรศวร ปรากฏวัจนกรรมกลุ่มชี้หน้า ประเภทการขอร้อง มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการขอร้อง คือ “เชื่อเถอะโฉมฉาย” โดยเนื้อเพลงมีเนื้อหาเกี่ยวกับงานรื่นเริงหรือการร้องรำทำเพลงของนักศึกษาคณะต่าง ๆ นักศึกษาชาย คณะศึกษาศาสตร์ ได้พูดจาในลักษณะจิบนักศึกษาหญิง คณะวิทยาศาสตร์ ว่าตนตั้งหน้าตั้งตารอมาปีกว่าแล้ว เพื่อหวังจะได้อยู่ใกล้ชิด และขอร้องให้นักศึกษาหญิงคนดังกล่าว เชื่อในคำของตน เพราะตนได้ใช้ใจตรึงตรองมาดีแล้ว

4.3.2.2 การวิงวอน (praying)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรากฏวัจนกรรมกลุ่ม ชี้นำ ประเภทการวิงวอน (praying) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

.....ห้าก็แล้วหกก็แล้ว	คิดว่าแห้วแคปีทีเจ็ด
เจ็ดก็แล้วอ้อยแปดก็แล้ว	เริ่มมีแววปีหน้าจะชวย
ห้วมันเขลาเรามันห่วย	ความฝันสดสวย
<u>วอนพ่อขุนช่วยด้วย</u>	<u>ลูกมาขอความเมตตา</u>

(เพลง ลูกพ่อขุน, มหาวิทยาลัยรามคำแหง)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ลูกพ่อขุน หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปรากฏวัจนกรรมกลุ่มชี้นำ คือ การวิงวอน มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการวิงวอน คือ “วอนพ่อขุนช่วยด้วย” และ “ลูกมาขอความเมตตา” ซึ่งเนื้อเพลงกล่าวถึง เรื่องราวของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหงว่า เมื่อได้มาเรียนที่สถาบันแห่งนี้แล้วกลับมีปัญหาเรื่องการเรียน และเกิดความกังวลว่าอาจจะเรียนไม่จบ จึงมากราบไหว้วิงวอนพระบรมมหาราชานุสรณ์พ่อขุนรามคำแหง เพื่อขอให้พ่อขุนรามคำแหงช่วยตลบันดาลให้ตนพ้นวิกฤตในครั้งนี้

ตัวอย่างที่ 2

.....(ญ) ยามที่เรียนเราเรียนเรามุ่งพากเพียรเพื่อการศึกษา
วันไหนได้ร่วมเฮฮาขอให้เริงร่าเริงใจ

(ข) สถาบันที่เรารักยิ่ง หอหลวงพ่อสิงห์จดจำมันไว้

กราบกรานนบไหว้ ขอพรให้สอบได้อย่างดี.....

(เพลง ร่ำวง สจพ., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ร่ำวง สจพ. หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปรากฏวัจนกรรมกลุ่มชี้นำ คือ การวิงวอน มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการวิงวอน คือ “กราบกรานนบไหว้ ขอพรให้สอบได้อย่างดี” โดยเนื้อเพลงมีเนื้อกล่าว ว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เมื่อถึงคราวเรียนก็เรียนอย่างตั้งใจ เมื่อถึงคราวเล่นก็เฮฮาร่าเริงอย่างเต็มที่ สิ่งหนึ่งที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจสำหรับทุก ๆ คน ในสถาบันแห่งนี้ คือ หอหลวงพ่อสิงห์ ซึ่งนักศึกษามักจะกราบไหว้วิงวอน เพื่อขอพรจากหลวงพ่อ โดยเฉพาะช่วงสอบที่นักศึกษาจะมาขอพรให้การสอบเป็นไปด้วยดีและราบรื่น

ตัวอย่างที่ 3

.....ชีวิตของน้องเจ็ดจำ	ด้วยกรุณาของพี่นี่ยิ่งยง
หากน้องนี้ไซ้ใจพะวง	พี่ก็คงไม่แคล้วห่วงใย
เราทั้งหลายชายหญิงแห่งธรรมศาสตร์	<u>ขออำนาจพรจากเทพไท</u>
ด้วยประสงค์จำนงค์หมายให้พี่ทั้งหลายยิ่งใหญ่ เพิ่มพิพัฒน์สวัสดิชัยถ้วนเทอญ	
(เพลง พระคุณพี่, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)	

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง พระคุณพี่ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปรากฏวัจนกรรมกลุ่มชี้้นำ คือ การวิงวอน มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการวิงวอน คือ “ขออำนาจพรจากเทพไท” โดยเพลงมีเนื้อหาบอกว่า ช่วงชีวิตนักศึกษาของรุ่นน้องทุกคน เป็นไปด้วยดี ก็เพราะได้รับความรัก ความห่วงใย และการช่วยเหลือต่าง ๆ จากรุ่นพี่ทุก ๆ คน พวกเราทุกคนซึ่งเป็นรุ่นน้องจึงวิงวอนขอพรจากเทพเทวดาให้อำนวยอวยชัยให้รุ่นพี่ทุกคนมีความสุข ความเจริญกันสืบไป

4.3.2.3 การสั่ง (ordering)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรากฏวัจนกรรมกลุ่มชี้ นำ ประเภทการสั่ง (ordering) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

<u>น้องใหม่จงภูมิใจเถิด</u>	ว่าอาณาจักรสี่เขี้ยวเข็ญ
ได้ร่มฉันทน์คือบ้านพัก	สิทธิ์และศักดิ์เสรีนี้พร้อม
ก้าวเข้ามาเถิดน้องมองให้สิ้น	นี่คือถิ่นของเราเข้ามาถนอม
อยู่ด้วยศักดิ์นี้ศึกษาอย่าตรมตรอม	พี่จะกล่อมแทนสวรรค์ปลอบขวัญมา.....
(เพลง แดน้องใหม่, มหาวิทยาลัยศิลปากร)	

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง แดน้องใหม่ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปรากฏวัจน กรรมกลุ่มชี้ นำ คือ วัจนกรรมการสั่ง มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการสั่ง คือ “น้องใหม่จงภูมิใจเถิด” ซึ่งเพลงมีเนื้อหาเกี่ยวกับการสั่งให้นักศึกษาใหม่ของมหาวิทยาลัยศิลปากร มีความภาคภูมิใจในมหาวิทยาลัยของตน ให้ก้าวเข้ามาในรั้วมหาวิทยาลัยอย่างเต็มตัว อยู่ด้วยศักดิ์ศรีของนักศึกษาและอย่ามัวแต่เศร้าโศกเสียใจ เพราะยังมีนักศึกษารุ่นพี่ที่คอยปลอบขวัญและให้กำลังใจ นักศึกษารุ่นน้องอยู่เสมอ

ตัวอย่างที่ 2

.....(ช) แม่เอ๋ยทูนหัว	มิทันตั้งตัวว่ากันมากมาย
------------------------	--------------------------

เฝ้าผูกพันแต่ไม่ตรี	พินิจจะชวนทุกราย
เพราะเจ้าเขาลือว่างามใจกาย	จึงพาพี่ชายให้หมายเกี่ยวพัน
เก่งหนาใครไม่มาเทียมทัน	อีกทั้งขยันสร้างสรรค์ความดี
(อุ) เรื่องเพียงเท่านี้	หาใช่ความดีที่เกินใคร ๆ
ทุกคนต่างคงมั่นจิตใจ	ได้อบรมไว้ให้ทำแต่ดี
ละเว้นความชั่วหมองมัวบัดสี	ยึดมั่นความดีไว้ไม่มีจาง
<u>อย่าชวนให้เหออกนอกทาง</u>	ใจน้องไม่ว่างเพราะยังรักเรียน

(เพลง รำวง มช. รักเรียน, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง รำวง มช. รักเรียน หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปรากฏวาทกรรมกลุ่มขึ้นนำ คือ วาทกรรมการสั่ง มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการสั่ง คือ “อย่าชวนให้เหออกนอกทาง” โดยเพลงมีเนื้อหาว่า นักศึกษาชายคนหนึ่งเข้ามาจีบนักศึกษาหญิงคนหนึ่ง เพราะหลงรักในความงามที่เขาถือกันว่า นักศึกษาหญิงผู้นี้งามทั้งใจ งามทั้งกาย และยังเป็นคนดี แต่นักศึกษาหญิงได้กล่าวปฏิเสธไป และให้เหตุผลไปว่า ตนไม่ได้ดีไปกว่าคนอื่น ๆ แต่สำหรับตนนั้น ตนยึดมั่นในการทำมาดีและละเว้นเรื่องมัวหมองบัดสี เพราะฉะนั้นนักศึกษาชายอย่าได้เข้ามาชวนให้เหออกนอกทาง เพราะตนนั้นรักในการเรียน ไม่ได้คิดเรื่องรักในตอนนี

ตัวอย่างที่ 3

ถึงคราวที่ต้องจากลาสำเร็จการศึกษา
ดวงฤดีพี่ไหวสั่นคลอน
วอนสิ่งน้องด้วยความหวังอาวรณ์
สัญญาพี่ก่อน น้องยังไม่สิ้นรักศรัทธา
น้องเอยจงหมั่นเล่าเรียน

จงหมั่นอ่านเขียน หมั่นตรองตรึกลึกซึ้งปรัชญา
เพียรฝึกฝนไม่เห็นห่างตำรา
เสริมสร้างจรรยาช่วยชูชีวาสุขสันต์.....

(เพลง สักน้อง, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง สักน้อง หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปรากฏวาทกรรมกลุ่มขึ้นนำ คือ วาทกรรมการสั่ง มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการสั่ง คือ “น้องเอยจงหมั่นเล่าเรียน” และ “จงหมั่นอ่านเขียน” โดยเพลงมีเนื้อหาว่า นักศึกษารุ่นพี่

ที่สำเร็จการศึกษาและต้องจากลาสถาบัน ได้กำชับเรื่องเรียนกับรุ่นน้องและสั่งให้ตั้งใจเรียน อย่าเสีย ศรัทธาในการเรียน ให้หมั่นเพียรฝึกฝนวิชาในตำราอยู่เสมอ ๆ

4.3.2.4 การถาม (questioning)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรากฏวัจนกรรมกลุ่ม ชี้นำ ประเภทการถาม (questioning) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

ไอ้สาวจอมบึงงามซึ่งตั้งใจจริงนั้น

ครั้งแรกพบกันก็พลันพาให้จิตใจหวาม

เฝ้าแต่คะนึงคิดถึงเธอทุกโมงยาม

นุชเจ้านางงามช่างงามล้ำเลิศวิไล

บาปเคราะห์หรือบุญนำหนุนให้มาพบพาน

ทุกซ์จิตรัวรานนงคราญจะรู้บ้างไหม

ไม่เห็นนวลน้องพี่หมองตรมระทมใจ

ร้อนรุ่มทรวงในพิชไฟรักพาชิมเซา.....

(เพลง สาวจอมบึง, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง สาวจอมบึง หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปรากฏวัจนกรรมกลุ่มชี้นำ คือ การถาม โดยมีการใช้ประโยค คำถามว่า “บาปเคราะห์หรือบุญนำหนุน” และ “รู้บ้างไหม” ซึ่งเนื้อเพลงกล่าวถึง ความงามของ นักศึกษาหญิงแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ที่เมื่อนักศึกษาชายเห็นก็ชวนให้ตราตรึงใจ เฝ้า คะนึงคิดถึงอยู่ทุกโมงยาม และไม่อาจทราบได้ว่าเป็นเพราะบาปหรือบุญที่ทำให้ได้มาพบพาน เมื่อ ไม่ได้เห็นหน้าก็พาให้ทุกซ์ระทมใจ ซึ่งไม่รู้ว่ฝ่ายหญิงจะรู้หรือไม่ว่าตนนั้นเป็นทุกซ์เหลือเกิน

ตัวอย่างที่ 2

....(ญ) เพื่อนเอ๋ยฉันอยากรู้ว่า มรภ. นั้นหนาแปลว่าอะไร

ไปก่อนเถอะไป

ตอบได้เร็วไวจึงจะได้ร่วมรำ.....

(ช) มรภ. มหาวิทยาลัยราชภัฏเขาอ่อนะ

มรภ. ไคร ๆ หนอกี้รู้จัก

(หมู่ ช ญ) มรภ. ไคร ๆ หนอกี้รู้จัก

สูงส่งยิ่งนัก เต่นอยู่ในภาคเหนือ.....

(เพลง รำวง มรภ. มาแล้ว, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง รำวง มรก. มาแล้ว หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปรากฏวาทกรรมกลุ่มขึ้นนำ คือ การถาม โดยมีการใช้ประโยคคำถามว่า “มรก. นั้นหนาแปลว่าอะไร” ซึ่งเนื้อเพลงกล่าวถึง งานรื่นเริงของสถาบันที่นักศึกษาชายและหญิงออกมารำวงกัน นักศึกษาหญิงได้เกิดสงสัยและถามขึ้นว่าว่า มรก. นั้นแปลว่าอะไร นักศึกษาชายจึงตอบว่า มรก. ก็คือ อักษรย่อของชื่อสถาบันนั่นเอง

ตัวอย่างที่ 3

....เราเคยรักเคยเคียงใกล้ซิด

เกี่ยวก้อยเพียงนิดสัมพันธ์รักติดหทัย

แล้วเธอมาพราก แล้วเธอมาจากพี่ไป

พี่ตั้งสิ้นไร้ หัวใจไม่มีแล้วเอ๋ย

สีฐานถีนี่เหมือนดังไม่มีความหมาย

ไม่มีเพื่อนใจ ไม่มีหัวใจชื่นชย

พี่ยื่นรอกู่ ฝ้าดูนกกายอย่างเคย

เมื่อไหร่ทราชมชย ขวัญเอ๋ยจะคืนกลับมา

(เพลง รอกู่สีฐาน, มหาวิทยาลัยขอนแก่น)

จากเนื้อหาบางส่วนเพลง รอกู่สีฐาน หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปรากฏวาทกรรมกลุ่มขึ้นนำ คือ การถาม โดยมีการใช้ประโยคคำถามว่า “เมื่อไหร่ทราชมชย ขวัญเอ๋ยจะคืนกลับมา” ซึ่งเนื้อเพลงกล่าวถึง ชายหญิงคู่หนึ่งที่เคยพบรักกันที่สีฐาน แล้ววันหนึ่งฝ่ายหญิงก็ลาจากไป ฝ่ายชายจึงได้แต่รำพันตัดพ้อว่า สีฐานแห่งนี้เป็นที่พบรักของเราสองคนเหมือนไม่มีความหมายอีกต่อไปแล้ว และเมื่อไหร่กันที่ฝ่ายหญิงจะหวนคืนกลับมาอีกครั้ง

4.3.3 วจนกรรมผูกมัด (Commissives)

วจนกรรมในกลุ่มผูกมัด มีคุณสมบัติพื้นฐานร่วมกับถ้อยคำในกลุ่มขึ้นนำ กล่าวคือ ทั้งสองเกี่ยวข้องกับการพูดที่ส่งผลให้เกิดการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ข้อแตกต่างมีอยู่ว่าถ้อยคำกลุ่มขึ้นนำกำหนดให้ผู้ฟังเป็นผู้กระทำ แต่ถ้อยคำกลุ่มผูกมัดกำหนดให้ผู้พูดเป็นผู้กระทำ วจนกรรมที่มีหน้าที่สื่อการผูกมัด เช่น การข่มขู่ (inthreatening) การสัญญา (promising) การสาบาน (vowing) การทำพนัน (betting) การเสนอตัว (offering) การรับรอง (guaranteeing) การปฏิญาณ (pledging) เป็นต้น (ทรงธรรม อินทจักร, 2550: 46)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรากฏวาทกรรมกลุ่มผูกมัด

3 ประเภท ได้แก่ การสัญญา (promising) การปฏิญาณ (pledging) และการสาบาน (vowing) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.3.3.1 การสัญญา (promising)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรากฏว่ากิจกรรมผูกมัด ประเภทการสัญญา (promising) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

สถาบันมีชื่อเสียงลือนาม	งดงามสมนามพระราชทาน
ราชภัฏคือข้าราชการ	ยังยืนนานสร้างคนดี ศรีอยุธยา
พระคือมิ่งขวัญสถาบัน	ตราพระราชลัญจกรสูงค่า
<u>ขอจงรักภักดีต่อองค์ราชา</u>	ตราบชีวมุ่งกระทำความดี
<u>จะตั้งใจศึกษาเล่าเรียน</u>	พากเพียรให้สมศักดิ์ศรี
ยึดมั่นในศาสนาประเพณี	สิทธิ์เสรีประชาธิปไตย
พวกเราราชภัฏอยุธยา	รวมใจมาสานฝันอันยิ่งใหญ่
มาร่วมกันสร้างสรรค์เพื่อชาติไทย	เลื่องลือไกรราชภัฏอยุธยา

(เพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา)

จากเพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ปรากฏว่ากิจกรรมผูกมัด คือ การสัญญา โดยมีการใช้ถ้อยคำแสดงการสัญญา คือ “ขอจงรักภักดีต่อองค์ราชา” และ “จะตั้งใจศึกษาเล่าเรียน” ซึ่งเนื้อเพลงกล่าวถึง มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาว่าเป็นสถาบันที่มีชื่อเสียง ชื่อของสถาบันเป็นนามพระราชทานและมีตราพระราชลัญจกรเป็นตราที่ทรงคุณค่ายิ่ง เหล่านักศึกษาทุกคนขอสัญญาว่าจะจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์และจะทำแต่ความดีตลอดไป และยังสัญญาว่าจะตั้งใจศึกษาเล่าเรียน จะพากเพียรให้สมกับที่เป็นนักศึกษาของสถาบันนี้ จะยึดมั่นในศาสนาประเพณี สิทธิเสรีประชาธิปไตย และช่วยกันพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ตัวอย่างที่ 2

....(ช ญ) เพื่อนเอ๋ยเคยเรียน	ร่วมพากเพียรเรียนรู้ไป
ถึงวันต้องจากกันไกล	ทั้งรู้เข้าใจ ไม่อาจคลายอาดูร.....
(ช ญ) รักคุณความดี	เกียรติศักดิ์ศรี เราเทิดทูน
พรคุณของแหล่งศึกษา	<u>เราจงสัญญา ชีวอยู่คู่ความดี</u>

(เพลง คำสัญญา, มหาวิทยาลัยนครพนม)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง คำสัญญา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยนครพนม ปรากฏวัจนกรรมผูกมัด คือ การสัญญา มีการใช้ถ้อยคำแสดงการสัญญา คือ “เราพอสัญญา ซื่ออยู่ที่ความดี” ซึ่งเนื้อเพลงกล่าวถึง นักศึกษาชายและหญิงที่ร่วมเรียนด้วยกันมา เมื่อต้องจากลาสถาบันก็ไม่อาจเก็บซ่อนความเศร้า และก่อนจากลาจากสถาบันนี้ไปก็ได้มีสัญญาร่วมกันว่า ทุกคนจะช่วยกันรักษาคุณความดี จะเทิดทูนและรู้คุณของแหล่งศึกษา จะใช้ชีวิตคู่กับการทำความดีตลอดไป

ตัวอย่างที่ 3

....พอเราสัญญาศรัทธามั่น สร้างสรรค์ความดีให้ลือเลื่อง

รู้ค่ารู้คุณสร้างไทยรุ่งเรือง	เทิดพระนามศรีแห่งเมืองมั่นในอุดมการณ์
สายธารแห่งรักประจักษ์ค่า	สายธารแห่งศรัทธาจะเล่าขาน
ดำรงไว้เกียรติศักดิ์สถาบัน	คุณค่านั่นคงอยู่คู่ถิ่นไทย

(เพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ปรากฏวัจนกรรมผูกมัด คือ การสัญญา มีการใช้ถ้อยคำแสดงการสัญญา คือ “พอเราสัญญาศรัทธามั่น” ซึ่งเนื้อเพลงกล่าวถึงศึกษาของสถาบันแห่งนี้ที่ได้ให้คำมั่นสัญญาว่า จะช่วยกันสร้างสรรค์ความดี จะช่วยกันพัฒนาชาติไทย ให้รุ่งเรือง ให้เป็นที่ประจักษ์และเล่าขาน จะดำรงไว้ซึ่งเกียรติของสถาบัน ให้สถาบันแห่งนี้อยู่คู่แผ่นดินไทยสืบไป

4.3.3.2 การปฏิญาณ (pledging)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรากฏวัจนกรรมผูกมัด ประเภทการปฏิญาณ (pledging) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

<u>ข้าขอปฏิญาณบนบานกล่าว</u>	เอาความขาวบริสุทธิ์เป็นจุดหมาย
ถอดดวงจิตแทนมาลัยน้อมใจกาย	พลีถวายด้วยศรัทธาสถาบัน
หนึ่งข้าเทิดศิลาปรกก่อนนามอื่น	สองหยัดยื่นสร้างชาติไม่มีวัน
สามสมัครหมายพี่น้องครองสัมพันธ์	สี่สร้างสรรค์สามัคคีชั่วชีวิต....

(เพลง คำปฏิญาณ, มหาวิทยาลัยศิลปากร)

จากเนื้อเพลงบางส่วนของเพลง คำปฏิญาณ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปรากฏว่าฉันทลักษณ์ ประเภทการปฏิญาณ มีการใช้ถ้อยคำแสดงการสัญญา คือ “ข้าขอปฏิญาณบนบานกล่าว” เพลงมีเนื้อหากล่าวถึง การปฏิญาณตนของนักศึกษาใหม่ เพื่อการ เป็นบัณฑิตที่ดี เนื้อเพลงแสดงออกถึงความมุ่งมั่นและกล่าวถึงคุณสมบัติของบัณฑิต คือ 1) จะนึกถึง ชื่อศิลปากรก่อนเป็นอันดับแรกและเทิดไว้ยู่สูงสุด 2) จะสร้างแต่ความดี 3) รุ่นพี่รุ่นน้องชาวศิลปากร จะรักกันเป็นเป็นสายสัมพันธ์เหมือนพี่น้อง และ 4) มีความสามัคคีกันตลอดไป

ตัวอย่างที่ 2

....(ช) เชียงใหม่นี้คือ สถาบัน ที่ได้กล่อมเกล้า

มองพี่น้องเรา ได้วิชานานา ทัวกัน

(ญ) บารมี จักริ ราชนย์

คุ้มสถาบัน เชียงใหม่ถิ่นขวัญ ให้สุขสันต์เปรมปรีดิ์

(ช) นักศึกษาเราทั่วทุกคน ขอปฏิญาณ

ตั้งปณิธาน จิตน้อมนำ ทำในสิ่งดี

(พร้อม) ศาสน์ กษัตริย์ ชาติคือชีวี

รักปฐพี ของไทยแห่งนี้ ด้วยชีวิตของเรา

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง (เพลง มาร์ช มช., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปรากฏว่าฉันทลักษณ์ ประเภทการปฏิญาณ มีการใช้ถ้อยคำแสดงการสัญญา คือ “นักศึกษาเราทั่วทุกคนขอปฏิญาณ” เพลงมีเนื้อหากล่าวถึง การปฏิญาณตนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นักศึกษาทุกคนขอปฏิญาณว่าจะมีจิตคิดน้อมนำทำแต่สิ่งดี และรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เสมือนรักชีวิตของตน

ตัวอย่างที่ 3

....ลูกพระจอมฯ พร้อมใจถวายสัตย์

ปฏิญาณด้วยมนัส อารงแสงแห่งความดี

ลูกพระจอมฯ เทิดเกียรติภูมิศักดิ์ศรี

สรรสร้างด้วยมือเรานี้ ให้ไทยก้าวไกลทวี เลือดเนื้อเรานี้ลูกพระจอมฯ

(เพลง ลูกพระจอม, มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ลูกพระจอม หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี ปรากฏว่าฉันทลักษณ์ ประเภทการปฏิญาณ มีการใช้ถ้อยคำแสดง การสัญญา คือ “ปฏิญาณด้วยมนัส” เพลงมีเนื้อหากล่าวถึง การถวายสัตย์ปฏิญาณตนของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรีว่า ทุกคนขอปฏิญาณด้วยหัวใจในการทำความดี จะเกิดทุนในเกียรติ และศักดิ์ศรีของสถาบัน และจะสร้างสรรค์ให้เมืองไทยเจริญรุ่งเรือง ก้าวไกลสืบไป

4.3.3.3 การสาบาน (vowing)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรากฏว่าฉันทลักษณ์ ผู้กวี ประเภทการสาบาน (vowing) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

.....เราสาบานไว้มัน รักประเทศนั้นเท่าชีวิต

ดวงวิญญาณแห่งชาวเทคโนโลยี จงรักภักดีราชันย์

ศาสน์สำคัญ พุทธธรรมจำมั่นไว้ในดวงใจ

ศักดิ์ศรีนามแห่งดวงฤทัย สมนามเกริกไกร พระจอมเกล้าเออย

(เพลง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ปรากฏว่าฉันทลักษณ์ ผู้กวี ประเภทการสาบาน มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการสาบาน คือ “เราสาบานไว้มัน” โดยเนื้อเพลงมีเนื้อหาว่า นักศึกษาทุกคนของสถาบันแห่งนี้ขอสาบานว่าจะรักประเทศชาติเสมือนรักตัวเอง จะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ ให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนา จะปฏิบัติให้สมศักดิ์ศรีของนามมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ตัวอย่างที่ 2

.....(ช) ปลื้มใจตั้งฝัน ทั้งคู่ซัดกันเหมือนฝันลอยไป

จอมบึงมีภูเขากันไว้ พี่จะข้ามไปปลอบใจเคียงขวัญ

เมืองเพชรน้ำตาลแสนหวาน ถ้าน้องต้องการลูกซัดทุกวัน

ไม่เชื่อใจพี่จะขอสาบาน ให้หาเจ้าสำราญเป็นพยานพี่เอย

(ญ) ให้คำช่างหวาน คงเคลือบน้ำตาลไว้ให้ลุ่มหลง

นานไปหวานคงเป็นลม ซื่นชมอบรมปวดใจ

เมืองเพชรน้ำตาลแสนหวาน น้องไม่ต้องการความหวานเป็นภัย

จอมบึงหนามมีมากมาย ยังแพ้หยาบไม่ขอเชื่อใจชายเอย

(เพลง รำวงทวารวดี, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง รำวงทวารวดี หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ปรากฏว่าฉันทลักษณ์ ผู้กวี ประเภทการสาบาน มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการ

สาบาน คือ “ไม่เชื่อใจที่จะขอสาบาน” เพลงมีเนื้อหาว่า ผู้ชายคนหนึ่งจับผู้หญิงคนหนึ่งด้วยถ้อยคำหวานหูและกล่าวว่า หากไม่เชื่อในคำพูดตน ตนก็พร้อมจะสาบาน และให้หาเจ้าสำราญเป็นพยาน แต่ฝ่ายหญิงไม่ขอเชื่อคำพูดของฝ่ายชาย และกล่าวตอบโต้ว่าคำพูดที่หวานชวนฟังเหมือนเคลือบน้ำตาลชวนให้ลุ่มหลง สุดท้ายแล้วคงจะนำความขมขื่นปวดใจมาให้ในที่สุด

ตัวอย่างที่ 3

ต้องลาแล้วเพื่อนเอ๋ย	สุดถอยวันให้หวานไป
สุดถอยวัยให้เหมือนเคย	คืนล่วงวันเลยอดีตไม่เคยรังได้
ก่อนเคยร่วมสุขสันต์	<u>ร่วมสัญญาร่วมสาบาน</u>
ต่อสายธารต่อแสงจันทร์	จะผูกจะพันใจมันต่อดินแดนขจี

(เพลง เกษตรอวรณ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง เกษตรอวรณ์ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปรัชญาวัฒนธรรมผูกมัด คือ การสาบาน มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการสาบาน คือ “ร่วมสัญญาร่วมสาบาน” เพลงมีเนื้อหากล่าวว่า แม้พวกเราจะต้องลาจากสถาบันไป แต่ก็ขอสาบานร่วมกันต่อสายน้ำและแสงจันทร์ว่า จะผูกพันใจมันในมันคงต่อมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตลอดไป

4.3.4 วัฒนธรรมแสดงความรู้สึก (Expressives)

ถ้อยคำในกลุ่มแสดงความรู้สึก บ่งบอกถึงอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟังหรือสิ่งที่อยู่ในบริบทรอบข้าง โดยทั่วไปแล้ววัฒนธรรมกลุ่มนี้จะมุ่งเน้นให้ผู้อื่นทราบว่าผู้พูดชอบ ไม่ชอบ ชื่นชมในตัวผู้ฟังหรือในสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้ฟังเท่านั้น ทั้งนี้ ผู้พูดไม่มีความประสงค์จะให้ผู้ฟังกระทำการใดหรือให้ผู้ฟังได้ทราบถึงข้อมูลสาระสำคัญใด ๆ ตัวอย่างวัฒนธรรมในกลุ่มแสดงความรู้สึก เช่น การทักทาย (greeting) การขอโทษ (apologizing) การขอบคุณ (thanking) การแสดงความยินดี (congratulating) การแสดงความเสียใจ (expressing condolence) การชม (complimenting) การอำลา (expressing condolences) เป็นต้น (ทรงธรรม อินทจักร, 2550: 47)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรัชญาวัฒนธรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก 4 ประเภทได้แก่ การขอโทษ (apologizing) การอำลา (expressing condolences) การแสดงความยินดี (congratulating) และการขอบคุณ (thanking) ตัวอย่างเช่น

4.3.4.1 การขอโทษ (apologizing)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรัชญาวัฒนธรรมแสดงความรู้สึก ประเภทการขอโทษ (apologizing) จำนวน 2 เพลง ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

.....(ญ) พบหน้าก็มาผูกความสัมพันธ์

แนะเออช่างน่าชื่นคิดมาเสกสรร

พูดจาปราศรัยรักเรียนวิขามากกว่าจะคิดสิ่งใด

ที่เฝ้าหวังและตั้งใจเพียรฝืนไฟปรีญญา

(ข) ขอโทษ อย่าโกรธไปเลยขวัญตา

พวก มช. เราหนาด้านการศึกษาหมั่นเพียรขยัน

น้ำใจน้องพี่สามัคคีไว้ต่อกัน

สีม่วงเราทุกคนนั้นรักกันมันด้วยไมตรี

(เพลง รำวง มช. เชียงใหม่, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง รำวง มช. เชียงใหม่ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปรากฏวัจนกรรมแสดงความรู้สึก คือ การขอโทษ มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการขอโทษ คือ คำว่า “ขอโทษ อย่าโกรธไปเลยขวัญตา” โดยเนื้อเพลงมีเนื้อหาเกี่ยวกับนักศึกษาชายรุ่นพี่ที่จีบนักศึกษาหญิงรุ่นน้อง แต่นักศึกษาหญิงปฏิเสธ เพราะให้ความสำคัญกับการเรียนมากกว่าสิ่งใดและตั้งใจจะคว้าปริญญาให้สำเร็จ นักศึกษาชายจึงได้ขอโทษและขอให้อย่าได้โกรธหรือบาดหมางกัน เพราะนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทุกคนต่างขยันหมั่นเพียรและรักในการเรียนทุกคน ถึงจะไม่ได้คบกันแบบชายหญิงก็ขอให้ป็นรุ่นพี่รุ่นน้องที่มีความสามัคคีกันและรักกันด้วยไมตรีที่ดีต่อไป

ตัวอย่างที่ 2

ไอ้แม่คงคาชลาลัย

สะอาดใสหล่อเลี้ยงผืนผไท

ล้างราคิน ลิ่นสุญ พูนชีวิต

เราน้อมจิตขอขมาธาราไหล

อันบาปกรรมทำต่อขออภัย

บาปน้ำใจของจ้งล้างสร้างให้ดี

วิลาสล้ำฉ่ำเย็นตลอดยุค

มล้างทุกข์ มลายเช้ญเป็นสุขศรี.....

(เพลง อธิษฐานลอยกระทง, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง อธิษฐานลอยกระทง หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปรากฏวัจนกรรมแสดงความรู้สึก คือ การขอโทษ มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการขอโทษ คือ คำว่า “อันบาปกรรมทำต่อขออภัย” โดยเนื้อเพลงมีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิษฐาน ขอขมาแม่น้ำคงคในวันลอยกระทง เพราะแม่น้ำเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงทุกชีวิตให้ได้ใช้ได้ดีมีกิน การขอขมาแม่น้ำคงคา จึงเป็นไปเพราะสำนึกในการกระทำของตนและเพื่อให้หมดทุกข์หมดโศก มีแต่สิ่งดี ๆ เข้ามาในชีวิต

4.3.4.2 การอำลา (expressing condolences)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรากฏวัจนกรรม แสดงความรู้สึก ประเภทการอำลา (expressing condolences) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

<u>ลา ลา ลาแล้วต้องลา</u>	แผ่นดินแผ่นดินฟ้าร่ำรมย์
<u>ลา</u> ขอนแก่นแดนเคยชิตขม	<u>ลา</u> แดนสังคมของชาวดินแดงแหล่งขวัญ
<u>จำลา จำร้าง</u> ห่างไกลแต่ใจเข้าไซร์ผูกพัน	จำขามแก่นเจดีย์สำคัญ
จำความรักมั่น	สัมพันธ์ในแดนแห่งเรา
สี่ฐานแหล่งแรงน้ำจิต	มวลมิตรงามยืนยงดังขามแก่นเนา
จึงระกำที่ <u>จำร้าง</u> ไกล ใจแสนเศร้า	คราไหนเล่าได้หวนกลับมา
<u>ลา ลา</u> ลามิตรติดเตือน	ไม่เลือนไม่ร้างอุรา
<u>ลา</u> ขอนแก่นแดนงามขวัญตา	ดวงใจของข้าทุกคราอาลัยไม่คลาย

(เพลง ลาขอนแก่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ลาขอนแก่น หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปรากฏวัจนกรรมแสดงความรู้สึก คือ การอำลา มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการอำลา คือ คำว่า “ลา” “จำลา” และ “จำร้าง” เป็นเพลงที่บ่งบอกถึงความรู้สึกเศร้า ก่อนจากลา สถาบันอันทรงเกียรติแห่งนี้ เพลงมีเนื้อหาพรรณนาถึงการลาจากสถาบัน ส่วน “สี่ฐาน” หรือ “บึงสี่ฐาน” เป็นบึงที่ตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีความสวยงามและมีระบบนิเวศที่สมบูรณ์แห่งหนึ่งของประเทศ

ตัวอย่างที่ 2

<u>จำจากจำลา</u> สุดแสนอาวรณ์	<u>จำจากจำจร</u> ด้วยความห่วงใย
จำจากมหาวิทยาลัย	ยามต้องจากไกลคะนึงใจหวัน
<u>ลาก่อน</u> อาจารย์ประสานวิชา	ท่านกรุณาช่วยสร้างช่วยสรรค์
ให้เกิดศักดิ์ศรีความดีสารพัน	มาสู่แดนฝันประจักษ์ความจริง....

(เพลง ด้วยความตั้งใจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง ด้วยความตั้งใจ หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ปรากฏวัจนกรรมแสดงความรู้สึก คือ การอำลา มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการอำลา คือ คำว่า “จำจากจำลา” “จำจากจำจร” และ “ลาก่อน” เพลงมีเนื้อหาเกี่ยวกับการจากลา สถาบัน และสื่อให้เห็นอารมณ์โศกเศร้า อาลัยอาวรณ์ ที่นักศึกษามีต่อครูอาจารย์และสถาบัน

ตัวอย่างที่ 3

<u>ลาแล้วลา</u>	<u>ขอลาแล้วสวนบ้านแก้ว</u>
<u>จำจากลา</u> ก่อนแล้ว	สวนแก้วที่เคยผูกพัน
สวดอาวรณ์	ร้าวรอนยามร้างห่างกัน
จากรำพึงคะนึ่งรำพัน	กว่าถึงวันหวนมาเยือนใหม่.....

(เพลง จำลาทั้งอาลัย (ลาสวนบ้านแก้ว), มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง จำลาทั้งอาลัย (ลาสวนบ้านแก้ว) หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปรากฏวัจนกรรมแสดงความรู้สึก คือ การอำลา มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการอำลา คือ คำว่า “ลาแล้วลา” “ขอลา” และ “จำจากลา” เนื้อเพลงกล่าวถึงการจากลาสถาบัน การรำพึงรำพัน เศร้าโศกเสียใจ และเฝ้ารอวันที่จะได้หวนกลับมาอีกครั้ง

4.3.4.3 การแสดงความยินดี (congratulating)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรากฏวัจนกรรมแสดงความรู้สึก ประเภทการแสดงความยินดี (congratulating) จำนวน 1 เพลง ดังต่อไปนี้

.....วันรับปริญญาพาเราเริ่งรีนอุรา	วันรับปริญญานิذاءแสดงความยินดี
วันรับปริญญาพาเราเริ่งรีนอุรา	วันรับปริญญานิذاءแสดงความยินดี
วันนี้วันดี	วันแห่งศักดิ์ศรีเราภาคภูมิใจ
มานะ สุขกายและใจ	เพื่อสิ่งที่เหมาะสมวันรับปริญญา.....

(เพลง วันรับปริญญา, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง วันรับปริญญา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปรากฏวัจนกรรมแสดงความรู้สึก คือ การแสดงความยินดี มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการแสดงความยินดี คือ “แสดงความยินดี” โดยเนื้อเพลงกล่าวถึงการแสดงความยินดีกับเหล่าบัณฑิตทุกคนในวันรับปริญญา ซึ่งเต็มไปด้วยความสุข ความรื่นเริงใจ เป็นวันแห่งความภาคภูมิใจสำหรับบัณฑิตทุกคน

4.3.4.4 การขอบคุณ (thanking)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรากฏวัจนกรรมแสดงความรู้สึก ประเภทการขอบคุณ (thanking) จำนวน 1 เพลง ดังต่อไปนี้

จากวันนั้นถึงวันนี้สี่ปีแล้ว	ไฉ่ดวงแก้วส่องทางสว่างไสว
แสงสว่างทางปัญญาพาแจ้งใจ	เป็นเทียนชัยส่องโลกโศกสร้างชา

มาร่ำพียงถึงพระคุณอ่อนดวงจิต	ที่ชีวิตได้ผ่านการศึกษา
คณาจารย์สรรประสิทธิ์วิทยา	ซึ่งคุณค่าสถาบันอันเกรียงไกร.....
.....กิจกรรมทำร่วมร่วมความคิด	เราสนิทสนมภริมย์ขวัญ
สุขระคนปนเศร้าเราช่วยกัน	ผูกพันช่วยเหลือเอื้ออาทร
กราบลาสถาบันอันอบอุ่น	กราบ <u>ขอบคุณ</u> คณาจารย์ที่ท่านสอน
จากลาอาลัยใจรอนรอน	ซึ่งคำพรอาจารย์ทุกท่านเอ๋ย

(เพลง จากลาอาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง จากลาอาลัย หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ปรากฏวัจนกรรมแสดงความรู้สึก คือ การขอบคุณ มีการใช้ถ้อยคำที่แสดง การแสดงการขอบคุณ คือ “ขอบคุณ” เนื้อเพลงกล่าวถึง ช่วงชีวิตของการเป็นนักศึกษาตลอดจน สำเร็จการศึกษา มีปัญญา มีวิชาความรู้ได้ เพราะคณาจารย์คอยประสิทธิ์ประสาทวิชาและมีสถาบัน แห่งนี้คอยโอบอุ้ม เมื่อถึงคราวต้องจากลาไป จึงกราบลาสถาบันและกราบขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ พร่ำสอนด้วยใจที่อาวรณ์และยังรู้สึกซาบซึ้งในคำอวยพรจากอาจารย์ทุกท่าน

4.3.5 วัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ (Declarative)

วัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ เป็นการแสดงให้เห็นถึงเจตนาารมณ์ของผู้พูดอย่างแจ่มแจ้ง ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในบริบทที่มีความเป็นทางการสูงและมีความสัมพันธ์กับวัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว กล่าวคือ เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลเช่นกัน แต่การบอกกล่าวโดยทั่วไปไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นใน สถานการณ์ที่มีความเป็นทางการสูง ตัวอย่างวัจนกรรมในกลุ่มแถลงการณ์ เช่น การแต่งตั้ง (appointing) การเสนอชื่อ (nominating) การกล่าวเปิดงาน (opening a ceremony) การประกาศ (declaring) การไล่ออกจากงาน (firing from employment) การตัดสินจำคุก (sentencing to Imprisonment) เป็นต้น (ทรงธรรม อินทจักร, 2550: 48)

จากการวิเคราะห์เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่าปรากฏวัจนกรรมกลุ่ม แถลงการณ์ 1 ประเภท ได้แก่ วัจนกรรมประกาศ (declaring) ในลักษณะของการประกาศชื่อเสียง และความยิ่งใหญ่ของสถาบัน ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

มหาวิทยาลัยบูรพาแจ่มจ้าเจิดขวัญ
ถิ่นซึ่งสร้างสรรค์วิชาการเด่นนำล้ำหน้า
ตระการสีธงคือเทาทอง โบกปลิวเมื่อมองยิ่งงามตา

ประกาศศักดิ์ว่าเราเกริกไกร.....

(เพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยบูรพา, มหาวิทยาลัยบูรพา)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยบูรพา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยบูรพา ปรากฏวาทกรรมประกาศ มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการแสดงการประกาศ คือ คำว่า “ประกาศ” เนื้อเพลงกล่าววามหาวิทยาลัยบูรพาเป็นสถาบันที่มีวิชาการล้ำหน้า มีสีเทา - ทองเป็นสีประจำสถาบันที่ชวนมองและนิติตของสถาบัน จะต้องช่วยกันประกาศชื่อเสียงของสถาบันว่าเราเกริกไกรเพียงใด

ตัวอย่างที่ 2

....สีธงเราเขียว - เหลืองเด่น	เห็นธงปลิวพลิ้วอยู่ดูสดใส
<u>ประกาศศักดิ์อันเกริกไกร</u>	ราชพฤกษ์เหลือง วิไลงามสดสี
ขอจำคำขวัญล้ำเลิศ	เหมือนพรประเสริฐแห่งชีวี
ธัมมะจารี สุขังเสติ	ข้อความนี้คือสัจธรรมนำชัย...

(เพลง มาร์ชสถาบันราชภัฏนครราชสีมา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา)

จากเนื้อเพลงมาร์ชสถาบันราชภัฏนครราชสีมา หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปรากฏวาทกรรมประกาศ มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการแสดงการประกาศ คือ คำว่า “ประกาศ” เนื้อเพลงกล่าวถึงการประกาศชื่อเสียงและอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา คือ สีประจำมหาวิทยาลัย (เขียว - เหลือง) และคำขวัญหรือคติพจน์ประจำมหาวิทยาลัย (ธัมมะจารี สุขังเสติ) นอกจากนี้ เนื้อเพลงยังกล่าวถึงการประกาศของนักศึกษาว่า ขอตั้งจิตแน่วแน่เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาชาติ มีระเบียบวินัยและความสามัคคี จะรักชาติ ปกป้องศาสนา และเทิดสถาบันกษัตริย์ไว้สูงสุดตลอดไป

ตัวอย่างที่ 3

เรานักศึกษาธรรมศาสตร์ประกาศชื่อก้อง

โห่ร้องอวยชัยบำรุงจิตใจให้นักกีฬา
เลือดเหลืองแดงนี้แข่งแกร่งประดุจศิลา
ทุกชีวาพร้อมยอมพลีเพื่อศักดิ์ศรี มธก. ....

(เพลง เติน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

จากเนื้อหาบางส่วนของเพลง เติน หนึ่งในเพลงประจำสถาบันของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปรากฏวาทกรรมประกาศ มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการแสดงการประกาศ คือ คำว่า

“ประกาศ” เนื้อเพลงบรรยายว่า นักศึกษาศรรมศาสตร์ได้ประกาศและโห่ร้องเพื่ออวยชัย และเป็นการบำรุงจิตใจให้กับนักศึกษา ชาวธรรมศาสตร์ทุกคนต่างแข็งแรงแและพร้อมจะพลีเพื่อศักดิ์ศรีของสถาบัน

จากการศึกษาลักษณะภาษาที่ใช้ในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ทำให้ทราบว่าเพลงดังกล่าวมีการใช้ภาษาที่สามารถวิเคราะห์ได้หลากหลายประเด็น ดังที่ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ รูปแบบการประพันธ์ การใช้ภาษาและภาพพจน์ ตลอดจนประเภทของวจนกรรม ในด้านรูปแบบการประพันธ์ พบว่ามีลักษณะเป็นร้อยกรองและร้อยแก้วที่มีคำสัมผัส พบทั้งการสัมผัสสระและการสัมผัสพยัญชนะ ด้านการใช้ภาษาและภาพพจน์ พบกลวิธีการตั้งชื่อเพลง ได้แก่ จำนวนพยางค์ของชื่อเพลง การตั้งชื่อเพลงด้วยคำ วลี และประโยค การตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏอักษรย่อ คำย่อ และตัวเลข และการตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏภาษาต่างประเทศ ในเรื่องการใช้คำ พบการใช้คำที่เหมือนกับลักษณะเพลงประเภทอื่น ได้แก่ การซ้ำคำ วลี และประโยค การซ้อนคำ การหลกคำ และการใช้คำราชาศัพท์ ส่วนเรื่องการใช้ภาพพจน์ พบภาพพจน์หลายประเภทเช่นกัน ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ อติพจน์ และบุคคลวัตหรือบุคลาธิษฐาน และด้านประเภทของวจนกรรม พบวจนกรรมทั้ง 5 ประเภทตามแนวคิดของเซอร์ล ได้แก่ วจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว วจนกรรมกลุ่มชี้แนะ วจนกรรมกลุ่มผูกมัด วจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก และวจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ ลักษณะการใช้ภาษาที่มีประเด็นหลากหลายข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า เพลงใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้อ่านหรือผู้ฟังไม่ต่างจากสื่อประเภทอื่น เพราะภาษาคือสื่อกลางสากลที่ทุกคนมีส่วนร่วมกัน แต่สิ่งที่แตกต่างออกไปคือจุดประสงค์ในการใช้ภาษา ซึ่งเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีจุดประสงค์ในการสื่อสารกับบุคคลเฉพาะกลุ่ม ได้แก่ นิสิตหรือนักศึกษา การใช้ภาษาด้วยวิธีการหลากหลายดังกล่าวจะช่วยให้เพลงมีความไพเราะ น่าฟัง และทำให้นิสิตหรือนักศึกษาจำเนื้อร้องได้รวดเร็ว

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาลักษณะเนื้อหาและการใช้ภาษาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีจุดประสงค์ เพื่อเพื่อศึกษาเนื้อหาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และศึกษาลักษณะการใช้ภาษา ภาพพจน์ ตลอดจนวจนกรรมในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยรวบรวมบทเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ได้แก่ เว็บไซต์ประจำสถาบันอุดมศึกษา เว็บไซต์ทางการศึกษา เว็บไซต์รวบรวมบทเพลงสุนทราภรณ์ เว็บไซต์เผยแพร่วิดีโอ และสารานุกรมเสรี ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านระยะเวลาในการเก็บข้อมูลเป็นเวลา 3 เดือน โดยเก็บเพลงที่มีการประพันธ์มาตั้งแต่อดีตจนถึงเดือนเมษายน 2561 รวมจำนวนเพลงทั้งสิ้น 916 เพลง จาก 84 สถาบัน ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและชัดเจนมากที่สุด

สรุปผลการศึกษา

ด้านเนื้อหา

จากการศึกษาเนื้อหาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สามารถจำแนกเนื้อหาทั้งหมดออกเป็น 10 ประเภท ดังนี้

1. เนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้แก่ 1) ที่ตั้งและวิทยาเขตของสถาบัน 2) คณะวิชาต่าง ๆ ของสถาบัน 3) ความเป็นมาของสถาบัน แยกเป็นการก่อตั้งสถาบัน วันสถาปนาสถาบัน ผู้ก่อตั้งหรือผู้มีคุณูปการต่อสถาบัน 4) สัญลักษณ์ประจำสถาบัน แยกเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำสถาบัน ตราสัญลักษณ์ประจำสถาบัน ต้นไม้หรือดอกไม้ประจำสถาบัน สีประจำสถาบัน และคติพจน์หรือปรัชญาประจำสถาบัน และ 5) ความสำคัญของสถาบัน
2. เนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมและวันสำคัญของนิสิตหรือนักศึกษา ได้แก่ 1) กิจกรรมของนิสิตหรือนักศึกษา แยกเป็นการแข่งขันกีฬาและการร้องรำทำเพลง และ 2) วันสำคัญของนิสิตหรือนักศึกษา แยกเป็นวันรับปริญญาและวันคืนสู่เหย้า
3. เนื้อหาเกี่ยวกับการให้คำสัญญา
4. เนื้อหาเกี่ยวกับการให้กำลังใจ
5. เนื้อหาเกี่ยวกับคำสอนหรือให้ข้อคิดเตือนใจ
6. เนื้อหาเกี่ยวกับการจากลา
7. เนื้อหาเกี่ยวกับความรักของนิสิตหรือนักศึกษา ได้แก่ 1) ความรักที่นิสิตหรือนักศึกษามีให้กัน แยกเป็นความรักแบบรุ่นพี่รุ่นน้องหรือเพื่อนร่วมสถาบัน และความรักแบบหนุ่มสาว

หรือการเกี่ยวพาราสิ และ 2) ความรักที่นิสิตหรือนักศึกษามีต่อครูอาจารย์และสถาบัน

8. เนื้อหาเกี่ยวกับการพรรณนาความงาม ได้แก่ 1) การพรรณนาความงามที่ตั้งของสถาบัน 2) การพรรณนาความงามสถาบัน และ 3) การพรรณนาความงามนิสิตหรือนักศึกษา

9. เนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์ ได้แก่ 1) คุณสมบัติด้านการมีความรู้ 2) คุณสมบัติด้านอุปนิสัย แยกเป็นการมีความขยันหมั่นเพียร การมีระเบียบวินัย และรู้หน้าที่ตน การมีความอดทน การมีมารยาทดี การมีความกล้าหาญ การมีน้ำใจนักกีฬา การรักและภูมิใจในเกียรติและศักดิ์ศรี การมีคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรม การมีความรักความสามัคคีในหมู่คณะ การสร้างหรือรักษาชื่อเสียงและภาคภูมิใจในสถาบัน การมีจิตสาธารณะหรืออุทิศตนเพื่อสังคมและประเทศชาติ การมีความรักและเทิดทูนในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการรักษา ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีไทย และ 3) คุณสมบัติด้านกายภาพ แยกเป็นการมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงและการมีทักษะด้านดนตรี กีฬา และศิลปะ

10. เนื้อหาเกี่ยวกับการเทิดพระเกียรติหรือสดุดีพระมหากษัตริย์และราชวงศ์

จากลักษณะเนื้อหาของเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 10 ประเภท พบว่า ประเภทเนื้อหาที่มีความโดดเด่นและพบเป็นส่วนใหญ่ คือ เนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์ ส่วนประเภทเนื้อหาที่พบเป็นส่วนน้อยและไม่มีความโดดเด่นเท่าใดนัก คือ เนื้อหาเกี่ยวกับคำสอนหรือให้ข้อคิดเตือนใจ

ด้านภาษา

จากการศึกษาลักษณะภาษาที่ใช้ในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นการศึกษา ออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ รูปแบบการประพันธ์ การใช้ภาษาและภาพพจน์ และประเภทของวจนกรรม ดังนี้

1. **ด้านรูปแบบการประพันธ์** พบว่ามีลักษณะเป็นร้อยกรองและร้อยแก้วที่มีคำสัมผัส พบทั้งการสัมผัสสระและการสัมผัสพยัญชนะ

2. **ด้านการใช้ภาษาและภาพพจน์** ผู้วิจัยแบ่งประเด็นการศึกษา ออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ กลวิธีการตั้งชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา การใช้คำในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และการใช้ภาพพจน์ในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา ดังต่อไปนี้

1) **กลวิธีการตั้งชื่อเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา** ผู้วิจัยแบ่งประเด็นการศึกษา ในการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์จำนวนพยางค์ของชื่อเพลง พบว่ามีจำนวนพยางค์ตั้งแต่ 1 - 19 พยางค์ ซึ่งจำนวนพยางค์ที่พบมากที่สุด คือ ชื่อเพลงที่มีจำนวน 4 พยางค์ และจำนวนพยางค์ที่พบน้อยที่สุด คือ ชื่อเพลงที่มีจำนวน 17 พยางค์

ส่วนที่ 2 การตั้งชื่อเพลงด้วยคำ วลี และประโยค พบว่าวิธีการใช้วลีหรือกลุ่มคำพบมากที่สุด ส่วนวิธีการตั้งชื่อด้วยประโยคพบมากเป็นลำดับถัดมา และวิธีการตั้งชื่อด้วยการใช้คำพบน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 การตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏอักษรย่อ คำย่อ และตัวเลข พบว่าการตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏอักษรย่อพบมากที่สุด การตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏคำย่อพบมากเป็นลำดับถัดมา และการตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏตัวเลขพบน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 การตั้งชื่อเพลงที่ปรากฏภาษาต่างประเทศ พบว่าการตั้งชื่อเพลงด้วยภาษาไทยปะปนกับภาษาอังกฤษ และการตั้งชื่อเพลงด้วยภาษาอังกฤษ มีจำนวนเท่ากัน

2) การใช้คำในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีผลการศึกษา ดังนี้

(1) การซ้ำ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. การซ้ำคำ จำแนกเป็นการซ้ำคำโดยใช้ไม้ยมก การซ้ำคำโดยใช้รูปคำเดียวกัน การซ้ำคำโดยใช้รูปคำในตำแหน่งเดียวกัน 2. การซ้ำวลี และ 3. การซ้ำประโยคและข้อความ

(2) การซ้อนคำ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ คำซ้อนเพื่อเสียงและคำซ้อนเพื่อความหมาย

(3) การหลกาคำ

(4) การใช้คำราชาศัพท์

จากการศึกษาลักษณะภาษาที่ใช้ในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเรื่องการใช้คำ พบว่าการซ้ำคำและการซ้อนคำมีความโดดเด่นและพบเป็นจำนวนมากกว่าคำประเภทอื่น ๆ

3) การใช้ภาพพจน์ในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษา ผลการศึกษาปรากฏภาพพจน์ ทั้งหมด 4 ลักษณะ ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ อดิพจน์ และบุคคลวัตหรือบุคลาธิษฐาน ซึ่งภาพพจน์อุปมาและอดิพจน์มีลักษณะที่โดดเด่นและพบได้มากที่สุด การใช้ภาพพจน์ในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐนั้น พบการเปรียบเทียบที่มีความหลากหลาย ส่วนใหญ่จะเป็นการเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ บุคคล และธรรมชาติ

3. ด้านวจนกรรม พบว่าในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรากฏวจนกรรมครบทั้ง 5 ประเภท ตามแนวคิดของเซอร์ล ได้แก่

1) วจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การบรรยายและการยืนยัน

2) วจนกรรมกลุ่มชี้แนะ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ การขอร้อง การวิงวอน การสั่ง และการถาม

3) วจนกรรมกลุ่มผูกมัด แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ การสัญญา การปฏิญาณ และการสาบาน

4) วจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก แบ่งออกเป็น 4 ประเภท การขอโทษ การอภัย การแสดงความยินดี และการขอบคุณ

5) วจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ พบเพียง 1 ประเภท คือ การประกาศ

จากวจนกรรมทั้ง 5 ประเภท พบว่าประเภทวจนกรรมที่มีลักษณะโดดเด่น คือ วจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว ประเภทการบรรยาย และวจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก ประเภทการอภัย ส่วนวจนกรรมที่มีความโดดเด่นน้อยและพบไม่มากนัก คือ วจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว ประเภทการยืนยัน และวจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก ประเภทการขอโทษ การแสดงความยินดี และการขอบคุณ

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาเนื้อหาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรากฏเนื้อหา 10 ประเภท ซึ่งเนื้อหาที่มีความโดดเด่นและพบเป็นส่วนใหญ่ คือ เนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์ พบว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติด้านด้านการมีความรู้ คุณสมบัติด้านอุปนิสัย ได้แก่ มีความขยันหมั่นเพียร มีระเบียบวินัยและรู้หน้าที่ตน มีความอดทน มีมารยาทดี มีความกล้าหาญ มีน้ำใจนักกีฬา รักและภูมิใจในเกียรติและศักดิ์ศรี มีคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรม มีความรักความสามัคคีในหมู่คณะ สร้างหรือรักษาชื่อเสียงและภาคภูมิใจในสถาบัน มีจิตสาธารณะหรืออุทิศตนเพื่อสังคมและประเทศชาติ รักและเทิดทูนชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการรักษาศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีไทย และคุณสมบัติด้านกายภาพ ได้แก่ สุขภาพร่างกายแข็งแรงและมีทักษะด้านดนตรี กีฬา และศิลปะ และเนื้อหาเกี่ยวกับการเทิดพระเกียรติหรือสดุดีพระมหากษัตริย์และราชวงศ์ จากคุณลักษณะเหล่านี้ ส่วนใหญ่มีคุณสมบัติที่สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของศรวนีย์ สรรคบุรานุรักษ์ (2557) ที่ศึกษาเรื่อง เพลงประจำสถาบัน: ภาพสะท้อนคุณลักษณะเยาวชนอันพึงประสงค์ของสังคมไทย ซึ่งเก็บข้อมูลเพลงจากสถาบันการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 70 สถาบัน สถาบันละ 1 เพลง ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิตหรือนักศึกษาที่พึงประสงค์จึงมีความคล้ายคลึงกัน แต่แตกต่างกันที่การจัดกลุ่ม นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่า คุณสมบัติหนึ่งที่แตกต่างกัน คือ ในงานของศรวนีย์ สรรคบุรานุรักษ์ พบผลการศึกษาในเรื่องของการมีทักษะกีฬาเท่านั้น แต่ไม่พบในเรื่องของการมีทักษะด้านดนตรีและศิลปะ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าเหตุใดคุณลักษณะเยาวชนของสถาบันการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการมีทักษะด้านกีฬามากกว่าด้านอื่น ๆ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า การที่สถาบันการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ให้ความสำคัญกับการมีทักษะกีฬามากกว่าด้านอื่น ๆ เป็นเพราะช่วงอายุของเด็กหรือเยาวชน ยังคงมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เช่น ส่วนสูงที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การให้ความสำคัญกับการมีทักษะด้านกีฬา นอกจากจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายแล้วก็ยังเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และสามารถพัฒนาเป็นนักกีฬาของโรงเรียนหรือสถานศึกษาได้ ส่วนสถาบันในระดับอุดมศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการมีทักษะทั้ง 3 ด้าน คือ ดนตรี กีฬา และศิลปะ ผู้วิจัยคาดว่าอาจเป็นเพราะนิสิตหรือนักศึกษาส่วนใหญ่ มีช่วงอายุที่โตขึ้น เป็นช่วงวัยที่อยู่ระหว่างการเป็นวัยรุ่นเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ สถาบันจึงต้องการส่งเสริมให้นิสิตหรือนักศึกษามีคุณลักษณะที่หลากหลาย จึงให้ความสำคัญการกับมีทักษะด้านดนตรีและศิลปะด้วย

นอกจากนี้ ในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ยังพบเนื้อหาเกี่ยวกับคำสอนหรือให้ข้อคิดเตือนใจ สอดคล้องกับผลการศึกษาของปรัชญา ใจภักดี (2556) ที่ศึกษาเรื่อง เนื้อหาและการใช้ภาษาในเพลงนมัสการพระเจ้าของคริสเตียน โดยพบผลการศึกษาในเรื่องของเนื้อหาที่เกี่ยวกับคำสอนเหมือนกัน แต่ต่างกันที่ลักษณะเนื้อหาและลักษณะคำสอน กล่าวคือ จากการศึกษาเนื้อหาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบเนื้อหาเกี่ยวกับคำสอนหรือให้ข้อคิดเตือนใจที่ผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์เพลงขึ้น เพื่อเป็นการสอนหรือเตือนใจนิสิตหรือนักศึกษา มีลักษณะคำสอนเป็นคำอุปมาและการกล่าวสอนโดยตรง ส่วนในงานของปรัชญา ใจภักดี พบเนื้อหาเกี่ยวกับคำสอนที่มีจะนำมาจากข้อความในพระคริสตธรรมคัมภีร์ตอนใดตอนหนึ่ง และมีลักษณะคำสอนเป็นคำอุปมา การกล่าวสอนโดยตรง และการกล่าวเล่าเรื่อง ผู้วิจัยคาดว่ากรณีที่เนื้อหาเกี่ยวกับคำสอนหรือให้ข้อคิดเตือนใจในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐไม่พบการกล่าวเล่าเรื่อง อาจเป็นเพราะผู้ประพันธ์เพลงไม่ได้คำนึงถึงเหตุการณ์หรือเรื่องราวใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน จึงไม่ปรากฏคำสอนที่มีลักษณะเป็นการกล่าวเล่าเรื่อง แต่ผู้ประพันธ์เลือกที่จะใช้สัญลักษณ์ประจำสถาบัน เช่น ต้นไม้หรือดอกไม้ประจำสถาบันมากล่าวเป็นคำอุปมา เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นภาพการให้คำสอน รวมถึงการกล่าวสอนโดยตรงที่ช่วยให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย

การใช้ภาษาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผู้วิจัยพบว่าผลการศึกษาในด้านรูปแบบการประพันธ์ มีลักษณะเป็นร้อยกรองและร้อยแก้วที่มีคำสัมผัส ซึ่งเป็นลักษณะทั่วไปของเพลง เรื่องการใช้ภาษา พบว่ามีการใช้คำหลากหลายชนิดเหมือนเพลงประเภทอื่น ๆ ส่วนเรื่องการใช้ภาพพจน์ พบว่าเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีการใช้ภาพพจน์อุปมาและอติพจน์ที่โดดเด่น มีการเปรียบเทียบทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ส่วนใหญ่เป็นการเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ บุคคล และธรรมชาติ อาจกล่าวได้ว่า เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีลักษณะการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับเนื้อหาของเพลง ทั้งในด้านรูปแบบการประพันธ์ที่มีลักษณะเป็นร้อยกรองและร้อยแก้วที่มีคำสัมผัส แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางด้าน ฉันทลักษณ์ ด้านการใช้ภาษาและภาพพจน์ก็มีการใช้คำที่หลากหลายประเภท พิถีพิถัน และสื่ออารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของผู้ประพันธ์ รวมถึงการใช้ภาพพจน์ประเภทต่าง ๆ ที่ทำให้อ่านหรือผู้ฟังได้เกิดจินตภาพไปตามบทเพลงส่วนด้านวรรณกรรมได้แสดงให้เห็น

เห็นถึงบริบทของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งช่วยในการตีความและทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเข้าใจเนื้อหาหรือสถานการณ์ในบทเพลงได้ดียิ่งขึ้น

ส่วนเรื่องของวัจนกรรมที่พบในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปรากฏวัจนกรรมครบทั้ง 5 ประเภท ตามแนวคิดของเชิร์ล ได้แก่ 1) วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การบรรยายและการยืนยัน 2) วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ การขอร้อง การวิงวอน การสั่ง และการถาม 3) วัจนกรรมกลุ่มผูกมัด แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ การสัญญา การปฏิญาณ และการสาบาน 4) วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก แบ่งออกเป็น 4 ประเภท การขอโทษ การอ้อลา การแสดงความยินดี และการขอขอบคุณ และ 5) วัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ พบเพียง 1 ประเภท คือ การประกาศ จากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของชัยวัฒน์ หอวรรณภากร (2544) ที่ศึกษาเรื่อง การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย ได้ผลการวิเคราะห์วัจนกรรมที่เหมือนกันบางวัจนกรรม โดยวัจนกรรมที่พบเหมือนกัน ได้แก่ 1) วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว ประเภทการบรรยาย 2) วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ ประเภทการสั่ง 3) วัจนกรรมกลุ่มผูกมัด ประเภทการสัญญา และ 4) วัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ ประเภทการประกาศ ส่วนวัจนกรรมที่พบไม่เหมือนกัน คือ พบในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐแต่ไม่พบในงานของชัยวัฒน์ หอวรรณภากร ได้แก่ 1) วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว ประเภทการยืนยัน 2) วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ ประเภท การขอร้อง การวิงวอน และการถาม 3) วัจนกรรมกลุ่มผูกมัด ประเภทการปฏิญาณ และการสาบาน และ 4) วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก ประเภทการขอโทษ การอ้อลา การแสดงความยินดี และการขอขอบคุณ ทั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าสาเหตุอาจมาจากงานวิจัยของชัยวัฒน์ หอวรรณภากร ศึกษาเพลงประจำสถาบันเพียง 5 สถาบัน มีจำนวน 10 เพลง ผลการศึกษาเรื่องวัจนกรรม จึงมีความสอดคล้องกันเพียงบางประการเท่านั้น

นอกจากเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจะแสดงให้เห็นผลการวิจัยในเรื่องเนื้อหาและลักษณะการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ แล้ว เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษายังแสดงให้เห็นถึงการถ่ายทอดความคิดและอุดมการณ์บางประการ ทำให้เกิดอารมณ์ ความรู้สึก ความเข้าใจร่วมกัน เช่น การปลูกฝังให้มีความรักและความศรัทธาในสถาบัน การมีความรักความสามัคคีระหว่างเพื่อนนิสิต นักศึกษา เป็นต้น อีกทั้งเพลงประจำสถาบันยังมีความผูกพันหรือเกี่ยวข้องกับชื่อกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์และถูกถ่ายทอดผ่านภาษาสู่ผู้อ่านหรือผู้ฟัง เพลงประจำสถาบันจึงไม่ใช่เพียงเพลงที่มีความสำคัญต่อบุคลากรของสถาบันการศึกษาเท่านั้น แต่ยังมีมีความสำคัญกับประเทศชาติในฐานะบันทึกทางประวัติศาสตร์อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาครั้งนี้จำกัดเฉพาะการศึกษาเนื้อหาในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเท่านั้น ควรศึกษาเนื้อหาในเพลงประจำโรงเรียนของรัฐและเอกชน วิทยาลัยของรัฐและเอกชน และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อให้ทราบถึงความคิดและทัศนคติว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างจากเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือไม่ อย่างไร

2. จากการที่ผู้วิจัยสอบถามบุคคลที่ยังศึกษาในระดับอุดมศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าเพลงประจำสถาบันมีไว้เพื่ออะไรหรือมีความสำคัญอย่างไร รวมถึงไม่เข้าใจจุดประสงค์ของผู้ประพันธ์เพลงและเนื้อเพลงอีกด้วย ดังนั้น จึงควรศึกษาความเข้าใจและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อเพลงประจำสถาบันของตน

3. ควรศึกษาวัฒนธรรมในเพลงประเภทอื่น ๆ เพื่อให้เข้าใจเจตนาของเนื้อหาที่ปรากฏในเพลง เช่น เพลงลำตัด เพลงฉ่อย เพลงอีแซว เพลงกล่อมเด็ก เป็นต้น

รายการอ้างอิง

เอกสารและงานวิจัยภาษาไทย

- กุศล เอี่ยมอรุณ. (2553). **ภูเก็ต : เทียวทั่วไทยไปกับ"นายรอบรู้"**. กรุงเทพฯ: สารคดี.
- กรมวิชาการ. (2546). **ทักษิณมหาสารคาม : สะดืออีสาน**. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- กฤษดาภรณ์ หงส์ดารมภ์ และ ชีรนุช โชคสุวณิช. (2551). **วจนปฏิบัติศาสตร์เบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เขียน ยิ้มศิริ. (2535). **มหกรรมศิลปกรรม 16 ศิลปินชั้นเยี่ยมแห่งชาติ พ.ศ. 2492 - 2525 =The 16 great national artists exposition A.D. 1949-1982**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.(2556). **สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 38 เรื่องที่ 3 การอุดมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน.
- จิตรลดา สุวัตติกุล. (2526). **วรรณกรรมร่วมสมัย**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ใจนิง ดิณสุลานนท์. (2546). **รูปแบบและกลวิธีการสื่อความหมายในเพลงที่ประพันธ์คำร้อง โดยสุรักษ์ สุขเสวี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชลธิชา กลัดอู และคณะ. (2517). **การใช้ภาษา**. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และคณะ. (2535). **สำนักนั้นธรรมศาสตร์และการเมือง พ.ศ. 2477-2511**. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.
- ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์ และคณะ. (2534). **หลักพุทธศาสนา = the Buddhist principles**. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัยวัฒน์ หอวรรณภากร. (2544). **การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย**. ปริญญา นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวาทวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุมสาย สุวรรณชมภู. (2548). "ความรู้เรื่องไวยากรณ์และภาพพจน์." ใน **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร**, 48-56. จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาหยัน อิมสำราญ, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: บริษัท พี.เพรส.
- เชษฐา จักรไชย. (2535). **วิเคราะห์วรรณกรรมเพลงของสุรพล สมบัติเจริญ**. ปริญญานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เชิดชัย อุดมพันธ์. (2554). ความกล้าหาญ คือ คุณสมบัติของผู้นำ. **วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์** 32, 3 (กันยายน - ธันวาคม): 100.

- เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์. (2525). ความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ 3 ชนิดกับการรวมตำแหน่งวลี
 ในประโยคภาษาไทย. **ศาสตร์แห่งภาษา ฉบับที่ 2**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพโรธ เลิศพิริยกุล. (2542). **วรรณกรรมปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ไพรัช มากกาญจนกุล. (2531). หลักการแต่งเพลง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: นิลนาราการพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยนวมินทราชิราช. (2559). **5 ปี มหาวิทยาลัยนวมินทราชิราช**. กรุงเทพฯ:
 มหาวิทยาลัยนวมินทราชิราช.
- มหาวิทยาลัยบูรพา. (2548). **50 ปีมหาวิทยาลัยบูรพา**. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2545). **วันศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล 24 ตุลาคม 2545**
ณ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
 นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2529). **8 ปี มสธ. 5 กันยายน พ.ศ. 2529 / มหาวิทยาลัย**
สุโขทัยธรรมมาธิราช. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ยิ่งลักษณ์ บุญเก็บ. (2552). **การใช้เพลงปลุกใจในฐานะสื่อประชาสัมพันธ์ให้คนไทยสำนึกรักชาติ**
ของกองทัพบก พ.ศ. 2475 - 2550. วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 การประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). **พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม : ภาพพจน์ โวหาร และกลการประพันธ์**
ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิต
 _____ (2542). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**.
 กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- _____ (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546**.
 กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- _____ (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546**.
 กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- รินฤทัย สัจจพันธุ์. (2525). **นักเขียนปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รุจิรา เกตุศิริ. (2515). **การศึกษาเพลงพื้นบ้านอีสานที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งไทย**. วิทยานิพนธ์
 การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรรณลดดา พิรุณสาร. (2543). **การสื่อความหมายในเพลงปลุกใจสี่เหล่าทัพ**. วิทยานิพนธ์ศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาวาทวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รวารุส สุมาวงศ์. (2526). **เบื้องหลังเพลงตั้ง**. กรุงเทพฯ: สยามออฟเซต.

- วริศรา โกรทินธาคม. (2552). **การวิเคราะห์ภาษาในเพลงไทยสากลที่สะท้อนวัฒนธรรมไทย**.
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- วสิน อินทสระ. (2541). **จริยศาสตร์ : ศาสตร์ที่ว่าด้วยคุณความดีและศิลปะในการตัดสินใจ**.
กรุงเทพฯ: บรรณากิจ.
- วัลภา วิทยาภิรักษ์. (2533). **หลักภาษาเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- วัลยา ช่างขวัญยืน และคณะ. (2549). **หนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 2 :
คำ การสร้างคำ และการยืมคำ**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและ
มาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิจิตร ศรีสะอ้าน. (2529). **เอกสารบรรณาการในโอกาสจัดงาน "กิตติการ" เพื่อเป็นเกียรติแก่
ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสะอ้าน ในโอกาสที่ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์และ
รางวัลเกียรติคุณดีเด่น 9 กรกฎาคม 2529**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุโขทัยธรรมิกราช.
- วินิตา ดิถียนต์. (2537). **วรรณคดีวิจารณ์เชิงภาษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. (2530). **ชีวิตและงานของอาจารย์ศิลป์ พีระศรี**. กรุงเทพฯ: ชิตก้า.
- วิภา กงกะนันทน์. (2533). **วรรณคดีศึกษา**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ศรณีย์ สรรคบุรานุรักษ์. (2557). **เพลงประจำสถาบัน: ภาพสะท้อนคุณลักษณะเยาวชนอันพึง
ประสงค์ของสังคมไทย**. การประชุมวิชาการสมาคมไทยศึกษาแห่งสาธารณรัฐเกาหลีประจำฤดู
หนาว ปี 2013. 93 - 106.
- ศรีสุดา จริยากุล. (2544). **เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาภาษาไทย 6 หน่วยที่ 1 - 8**.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- สปีน ต้นโสภณ. (2538). **วิเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีการสร้างอารมณ์ชั้นในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งแนว
ข้าชั้น**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2539). **วรรณกรรมเพลงไทยปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สาวิตรี พุกษาชีวะ. (2550). **การศึกษาวิเคราะห์บทเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว**. ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สิทธา พินิจภูวดล. (2516). **ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุโขทัยธรรมิกราช, มหาวิทยาลัย. (2529). **เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 6 (การเขียนสำหรับ
ครู)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประชาชน.

สุจิตลักษณ์ ตีพิมพ์. (2552). **วาทปฏิบัติศาสตร์เบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: สถาบันวิจัย ภาษา และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา. (2549). **เจมจันท์กัสดาล : ภาษาวรรณศิลป์ในวรรณคดีไทย**.

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนันท์ อัญชลีสกุล. (2546). **ระบบคำไทย**. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพัตรา สุภาพ. (2538). **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุรางคณา พลนรัตน์. (2550). **ศึกษาลีลาภาษาในเพลงขอพินเมืองล้านนา**. ปรินญาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ. (2537). **ราชาศัพท์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

อัจฉราพร ไครบุตร. (2549). **การศึกษาเชิงวิเคราะห์การใช้ภาษาในเพลงปลุกใจ**. ปรินญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อลิสสา เลียงรื่นรมย์. (2549). **ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของस्ता คุณวุฒิ**. ปรินญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อิงอร พึ่งจะงาม. (2554). **การใช้วาทกรรมและกลวิธีทางภาษาบนป้ายโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง ปีพ.ศ. 2554**. ปรินญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุดมลักษณ์ ระพีแสง. (2550). **ศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาในบทเพลงสุนทราภรณ์ ระหว่าง ปีพ.ศ. 2482 - พ.ศ. 2524**. ปรินญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2538). **หลักภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 13. พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช.

เอกสารภาษาต่างประเทศ

Savignon, Sandra J. (1983). **Communicative competence: theory and classroom practice**. Massachusetts: Addison - Wesley.

Searle, John R. (1969). **Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language**. Cambridge: Cambridge University Press.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **การศึกษาในประเทศไทย**. เข้าถึงเมื่อ 1 มีนาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/การศึกษาในประเทศไทย>

ความหมาย...จากนทรี. (2561). เข้าถึงเมื่อ 10 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.chula.ac.th/admissions/programs/>

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2561). **หลักสูตรที่เปิดสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. เข้าถึงเมื่อ 10 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.chula.ac.th/admissions/programs/>
- _____. (2561). **พระเกี้ยว สัญลักษณ์ที่ชาวจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยภูมิใจ**. เข้าถึงเมื่อ 10 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.chula.ac.th/about/symbols/phra-kieo/>
- _____. (2561). **สีชมพู สีประจำมหาวิทยาลัย**. เข้าถึงเมื่อ 11 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.chula.ac.th/about/symbols/the-colour-pink/>
- _____. (2561). **เพลงมหาวิทยาลัย**. เข้าถึงเมื่อ 15 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.chula.ac.th/about/symbols/songs/>
- ดอกจาน**. (2561). เข้าถึงเมื่อ 20 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.sarakham.com/ดอกจาน/>
- ต้นกันเกรา 1 ใน 9 ต้นไม้มงคลของไทย**. (2555). เข้าถึงเมื่อ 10 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก <http://xn--12c1bcq4bc6f3ie7bdf.blogspot.com/2012/03/1-9.html>
- มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์. (2560). **ประวัติมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์**. เข้าถึงเมื่อ 30 มกราคม 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.ksu.ac.th>
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2561). **ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น**. เข้าถึงเมื่อ 13 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.kku.ac.th/aboutkku/?l=th&topic=0>
- มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. (2561). **มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย**. เข้าถึงเมื่อ 13 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.mcu.ac.th/>
- มหาวิทยาลัยทักษิณ. (2561). **มหาวิทยาลัยทักษิณจากอดีตสู่ปัจจุบัน**. เข้าถึงเมื่อ 13 เมษายน 2562. เข้าถึงได้จาก <https://www.tsu.ac.th/about.php#>
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (2561). **สุรนารีเกมส์**. เข้าถึงเมื่อ 20 พฤษภาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.sut.ac.th/2012/index.php>
- มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. (2557). **ประวัติ มรภ. ราชนครินทร์**. เข้าถึงเมื่อ 13 เมษายน 2562. เข้าถึงได้จาก <http://www.rru.ac.th/index.php/en/pages-2/services-2/2018-05-01-03-58-40>
- _____. (2557). **ต้นไม้และสีประจำมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์**. เข้าถึงเมื่อ 13 เมษายน 2562. เข้าถึงได้จาก <http://www.pnu.ac.th/index.php/getting-started/2014-09-17-02-25-32/2014-09-17-02-25-49/2014-10-21-13-07-35>

- มหาวิทยาลัยพะเยา. (2561). **สัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา**. เข้าถึงเมื่อ 13 เมษายน 2562. เข้าถึงได้จาก <http://www.up.ac.th/ContentShow.aspx?itemID=302>
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2542). **พระราชประวัติ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร**. เข้าถึงเมื่อ 16 เมษายน 2562. เข้าถึงได้จาก https://ka.mahidol.ac.th/king_9/history.html
- มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. (2559). **ลานดาว**. เข้าถึงเมื่อ 16 เมษายน 2562. เข้าถึงได้จาก http://wunca.uni.net.th/wunca34/?page_id=86
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2561). **คณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง**. เข้าถึงเมื่อ 13 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.ru.ac.th/th/AboutUs/page?view=faculty>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. (2561). **มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา**. เข้าถึงเมื่อ 28 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.nrru.ac.th/>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. (2561). **ประวัติ มจช.**. เข้าถึงเมื่อ 13 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.chandra.ac.th/pages.php?id=68>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. (2561). **มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย**. เข้าถึงเมื่อ 13 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.crru.ac.th/2019/>
- มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. (2561). **มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์**. เข้าถึงเมื่อ 13 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.wu.ac.th/th/about/69/>
- _____ (2561). **สี่ประจํามหาวิทยาลัย**. เข้าถึงเมื่อ 14 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.wu.ac.th/th/about/69/สัญลักษณ์>
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2561). **มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. เข้าถึงเมื่อ 13 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.swu.ac.th/>
- มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2559). **พระพิฆเนศวร เถลิงฉลองครบรอบ 45 ปี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**. เข้าถึงเมื่อ 7 มีนาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.facebook.com/Ganesha45SCSU/>
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2561). **เกี่ยวกับ ม.อ.** เข้าถึงเมื่อ 29 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.psu.ac.th/>
- รวมเด็ด 19 เรื่องราวน่ารู้ที่ ม.นเรศวร**. (2559). เข้าถึงเมื่อ 7 มีนาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.mornornews.com>
- สถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2556). **สถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก <http://iacr.swu.ac.th/th/index.php>

สำนักงานศาลยุติธรรม. (2561). พระราชประวัติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี.

เข้าถึงเมื่อ 9 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.coj.go.th/>

Word Guru 4.0. (2562). คำราชาศัพท์ คืออะไร. เข้าถึงเมื่อ 13 เมษายน 2562. เข้าถึงได้จาก

<https://www.wordyguru.com/a/คำราชาศัพท์>

(ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกเพลงเพื่อนำเสนอในภาคผนวก โดยการสุ่มเพลงให้ครอบคลุมและครบ
ทั้ง 4 ภาค ในแต่ละภาคแบ่งออกเป็น สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 3 สถาบัน สถาบันอุดมศึกษาในกำกับ
ของรัฐ 3 สถาบัน รวมทั้ง 4 ภาค เป็นจำนวน 24 เพลง)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

เพลง มาร์ช เทา - แสต

คำร้อง : ผศ. สุรพล เวียงนนท์

ทำนอง : ผศ. สุรพล เวียงนนท์

<p>เทา - แสต แดนนี้ศรีสง่า ชื่อเสียงก้องเกียรติลือระบือไกล สามัคคีคือชีวิตสถิตมั่น ทุกคนพร้อมสละกายและดวงใจ พวกเรา...ลูกพ่อขุน เม็งราย (เม็งราย) ศัตรูใดหาญกล้ามาประจัญ * เรารักเทิดเกียรติถิ่นของเรา ถิ่นนี้เรารักยิ่งดุจดวงใจ การงานการเรียนเราเพียรมั่น เราทั้งเก่งทั้งกล้าวิชาดี</p>	<p>แหล่งศึกษาสถาบันอันยิ่งใหญ่ มีนามว่าวิทยาลัยครูเชียงราย เพื่อสร้างสรรค์ปั้นแต่งแหล่งมุ่งหมาย ท่วมเทให้ไม่สยบอย่าครบครัน หวังสืบสายรวมพลังตั้งจิตมั่น เราโรมรันไม่หวั่นแพ้แก่ผู้ใด หากใครเขามาหยามศักดิ์จักผลักไส หากมองภัยมาสู่ผู้ชีพพลี เราบากบั่นมุ่งมั่นไม่ผละหนี คือศักดิ์ศรีของพวกเราเทา - แสตเอ๋ย</p>
---	---

(ซ้ำตั้งแต่ * 1 รอบ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

เพลง มาร์ช 90ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คำร้อง : -

ทำนอง : -

อุดมการณ์สืบสร้างคนดี	เกียรติผดุงศักดิ์ศรีเด่นล้ำ
ราชภัฏโอบเอื้อนานมา	สร้างค่าบัณฑิตดีงาม
อุดมการณ์ราชภัฏเรื่องรุ่ง	หมายมุ่งเกียรติกองเกรงขาม
เทิดเกียรติสมค่าสมนาม	พระราชทานสมเกียรติเกริกไกร
* มาเกิดมาพร้อมเพรียง ราชภัฏ	เกียรติพัทธ์สูงส่งเทิดไว้
มุ่งมั่นสมัครสมานภูมิใจ	ราชภัฏเชียงใหม่พัฒนา
อุดมการณ์เราพร้อมยึดมั่น	ฝ่าฟันมัยยากหนักหนา
ก้าวเดินด้วยใจศรัทธา	แกร่งกล้าด้วยใจทรนง

(ซ้ำตั้งแต่ * 1 รอบ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

เพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

คำร้อง :-

ทำนอง :-

เด่นสีธงอร่ามเขียว แดงเลือดหมู เป็นสง่า
 ประกาศชัดซึ่งศักดิ์านานมา สถานศึกษาเลิศค่า มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏลำปาง มีหนทางให้เลือกมากมาย
 สุดแต่ความพอใจ สุดแต่ใครเลือกเดิน
 ศักดิ์ศรีพระราชลัญจกร
 ที่เตือนให้เราสังวร เมื่อยามที่ต้องเผชิญกับขวากหนามลำพัง
 เป็นพลังให้เราก้าวเดิน
 เพื่อผดุงชาติเจริญ ด้วยวิชาการทั้งปวง
 วิริเยน ทุกข มจเจติ
 ถ้าหากมีความเพียร ทุกข์นั้นลุล่วง
 พุทธพจน์สอนใจ มั่นอยู่ในทรวง
 จึงมีหวังทุกซีใดไหนจะมา
 ชุมวิชา ณ เขตกลางคี่ที่ร่มรื่น
 เหมือนแดนทิพย์ ชีพชื่นเพราะความเมตตา
 ความร่มเย็นเหมือนบ้านที่เราจากมา
 ผากความหวังไว้ที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
 ขอรบพระบาทให้ พระผู้ทรงเป็นแสงสว่าง
 * ชำวรพุทธเจ้า เหล่าข้าบาท มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
 ขอตั่งปณิธานใจ จะรักชาติ ศาสน์ โผท
 เทิดพระภูวไนย ยิ่งชีวัน

(ซ้ำตั้งแต่ * 1 รอบ)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เพลง มข. ถิ่นสวรรค์

คำร้อง : เอื้อ สุนทรสนาน

ทำนอง : ศรีสวัสดิ์ พิจิตตรวรการ

* ณ พื้นดินถิ่นสวรรค์

ดินแดนแห่งฝันขวัญบุรีศรีไทย

แดนดอกเอื้องสมญานันเมืองเชียงใหม่

งามมหาวิทยาลัยสถาบันใหญ่แห่งเรา

งามฝายหินถิ่นตระการ

ภูพิงค์สถานเหมือนนิมานเจียมเงา

ดอยสุเทพพระธาตุแสนนานกาลเก่า

แหล่งปฏิญาณแห่งเรา ประณตน์อ้อมเฝ้าบูชา

สวยอย่างแก้วเพริศแพรวไฉนพราว

ดุดอกทองกวาวใบสักร่วงพราวสุพสุธา

งามยิ่งมหาวิทยาลัยลานนา

อิงแอบซบแนบภูผาเหมือนชีวาเราซบร่วมกัน

เรารักใคร่ร่วมใจเดียว

ปรองดองแนบเหนียว รักกลมเกลียวสัมพันธ์

เลือดสีม่วงข้างซุคบเพลิงหมายมั่น

รุ่งโรจน์ความรู้สร้างสรรคให้เราซึ่งมั่นดำรง

(ซ้ำตั้งแต่ * 1 รอบ)

มหาวิทยาลัยพะเยา

เพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยพะเยา

คำร้อง : พรพิรุณ

ทำนอง : พรพิรุณ

เรียบเรียง : บัณฑิตพงศ์

* มหาวิทยาลัยพะเยา	สร้างเสลาบรรเจิดเพชรเพราเลื่องชื่อลือไกล
สถาบันของเราเด่น	สมเป็นถิ่นศึกษาวิไล
สีม่วงทองประทับทุกทัย	ย้ำเตือนให้รักชาติศาสนา
เทิดพระมหากษัตริย์เหนือใด	ฟ้ามู่ไม้งามสวยสด
กำหนดเป็นสัญลักษณ์เน้นให้	ล้านน่านีสดสวยวิไล
ดิน ฟ้า อากาศ สามารถผูกใจ	ฝากยังชีพไว้ในจังหวัดพะเยา
อันชื่อเสียงของบัณฑิต	มหาวิทยาลัยพะเยา
หลากล้วนคนดี	มีคุณภาพนานเนา
จนเป็นที่กล่าวขาน	เอ่ยนามไปทั่วโลก
ครูผู้สอนคือผู้ให้	สิ่งดีฝังในชีวา
ศิษย์จากพะเยานั้นหนา	ตั้งเพชรล้ำค่าเจียรระโน
ประกายแห่งความดี	เปล่งแสงไปตราบนิรันดร์

(ซ้ำตั้งแต่ * 1 รอบ)

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

เพลง วิญญาณแม่โจ้

คำร้อง : ศรีสวัสดิ์ พิจิตรวรการ

ทำนอง : เอื้อ สุนทรสนาน

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เพลง รามฯ ที่รัก

คำร้อง : บุษยา รั้งสี

ทำนอง : -

ถิ่นรามฯของเรา อันเป็นที่รัก	ซึ่งตรึงใจยิ่งนัก ตราบชั่วชีวา
ด้วยรามฯ หล่อหลอมดวงฤดี	ให้รวมเป็นสีเดียวกันน้ำเงินและทอง
ความเป็นลูกพ่อขุนฯ ฝิ่งลึกดวงจิต	ที่ได้ร่วมชีวิต รักมั่นปรองดอง
สามัคคีและเสียสละ สติดีใจครอง	เพื่อรามฯทั้งผอง สูงเกียรติศักดิ์ศรี
* ก้าวไปแคว้นใดให้ความประเทือง	สมดังคำลือเลื่องสุดไกลธานี
ลูกรามฯ ต่างพร้อมความดี	เพื่อให้เป็นศรี แก่รามฯสมนามเกริกฟ้ายาม
เมื่อต้องจากไป หวนคิดคำนึง	ด้วยหัวใจสุดซึ้ง ถึงรามฯทุกครา
ใจตื่นตันที่ต่อลา จากสถานศึกษา	หลังรินออกมา น้ำตาอาลัย

(ซ้ำตั้งแต่ * 1 รอบ)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

เพลง มาร์ชสุโขทัยธรรมมาธิราช

คำร้อง : ชัยรัตน์ วงศ์เกียรติขจร

ทำนอง : ชัยรัตน์ วงศ์เกียรติขจร

แหล่งรวมน้ำใจกว้างใหญ่ไพศาล	ดุจดั่งสายธารปัญญาค่าล้ำ
มสธ. นี้เพื่อปวงชน	เพื่อไทยทุกคน ไกลไกลใคร่เรียน
เมื่อยามแสงทองสาดส่องทาบทา	นั่นคือสัญญาพวกเราปากเพียร
รวมน้ำใจ รักไม่แปรเปลี่ยน	ดุจดั่งแสงเทียน ส่องนำทางให้กว้างไกล
* พระแสงศรสามองค์จะดำรงจารึกสืบไป	มหาวิทยาลัยสุโขทัยนามนี้มั่นคง
อยู่ในดวงใจเราตราบนานเนาจงรักซื่อตรง	สถาบันสูงส่ง ยืนยงคู่ธงชาติไทย
** เเด่นงามเขียวทอง ผุดผ่องศักดิ์ศรี	ตั้งดวงฤดี ชีวีแจ่มใส
มสธ. ของเรายิ่งใหญ่	แหล่งรวมน้ำใจ ช่วยนำไทยให้พัฒนา

(ซ้ำตั้งแต่ * 1 รอบ)

ขอสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

เพลง นิตายามนี้

คำร้อง : -

ทำนอง : -

<p>สถาบันยามเช้า มวลไม้ดอกราชพฤกษ์บาน สถาบันยามสาย เป็นทุกข์สุขกับตารา แต่ด้วยศรัทธา * ชาวสถาบันบัณฑิตพัฒน - พร้อมจะก้าวไป เคียงคู่ชาวไทย สถาบันยามนี้ และจงร่วมจิตผูกพัน แปรเปลี่ยนความฝัน</p>	<p>ฟากฟ้าสกาวยพรวาระยับตา เรืองรั่วใหม่ด้วยใจชื่นบาน พวกเราตั้งใจฟากเพียรเรียนวิชา ค้นหาความจริงเหนือสิ่งอื่นใด บริหารศาสตร์ยืนหยัดจุดหมาย สร้างสรรค์สิ่งใหม่เพื่อพัฒนา ขอเพียงแค่มีน้ำใจที่ให้แก่กัน ให้เป็นความจริงเป็นสิ่งผูกใจ</p>
--	---

(ซ้ำตั้งแต่ * 1 รอบ)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพลง สดุดีพระเกียรติ

คำร้อง : พระช่วงเกษตรศิลปากร และศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ฐน นคร

ทำนอง : ว่าที่ร้อยตรีอวบ เหมะรัชตะ และศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ฐน นคร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลง มหาจุฬาลงกรณ์

คำร้อง : ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิ์กุล ณ อยุธยา และนายสุภร ผลชีวิน

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรามาธิบดี

จักรีนฤเบดินทร์ สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

น้ำใจน้องพีสีชมพู

พระคุณของแหล่งเรียนมา

ขอทูลขอเทิดพระนามไท

ขององค์พระเอื้ออาทร

* นิสิตพร้อมหน้า

ความดีทุกอย่างต่างปอง

ขอตราพระเกี้ยวยังยืนยง

ถาวรยศอยู่คู่ไทย

ทุกคนไม่รู้ลืมบูชา

จุฬาลงกรณ์

พระคุณแนบไว้วันรันดร

หลังพรคุ้มครอง

สัญญาประคอง

ผยองพระเกียรติเกริกไกร

นิสิตประสงค์เป็นธงชัย

เชิดชัย ชโย

(ข้าตั้งแต่ * 1 รอบ)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

เพลง สัญญามด

คำร้อง :-

ทำนอง :-

โอบางมดนี้ ล้วนมีความสุข คู่จพี่น้องกัน
 มั่นในรัก บางมดของเรา เป็นคำสัญญา
 โื้อ้...รักบาง โื้อ้...รักบาง โื้อ้...บางมดเอย
 ต่อนี้ไป อีกนานเท่าไร ไม่ลืมบาง
 บางมดตอบรับ รักเรายังกว่า สิ่งใดทั้งปวง
 และสุดหวัง พี่น้องของเรา ไปจนชีพวาย
 โื้อ้...รักบาง โื้อ้...รักบาง โื้อ้...บางมดเอย
 ต่อนี้ไป อีกนานเท่าไร ไม่ลืมบาง
 โื้อ้...รักบาง โื้อ้...รักบาง โื้อ้...บางมดเอย
 ต่อนี้ไป อีกนานเท่าไร ไม่ลืมบาง
 ถ้าหากสิ้นแสง เหลืองเสดแสนสด เราคงสิ้นใจ
 ร่วมใจไว้ ทำนุบำรุง ให้บางมดเอย
 โื้อ้...รักบาง โื้อ้...รักบาง โื้อ้...บางมดเอย
 ต่อนี้ไป อีกนานเท่าไร ไม่ลืมบาง
 โื้อ้...รักบาง โื้อ้...รักบาง โื้อ้...บางมดเอย
 ต่อนี้ไป อีกนานเท่าไร ไม่ลืมบาง

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

เพลง ตราสัญลักษณ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

คำร้อง : ผศ.ดร.คมสันท์ ขจรปัญญาไพศาล

ทำนอง : ผศ.ดร.คมสันท์ ขจรปัญญาไพศาล

ตราสัญลักษณ์ของสถาบัน	ม.กาฬสินธุ์ถิ่นนี้แสนนาน
รูปยอดใบเสมาสีฟ้าคราม	คือนิยามสามส่วนล้วนน่าดู
ปลายยอดตรง พระธาตุดุยาคุ	เราเชิดชูปัญญาและคุณธรรม
เอกลักษณ์ ใบเสมาคืออารยะธรรม	เปลวเทียนนำความรู้เคียงคู่ปัญญา
รูปมือสอง ประนมมหากัน	สองแห่งนี้มารวมกันฉันน้องพี่
ความสมบูรณ์เปรียบหยดน้ำแห่งเมืองนี้	เปลวเทียนมีวิทย์เทคโนโลยีและภูมิปัญญา
* ม.กาฬสินธุ์ถิ่นนี้สีฟ้าคราม	เลื่องลือนามฟ้าคามเข้มเต็มดวงจิต
ฟ้าครามอ่อนสะท้อนถึงความคิด	สร้างบัณฑิตมีจิตอ่อนน้อมถ่อมตน
ม.กาฬสินธุ์แดนดินถิ่นแสงทอง	เราทั้งผองมาปรองดองมาปรองดองและสามัคคี
** ปณิธานสร้างคนเป็นคนดี	สอนให้มีงานทำน้อมนำสังคม

(ซ้ำตั้งแต่ *,** 1 รอบ)

มหาวิทยาลัยนครพนม

เพลง มหาวิทยาลัยนครพนม

คำร้อง : นิวัฒน์ ोजनाพงษ์

ทำนอง : นิวัฒน์ ोजनाพงษ์

<p>(ญ) นครพนมอุดมปัญญามหาวิทยาลัย มาจากไหนไกลหรือใกล้ใจยินดี</p> <p>(ช) นครพนมอุดมคุณธรรมก้าวหน้าวิญญา ดุงน้ำโขงไหลเย็นเป็นสายชล</p> <p>* (ญ) ดอกกันเกราหอมไกลดอกไม้ป่า เปรียบความดีหอมระรื่นทุกคืนวัน</p> <p>(ช) นครพนมอุดมศรัทธามหาวิทยาลัย มาจากไหนรวมใจรักสามัคคี</p>	<p>ถิ่นรวมฤทัยพิไลเลิศประเสริฐศรี เราพร้อมพลีเพิ่มคุณค่าประชาชน</p> <p>เรียนชีวิตเรียนวิชามาช่วยคน ชุกกมลเลียงชีวิตนิรันดร์</p> <p>(ช) หอมรววยรินกลิ่นผกาบุปผาสวรรค์ (ช ญ) เราพร้อมกันนำความรู้สู่ความดี</p> <p>พระธาตุพนมศุนย์รวมใจให้ทำดี หลอมชีวีร่วมเรียนรู้คู่มวลชน</p>
---	--

(ซ้ำตั้งแต่ * 1 รอบ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

เพลง มาร์ชตะโกราย

คำร้อง : -

ทำนอง : -

พวกเราเขี้ยวเหลียงเลื่องลือชื่อสามารถ

เก่งฉกาจในเชิงกีฬา

ตายไหนตายกันเราไม่หวั่นป้อจา

การกีฬาไม่เคยแพ้ผู้ใด

แม่นผู้ใดรานรูกบุกเข้ามาราวี

ร่วมกำลังต่อสู้ศัตรูให้ม้วยมลาย

เพื่อรักษาเกียรติศักดิ์ของลูกผู้ชาย

สิ้นชีพมลายไว้ลายไว้ชื่อ

ยามเรียนเราเรียนเพื่ออนาคตเรา

เพื่อพ่อแม่และพี่น้อง

ต่างทิศต่างถิ่นเข้ามารวมปรองดอง

เพื่อครองอุดมการณ์ร่วมกัน

เราเคยกินเล่นนอนสุขทุกซักร้อนร่วมกัน

แม้ตัวไกลใจป็นคิดถึงสัมพันธ์ครั้งก่อน

คิดถึงถิ่นตะโกรายที่เคยหลับนอน

อาลัยอาวรณ์ช้วนิจนิรันดร์

(ซ้ำตั้งแต่ * 1 รอบ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

เพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

คำร้อง : -

ทำนอง : -

* มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	ดินแดนเขตของเรานี้ยิ่งใหญ่
เด่นนามสถาบันอันเกริกไกร	ศูนย์กลางแหล่ง เรียนรู้ในวิชา
ดวงตราสัญลักษณ์งามอนันต์	พระราชลัญจกรเด่นเป็นสง่า
ต้นลำดวนประจำถิ่นที่ศึกษา	สีขาวทองตรึงตราเราภูมิใจ
** เราขอเทิดทูนชาติศาสนา	องค์จักรีมหาราชชาติยิ่งใหญ่
จะขอมุ่งพัฒนาท้องถิ่นไทย	ให้เจริญเด่นไกลทั่วโลกา
เรารักในสถาบันของเรา	รวมดวงใจมีพลังอันแกร่งกล้า
ขอรักมั่นสถาบันแหล่งวิชา	ศรีสะเกษก้าวหน้าตลอดไป

(เข้าตั้งแต่ * ** 1 รอบ)

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เพลง ขวัญมอดินแดง

คำร้อง : ชาตรี

ทำนอง : เอื้อ สุนทรสนาน

* ขวัญเมืองขอนแก่น	ไม่มีไต่แม่น้ำเหมือนมอดินแดง
รื่นรมย์งามสมเป็นแหล่ง	ชาวมอดินแดงพร้อมเพรียงแรงภูมิใจ
เปรียบแล้วก็ปานวิมานหล้า	ชื่นราตรีทิวาสรรมาได้
เมื่อคำนึงซึ่งในหทัย-	ไผ่ฝืน
ขวัญชาวมอดินแดง	ไม่เคยแห้งแล้งเพราะแรงใจมั่น
กัลปพฤกษ์งามนั้น	หยดเย็นเป็นขวัญน้อมชีวันบูชา
ดั่งไม้ยืนต้นทนแห้งแล้ง	ขวัญชาวมอดินแดงล้นอุรา
สามัคคีกันไผ่ฝืนศรัทธา	ทั่วแดนฟ้าแห่งเรา

(ซ้ำตั้งแต่ * 1 รอบ)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

เพลง มาร์ชสุรนารี

คำร้อง : จงรัก จันทร์คณา

ทำนอง : จงรัก จันทร์คณา

* สุรนารีศรีสถาบัน

เทคโนโลยีเกริกเกียรติกว้างไกล

สอดส่องคล่องดวงใจ

สีธงสีแสด แสดคือความหวัง

พัฒนาการ ด้านเกษตร

อุตสาหกรรม นำวิชาการ

สุรนารีศรีสถาบัน

ช่วยชูชูชาติกอบกิจเกื้อกูล

มิ่งขวัญมงคลนามชัย

พัฒนาชาติไทยไปไม่หยุดยั้ง

สดใสรุ่งเรืองจีรัง

ทองหรือคือพลังเรืองรุ่งตลอดกาล

ไร่ขอบเขต เร่งรุด สุดไพศาล

เทคโนโลยีทุกด้าน เพียบพร้อมเพิ่มพูน

สร้างสรรค์เจริญจำรูญ

เราพร้อมเทิดทูน มทส. ตลอดกาล

(ซ้ำตั้งแต่ * 1 รอบ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เพลง มาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

คำร้อง : ผศ. ประหยัด เกษม

ทำนอง : ผศ. ดร. วิรัตน์ เลี้ยงไพบูลย์ และ อาจารย์เกียรติ สิริธิกร

* นามราชภัฏปราชญ์ราชาสง่างาม	ณ เป็นมิ่งมงคลนามบ่งถึงความยิ่งใหญ่
พระราชลัญจกรประจำองค์พระภูวไนย	พระราชทานแห่งไว้ในนามสถาบัน
พระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น	ขอเทิดทูนแนบกลมแม่แผ่นดิน
กอปรกิจการตามรอยบาทพระทรงธรรม	ร่วมสร้างสรรค์เฉลิมพระเกียรติเกริกไกร
เหล่าราชภัฏนครศรีธรรมราช	พร้อมประกาศพัฒนาถิ่นชาติไทย
ให้โดดเด่นวิชาการงานวิจัย	มุ่งสืบสานพระฤทัยให้อุดม
ขอราชภัฏสัญลักษณ์ทรงสถิตย์	พัฒนาชีวิตคนท้องถิ่นให้สุขสม
ขอเป็นอุดมศึกษาของสังคม	ชนชื่นชมสถาบันนรินทร์

(* ซ้ำทั้งเพลง 1 รอบ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

เพลง ด้วยความตั้งใจ

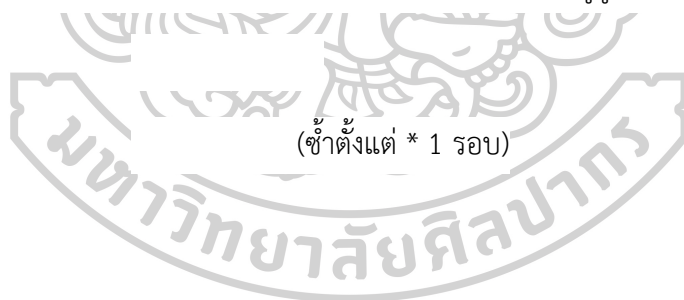
คำร้อง : -

ทำนอง : -

เรียบเรียงเสียงประสาน : -

 จำจากจำลาสุดแสนอาวรณ์ จำจากมหาวิทยาลัย ลาก่อนอาจารย์ประสานวิชา ให้เกิดศักดิ์ศรีความดีสารพัน * มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เพียงผู้อย่างที่มาพึ่งพิง ลาก่อนแสดคำถนรักอาลัย ลาก่อนมวลมิตรเคยใกล้ชิดกัน	จำจากจำจรด้วยความห่วงใย ยามต้องจากไกลคะนึงใจหวั่น ท่านกรุณาช่วยสร้างช่วยสรรค์ มาสู่แดนฝันประจักษ์ความจริง สร้างความสำเร็จได้สูงค่ายิ่ง ซึ่งพระคุณทุกสิ่งเทิดทูนไม่ลืม จำต้องจากไปกับความใฝ่ฝัน ยามอยู่ผูกพันด้วยความตั้งใจ
--	---

(ซ้ำตั้งแต่ * 1 รอบ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

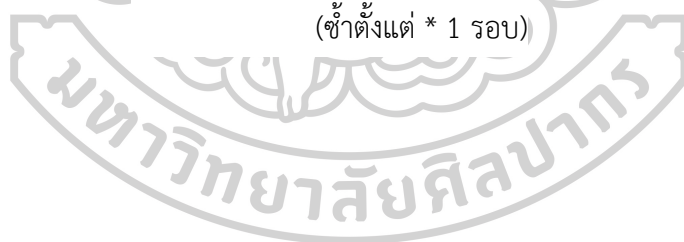
เพลง กระถินณรงค์

คำร้อง : นพดล ทศวา

ทำนอง : เอื้อ สุนทรสนาน

กระถินณรงค์มีมนต์ดลใจ	ยังไม่รู้เลือนไม่จิตจางหาย
ฝั่งทรวงแนบแอบฤทัยไม่คลาย	เราหญิงชายต่างปลื้มด้วยร่มเงา
กระถินณรงค์เป็นแคว้นแดนวิมาน	ดังทิพย์สถานหวานรักมีอับเฉา
ให้ความรู้ความดีงามมาสู่เรา	ใครไหนเล่าลืมนดินแดน
* แม้ตัวไกลไมตรียังคงมั่น	สักกี่วันคืนปีที่ผ่านมาผัน
ความสัมพันธ์นั้นยังฝังกมล	เราทุกคนซาบซึ้งในร่มใบบัง
กระถินณรงค์เจ้าลาอาลัย	ใบทอดทิ้งไกลดินแดนแห่งความหลัง
ได้ยินเพลงบรรเลงแว่วแผ่วดัง	คิดถึงครั้งอยู่วิทยาลัยครูยะลา

(ซ้ำตั้งแต่ * 1 รอบ)

มหาวิทยาลัยทักษิณ

เพลง ร่มปาริชาติ

คำร้อง : สุนทรภรณ์

ทำนอง : สุนทรภรณ์

ดนตรี : วงดนตรีกิตติ ศรีเปารยะ และเพื่อน

ไอ้ลานร่มนี้หรือมีไต่ปาน	สราญเทียบวิมานบนแผ่นดิน
ให้ความสุขสันต์ทุกวันอาจินต์	ถิ่นพักนิจสินสมฤทัย
รวมไมตรีน้องพี่ร่วมกัน	ร่วมรักสัมพันธ์สีเทาฟ้านั้นรวมใจ
ไอ้ลานรักลานผืนนี้ไซ้ไร	ปาริชาติรวมใจที่รักใคร่ผูกพัน
ร่มปาริชาตินี้ตั้งมีมนต์	ที่ดลเราทุกคนมาร่วมใจ
ร่มพฤษ์แห่งนี้พักพิงชีวิน	โอบขวัญรักเราไว้ไม่เสื่อมคลาย
ปาริชาติครั้นเงาร่มเย็น	ไอ้พฤษ์นี้เป็นเช่นสัญลักษณ์แทนกาย
ดอกเด่นสวยสดแดงนุ่นคล้าย	กำมะหยี่พร้าวพราย คลายคลุมยอดพฤษ์
เมื่อปาริชาตนั้นพลันเริ่มบาน	ตระการสดสวยปานชาติแต่้มทา
กลีบโบลมพลิ้วพัดปลิวลงมา	เคลื่อนไปได้พฤษ์ประดุกพรม
เราแอบอิงพักพิงร่มใจ	ไผ่ผืนกันไปด้วยความสดใสอารมณ์
เมื่อใดทุกซ์เศร้างใจตรอมตรม	ได้พักเหนื่อยอารมณ์ได้เงาร่มก็หาย
ไอ้มนต์แห่งนี้หรือที่จะลืม	ดำดิมปลื้มฤดีไม่เสื่อมคลาย
ร่มแห่งความรักพักพิงใจกาย	ฝากฝังทั้งมวลหมายใต้ร่มเงา
ปาริชาตนี้คงยังยืน	อยู่ทุกวันคืนสดชื่นโอบขวัญปวงเรา
ร่มปาริชาติพาหายเหงา	ทุกซ์คลายสิ้นบรรเทาร่มเงาเจ้าเพื่อนใจ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

เพลง สายใยวลัยลักษณ์

คำร้อง : -

ทำนอง : -

ณ ที่นี้คือที่รวมใจทุกใจ	วลัยลักษณ์ลือเลื่องเกริกไกรสมญา
ปณิธานเป็นเลิศในทางวิชา	เราก้าวมาด้วยใจชื่นบาน
นามประดู่ช่อไสวพลีพราย	แลวิไลเราในถิ่นแดนพิมาน
เรื่องสีทองอร่าม งามแสนงามตระการ	ดอกช่อชুবานชวนชื่นใจ
* แสดม่วงน่องพี	สามัคคีร่วมใจ
ผูกพันกันมั่นไว้	ร้อยฤทัยเป็นสัญญา
ณ ที่นี้คือที่รวมใจทุกดวง	ด้วยพระคุณทั้งปวงไม่อาจคณา
คืนและวันผันผ่าน นานไร้กาลเวลา	จะเทิดบูชาตลอดไป

(ซ้ำตั้งแต่ * 1 รอบ)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เพลง สงขลานครินทร์

คำร้อง : ศรีสวัสดิ์ พิจิตรวรการ

ทำนอง : เอื้อ สุนทรสนาน

ศรีตรังประดังดวงดอกบาน	ดอกงามตระการมันคว้านลมคว้าง
ทะเลรีนคลื่นเครีอคราง	อ้อมไพร้าก้างค้ำคอยไครนี้
ฟ้าดินถิ่นไกลใครจะมา	สู่แดนสงขลานครินทร์นี้
เห็นแต่น้องแลตาพี่	แล้วมองไปที่ดอกศรีตรัง
* ท่ามกลางลานฝั้นรัฐจวน	เสียงเพลงลมหวานมันเข้ายวนภวังค์
ฟังเหมือนดนตรีชีวิตนิจจิ่ง	กล่อมเกล้าเกล้าคั้งคอยหา
ศรีตรังเจ้ายังสะพรั่งบาน	สุมนสุมาลย์สวรรค์ควาวฟ้า
เห็นดอกศรีตรังตั้งว่า	เห็นเป็นดวงหน้าตราศรีตรัง

(ซ้ำตั้งแต่ * 1 รอบ)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	กรัณท์รัตน์ หัสจำนงค์
วัน เดือน ปี เกิด	11 กรกฎาคม 2536
สถานที่เกิด	จังหวัดสระบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2555 สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสระบุรี วิทยาคม พ.ศ. 2559 สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จาก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา แล้วศึกษาต่อระดับ ปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร และสำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. 2562
ที่อยู่ปัจจุบัน	50/247 หมู่ 1 ตำบลโคกแย้ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี 18230

